Lith.

INSTITVTIONES
IN LINGVAM SANCTAM HEBRAICAM.

AVTHORE

BENEDICTO BLANCVCCIO ROMANO

SAC. THEOL. ET PHILOSOPHIÆ DOCTORE

AC IN ALMAE VRBIS GYMNASIO eiusdem Linguæ Professore.

ROMAE, Apud Bartholomæum Zannettum. M. DC. VIII.

SVPERIORVM PERMISSV

Imprimatur si placet R. P. M. S. P.
Cæs. Fidelis Vicesg.

EGO Fr.Petrus Pichius de Treuio, Ord.Præd.Lector linguę Sanctę in Conu. S. Mariæ super Mineruam, Ex commissione Reuerendiss. P.M.Sac. Pal. vidi hoc opus, cuius titulus est *Institutiones in Linguam Sanctam Hebraicam, Authore R.D.Benedicto Blancuccio* Romano, & nihil in eo reperi quod Fidei, vel bonis moribus aduersetur, & existimo typis dari posse. In quorum fidem manu propria me subscripsi.

Ego Fr.Petrus qui supra manu propria.

Imprimatur
Fr.Angelus Brixius,Reuerendiss. P.M. S. Palatij socius.

Adm.Ill.ri ac Reu.mo Patri D.

BERNARDINO PAVLINO VTRIVSQVE SIGNATVRÆ S.D.N. REFERENDARIO ABBATI &c.

BENEDICTVS BLANCVCCIVS ROMANVS Theologus diuinarum Hebraicarumq. litterarum in Almæ Vrbis Gymnasio Professor P. F.

LABORES mei domestici, Præsul Reuerendissime, vigiliisque nocturnis elucubratæ in Linguam Sanctam Hebraicam Institutiones prodeunt sub tui nominis patrocinio multis de causis. Primum enim cum pręter meam opinionem, inter cęteros, quos priuatim erudiebam, Ioannes Baptista Lachius, tuus ex sorore nepos, discipulus aduenisset, quem præcipuarum linguarum Latinæ, Græcę, & Hebraicę studiis florere cupiebas, ei promisi me breui traditurum compendio, quas nunc edo, Institutiones. Deinde res ipsa me admonuit, ne patronum alium quàm te optarem, dum meorum auditorum hoc altero anno, nobilium in Almæ Vrbis Gymnasio, ac de re litteraria bene meritorum precibus vrgebar, vt paterer hęc meliorem in formam redacta, publicę vtilitati seruire. Videlicet nullus existere videbatur Author, qui regulas eius artis certo, & definito quodam modo tradat, & enucleate distinguat: vel qui plura verba diuersæ speciei, affixorum naturas, mutationes, & conuersiones punctorum, omnino vt rei difficultas maxime postulat, proponat, atque exemplis illustret; quæ omnia didicerunt a me in Scholis auditores mei. Non potui igitur iusta hæc postulata

vllo modo negligere,ac promissa non præstare; nec rursum potui non quærere columen te in eiusmodi onere deferendo. Si enim tua, quæ maxima sunt, ornamenta & merita perpendebam, a te virtutis studiosos, & religioni, ac veræ pietati deditos, defendi intelligebam; inuidos verò ambitiosos ac leui aura inflatos repudiari noueram, atque contemni: Bonas etiam artes, ac liberali homine dignas, earumq. studiosos a te amari, iuuarique pro viribus, omnes prædicabant. Te denique viris doctis, ac sapientibus perfugium esse tutissimum, naturalemq. tuam in omnes diuino timore repletos, ac virtute quauis excellentes tam exteros, quàm domesticos propensionem testabantur omnes, & admirabantur. Atque vt cætera desint eius rei argumenta, vnicum illud certe preclarum est, quod a fel. record. Clemente VIII. Pont. ter Maximo testimonium habuisti luculentissimum; cum per tot annos assidue Prodatariatus prouinciam arduam te gerere voluerit. Nouerat nempe summus Pater, quàm multos ambitio incitet, fallat arrogantia, prouocet audacia ad Beneficia Ecclesiastica consectanda. Nouerat quot viros, doctos quidem sed non audaces; bonos, & de Republica benè meritos, sed non altiora petentes, terreret, paupertas, repelleret timor, inuidia propulsaret; arceret denique religiosa conscientia, & naturæ ipsius imbecillitas, omni fauore humano destitutos; quibus tamen etiam tacentibus, diuino, humanoq. iure beneficia & honores propè deberentur. Quibus incommodis vt prospiceret pro virili parte, & ex Pastoris munere Pontifex Optimus, alijs rebus ipse difficilioribus, latiusque patentibus præpeditus, vt tu modò turbulentissimam hanc hominum auaritiam, & sceleratam beneficiorum Ecclesiasticorum cupiditatem reprimeres; modò opitulareris indigentium probitati; amplissimo illi muneri, quod inter cætera, ob anfractus difficiliores, simoniæque non vitatos bene scopulos, laborem assiduum, summamque vigilantiam flagitat, te licet inuitum, & quotidie recusantem cum bonorum omnium consensu ac lætitia præfecit, præfectumque seruauit. Prouinciam vero illam tu quàm rectè gesseris, testis

est multorum iuuenum, exterorum & barbarorum sustentata paupertas: quorum vt studia honesta foueres, alios generosa quadam beneficentia cumulasti; alios longa molestaque fortunæ, & inuidorum iactatione conflictatos benigne recreasti, & in tranquillum tuæ benignitatis & clementiæ portum secunda charitatis aura deduxisti. Testatur denique Collegium Scotorum ab eodem summo Pontifice nuper in Vrbe erectum, ac tuæ fidei sane quàm opportune commendatum. His præclare gestis vt æternam profectò famam, nominisque tui immortalitatem perpetuę litteratorum virorum memoriæ, monumentisque consecrasti; ita mihi quoque cumulum addidisti tot tantorumq. beneficiorum, & causas, quibus hos qualescunque labores, tuo Nepoti adolescenti optimo promissos, nunc sub tuo præsidio publicæ vtilitatis ergò edere non vererer. Nimirum huius tuæ benignitatis, munificentiæq. vsuram eiusmodi me recepturum spero, vt ab infensis, inuidisq. obtrectatoribus libellus hic viuat illæsus. quamquam sileo præterea fore, vt huius linguæ studiosi plurimum tibi debeant, si quid ex hoc libello vtilitatis & emolumenti perceperint. Quare si eundem tu libenter, & hilari fronte complexus fueris, humanitatis comitatisque tuæ memoria vnà cum libro longe lateque manabit, ac omnes (opinor) excusabunt, quod optimo Præsuli dicarim diu debitum grati animi monumentum. Interim, vt Deus Opt. Max. a quo omnia bona proficiscuntur, Amplitudinem tuam tueatur, ac ne itidem me, quem adhuc semper ornasti, fouere cesses, vtq. tuam in doctos viros voluntatem conseruet, atq. in dies augeat magis, etiam atque etiam obsecrabo. Vale. Datum ex Aedibus SS. Quirici & Iulitæ de Vrbe VII. Idus Decembris MDCVI.

Amplit. Tuæ Reuerendiss.

Deditissimus famulus

Benedictus Blancuccius.

SACRARVM HEBRAICARVMQVE LITTERARVM STVDIOSIS AVTHOR SAL. D.

SOLENT plerique initio sui operis lectorem monere de libri excellentia, de susceptis in eo laboribus, de fine, de vtilitate denique, & operis necessitate; Tùm vt legentium sibi beneuolentiam concilient; tùm vt maleuolorum, siue inuidorum obtrectationes propulsent, & curiosis interrogatis respondeant: Mihi vero in hoc breui labore neutrum spectandum, ac nihil horum censeo faciendum. Nam quod spectat ad vtilitatem, atque praestantiam, cum, & olim Sacri Doctores Hieronymus, Augustinus, alijque permulti, & recentiores Theologi in disciplinis grauissimis diù multumque versati extrema senectute hoc studiorum genus amplecti consueuerint, satis de ea re amplum videntur testimonium suo exemplo praebuisse. Illud a te, amice Lector, vnum diligentius obseruari velim, qua ratione vertendo paginas, regulas, quae subtiliores videntur, ediscas, & aliquid vtilitatis ex his haurias, vt ne te temporis in ea re consumpti aliquando poeniteat. Quemadmodum enim Theologus nullus huius linguae cognitione carere vel debet, vel potest, vt Sacrae Scripturae sensus nosse queat, ita nec sine illa saltem primoribus labris degustata, easdem explanare poterit. Idcirco vt omnes difficultates superentur, non omnia videntur Tyronibus principiò a magistris tradenda esse, nec ab eisdem memoriae mandanda, sed illa solum quae vsitato charactère excusa fuerint, & quibus in margine (Nota) appositum fuerit. Exceptiones etiam Regularum generalium non omnes initio cognoscendae: obruunt enim ingenia Tyronum, eorum praesertim qui grandiores iam, & in studijs grauioribus occupati, laurea etiam donati, memoria non adeo pollent falici, vel otio minus abundant, vel memoria minus valent. Primum igitur praxim singularum orationis partium habere coneris, vt ad eas deinde applices regulas. Quae enim traduntur, exempli gratia, de Verborum formatione, deque Coniugationum notis, & ipsarum mutuis discriminibus, has Verborum inflexiones, & paradigmata nisi teneas, nullo modo progredi in huius linguae cognitione queas. In mutationibus etiam Nominum, & Verborum, aduenientibus affixis (quae est difficilior pars totius Hebraicae orationis, & linguae, per quam aditus patet ad legenda Rabinorum scripta sine punctis, quae quidā Regulis percipere tantum conantur, sed certe falluntur) vix certa aliqua regula (quod huius linguae periti norunt) tradi possunt; in quas scilicet species, & ad quanam formam nomi-

na

na illa vel alia reducantur, cuius sint generis, horumque similia. Ne igitur in Scyllam ignorantia incidas fugiens euitare Carybdim breuitatis, ac ne sine conto subigas nauem ad portum, perleges prius adhibita tamen optimi voce Praeceptoris) omnes terminationes, & formationes nominum, ac notabis, quae in quas vocales mutentur, sine regulae cuiusquam obseruatione: deinde vero Regulas expendes diligenter, & conferes eum ipso nomine memoria retento; & obseruabis, in quibus fallat regula, quiduè in alijs desideret: quae exercitatione, & frequentissimum, quod dixi modo, accidere, & necessarium hoc postremum cognoueris. De Syntaxi, ex qua pendet ars Poetica neminem ferè legi, qui Grammaticae Institutiones scripserit, in quo prorsus conquiescam; nec statuere facilè possum quisnam addiscentibus potissimum sit prae caeteris vsui futurus. Etenim Syntaxis ferè nec regulis percipitur, quae absq. dubio propter exceptiones quam plurimas fallunt, neque vero paucis facilè explicatur. Tota enim passim in toto Thesauro declaratur, & in quolibet fermè Verbo seu Radice (quae dicitur) diuersa est: itaque Thesaurus ipse, & Dictionaria erunt regulae Syntaxeos omnium aptissimae. Quanquam quis omnino Grammaticus Thesauros integros breui complectatur Institutione? Verba enim hebraica iuxta suos Idiotismos, & schemata diuersa ab Authore linguae inuenta construuntur: quibus tamen (vt RR. Abèn Ezrà in Exod. & Bechaidi testantur) Spiritus Sanctus vel Propheta ipso inspirante locuti, subiecti non sunt. Quod si a sacrorum verborum constructione aberraueris, inanis fuerit huius linguae cognitio. Apud Rabinos enim vt quisque sapissimè ac prudentissimè phrasibus sacris vtitur, ita ille etiam doctissimus habetur prae caeteris, & linguae huius peritissimus. Vt etiam apud Latinos, qui Ciceronem, aliosque veteres optimè nouerit imitari, ij demum doctissimi habentur. Idem, & in Hebraicis maiori ope, & diligentia obseruandum est. Itaque ad hanc rem Arcam Noe, Thesaurum Hebraicum a D. Marco Marino Canonico Regulari Sancti Saluatoris de industria recens elaboratum tibi comparabis, ac diligenter euolues, qui est Concordantiarum (ita vocant) Hebraicarum fidelis ad verbum Interpres. Quare mea in hoc inanis poneretur opera, & longior, quam par esset, quo vitio in praesentia carere volumus. Verum ne ea pars Grammaticae a nobis omnino neglecta videretur, regulas quasdam proposuimus, breuiores quidem, tamen quae & Syntaxeos vim omnem explicabunt, & ad Sacra Volumina intelligenda, imitandaque conducent. Verba, & illorum genera omnia ita facilè a me explicantur, & extensa in omnibus Coniugationibus redduntur, vt quod alij Regularum multitudine, & Appendicibus longis appositis, & obscuris illustrare se arbitrati sunt, nos breuius, & facilius egerimus, dum Exceptiones

nes

nis tantum in fine Verbi, & mutationes, ac variationes, siue diuersos modos, quibus reperiuntur in Biblijs inflexa, appofuimus; superuacaneum rati, & inutile illud opus obscurum, quod reipsa, & experimento comprobabis. Idem praestitimus, & in arte Poetica, vt ex eo capite perspicies, exemplis ipsis propositis, quae imitanda sunt, ac declarata quantitate pedum, & versuum. Multitudo enim regularum (in hac lingua ediscenda) ingenia potius hebetat, & perturbat ipsius linguae cognitionem. Neque id eo dico, quod eam Regularum notitia carere asseram vtile; hoc enim esset Hebraeos recentiores imitari, qui vocabula vertere, & in alienam (vulgarem dico) reddere sciunt, & carmina scribere, sed sine arte, & grammaticae fundamentis. Quos Rabi Dauid initio sui Michlòl (Grammaticae) asserit esse.

אֲשֶׁר לָמַד וְתוֹרָה לוֹ לְקִנְיָן וְלֹא לָמַד יְסוֹד דִּקְדּוּק וְלֹא כֵּן
כְּמוֹ חוֹרֵשׁ אֲשֶׁר יִנְהַג שְׁוָרִים וְיָדוֹ מִבְּלִי מַלְמַד וְדָרְבָן׃

cum sint sine verbo, nomine, & dictione, vt caeci palpitantes in tenebris, & veluti qui arat, & boues impellit sine stimulo. sed tamen superuacanea est multitudo, vbi res aeq; paucioribus fieri potest & rectius. Quod certè in Arte Poetica nostra facilè consequeris, si ea, vti diximus, vtaris, & cum aliorum (quos tamen suo honore, & summo dignos iudico, & haberi volo) regulis praeceptisque contuleris. Consulto etiam praetermisimus subtiles illas, & plures Grammaticae Hebraicae Obseruationes Appendices, & Regulas, a Rabi Kimchio, & alijs Doctoribus tàm Hebraeis, quàm Latinis traditas, & a nobis saepius perpensas: sed eas tantum attulimus, quae necessaria videbantur, ne quis eas nos vel ex inscitia, vel ex incuria reliquisse suspicetur. Plura enim quisque per se ipse consequetur, vbi in regiam aulam linguae huius introductus fuerit. Testes eorum, quae diximus, erunt plures discipuli, a nobis in Alma Vrbis Gymnasio superioribus annis hanc linguam edocti intra breue sex mensium spatium (quod mirum fortasse cuipiam videri potest) qui sacros libros per se interpretari, constructionis, & orationis totius reddere causam, etiam de apicibus, accentibus, de mutatione punctorum in singulis vocibus disserere potuerunt, atque adeo ad Rabinorum etiam Commentaria, quae punctis, & vocalibus carent, propius accedere non dubitarunt. Hosce adhuc superstites Italos, Gallos, Hispanos, Belgas (quos suo quemque nomine recensere possem) huius rei testes licet afferre. Quibus vt ex sententia successit nostras has Institutiones, ac docendi rationem secutis, cupio tibi etiam, easdem si fueris consectatus, faeliciter euenire. Valete.

ALTE-

ALTERA AD LECTOREM PRÆFATIO
De Lingua ſancta Hebraica,
Ac breuis Inſtructio de Grammatica, & eius partibus.

MVLTI ſunt qui ab hac Lingua ediſcenda abſterrentur difficultate huius linguæ, quia aliquanto eis videatur alienior, quàm vel Græca, vel Latina. Et quidem non eſt alia ſub cælo, quæ ſimpliciorem habet rationem declinandi nomina, cum flexionem caſuum non habeat ſimpliciter de numero ſingulari in pluralem addita vna tantum ſyllaba flectatur. Duo tantum genera habet, Maſculinum, & Fœmininum. Compoſitionem non admittit. Pronomina declinantur Articulorum præpoſitione, in alijs accidentibus congruunt cũ nominibus. Verba quatuor habent Coniugationes, in quibus omnia verba coniugare licet; non enim ſingula ſingulorum ſunt coniugationum, vt apud Græcos, & Latinos. Duplicem habent numerum, addito duali, qui conuenit cum plurali: duo genera, vt nomina, & pronomina, maſculinum ſcilicet, & fœmininum: nullam admittunt compoſitionem ex præpoſitionibus, ſed omnia ſunt figuræ ſimplicis. Verba Perfecta *vnam habent rationem coniugandi, ſed diuerſo modo punctatam, nam vt vnum verbum, ita reliqua omnia coniugantur. Imperfecta etiam ſuas certas formas habent. Sunt in Verbis tres Modi, Indicatiuus, Imperatiuus, Infinitiuus, qui in verbis Perfectis Imperatiuo forma eſt ſimilis. Coniunctiuus* & Optatiuus *ſub illis cõprehenduntur, & formantur per quaſdam particulas. Sunt ſimiliter tres perſonæ; Tertia, quæ eſt Thema, ſecunda, & prima. Et ſi multa ſunt verba ſimplicia in hac Lingua vt omnium locupletiſſima, tamen vt videre licet in Dictionarijs, illa coniunctio, quæ inter illa eſt, aut contrarietas facit, vt ipſorum ſignificatio facillimè, & cognoſci, & memoriæ quoque mandari, ac retineri poſſit. Nec ſtudioſus turbetur varietate ſignificationum, quam in alijs linguis Compoſitio gignit, aut Dictionaria cum Iudæorum, tum noſtratium æmulorum ſæpe vni themati per imperitiam aſcripſerunt, ſed multa verba ſæpe vnam tantum habent ſignificationem, quæ vt forma parum, ita modo ſignificandi variant. Participia declinantur more nominum; & non raro omiſſo tempore in nominum naturam tranſeunt. Partes denique indeclinabiles (ſub quibus Aduerbia, Præpoſitiones, Interiectiones, Coniunctiones complectuntur) iſta lingua paucas habet, ideo facile vſu perdiſcuntur.*

Poſtquam ergo iuuentus fundamenta iecerit linguæ Latinæ tum

Græca, & Sacra Theologia ac Philosophia, assuefacienda est ad hoc studium Hebrææ linguæ, vt Sacram Scripturam rectius intelligere discat, & ad posteritatem transmittatur, nec extinguatur lux Verbi Dei, sed studio linguæ huius accendatur, & tanquam pabulo alatur; & denique vt Hæreticorum, Iudæorumq. argumentis ex ipsius linguæ penetralibus desumpta, destruantur ijsdem telis, & confodiantur. Ad cuius studium, & amorem inuitare illos debet huius linguæ gloria ingens, quod ab alijs linguis nihil vendicet, aut mutuetur, per se non modo ditissima, sed etiam copiosissima. E contra aliæ multas ab illa voces mutuantur, & inopiam suam multis tegunt præpositionum compositionibus. Insuper commendatio maxima Linguæ huius est, quod cum omnes aliæ linguæ qualibet suum habeant contagium, quo iuuentus facilè inficitur, ac mores bonos colloquia mala, tamen hæc sola de Deo vero, de veris cultibus Dei docet, præcipit timorem, fidem, veram inuocationem, obedientiam, patientiam, & cæteras virtutes, quæ in decalogo præcipiuntur. Prohibet idolatrias, & inconcessas libidines, & commixtiones, ponit ob oculos exempla iræ Dei in sceleratos. Ideo hoc nomen, & istum titulum præ omnibus alijs linguis meruit, quod dicatur, & sit re vera Lingua Sancta, *& casta, modo vites dogmata, & enarrationes iniquorum Rabbinorum, quæ præter corruptelas Sacræ Scripturæ etiam horribiles blasphemias contra Christum, contra intemeratam Virginem Mariam Matrem eius, contra Doctrinam Euangelij, contra articulos fidei nostræ Catholicæ, contra Sacramenta, adeoque contra vniuersam religionem Christianam non parum etiam obscenitatis, & spurcitiæ continent, sicut norunt omnes, & testabuntur, qui in illis versati sunt, easque nos commemorare pudet. Accedat præterea facilitas, de qua suprà disseruimus. Tum denique necessitas illius addiscendæ, quia cum contra reliquias Hebrææ gentis nobis pugnandum erit, & contra aduersarios veritatis, qui in hac lingua student tantum eo consilio, vt ex ea patrocinia quærant suæ impietatis, & contra eosdem propugnãda fides, & religio nostra de Diuina essentia in tres personas distincta; de altera persona, quæ est filius Dei, ab æterno Patre genita, per quem condita sunt omnia, qui ex Virgine homo natus, & factus, victimaque, qua placatus pater cælestis, cuius morte, & sanguine, merito & gratia iustificati sunt omnes homines. Itẽ de Spiritu Sãcto tertia persona in diuinis, quod is sanctificet, viuificet, foueat, doceat, consoletur Ecclesiam, & in ea lucem, & inuocationem accendat. Cum scripta Apostolica Iudæi non recipiant, ex propheticis clara testimonia sumenda sunt, quibus tres illæ personæ diuinitatis probandæ. Verum etiam omnes articuli fidei Symbolici Apostolici, adeoque tota,*

Vtilitas linguæ sanctæ pro Ecclesia.

Hebraicæ linguæ peculiaris gloria.

& in-

& integra Doctrina Christianæ religionis confirmanda erit. Ad hanc rem pertinet non mediocris cognitio Linguæ Hebraicæ, vt Rabinorum corruptelas intelligas, & genuinam vim vocum significationem, tum phrasium naturam, & vim ostendere, & cauillationes ipsorum confutare possis. Has iam dictas causas si quis diligēter considerauerit, cur discēda sit Theologo lingua hebraica intelliget, quam sit necessaria ipsius cognitio, ita vt sine ipsa nec libri Veteris, nec Noui Testamenti recte intelligere possit. Et ideo in Ecclesia inde ab initio in hunc vsque diem in tot, & tantis Imperiorum, & regnorum ruinis, etiam vastationibus, conseruata est haud dubiè diuinitus, vt ex ea cognoscatur, ipse Deus quis, & qualis sit, quæ ipsius voluntas, quis condiderit mundum, per quem, & quo modo, & in quem finem condita sit vniuersa creatura, & ipse tandem homo. Item quod hac lingua filius Dei legem in paradiso, & post lapsum vocem Euangelij primis nostris parentibus è sinu Patris protulerit, quo ex morte vita restituti sunt per fidem in eum. Et deinde perpetua temporum serie per Prophetas ad Ecclesiam locutus est, ideo nec Mosen, nec Prophetas, nec Christum, nec Apostolos quisquam intelliget hac lingua loquentes, nec poterit tueri verum, & sanum intellectum cælestis doctrinæ contra Aduersarios, nisi huius præsidio linguæ. Quam vt in posterum etiam Deus Ecclesiæ suæ sancta conseruare velit, orandum est semper. Ex quodam Authore.

FRANCISCVS PAVLINVS FLORENTINVS

Ad Benedictum Blancuccium Romanum Sac. Theol. Professorem.

Abdita sacra diu nobis monumenta priorum,
Excelsi genuit quos Salomonis humus
Pandis; & ante alios Iouis alitis instar ad alta
Tendis, & excelsum condis in astra caput.
Qualis apis campis hybleis nectar ab omni
Flore legens, gratum construit inde fauum.
Omnia, quæ patres olim texere libellis,
Colligis, Hebraicum perficis ipse decus.
Dum Cererem campi mittet, dumq. æthere stellæ
Astabunt, aderit nomen, honorq. tui.
Felices, quibus hæc aderint pia munera Libri,
Eloquium dabit hic, sed modo lingua polum.
In cunctas diffusa tua est sapientia terras,
Et retinet nomen Solis vterq. latus.
Tempus edax terit omne; tuus sed sæcula cuncta
Quo mage lapsa fluent, hoc mage surget honos.

FRANCISCI PAVLINI
Ad eundem.

EXASTICON.

Hebraicæ ſyluam Linguæ, cæcoſq; receſſus
Digeris, in latam reſtituiſq; viam.
Atq; aperis ſecreta, licet multa ante vetuſtas
Ediderit, clarum, te duce, at omne viget.
Qui breuis obſcurus: facilis trahit omnia longe;
Hoc vno in libro candor vterq. micat.

SEBASTIANI PAVLINI FLORENTINI
EXASTICON.

Ad Eundem.

Aetherei quiſquis miraris dogmata Regis,
Et cupis excelſas mente ſubire fores,
Hinc via, nunc liber hic ducit te ſydera ad alta,
Per hunc ſi relegas tot monumenta Dei.
Gratia ſed Benedicte *tua eſt, ſi pectora noſtra*
Inſolito fructus nectare plena dabunt.

INDEX

INDEX HVIVS OPERIS.

DE Pronunciatione, & modo legendi. & primo

1 De
- De Figura, Numero, & Potestate Litterarum.
- Diuisione Litterarum.
- Litteris Quiescentibus.
- Litteris Duplicibus.
- Litterarum permutatione.
- Notis Numerorum ex Litteris.

2 De
- Punctis, Vocalibus, siue Motionibus.
- Differentia longarum, & breuium.
- Raptis, seu Compositis.
- Cognatis, seu permutabilibus.
- Camèz chatùph.
- Scevà Quiescente, & Mobili.
- Eiusdem lectionis, & pronuntiationis modo.

3 De
- Dàghesc, quod est Triplex.
  - Forte.
  - Lene.
  - Ornatus.
- Raphè.
- Mappich.

De Verbo, prima scilicet parte Orationis Hebraicæ.

4 De Accidentibus Verbo, scilicet
- Radice.
- Speciebus.
- Coniugationibus.
- Modo.
- Tempore.
- Persona.
- Affixo, de quo infra.

5 De Verbo Perfecto, quod inflectitur dupliciter
- Simpliciter, idest nulla existente gutturali.
- & vna, vel duabus, vel tribus gutturalibus radicalibus.

6 De Verbis Imperfectis, & primo

De Defectiuis
- Pè Nùn.
- Pè Iòd.
- Pè Làmed.

7 De Quiescentibus:
- Pè Aleph.
- Pè Iòd.
- Hàijn Vàu, vel Iòd.
- Làmed Aleph.
- Làmed Hè. qꝫ
  - simpliciter cum vltima
  - cũ gutt. inflectitur.
  - & cum radd. guttural.

8 De Duplicantibus, quæ continent vnicam speciem.

9 De Compositis:
- Pè Nùn Làmed Aleph.
- Pè Nùn Làmed Hè.
- Pè Iòd Làmed Aleph.
- Pè Iòd Làmed Hè.
- Pè Aleph Làmed Hè.
- Pè Nùn Làmed Nùn.
- Quatuor, vel Quinque litterarum.

10 Tabella Vocum Compositarum ex pluribus Coniugationibus (secundum quosdam) siue Heteroclitarum.

De Nomine secunda Parte Orationis.

1 Et primus, de diuisione Nominis in plures species.

2 Deinde de Nomine:
- Rei.
- Tòar.
- Verbali, siue Actuali.
- Gentilitio.
- Diminutiuo.

3 De Nomine:
- Perfecto.
- Imperfecto, qꝫ subdiuiditur in
  - Imperf. sine litteris addititijs.
  - & Heemanticũ.

4 De accidentibus Nomini:
- Genere.
- Numero.
- Varia declinatione.
- Regimine.
- Articulis.
- Formatione, &
- Affixo.

5 Tabulæ:
- 1 Vocalium combinationis diuersæ.
- 2 Fœmininorum plurisyllaborum in Hè.
- 3 Desinentium in Tàu.
- 4 Heemanticorũ
  - Perfectorum } Verborum.
  - Imperfectorum } Verborum.
  - Quatuor, vel quinque litterarũ.
- 5 Monosyllaborum, & aliorum generum.

De

6 De caufis mutationis punctorum ob { Regimen. | Numerum pluralem. | Genus fœmininum. | Litteram Paragogicam. | Accentum Paufatiuum. }

De Affixo.

7 De mutatione in Perfectis diffyllabis ex affixo. Quæ vocales mutabiles, & in quas.

8 De mutatione in Nominibus fœmineis in ה & in fœmineis in ת definentibus.

De mutatione in Nominibus Imperfectis, generis masc. vel fœm.

De mutatione Monofyllaborum deductis à Perfectis, & Imperfectis, & generis mafculini, vel fœminini.

De mutatione in nominibus quatuor, vel quinque litterarum.

9 De Affixis Verborum.

Quomodo affigantur, mutent puncta, & fignificent.

De Affixis { Præteriti, Infinitiui, | Benoni, Imperatiui, & | Pâhul, Futuri } Kâl.

10 De Affixis { Pihèl in fuis temporibus. | Hiphil. & dehinque | Imperfectorum, in quibus eft difficultas. }

De מִלָּה tertia Parte orationis Hebraicæ.

1 Quæ cóplectitur partes indeclinabiles, de { Præpofitionibus. | Aduerbijs. | Coniunctionibus, & | Interiectionibus. | Et earum omnium Affixis. }

2 De Pronominibus Separatis, & Relatiuis.

3 De litteris Seruilibus.

4 De litteris Paragogicis, feu Addititijs.

5 De Accentibus.

6 De Numeris.

7 De modo inueniendi Radices.

8 De Arte Poetica.

9 De Syntaxi.

10 De Abbreuiaturis, quibus Rabini vtuntur.

INSTITVTIONES IN LINGVAM SANCTAM HEBRAICAM.

Authore

R. D. BENEDICTO BLANCVCCIO Romano, Sac. Theol. & Philosophiæ Doct. ac in Almæ Vrbis Gymnasio eiusdem Linguæ Professore.

DE PRONVNCIATIONE, ET modo legendi. & primò,

De figura, numero, & potestate Litterarum, quæ אוֹתִיּוֹת *Hebræis dicuntur.*

HEBRÆORVM Litteræ nomine, & numero duæ & viginti sunt, omnesq; cõsonantes, & mutæ; nõ enim proferuntur, vel aliquid soni habent, nisi uocales illis affigantur, quæ dent illis aliquem sonum, a, e, i, o, &c.

A	àleph	אָלֶף	א	I.	1
Bet V	Bèth	בֵּית	ב	II.	2
G, & gh	Ghìmel	גִּימֶל	ג	III.	3
D, & dh	Dàleth	דָּלֶית	ד	IIII.	4

He	Hè	הֵא	ה	V.	5
V	Vàu	וָו	ו	VI.	6
Z	Zàin	זַיִן	ז	VII.	7
Ch	Chèt	חֵית	ח	VIII.	8
Tt	Ttèt	טֵית	ט	IX.	9
I	Iòd	יוֹד	י	X.	10
C, & ch	Càph	כַּף	כ	XI.	20
Ch	Chàph, finalis		ך		500
L	Làmed	לָמֶד	ל	XII.	30
M	Mèm	מֵם	מ	XIII.	40
	Mèm, finalis		ם		600
N	Nùn	נוּן	נ	XIIII.	50
	Nùn, finalis		ן		700
S	Sàmech	סָמֶךְ	ס	XV.	60
Ng	Ain, vel nghain	עַיִן	ע	XVI.	70
P	Pè, & Phè	פֵּא	פ	XVII.	80
	Phè, finalis		ף		800
Ts	Zàde	צָדֵי	צ	XVIII.	90
	Zàde, finalis		ץ		900
C	Còph	קוֹף	ק	XIX.	100
R	Rèsc	רֵישׁ	ר	XX.	200
Sc	Scìn	שִׁין	שׁ	XXI. qñ pũctatur in dextro cornu sc,	300
S	Sìn	שִׂין	שׂ	quando punctatur in sinistro s,	
T, th	Tàu	תָּו	ת	XXII.	400

Quantum ad figuram octo & viginti sunt ob duplices, similesq. litteras, de quibus, & earum officijs infra. Quid vero significet אָלֶף & בֵּית &c. vide Pagninum lib. 1. Instit. cap. 3. Mart. Gilbertum de litter. hebr. cap. de significatione ex litterarum natura, post D. Hieronymum, & Abulensem in Galeato. Adde Illustriss. Card. Bellarminum in Instit. Paulum Scaligerum in Epitomio Cathol. lib. 12. pag. 563. & 764 Georg. Venet. lib. probl. tom. 1. sect. 1. probl. 5. Ioannem Goropium in sua Hieroglyphica.

Priores in ordine vocantur litteræ מְרֻבָּעוֹת Quadratæ, eo quòd sint plenæ mysterijs: vt videre est apud Nebriss. super Psal. 103. Vel ad differentiam litterarum seu characterum, quibus Hebræi vtuntur hodie in priuatis negotijs, & in Commentariis, quæ etiam dicuntur Cursiuæ (ex Elia) eo quod currenti calamo scribantur, quarum formam habes infra in Tabula.

¶ Antiquarum figura diuersa est, prout ex Numismatibus antiquis tempore Mòsis excusis, & ex eiusdem Siclis sanctis & prophanis illius temporis, necnon a Salomone impressis, a nobis diligenter lectis, consideratis, & explicatis, patet. Seruantur vero Venetiis, & Romæ apud R. D. Lælium Pasqualinum Canonicum Basilicæ Sanctæ Mariæ Maioris tùm argentei, tùm æneì. Et præcipuè ex R. Azaria a nobis ex hebræo in latinum conuerso, apud Apparatum in Ezechielem prophetam editum a R. P. Ioanne Baptista Villalpando. Et est secunda in ordine.

Ante transitum verò fluuii tradunt etiam diuersam fuisse formam, vt habes in tabula quarto loco.

De quarum omnium Inuentoribus, Temporibus, & mutatione, quicquid alii afferunt, id puto nullo certo afferi fundamento, sed probabilioribus niti rationibus. Quod verò asseritur ex Siclorum, & Numismatum formis, id etiam probabile èst. Sed potuisse mutari, neque hos esse primos illos characteres inuentos ab Adàm, Sèm, & suis successoribus, Patet primò ex vario rerum successu. Secundo ex mundi ipsius crescentis perfectione, quæ ei debita est naturaliter, neque peccati pœna originalis id potuit impedire. Tertio, quia nulla etiam varietate, seu rerum mutatione facta (ex diluuio, bellis, & aliis de causis) potuit variari ab ipsis doctis forma ipsa litterarum sanctarum ab Adamo inuenta; Necnō cum deficerent a Dei cognitione, & religione, voluisse illos, qui Gen. 6. appellantur filii Dei (idest Religiosissimi, itemq. sapientia præditi) occultare mysteria, & hoc genus loquendi linguæ sanctæ, sanctiusq. scribendi, quod erat in patria perficiendum. Verum, vt dixi, probabilitati nititur. Antiqua certe & sancta lingua, qua Deus Adam, & Adam Euaq. Deum allocuti sunt (de qua sacra Genesis, & de qua Iosephus lib. 1. antiq. c. 4 Lud. Viues ad cap. 39. lib. 18. de Ciu. Dei, & denique qua in patria vtuntur Sancti, iuxta communiorem Theologorum sententiā ex Soph. 3. quia ibi conuertam, &c.) suos vt habuit charactères; ita etiam deinceps mutatos fuisse probabilius est quàm quod alii afferunt de antiquitate horum charactèrum, & alterius anterioris linguæ, seu posterioris. Nam ipsa lingua Itala, quæ vulgo deseruit vice Latinæ, & Gallica, itemque Hispanica, & cæteræ linguæ varios habent charactères, quibus a peritis illarum scriptoribus quotidie describuntur. Quid deinde asserere dubitemus circa Hebræam, si varios casus gentis, & familiæ erga Deum religiosæ, quos Diabolico furore ab Adàm & Abèl mitissimo vsque ad Noè, a Noè vsque ad Abraamum, ab Abraamo vsque ad Mosen, a Mosè vsque ad Salomonem, a Salomone ad Esdram vsque & Zerobabelem sacra Nota

familia perpessa est,& diuini scriptores? Esdras namque sub captiuitate Babylonica post captam Hierosolymam, alios etiam, quibus nunc vtimur (teste D. Hieronymo in Prologo Galeato,& in Ezech.c.9.& Sanhedrin cap.4)adinuenit, ne omnino diuina oracula abolerentur. Sub captiuitate enim Babylonica linguam sanctam ipsis naturalem, & hebræos charactères in dies magis sermonem polluentes ex commistione inter gentes amiserunt. Patet ex Esa.36.vbi ait Eliachim, loquere nobis seruis tuis Syriace non Iudaice coram populo, &c.

דַּבֶּר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ אֲרָמִית וְאַל־תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית·

Ex Genebr. in Chron. Vnde sicuti pro comperto est habendum ante Seth, Adamum easdem litteras, & charactères a Deo Opt. Max. habuisse: sic filios Adæ, & nepotes illius, & pronepotes(quos viuos ante se vidit,& docuit etiam sancta mysteria)posteris inuulgasse: Deinde vero religione diuina turbata & decrescente, eos vel periisse, vel cessasse, vel mutatos in alios fuisse, diuina prouidentia sic ordinante. Vt quoniam gens illa a religione, & fide Messiæ casura erat, sic omnibus bonis priuaretur, sua in primis linguæ cognitione naturalis. Et vt coniicit Georgius Venetus ex Soph. 3. Quia hæc lingua futura erit vltima in fine mundi; & Bonau: in sua præfatione ad Aramæam comparationem, qui ait in æternum duraturam, & permansuram vnà cum ipso Dei verbo, ac proinde in patria quoque futurā, vbi aliquis erit sermo vocalis; iuxta illud Psal. 149. Exaltationes Dei in gutture eorum,& idem tradunt Theologi in 4.d.49.art.5. Dominicus Sotus ibidem. Maior etiam quem refert, & sequitur Michael de Palatio in 3. disput.31.& 32. disput. vnica, pag. 374. col.1. asserens hebræam linguam in patria futuram.

Quod vero quidā controuertunt, an Syra ab Hebræa vel Hierosolymitana effluxerit; vel quæ prior fuerit,& sit;& qua primū lingua scripta sacra Biblia; quæstio est inutilis,& inelegans. Sacra.n.Hebræa, quæ sola rationes reddit vocabulorū,& nominū impositorū ab Adàm sapientissimo ex diuino beneficio, ea prior est cæteris, vt patet ex omnibus nominibus rerum,& maximè propriis virorum, ex Adàm, Enà, Càin, Abèl, Sèth, Enòch,& sexcentis aliis, maximè primogenitorum, in quibus illud semen benedictū, quod contorqueret caput serpētis antiqui, expectabatur. Quam etsi Hebræi nostri tēporis ex parte ignorant, non tamen a lingua seiungenda est, cum sit dignitas illius,& excellentia, quæ ostendit, & probat eiusdē antiquitatem, dignitatem,& perpetuitatem. Patet ex nominibus IESV, MIRIAM, Chephà, quæ vt hebraica sunt, sic continent ethymologias illas tanto seruatore, & seruatrice dignissimas, de quibus multi, & præcipuè F. Archangelus de Burgo nouo Placentin. Min. Obser. ex quo solo authores contrariæ opinionis refelluntur.

Nominum apud Hebræos Ethymologia, seu ratio nominis in nominibus propriis,& rerum quarumcunque.

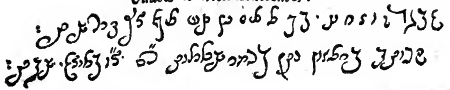
Et quidem de mysteriis nominum propriorum hæc ait Diuus Chrysostomus super Lucam, relatus a Diuo Thoma in Catena in Euangel. & Glossa ibi; ait enim: Quia vero hæc pars Euangelii consistit in serie nominum, nihil pretiosum exinde acquiri existimant. Ne igitur hoc patiamur, experiamur etiam hunc passum scrutari. Est enim ex nudis nominibus copiosum haurire thesaurum, quia plurium rerum indicatiua sunt nomina: nam & diuinam clementiam, & oblatas a mulieribus gratiarum actiones sapiunt. Cum enim filios impetrabant, nomen imponebant a dono. Gloss. Interpretatur igitur Eli, Deus meus, vel Scandens. Qui

fuit

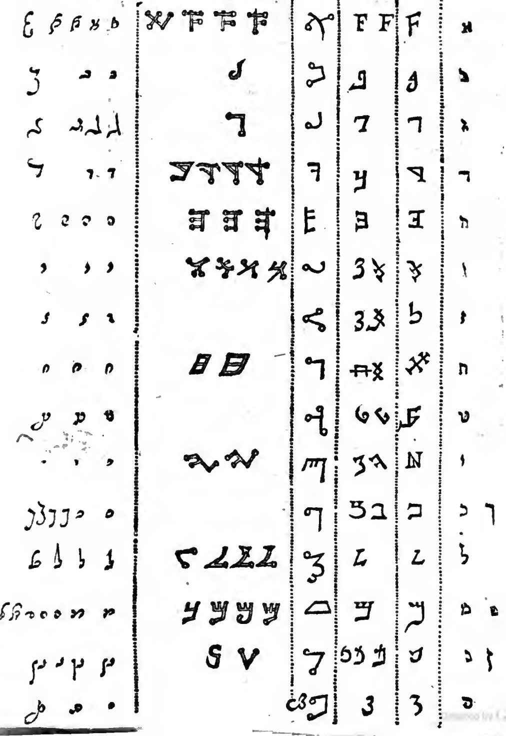
fuit Matàth,ideſt,donans peccata: Qui fuit Leuì, ideſt, additus: qui fuit Melchì, ideſt Rèx meus: qui fuit Iannè, ideſt dextra: qui fuit Ioſèph,ideſt accreſcens:(fuit autem alius iſte Ioſeph) qui fuit Matathiæ,ideſt donum Dei: qui fuit Amos,ideſt onerans,vel onerauit: qui fuit Nahùm, ideſt conſolatio, vel conſolator: qui fuit Hesli,ideſt adiuua me: qui fuit Naggè, ideſt meridies, vel meridianum: qui fuit Nahàt,ideſt deſiderium:qui fuit Matathiæ,vt ſupra: qui fuit Sèmes, ideſt obediēs: qui fuit Ioſeph,ideſt augmentum: qui fuit Iuda,ideſt confitens: qui fuit Ioannàn, ideſt dominus,vel gratia eius,vel miſericors dominus:qui fuit Reſà,ideſt miſericors:qui fuit Zorobabel,ideſt princeps,vel magiſter Babylonis:qui fuit Salathièl, ideſt,petitio mea Deus:qui fuit Neri,ideſt lucerna mea:qui fuit Melchi,ideſt Regnum meum:qui fuit Addi,ideſt robuſtus,vel violentus: qui fuit Coſaz, ideſt dominans:qui fuit Elmadàn,quod eſt menſura Dei:qui fuit Her,ideſt vigilans vel vigilia,vel pelliceus: qui fuit Ieſu,ideſt Saluator: qui fuit Eliezer, ideſt Deus meus adiutor: qui fuit Ioràm,ideſt Dominus exaltans:qui fuit Simeon,ideſt audiuit triſtitia, vel ſignū:qui fuit Iudà,vt ſup. qui fuit Ionà,ideſt Colūba,vel dolēs:qui fuit Eliachim, quod eſt Dei reſurrectio: qui fuit Melcha,ideſt rex eius:qui fuit Menna, quod eſt viſcera mea: qui fuit Matathia,ideſt donum Dei:qui fuit Natan,ideſt dans,vel dantis, vel dedit: qui fuit Ieſſe; Gloſſa:Interpretatur Dauid, manus fortis, Ieſſe incenſum:qui fuit Obeth,quod eſt ſeruitus,vel ſeruiens:qui fuit Booz,id eſt fortis: qui fuit Selmon,quod eſt ſenſibilis,vel Pacificus: qui fuit Naaſòn, quod eſt augurium,vel ſerpentinus: qui fuit Aminadàb,ideſt populus voluntarius: qui fuit Aràm, ideſt erectus vel excelſus: qui fuit Efron,ideſt ſagitta: qui fuit Phàres, ideſt diuiſio: qui fuit Iuda,ideſt confitens: qui fuit Iacòb, ideſt ſupplantator: qui fuit Iſaac, quod eſt riſus,vel gaudium: qui fuit Abraham, ideſt pater multarum gentium,vel videns populum: qui fuit Thàre, ideſt exploratio,vel nequitia: qui fuit Nachòr,ideſt requieuit lux: qui fuit Serùch, quod eſt corrigia,vel comprehēdens lorum,vel perfectio: qui fuit Ragù, quod eſt ægrotus vel paſcens: qui fuit Phàres,ideſt diuidens vel diuiſum:qui fuit Hèber,ideſt tranſitus:qui fuit Sàle, ideſt tollens: qui fuit Cainàn,ideſt lamentatio,vel poſſeſſio eorum: qui fuit Arphà, ideſt ſanans depopulationem: qui fuit Sem,ideſt nomen,vel nominatus: qui fuit Noè,quod eſt requies:qui fuit Lamèch,ideſt humiliatum, vel percutientem, percuſſum,vel humilem:qui fuit Mathuſalèm,ideſt mortis emiſſio,vel mortuus eſt, & interrogauit: qui fuit Enòch,ideſt dedicatio: qui fuit Iàred, ideſt deſcendens,vel continens,vel deſcendens:qui fuit Maalalèl,ideſt laudatus Dei,vel laudans Deum: qui fuit Cainàm,vt ſupra:qui fuit Enos,ideſt homo deſperans, vel violentus: qui fuit Sèth,quod eſt poſitio,vel poſuit: qui fuit Adam,quod eſt homo,vel terrenus, vel indigens:qui fuit Dei. Quid pulchrius iſta genealogia? Quid magnificentius hac nominum interpretatione? quæ vero alia lingua id ſibi vendicet? Cedat ergo,& cedat nox diei, luci tenebræ. Plures ethymologias vide apud eundem ſuper Matth.

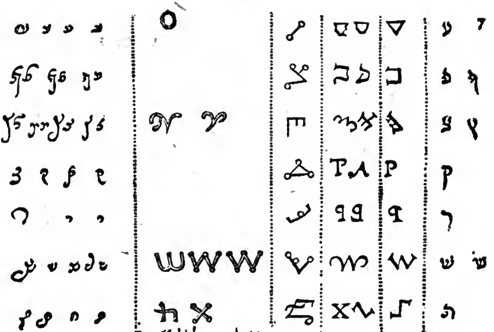
Forma litterarum omnium, ſeu Characterum antiquorum & recentiorum,tum ſacrorum,tum prophanorum.

Arabes et Thessalonicenses.

Hebræorum Arabum, Hispanorum, Italorum.	Antiqua post transitum fluuij.	Antiqſſ. ante transitu.	Quadrata & facta modo.

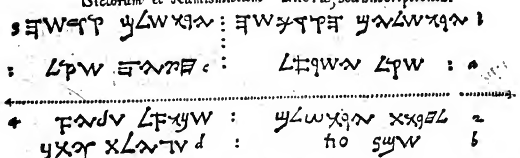

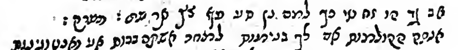
Ineffabile Dei Nomen.

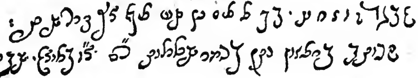
Siclorum et Numismatum Litteræ, seu Inscriptiones.

Itali Rabini sic connectunt,

Arabes et Thessalonicenses.

De Diuisione Litterarum.

Primo diuidũtur iuxta prolationis instrumẽta, vt quædã dicãtur

הַשָּׂפָה	אוֹתִיּוֹת Litteræ	Labij	בּוּמַף
הַשִּׁנַּיִם		Dentium	זַסְשְׁרַץ
הַלָּשׁוֹן		Linguæ	דַּטְלְנַת
הַחֵיךְ		Palati	גִּיכַק
הַגָּרוֹן		Gutturis	אֲחְהַע

quas Elias Germanus vocat מְבַלְבְּלִים idest, Cõfundentes, siue Confusorias: suarum enim exceptionum varietate, & difficultatibus vniuersam linguæ sanctæ Grammaticam confundere, inuoluere, & difficilem reddere videntur.

Secundo diuiduntur quoad diuersa munera, & proprietates. Quædam enim sunt *Radicales* tantum, hoc est, litteræ radicis, seu Thematis, & sunt vndecim גֵּט חֶסֶר קֶצֶר זַעַף

Quædam sunt ministrantes, seu deseruientes, & *seruiles*, vel ministeriales, quia etsi vt superiores ad substantiam, & essentiam thematis vel Radicis pertineant, concurrant, & assumantur, frequentius tamen deseruiunt, & ancillantur varijs muneribus; fungentes quandoq. loco Præpositionum, loco Aduerbiorum:

Ad constituendas Personas, Tempora quoque & Genera, Affixa inseparata, & Numeros singulares, vel plurales formandos.

Hæ possunt esse Radicales, & seruiles; priores vero semper radicales, nunquam seruiles. Vocãtur hæ נוֹסָפוֹת *additæ*, vel שִׁמּוּשִׁיּוֹת idest,

Mini-

Ministeriales, & *seruiles*. Sunt autem vndecim, אֵיתָן מֹשֶׁה וְכָלֵב Ex his

א ל ב & ש seruiunt in principio tantum.

כ נ ה ם in principio, & in fine.

ו י ת in principio, medio, & fine.

ב כ ל ם deseruiunt loco præpositionum, vt Infinitiuis adiungantur, & suppleant vicem Gerundiorum, quibus hebræi propriè carent. Sed de seruilibus, earum punctatione, & proprijs muneribus in fine Grammaticæ latius agemus.

De Litteris Quiescentibus.

א ה ו י Hæ quatuor litterę dicuntur נָחוֹת *quiescẽtes*, quia aliquando, & semper, quando non habẽt sub se vocalem, quiescunt, idest non mouẽtur, nec proferuntur vllo sono. Idquè ad differentiam cęterarum, quæ licet non habeant sub se vocalem, tamen trahuntur, & proferuntur, & edunt sonũ, vt דָּבָר, resc in hoc loco trahitur, & sonat, sed in גָּלָה, He quiescit, nec profertur.

Vt autem hoc rectè percipias.

Nota, quod omnis littera apud hebræos, vel mouetur, & profertur; vel trahitur ad sonum præcedentis, vt consonans apud nos, & semiuocalis; vel denique quiescit. Nota

Mouentur omnes, quę affiguntur puncto quocunque, vt

אָ	בְּ	גִ	דוֹ	הוּ	וָ	זֵ	חֶ	טוֹ	לֹ	מָ	נוּ	סֹ	פֶּ	&c.
ha	be	ghi	do	hu	va	ze	che	to	lo	ma	nu	ſo	Pe	

Trahuntur vero omnes præter quatuor, א ה ו & י

אַב au	יֵט iet	פַּס pas
פַּג pag	מוּל mul	אַץ az
מַד med	אֵם em	חֵיק chec
גֵז ghez	חֵין en	פַּת pat,&c.

Quieſcunt demum tantum quatuor ſupradictæ.

א quieſcit in fine dictionis, poſt · vt צָבָא tſauà, poſt ·· vt כִּסֵּא chiſsè, poſt chìrech, vt בָּרִיא Barì, & poſt chòlem vt יָבוֹא Iauò.

In medio poſt chòlem, vt יֹאכַל Iochàl, poſt patàch vt וַאדֹנָי Vadonài, poſt ſegòl, vt וֵאלֹהִים Veloìm.

ה Hè vero in fine quieſcit poſt zère vt אַרְיֵה arièh, poſt camèz vt גָּלָה galà, poſt chòlem vt גָּלֹה galo, poſt ſegòl, vt פֶּה pè, poſt patàch, vt מַה ma: Et regulariter Aleph, & Hè ſemper quieſcunt, quando non habent ſub ſe punctum. Verum ה vbi inueneris in fine dictionis habere in ventre punctum, poſt vocalem longam legitur, & profertur vt תָּמָהּ Thamaàh, quod ex præceptoris voce facilius aſſequeris. vocaturq. Hè Mappichatum a puncto מַפִּיק ideſt, *eductor*, quaſi enim educit litteram Hè ad ſonum prędentis vocalis magnę.

ו Vâu quieſcit in medio, & in fine tantum ſub

chòlem,vt אֲרוֹן. Addunt quidam poſt ſciùrech, ut גָּלוּי hoc autem non bene, quia ſic ſignata, ſemper eſt vocalis ſciùrech.

Trahitur Vâu tanquam vocalis in diphtongo poſt camèz,vt תָּו tàu,poſt zère vt, גֵּו ghéu, poſt patàch,vt קַו cau,poſt chìrech mag. vt זִיו zíu, etiamſi intercedat iòd, vt דְּבָרָיו ràu, כִּסְלֵיו chisleu.

Iod vero in medio quieſcit poſt camèz דְּבָרָיו,poſt zère דִּבְרֵיהֶם,poſt ſegòl דְּבָרֶיךָ,poſt chìrech,vt יָמִים.

In fine poſt chìrech in fine dictionis poſito, vt אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי Eccl. 3. poſt zère vt דִּבְרֵי

Trahitur vero tãquam vocalis in diphtongo poſt camèz, vt חַי chai, poſt patàch שְׂפָתַי ſephatai, & poſt chòlem, vt גּוֹי; etiamſi intercedat vàu quieſcens, & poſt ſciùrech, vt גָּלוּי.

Diphtongi, vt ego ſentio, apud Hebręos propriè non ſunt,quicquid dicant alij:non enim lingua ad alterius linguæ proprietates trahenda eſt.

De Litteris Duplicibus.

כ מ נ פ צ Hæ quinque litteræ duplices,quæ & *finales* vocantur, ך ם ן ף ץ inuentæ ſunt ad ornatum, & decorem ſcripturæ, vt quidam putarunt, ſed conſonantes, & myſterijs plenæ ſunt,contra eoſdem. Vocantur ab hebræis פְּשׁוּטוֹת quaſi extenſæ & explicatæ, ſolent enim extenſæ in fine poni. Dicuntur etiam *duplices* ob duplicem figuram,vt vides,& vocantur כְּפוּלוֹת duplices ſeu reflexæ, vt אֵם & אָמֵת: Sed prior mèm vocatur פְּתוּחָה aperta,ſecũda vero סְתוּמָה clauſa. Hæc ſecundum naturam & proprietatẽ harũ litterarũ deberet in fine ſemper collocari, nihilominus ם clauſa reperitur in medio apud Eſa. 9. לְםַרְבֵּה (ad multiplicãdũ) id quod nõ

vacat myſterio; de quo Galat.lib.4.c.19.& lib.7.c. 23. (licet Torrerius in Eſa. malè prædictum myſterium irrideat.) de quo etiam Petrus Brutus aduerſus Iudæos: R.Hammày in lib. Sanhedrin, qui ex litteris illis colligebat tempus aduentus Meſſiæ, & Finus Finus contra hebræos lib.2.c.7.

Mem apertum ם etiam reperitur contra litterarum naturam in fine apud Eſdram lib.2.c.2.verſ.13. הֵם פְּרוּצִים hoc eſt, ipſi diruti, vel diſſipati, iuxta Vulg.

Nota, ſecundo, quod hę finales litteræ nunquam ſub ſe habent vocalem, præterquam duę ך & ן. Et quidem ך neceſſario habet ְ vel : ſceuà, vt לָךְ & לָךְ, & in verbis aliquando recipit daghèſc, vt Pſal. 118. וְאוֹדֶךָּ & confitebor tibi. Nun ן habet aliquando ְ vt תְּרַנֵּנְּ cantabitis וַתִּגַּשְׁןָ Gen.33.& 1.Reg.18. וַתֹּאמַרְןָ & ſcribitur dupliciter, vt vides; primo ſequendo litteram, deinde præcedendo & poſito kamètz paulo inferius, vt Gen. 19. 36. וַתַּהֲרֶיןָ & videtur eſſe quaſi ſub iòd. In his dictionibus deficit ה a ſyllaba נָה formatiua perſonę ſecundæ fœmin. plur. vt infra in formatione futuri.

De Litterarum, & Punctorum permutatione.

De his Pagninus lib.1. Inſtit. c.26.& 16. & Ioannes Gorop. in ſua hermatena, lib.9. pag.218.

Nota vero quod litteræ אהוי propriè vocantur מִתְחַלְּפוֹת permutabiles. Vnde vàu pro iòd, & iòd pro vàu, facit apud Hebræos lectionem variam, quam ipſi ſignant hac nota ° ſupra illam dictionẽ, vt patet ex librorum impreſſionibus varijs. idq. vocant קְרִי כְּתִיב (a contrario ſenſu) *lege quod ſcriptum eſt*, ideſt, lege aliter quam ſcriptum eſt; de quibus pluries Rabì Salomon, Rabì Aben Ezrà: Rabì Dauid Chimchi in ipſorum Commentarijs, & Sciaraſcìm, ideſt Theſauro linguæ: Victoria Porchetti, Galatinus, Finus Finus, & alij. Reijcienda eſt tamen, quæ ab illis dicitur תִּקּוּן סֹפְרִים ideſt Correctio Scribarum, de qua in tract. de Regulis ad intelligend. ſacr. ſcript. quem nuper edituri ſumus.

Secundo: Aleph, & Hè pluries permutantur inter ſe, pręſertim in verbis in aliqua ipſarum litterarum; aut quando ex verbo nomen efficitur. quam tamen mutationem non multum refert ſcire, nec vllo ſymbolo notatur.

Hè porrò vice ל vel אֶל ſtat in fine dictionis, ac ſi ל eſſet in principio illius, vt Gen.28. וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה quaſi לְפַדָּן & הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה

pro

pro לְהַשָּׁמַיִם. Aliæ consonantes ad inuicem permutantur, & præcipue hæ sex ש ס : ז צ : ט ת *cognata* dici possunt, quia parum sono differunt: sæpe etiam permutantur, vt sunt combinatæ. de quibus in Thesauro Pagn. in Radicibus שׂוּט & שׂוּךְ & alibi.

Hæ exceptiones non sunt principiò Tironibus tradendæ.

Sed exempli gratia.

א pro
- ה : מָרָא amarum, Ruth *1.20.*
- י : וְרָצֵאתִי & placabor, Ezech. *43.27.*
- ז : littera geminata בָּזְאוּ pro בָּזְזוּ diripuerunt. Esa. *18.2.*
- ו : נְאוֹת pro נְוֹת habitacula. Ier. *23.10.*

ג
כ pro
- ס : שֹׂבֶךְ densitas. 2. Sam. *18.9.* ex R. Ionàh.
- ז : גֵּה iste. Ezech. *47.13.*

ד pro
- ה : הִזְדְּמִנְתּוּן : conueneritis. Dan. *2.9.* Chaldaic. vox.
- ר : רוֹדָנִים Rhodanim. *1.* Paral. *1.17.*

ה pro
- א : רְפָה sana. Psal. *60.3.*
- ח : הֲפֻגוֹת requies. Thr. *3.48.*
- י : מַלְאָכֵכֵה nuntiorum tuorum. Nah. 2. *13.*
- ו : אָהֳלֹה tabernaculi sui. Gen. *9.21.*

ז pro
- ס : הַמָּזֶג mixtio. Cant *7.2.*
- ר : הַבָּזָק fulmen. Ezech. *1.14.*
- ד : הִזַּכּוּ mundi estote. Esai. *1.16.* sed in hoc loco dàleth deficit; pro הִזְדַּכּוּ in hithpahèl.

ט pro
- ת : נִצְטַדָּק iustificabimur. Gen. *44.16.* de qua mutatione infra in hithpahèl.
- צ : נֹטֵרָה pro נֹצֵרָה, Cant. *1.* custodem.

י pro

ה pro { ת : מַלְכֻיּוֹת regna . Dan. 8. 22.

כ pro { ק : בַּכּוּשָׁרוֹת : in compedibus . psal. 68. 7.
{ ג : וְכַנָּה : & hortum. psal. 80. 16. alij aliter

ל pro { כ : לָאָרֶץ in terra . Iob. 2. 12.

ם pro { נ : וַיְגָרְשׁוּם & expulerunt eas . Exod. 2. 17.

נ pro { ם : מְלָכִין reges . Prou. 31. 3.
{ ל : הַנְּשָׁכוֹת cubicula . Nehem. 12. 40.
{ ת : אֶתְנַן merces . Ezech. 16. 33.
{ Pro ם littera geminata. תַּמְנוּ pro תַּמְמוּ consumptę sunt . Thr. 3. 2.

ס pro { שׁ : סוֹלֵם colligens Ham. 7. 14.
{ ז : תָּבוּס pro תָּבוּז Prou. 27. 7. spernet.

ע pro { ח : עוּשׁוּ congregamini. Ioel 3. 11.

צ pro { ז : יַחְפֹּץ festinabit . Iob 40. 16.
{ ס : וְחוֹמֵץ & opprimens. ps. 71. 4. alij negāt.

שׂ pro { ס : וּבִשְׂעָרָה & in turbine. Nahum. 1. 3.

ת pro { א : תַּלְפִּיּוֹת propugnacula . Cantic. 4. 4. è R. Ionah.
{ ה : שָׂפָת labium. Gen. 11. 7.

Sic punctum vnum pro altero ponitur,

Camèz pro patàch : chatèph camèz : chìrech: zère : segòl : sciùrech.

Zère pro camèz : chìrech : patàch : & segòl .

Chìrech pro patàch: segòl: sciùrech: camèz: zère.

Chòlem pro camèz : & catàph camèz .

Sciùrech pro chòlem : patàch : camèz .

Patach

Patàch pro ſegòl : camez : ſceuà : chìrech: zère.
Segòl pro camèz : patàch : chìrech.
Sceuà pro chìrech .

Hęc autem ֶ ִ וּ & chòlē, eo quod frequenter vnum pro alio ſubſtituatur , dicuntur ab Hebręis נְקֻדּוֹת אַחְיוֹת , ideſt, puncta ſororia , ſiue germana.

Quæ punctorum inter ſe permutatio dicitur quibuſdam Antitheſis, vel figura, quæ dicitur Antiſtœchon : quam plerique non obſeruantes interpretes, anſam multorum cæperunt errorum .

Vel vt ait Rabi Aben Ezra ſuper Exod. c. 11. quia has gramaticæ obſeruationes non obſeruant Prophetæ, ſeu Spiritus ſanctus loqués per illos, idcirco ſolent accidere litterarum & punctorum permutationes: prout apud latinos nec Poetæ limites grammaticæ , vel regulas ſemper ſeruauere .

Tertio nota , quod hę mutationes diuerſificant inflexiones Nominum, aut Verborum, ſed nomen quod ſcribitur cum vna, aliquando cum alia littera ſcriptum inuenitur : id quod linguæ ſanctæ copiæ & maieſtati tribuere licet, quod teſtatur Rabi Aben Ezrà ſuper Exod. 11. cap. in ea verba : In media nocte.

De Notis Numerorum.

Omnem ſupputandi rationem Hebræi per haſce litteras indicāt, eiſq. vtuntur notis (non vt Latini, qui alijs notis vtuntur) quas Ciphras (vocabulo Hebraico corrupto) סְפִירָה hebraice vocamus , mutato ſ, in c.

Igitur diſtinguunt in Vnitates , Decades , & Centurias, & Miriades : ſignantq. hoc modo .

9	8	7	6	5	4	3	2	1	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Vnitates
90	80	70	60	50	40	30	20	10	
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Decades
900	800	700	600	500	400	300	200	100	
ץ	ף	ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק	Centurię,

vel

vel his inter se compositis.

1000	900	800	700	600	500	
תתר	תתק	תת	תש	תר	תק	
7000	6000	5000	4000	3000	2000	1000
זא̈	וא̈	חא̇	דא̈	גא̈	בא̈	א̈

Millenarię.

Similiter additis decadibus,& centurijs fiunt decades,aut centurię millenariæ,id quod apud Ialcût, seu Catenam Doctorum Hebb. in sacra Biblia facile est agnoscere.

Vnitates sic componunt.

19	18	17	16	15	14	13	12	11
יט	יח	יז	יו	טו	יד	יג	יב	יא

pro יה quia est nomen Dei, nec eo vti volunt in rebus prophanis.

	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20
	כט	כח	כז	כו	כה	כד	כג	כב	כא	כ
	39	38	37	36	35	34	33	32	31	30
	לט	לח	לז	לו	לה	לד	לג	לב	לא	ל
	49	48	47	46	45	44	43	42	41	40
	מט	מח	מז	מו	מה	מד	מג	מב	מא	מ
	59	58	57	56	55	54	53	52	51	50
& sic de alijs.	נט	נח	נז	נו	נה	נד	נג	נב	נא	נ

De nominibus numerorum infra,vbi de nomine, & varijs numerorum speciebus agendum erit.

De Punctis, quæ נְקֻדּוֹת *seu Vocalibus quas* תְּנוּעוֹת *, idest motiones appellant.*

Quis fuerit Punctorum inuentor,non attinet disputare.Illud satis clarum (auctore Elia leuita) ante Ezram, & compilationem Talmud, nec puncta, nec accentus vllos extitisse. Quod etiam patet, quia Hebræi sacrum legis volumen in membranula scriptum sine punctis,litteris vero quadratis, in modum rotuli seruant in suis synagogis. sicq. suos hodie edunt libros typis cursiuis, vel minuta littera, vt ipsi dicunt, ac sine punctis: quorum lectio pendet ex cognitio-

gnitione Grammaticæ, quæ tradit regulas affigendi puncta, & rationes eadem permutandi.

Illud nota, quod apud Hebræos littera cum puncto facit syllabam, modo non habeat sceuà quiescens: idq. ad versus fingendos notandum est, vt scilicet pedes recte constituas. Fit etiam syllaba ex duabus consonantibus, vt אָב au: אֵם em.

Vocantur item רְשָׁמִים idest impressiones, notationes, vel signationes. Item תְּנוּעוֹת idest motiones, aut motus; ijs enim littera mouetur, & profertur, seu imprimitur sono aliquo, ex R. Elia Can. 3.

Vocales Diuiduntur

In גְּדוֹלוֹת magnas, seu longas, & קְטַנּוֹת paruas, vel breues: vel in מְלָכִים reges, & עֲבָדִים ministros & seruos.

		Longæ.			*Breues.*		
Camèz	a	ָ	קָמֶץ	פַּתַח Patách	a	ַ
Tsére	e	ֵ	צֵירֵי	סֶגּוֹל segôl	e	ֶ
Chìrech	i	אִי	חִירֶק	חִירֶק קָטֹן chirech chatòn	i	ִ
gadol			גָּדוֹל	חָטֵף קָמֶץ charèph		
Chòlem	o	וֹ אוֹ	חוֹלֶם	camèz	o	ֳ
Sciùrech	u	וּ אוּ	שׁוּרֶק	קִבּוּץ chibbùz	u	ֻ

Omnia puncta (etiam Rapta) subscribuntur ad pedes consonantium, excepto chôlem, quod supra ad latus ponitur, vt בֹּו bò, & sciùrech, quod in ventre vâu, vt בּוּ bù.

Differunt Longæ à Breuibus.

Primò in prolatione, nam vocales longæ plenam, & apertam, ac viuam prolationem habent, & ideo aperto ore proferuntur. Breues autem humili sono, quasi semiclauso ore, & voce exili, & ideo quasi semiuocales dicuntur. Secundò potestate seu virtute: Longæ enim vocales habent vim supplendi daghèsc, quod aliquâdo reijcitur à littera, & sub se, vel in se (virtualiter, seu potentia) conti- Nota

nent iod, vel Vau quiescentem, vt patet in וָאֹמַר. ־ֹ supplet daghes, quod deberet esse in àleph, & שֹׁמֵעַ chòlem continet Vàu formatiuum Benoni, vt infra.

ֹ ֵ ׂ ׃
sic ׳ & ׃ ׃ } quia vnum pro alio substituitur, vocantur cognata, seu permutabilia, vt sup. fol. 14. & 15.
sic ־ בִ chìrech & v

ח & ע in fine dictionis habent sub se patàch, quando non præcesserit camèz aut patàch, & tunc, vt bene proferri possint, necessariò illis additur patàch, quod גְּנוּבָה ab Hebr. dicitur, & pretere accentus in penultima syllaba apponi debet, vt

רוּחַ rûach, non ruchà שֹׁמֵעַ. sciomêangh

מָשִׁיחַ masciàch, non chà יְשׁוּעַ iesciûangh

Idque locum habet etiam in ה habente punctum in ventre, tunc enim patach illi subscribi debet, vt אֱלוֹהַּ proferturq. Elòah, non Elohà. quod verum est, nisi huiusmodi ה præcedat ־ָ vt in רוּחָהּ spiritus eius.

De Punctis Raptis, seu Compositis.

Chatèph camèz	־ֳ	o	קָמֵץ }
Chatèph patàch	־ֲ	a	פַּתַּח } חָטֵף
Chatèph segòl	־ֱ	e	סֶגוֹל }

Inuenta sunt propter gutturales, vt docet Elias Leuita Cant. 10. Cum enim sceuà sub se vt plurimum minime patiantur, neque etiã in medio dictionis, opus fuit, vt sceuà componeretur cum his vocalibus, easdem gutturales vt moueret. Deinde, vt facilior redderetur pronunciatio; ac proinde sceuà proferri solet sono vocalis, cui in compositione adiungitur, vt עֲלֵיהֶם nghaleèm, sic הֶחֱזִיק hechezichèch.

Cur autem gutturales non admittant sceuà simplex, & moueantur ab ipsomet composito; Respondent aliqui, eò quia gutturales

ex gutturé, & intimis pulmonibus iuxta ipsarum naturam proferuntur, quam prolationem efficere nequit sceuà, quia est vox hebes, obtusa, & tam exilis, vt vix, vel nunquam audiatur, vnde excogitandæ fuerunt vocales, quæ id efficerent, atque eo modo punctum sceuà produceretur, & gutturalis dilataretur: quod optimè fit cum patàch, & segòl, & non cum ·· & chìrech, cum in istis diuersa ratio sit. Ego vero ideo puto non admittere, non quia ex natura sua non possit illud habere, vt patebit exẽplis, sed vt reddatur facilior pronunciatio. Si enim gutturalis punctaretur sceuà simplici, traheretur gutturalis nimis asperè, quia sceuà quiesceret, ideò addiderunt huiusmodi puncta, quæ mouent gutturalem, & facilior est pronunciatio. Nam si dicamus הַחְזִיק ichzich הֶהְפִּיךְ ihhphích, & in àleph הֶאְמִיר imijr, non solum est difficilis pronunciatio, sed nec àleph sentitur: ideoque vtrique rei consulitur punctando seruilem puncto simplici, & gutturalem suo composito, dicimusque הֶחֱזִיק echezich: הֶהֱפִיךְ hehephic: הֶאֱמִיר hehemir.

Hæ exceptiones non sunt principiò Tironibus tradendæ.

¶ ֳ: Ergo rarius ponitur, & in Hophàl, vbi prima verbi est gutturalis, quod differt a ָ quod simpliciter scriptum sonat o & non a, de quo infra. vt Esa. 44. 13. יְתָאֳרֵהוּ designabit illum.

¶ ֲ: & ֱ: regulariter ponuntur, vbi occurreret sceuà simplex ponendum, & ad vitandum cacophoniam, vt infra in cap. de Verbis, & eorum coniugationibus.

Reperitur tamen Punctum Raptum in aliquibus casibus sub alijs litteris, quæ gutturales non sunt, vt tradit Quinquarboreus pag. 13. Primò quando in eadem dictione est littera duplicata; tunc enim primæ litteræ habenti sceuà additur patàch, Gen. 29.3. וְגִלֲלוּ: reperitur tamen sine ֲ: in quibusdam exemplaribus, & צָלֲלוּ Exod. 15. 10. profundati sunt. Quod etiam fit, quando accentus rethoricus, (qui dicitur גַּעְיָא) est sub littera hè habente sub se ַ & post se מ cũ sceuà, quia tunc in plurali adiungi debet sceuà puncto ַ vt הַמְרַכְּבִים & הַמְקַבְּרִים. Ezech. 39. 14. Num. 33. 4.

Secundò, quando vàu sciùrech apponitur dictioni habenti in initio sceuà mobile subsequente alia syllaba, seu voce, vt וּזֲהַב Gen. 2. quod non habet locum in ב ג ד כ פ ת dicemus enim וּבְרוּךְ: וּרְכַב:

Tertio reperitur רֻטֲפַשׁ succulentus fuit. Iob 33. 25.

Reperitur —ּ in deriuatis à verbo בָּרֵךְ posito accentu sub littera ר, vt וַאֲ בָרְכָה & benedicam: & וַיִּתְבָּרֲכוּ, & in deriuatis a verbo אָכַל, vt תֹּאכֲלֶנָּה comedent. Ezech.4.12. sic תְּעֹרֲרוּ Cant.8. סֹבֲבִים Cantic. 33. sed in quibusdam impressis reperitur sceuà simplex, locis supra allatis a Quinq.

¶ Vltimo nota, quod post —: non sequitur daghèsc, nec aliud chatèph poni potest, nec sceuà simplex venit ante —: nec post ipsum, quia tunc darentur duo sceuaìm, quæ simul legerentur, quod est absurdum.

Præterea ∵: vt plurimum ponitur sub prima radicali verborum quiescentium Pè àlef, in Infinitiuo cum litteris בכלם, & in Imperatiuo, ac Futuro, vt

Infinit.	אֱסֹף	Imper.		אֶאֱסֹף Futurum
	בֶּאֱסֹף		אֱסֹף	יֶאֱסֹף
	כֶּאֱסֹף		אִסְפוּ &c.	תֶּאֱסֹף
	לֶאֱסֹף			נֶאֱסֹף

Vbi tamen littera accidentalis habuerit —, prima littera radicalis verbi habebit —: vt infra in verbis gutturalibus.

¶ Obserua preterea, quod nomina propria incipientia ab אֱלִי & אֱלִי, & אֱלִי habent ∵: vt אֱלִיעֶזֶר: אֱלִישָׁע: אֱלִיהוּ:

Excipe, אֵלִיָּהוּ, quod punctatur zère.

Quæ verò incipiũt ab אֲבִי & אֲבִי pũctãtur —: vt אֲבִימֶלֶךְ: אֲבִינָעַם.

De Camèz chatèph, siue Chatùph.

Nota Reperitur sæpissimè in scripturis ָ simpliciter scriptum, quod secundum Doctores legitur pro Composito, & sonat, o, & non a, atque est velut ֳ: Et tunc ad differentiam istius, quod vocatur chatèph camèz, tale ָ simplex vocatur Camèz Chatùph, & sceuà sequens non legitur in casibus infrascriptis.

Primo, quando post ָ sequitur sceuà, & post sceuà accentus grãmaticus, vel immediate, vel post alteram syllabam, tunc debet legi, vt Compositum, & sonabit o, & non a, vt

sciom

ſciom	וּלְשָׁמְרָהּ	ſic in Infin.	|	goph	גָּפְרִית	choc	חָכְמָה
achol	אָכְלָהּ	לְעָבְדָהּ	|	orch	אָרְחוֹת	beoz	בְּאָזְנֵי

aliter leges quando ſceuà præceditur ab accentu, ſeu quando accentus eſt poſt ‑ׇ vt זָכְרָה za, פָּקְדוּ pa, etiamſi non notetur accentu, quia intelligitur Gânghia, vt in לָמָּה ſunt duo accentus, vnus rethoricus, alter grammaticus: ſic וְעָנְתָה־בִּי וְנִבְקְהָ־רוּחַ. ſed אָרְצָה Ruth. *2. 10.* legitur a, non o: ſtat enim pro ׃ & Hè in fine addita (*paragogica*) mutat pũcta. licet Zamoren. in ſuis Inſtit. id neget, ſequi tamen debemus morem legendi, qui eſt hodie apud Hebræos.

II. ‑ׇ ſimplex legetur pro compoſito in fine dictionis, quando ſequitur Maccàph ‑, quæ eſt virgula connectens duas dictiones, de quo infra, vt יִשְׁמָר־לוֹ mor: יִגְמָר־נָא mor.
Secus ſi poſt ‑ׇ in fine dictionis erit א, vel ה, tunc legetur a, non o, vt וּשְׁקָה־לִי ka: ſic מְצָא־נָא za.

III. Monoſyllabum כָּל quod ſignificat *omnis, & hoc omne*; ſemper legitur o, & non a, vt כָּל־אֶרֶץ kòl כָּל־אֹיְבַי kòl, nec excipio Pſal. *34. 10.* nec Prou. *19.7.* quicquid alij dicant.

IV. In futuris verborum quieſcentium Hâin Vâu legitur o, & non a, vt וַיָּקָם vaiácom & ſurrexit: וַיָּרָץ vaiároz, & cucurrit.

Reijce Regulam Fabritij Germani, qui vult id ſemper obſeruari,

ſi ſint

si sint duo ‑ׇ, simul vt בָּרְאָ bara, & similia, quia mos legendi hebręorum ei aduersatur.

V. Si post tale ‑ׇ sequatur daghès, ut כָּלּוֹ côllu, non kâllu, sic Psal. 44. 23. & 29. 13. legendum.

VI. In dictionibus, in quibus cholem mutatur in ‑ׇ: quamuis scribatur ‑ׇ simplex, legi debet o, ut compositum, ut קָדָשִׁים codascim, de hoc infra agentes de nominibus.

Discrimen ergo inter utrũq. camèz est solius prolationis, non autem figurę, ut vides.

DE SCEVA.

An sit vocalis, quando mouetur, & excludatur a numero, quando non mouetur, omittimus disputare. Ridicula porrò est sententia excludentiũ meo iudicio; argumento sit בְּרֵאשִׁית, vel בְּהִבָּרְאָם: peto enim, an hęc dictio sit trisyllaba, vel quadrisyllaba, & an constituat sedem, vel syllabam. Itáque expecto oraculum. In præsentia nota, quod

Sceuà aliquando mouet litteram, vel profertur, & legitur; aliquando uero non.

Legitur Sceuà.

I. In principio dictionis, ut דְּבָרִי.

II. Post vocalem longam sceuà legitur, vt פָּקְדוּ pàchedù.

לְמְרוֹ חֲסִידֶךָ וְחָיְתָה Gen. 9. 16. יִשְׁכְּבוּ : וּבֵרְכָה : נָפְצָה Gen. 9. 19.

וַעֲנָתְחָבִּי וְנִבְקְחוּדוּת,

nisi sit notata accentu grammatico, nam tunç non legitur, vt לַמּוֹרְנָה : פְּקוּרְנָה : תִּשְׁתַּעֲנָה Psal. 27.

ACCENTVS GRAMMATICVS qui & Naturalis dicitur ille, qui solus est in vltima vel penultima syllaba; Rethoricus vero, qui nunquam

quã est solus, sed præcedit Grãmaticũ, vt פָּקְרוּ. Et nota, quod de duobus accẽtibus in dictione aliqua positis, semper secũdus est Grãmaticus, & naturalis; primus vero Rethoricus, etiamsi aliquando non reperiatur expressus. Et hoc nota: subintelligitur enim in quibusdã dictionibus accẽtus Gànghia, idest Retinaculum, quod sistit priorem syllabam natura sua, vt in לָמְדוּ etiamsi hic sub ל non scribatur accentus, natura sua intelligitur; quod preceptoris diligentiæ relinquitur. Quando sic occurrat, obserua etiam tunc temporis illud ָ legi a, non o, vt supra dictum est, virtute illius Rethorici accentus. Nota

III. Quando est sub littera notata dághésc, ut אִתְּכֶם tte, לִמְּדוּ mme, פִּקְּדוּ cche, etiam si sequatur post uocalem breuem.

IV. Quando duo sceuaìm concurrunt simul in medio dictionis, primum quiescit, secundum uero profertur יִפְקְדוּ iphche, יִכְתְּבוּ ichte, יִשְׁכְּרוּ ische.

V. Quando est sub littera geminata, vel simili, vt duæ מ מ, duæ נ נ, duę ל ל, duæ ר ר, vt הַלְלוּ : הָרְרֵי : הַלְּבָנָה etiam si non precedat vocalis longa, quicquid alij. Excipe quãdo ex geminatis secunda habet sceuà, tũc nõ profertur, vt רוֹמְמְתָם romamtèm, ne mutetur formatio vocis in nomine, & verbo.

Non legitur Sceuà, vel non mouet (propriè) litteram, sub qua est.

Primo, in fine dictionis, quando est vnicum, vt דִּבְּרְךָ si enim fuerint duo in fine, vltimus legetur, ad uitandum cacophoniam, quicquid alij dixerint, ita enim Hebræi legunt.

vt

vt וַיֵּשְׁתְּ Gen.*9.21.*
יֵפְתְּ Gen. *9. 17.*
נֵרְדְּ Cant. *4 14.*
וַיִּפְתְּ Iob *31. 27.*

Primo propter venuſtatem lectionis.
Secundo quia ſic contrauenitur vni regulæ, qua ſtatutum eſt, ne ſceuà in fine lectionis legatur: ſi vero non legatur, contrauenitur duabus, tertię ſupradictę, & alteri, quod in dagheſſata ſceuà legatur.

ſic leges וַיַּשְׁקְ Gen.*29.11.*potum dedit.
יֵשְׁטְ Prou.*7.23.*declinet.
קֹשְׁטְ Prou.*22.20.* rectitudinẽ,ſeu ueritatẽ.

II. Non legitur ſceuà poſt uocalem breuem, ut דִּבְרֵי diurè, niſi habeat daghèſc, ut לִמְּדוּ limmedù.

III. De duobus primum non legitur, ut יִפְקְדוּ.

IV. Poſt Vâu ſciúrech in principio, ut וּבְרֶכְךָ Pſal.

V. Quando uenit poſt ◌ָ quod eſt camèz chatùph, & ſonat a, non o, ut חָכְמָה.

Niſi poſt ◌ָ quod etiam ſonat o, & non a (licet ſimpliciter ſcribatur) ſequatur daghèſc, ut חָנְּנֵנִי miſerere mei. Pſal.*9.14*

Nota quod in fine dictionis omnis littera (exceptis quieſcentibus) & ſi nullum habet punctum, cenſetur habere ſceuà, licet in ea non inueniatur expreſſum: omnes enim trahuntur ad ſonum precedentis vocalis, & ſyllabæ, cum ſint mutæ, vt יִלְמֹדְ.

Nota ſecundo, quod licet ſit verum, gutturales non admittere ſceuà, reperitur tamen ſceuà ſimplex ſub gutturalibus ſępiſſimè, vt

abſcondent יַעְלִימוּ pro יַעֲלִימוּ | cognouimus לֹא יָדַעְנוּ
abſcondet יַחְבְּטֵם | voles nos תַּחְפֹּץ
Magnificus נֶאְדָּר | erit יִהְיֶה

Et ſexcenta huiuſmodi. Item in nominibus proprijs נַעְמָן in quibus non profertur. De his tamen certa regula tradi non poteſt.

De Modo legendi Sceuà.

Primo reijce, quod Fr. Ludouicus Ord. Sancti Francisci Lusitanus Olysipponensis mea sententia doctus, & in re Hebr. satis versatus, in suo Globo, docet, si post sceuà sequatur gutturalis, etiamsi nõ sit in initio dictionis, motũ & pronũciationẽ eius litterę sub qua est sceuà, debere fieri secundum punctum gutturalis litteræ, et si non adsit accentus Gãnghia, vt in מַלְאָכִים legatur Malachim: sic legemus, ait, תְּחִי tichi, & non techi, קְחִי chichi pro chechi; sic קְחוּ chichu, יְהִי ihi non iehi. & probat per interpretes, qui רְאוּבֵן Rehuben hebraicũ verterunt Ruben, sic יְהוּדָה Iudà non Iehuda. reijce (inquã) non .n. ea de causa id fecerunt, vel iure fecisse dicendi sunt, vt primo contra Regulas Grãmaticæ sceuà mobile in principio dictionis amittat suam vim; id. n esset contra sua dicta. Deinde non licet quacunque auctoritate duas syllabas redigere ad vnam; nam Reù significat videte, Bèn. filium, quod est trisyllabũ, & sic Ruben nihil significat, vel diuersum quid a prima impositione; itaq. tolleretur dictionibus hebraicis ethymologia, & ratio significandi, quæ est sola, & propria huius linguæ. Demum, (& hoc nota) littera apud Heb. quiescit, quæ est ex natura sua quiescibilis & sine puncto: itaque áleph punctata suo váu sciùrech, cur non est verè pronuncianda? Quid autem mihi de syllaba antecedenti? sic in Iehuda, Hè est punctata váu sciùrech: cur ergo non mouenda suo, quo affecta est, peculiari puncto? qua ratione, aut apud quem sanæ mentis Grammaticum licet duas litteras sub vnico puncto mouere? quare item sceuà mobile reijciatur, & amittat suam vim? Ergo

Hæ exceptiones non sunt principiò Tyronibus tradendæ.

Nota (vt id rectius percipias, est enim contra morem legendi hebræorum) quando quiescens sceuà est sub gutturali, maior difficultas est, quàm supradicta, si post sceuà sequatur gutturalis, quomodo ergo legẽda יִהְיוּ? Iòd. n. cũ puncto est vera syllaba, Hè trahitur ad sonum præcedentis, nam quiescit sceuà, non autem littera: Ergo ne tota syllaba pereat, sic pronuncianda, verbi gratia, non legetur Malachim, vt ipse fatetur, sed quasi distincte, Mal àchim, vt auditor sentiat làmed trahi, quia est notata sceuà quiescenti, & est perfecta syllaba. Id vero faciliori modo percipies ex voce præceptoris, seu cuiuslibet hebrei tales dictiones pronunciantis.

Nota

Reijce item cætera quæ asserit eod. cap. 14. lib. 1. pag. 98. & 99. Illis enim obstat mos legendi methodicus apud Doctores Hebr. nec

בְּיוֹם legas bijôm, ut ait, sed beijom. nec בְּרָכָה Barāchā, sed berachā. neq. בְּיָד Bijad, sed Beijad. Item אַשְׁרֵי non legas asciare, sed asc re.
quia sunt distinctæ syllabę, & vocales, seu puncta. Tamen

Nota, quod legitur aliquando post breuem, Euphoniæ gratia, vt Num. 12. gheuùlechà, גְּבֻלֶךָ : iegàrechà, יְבָרֶכְךָ Psal. 5.

Nota secundo, duo sceuaim initio dictionis nunquã concurrere posse, atque ita si vtraque littera dictionis initio posita, duplicì sceuà subscribenda esset, earum prima per sceuà, altera per segòl, vel zère subscribetur: vel abijcitur vtrumque sceuà, & in prima tantum ponitur chìrech longum, in quo iòd quiescit, vt

וִיהִי sic וַיְהִי die וַיְגַלֵּח pro וַיְגַלֵּח die וִיהוּדָה pro וִיהוּדָה die pro

דִּבְרֵי pro דְּבָרַי & בִּרְמִכֶם pro בִּרְמִכֶם

De דָּגֵשׁ Daghèsc, & Raphè.

Multi multa cõgerunt de Daghèsc, sed id nulla necessitate, vel potius vtilitate (quæ magis attendi debet) cogentibus.

Omissis vero, vnde dicatur דָּגֵשׁ an dicatur quasi נָדוּשׁ, idest, mensura comprehensa, & agitata, seu coaceruatam (vt ait Christus) dabunt in sinum vestrum.

Daghesc non est vocalis, nec supra, vel infra litteram, sed solum in medio, seu in uentre illius ponitur, & scribitur.

Triplex est { forte / lene / & decoris } quod { חָזָק / קַל / לְתִפְאֶרֶת הַקְּרִיאָה } Kimchi vocat

FORTE INVENTVM Primo ad indicandum litteram radicalem deficientem, vel seruilem abiectam, & illam supplendum tàm in verbis, quam in nominibus, & quibusdam præpositionibus, vt הִגִּיד pro הִנְגִּיד : מִבַּיִת pro מִן בַּיִת : מַפָּלָה pro מַנְפָּלָה מִבּוּל pro מִנְבּוּל. II. Ad supplendum defectum litteræ duplicatæ deficiẽtis, & tunc ponitur in tertia radicali, vt סַבּוֹת pro סְבָבֹת

III. Ad indicandas coniugationes Pièl, Puàl, & Hithpahel, vt infra. לִמֵּד : לִמַּד : הִתְלַמֵּד. IV. Quando abijcitur נ, vel ה, vel alia

duplex

duplex concurrens; vel quando ת, & ט conueniunt, vt כָּרַתָּ pro כָּרַתְתָּ vt infra in verbis Perfectis in fine.

V. Mutat nominum significationem, nam אָמָה ancillam, אַמָּה cubitum significat, & יָמִים dies יַמִּים vero maria.

VI. Ad indicandum affixi הַּ & הָּ & ךָ & ךְ, differentiam, quod aliqui ornatus dicunt esse.

Hæc tria propriè sunt Daghesc decoris.

VII. Ponitur post ה demonstratiuum, vt הַשָּׁמַיִם vel vocatiuum, vt infra in litteris seruilibus: sic etiam post ו conuersiuum Futuri in Præteritum, vt וַיֹּאמֶר.

VIII. Loco litteræ אהוי quæ (quandoque) abijcitur, vt 3. Reg. 5. מַכֹּלֶת pro מַאֲכוֹלֶת in cibum domui suæ.

Daghèsc in quibus litteris ponatur.

Daghesc forte recipiunt omnes litteræ præter quam gutturales ע ח ה א & ר licet nonnullæ gutturales eo insigniantur, ut infra.

Daghèsc lene ponitur tantum in sex litteris בְּגַדְכְּפַת idq. in initio dictionis, & aliquãdo in medio

In initio recipiunt semper, nisi illas pręcedat aliqua ex quiescentibus י ו ה א, ut לֹא כְּסִיתִי.

Non ad reuerentiam nominis Dei, vel alia de causa, vt opinatur Elias. Elem. 2. Orat. 2. sed quia Grammatici, vel Masorethę ita decreuerunt, Euphoniæ gratia, nec alia ratio quærenda.

Quę tamen regula fallit in quatuor casibus iuxta Canonem Doctorum Hebræorum, qui est.

בָּל־בְּגַד כְּפַת וְסַמִּיךְ לְיְהוּא רַחָה בָּר
מַפְּפִּיק מַפְסִיק רַחִיק וְאַתֵי מֵרַחִיק idest,

Omnis littera begadchephat initio posita, & coniuncta, vel consequens litteras eheuì est raphàta,

ideſt, ſine daghèſc leni, prçter quam ſi ſit Mappích, Maſsích, Dachích, & Athè merachích.

Quæ vt declaretur, Nota quod Raphè idem eſt quod *remiſſum*, & *lene*, ideſt, quod littera ב ג ד כ פ ת non grauatur daghèſc, quod deberet poni, ꝙ idem eſt, ꝙ hæ ſex litteræ proferuntur ſine daghèſc,

cum Raphè	בוּ	Vu	בוֹ	Vo	בִי	Vi	בֶ	Ve	בַ	Va
cum Daghèſc leni	בּוּ	bu	בּוֹ	bo	בִּי	bi	בֶּ	be	בַּ	ba
cum forti	בּוּ	bbu	בּוֹ	bbo	בִּי	bbi	בֶּ	bbe	בַּ	bba

Quod idem obſerua in alijs quinque, vt audies a prçceptore. Habent ergo Raphè ſemper, præterquam in quatuor caſibus.

1 Primus eſt Mappích, ideſt *eductor*, quando ſcilicet littera Eheui prçcedens profertur, vel trahitur (vt dixi ſupra) tanquã vocalis in diphtongo, vt

daghe ſc

תִּפְתַּח שָׁם יָהּ Tai. Pſ. 51. 17 קָרָאתִי אֵלָיו פִּי Elau. Pſ. 66. 17. שָׂרַי גְּבִרְתִּי Sarai. Gen. 16. 8

Excipe אֲדֹנָי בָּם Adonai Vam. Pſal. 68. 18. Raphè, vel ſine dag.

קַו הֹהוּ &c. Eſa. 34. 11. שַׁלְוּ בָהּ Ezec. 23. 42. וְאַבְנֵי־בֹהוּ Eſai. ibid.

2 Secundus caſus eſt Mapſich, ideſt Regius *diſtinctiuus*, ſiue *diuiſiuus*, ideſt quando adeſt accẽtus aliquis diſtinctiuus, aut diuiſiuus, tunc non eſt Raphata begadchephat, & dagheſſatur leni, ſic

accen. וַאֲנִי בְּרֹב pſal. *5. 10.* | Pſal. 3*0. 10.* accen. בְּדָמִי בְּרִדְתִּי

accen. אַתָּה תְּבָרֵךְ Ibid. *13.* | Pſal. *5. 4.* accen. קוֹלִי בֹּקֶר

Excipiunt quidam; ſi adſit accentus miniſter, vel deſeruiens, qui cum non diuidat orationem ex natura ſua, non recipient begadchephat daghèſc, vt

accen. אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם Pſ. 4. 5. אָבוֹא בֵיתֶךָ Pſ. 5. 8. וְשִׁנֵּי כְפִירִים Iob 4. 10.

Quod mihi non arridet, ibi enim ponitur daghèſc ad ornatum, quod idem eſt cum leni.

Tertius

3 Tertius casus est, quando dictio aliqua monosyllaba per Maccàph coarctatur, seu impellitur ad alteram sequentem, quę punctetur — , vel segòl, tunc daghessatur בגדכפת, vt

מַה־פָּרַצְתָּ Gen.38.29. מַה־בֶּצַע Psal.29.10.

מַה־תָּאֳרוֹ 1.Sam.28.

Secus si monosyllaba habeant ·· vel chòlem, vel sciùrech: tunc enim non recipient daghèsc, vt accen. וַיְהִי־כֵן Gen.1.pluries.

Sed si post — sequatur dictio, vel littera, quæ non sit ex בגדכפת tunc daghessatur, vt גְּשָׁה־נָּא Gen.27.26.

4 Quartus casus est, quando aliqua ex quiescentibus est in dictione habente accentum procul, idest, in principio dictionis, distantem ab ea, quæ habet בגדכפת, & vocatur Athè merachìc, idest, *ae longe veniens*, vt

dag. accen. וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי Gen.30.33. נָשְׁבָה־בּוֹ sufflauit in eo Esa.40.7.

Excipe Rap. accen. מָצְאָה בַיִת Psal.84.4. Beth non daghessatur.

Si vero accentus ponatur in secunda syllaba dictionis, tunc non daghessatur, vt

Rap. accen. וְעָשִׂיתָ פָרֹכֶת Exod.26.31. & facies operimentum. Rap. accen. וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ Gen.27.29. & benedicens tibi benedictus.

aliquando tamen daghessatur, vt הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים Psal.77.16. notam fecisti in populis.

עָבִיתָ כָּשִׂיתָ Deut.32.15. Impinguatus es, incrassatus es.

5 Quintum casum addunt quidam, si dictio sequens post quiescētes habet aliquam duplicatam ex בגדכפת, & prima est cum sceuà, tunc prima daghessatur, secunda vero non, vt

הֲלֹא כְּכַרְכְּמִישׁ Esa.10.9. Nonne quasi Carchemis. קְטַנָּה כְּכַף־אִישׁ 3.Reg.18.

44.par-

84.parua, vt vola viri. בְּנֵי דְדָן Ezech. 27. 15. Filij Dedan.

Id quod ego Euphoniæ, ſeu ſonoræ prolationi adſcriberem: ob quam etiam cauſam

אִשָּׁה בִבְתוּלֶיהָ יִקָּח Leu 21.13. biutulea, non vitu. וְהָיְתָה בָבֶל Eſa.13.19. legerem Bauel, ob rectam pronunciationem, vt infra in Aſteriſco hoc ✱

Quod conſonat alteri Regulę, quã tradunt quidam: Idem obſeruandum, ſi ſint litteræ eiuſdem claſſis, hoc eſt, ſi ſint ambæ vel dentiũ vel palati, vel labiorum; nam tunc etiam ſi ſit duplicata, habebit daghèſc, vt וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה Bephargo. Exod. 14. 4. non Ve. יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ Leuit. 25. 52. Bepherec non Ve כְפִתִּים קָרְחוֹ Pſal. 147. 17. Chephitim non Pi,

Prima daghessata, ſecunda vero non, Euphoniæ gratia, & hoc nota, quicquid alij. Tunc enim eſt quaſi daghèſc decoris, de quo nunc.

Dagheſc Decoris לְתִפְאֶרֶת הַקְּרִיאָה.

ponitur in medio dictionis (fere) poſt ſceuà quieſcens, vt לִשְׁבּוֹר : מַלְכֵי : יִזְבְּחוּ : תִּזְכֹּר : עַבְדִּי

Aliquando vero non ponitur, (ſed raro) & hoc poſt ſceuà mobile, vt בְּבַעַל Deut. 4. 3. כְּכַרְכְּמִישׁ Eſa. 10. 9. דְּבָרִים

Excipe שְׁתֵּי & שְׁתַּיִם vt in Theſauro in Rad. שָׁנָה

uel in fine in litteris begadchephat, ut

זָכַרְתִּי : לָמַדְתִּי : שָׁמַעְתְּ : שָׂמַחְתִּי

Ratio vero, quare ponatur poſt ſceuà quieſcens, & non hic, eſt, quia fit melior ſonus, & prolatio, ob quam cauſam Obſerua,

✱ quod in prolatione quandoque daghèſc, quod non eſt ſcriptum, legitur, & quandoque vbi eſt ſcriptum, non legitur, Euphonię gratia, vt כִּי בוֹ חֲפַצְתִּי chi bo, non vo, & patet ex ſtylo pronunciandi, & legendi recto, magiſq. rationabili Doct. Hebræorum, & audies a præceptore. Hoc etiam ſupra de ſceuà admonuimus.

Gutturales cur non recipiant Dagheſc.

Dicunt quidam, quia cum illæ ex gutture, & intimis præcordijs proferantur, non alio quocunque robore, vel duplicatione opus habent: quæ ratio nõ ſatisfacit. Arbitror ex natura litteræ, vel ex Inſtitutione Authorũ de modo pungendi, cui qualibet alia ratio cedat.

Excipe tamen multas dictiones, quę reperiuntur in Biblijs daghessatæ

ghessatæ, idq. vt Masoretarum rationem afferam, aliquod ob mysterium ibi contentum. Vt יִרְדֹּף אוֹיֵב Psal.7.5. מָחַצְתָּ רֹּאשׁ Abac.(3.13. מְאוּסָּה רָּע Hier.39.12. שֶׁרֹּאשִׁי Cant.5.2. ad exprimendam in his locis vim magnam actionis, & insectationis aduersariorum imprimitur litteræ rèsc daghèsc; hoc etiam indicant Verba, & Coniugationes duplicatæ, vt suo loco.

De מַפִּיק *Mappich, idest Extractore.*

Punctum est in ventre litteræ הּ : cuius energia & vis est, vt educat litteram ה ad sonum precedentis vocalis, vel eius quæ subscribitur, vt in אֱלוֹהַּ : יָהּ Ponitur autem in fine dictionis tantum in dicta littera ה vt יָהּ Deus. אֱלוֹהַּ Deus Iudex. Item in fine quatuor Verborum, nempe

נָגַהּ Splendere. כָּמַהּ Desiderare גָּבַהּ Superbire תָּמַהּ Obstupescere

In quibus non legitur illud punctum, sed est signum quod trahatur, ac si esset alia ex consonantibus, vt תָּמַהְתָּ tamiahta & sunt ordinis Perfectorum.

¶ Item est signum in Verbis, & nominibus generis fœminini, ut דְּבָרָהּ verbum eius, בְּנָהּ filius eius.

De Accentibus.

Vtilior tractatus erit in fine grammaticæ, vt natura, vis, eorumq. proprietas facilius percipiatur, multa enim præsupponit ex praxi in omnibus Orationis partibus. de his a præceptoribus vltimo loco tradendæ sunt regulæ, vt mea fert sententia.

Hæc de pronunciatione, & recta lectione.

DE PARTIBVS ORATIONIS *Hebraicæ*.

Orationis partes apud Hebræos sunt tres	פֹּעַל	idest	Verbum.
	שֵׁם		Nomen.
	מִלָּה		Particula.

Sub Verbo comprehenditur Participium: sub Nomine Pronomen: sub Particula Aduerbiũ, Prępositio, Interiectio, & Coniunctio; quia hæ propriè apud illos non sunt.

Cur agatur de Verbo prius quàm de Nomine.

Incipimus a Verbo, quia Verbum apud illos est simplicius quid, & continet radicem, a qua deinde formatur nomen, quod est magis compositum, vt patet ex Thesauris.

Item quia a Verbo deducitur nomen, non è contra. Demum, quia facilior est modus docendi, atque discendi. Loquimur experti.

VERBO ergo Perfecto, vel Imperfecto (vt de more Latinorum loquamur) accidunt decem, Radix, Species, Coniugatio, vel iuxta alios, Vox, impropriè, Modus, impropriè, Tẽpus, Numerus, Genus, Persona, Affixum, Littera paragogica.

De שֹׁרֶשׁ*, idest, Radice Verborum.*

Omne Verbum debet habere, vel reduci ad suã radicem, quę non potest esse minor tribus litteris licet sit Verbum duplicatum, quæ radix est fundamentum coniugandi totum Verbum: vt

פָּקַד : לָמַד : בּוֹא : אוֹר

Huius radicis litteræ (quocunq. modo combinentur ex Alphabeto) prima apud illos dicitur

Pri-

Tertia rad.	Secunda rad.	Prima rad.	
לָמֶר פָּעַל	עַיִן פָּעַל	פֶּה פָּעַל	a verbo פָּעַל quod

veteres Grammatici vſurpabant pro Paradigmate. Idem dicendũ in cęteris verbis, vt

ז לֵ ג מָ נ ר
כּ ו א
א ו ר

Omne.n. verbum Perfectum, ſiue Imperfectum (in quauis coniugatione in ſacris Codd. reperiatur inflexum) reduci debet ad tres radicales, quæ deinde iuxta regulas infra tradẽdas reducẽdæ erũt ad certã ſpeciẽ.

De Speciebus Verborum.

Verborum prima ſui diuiſione diuiditur in

- Perfectum, quod continet vnicam claſsem, ſed diuerſo modo inflexam cũ gutturalibus, vel ſine, vt חָרַף cũ guttur. & ſine, vt לָמַר
- Imperfectũ, quod continet quinque ſpecies.
  - j. Defectiua
    - Pè nùn, vt נָגַשׁ
    - pè iòd יָצַב
    - pè lámed לָקַח
  - ij. Quieſcentia
    - pè âleph אָכַל
    - pè iòd יָשַׁב
    - hâijn vâu בּוּן
    - lámed âleph מָצָא
    - lámed hè גָּלָה
  - iij. Duplicantia
    - quę ſunt vnica. סָבַב
  - iiij. Compoſita
    - pè nùn lámed âleph נָשָׂא
    - pè nùn lámed hè נָטָה
    - pè iòd lámed âleph יָצָא
    - pè iòd lámed hè יָפָה
    - pè âleph lámed hè אָפָה
    - pè nùn lámed nùn נָתַן
  - v. Quatuor vel quinque litterarum, vt כִּרְבֵּל & חֲמַרְמַר

Quæ ab Hebręis vocantur.
- שְׁלֵמִים perfecta. (secti.
- אַבְנֵי גָזִית imperfecta, seu lapides
- נָחִים quiescentia.
- חֲסֵרִים defectiua.
- כְּפוּלִים duplicata.
- מְרֻכָּבִים composita.
- אַרְבַּע אוֹתִיוֹת quatuor, vel quinque

litterarum. Cuius rei ratio est;

Omne enim Verbum continet, tres rad. inter coniugandum: Quod nullam amittit, vel supplet aliquo modo, erit Perfectum: Aliqua vero amittunt primã litterã ex radice thematis, & sunt Defectiua: Vel quiescit, & sunt Quiescentia. Vel geminant radicales, & fiũt Duplicãtia. Vel componuntur ex duabus speciebus, & sunt Cõposita: Vel multiplicant radicales, seu congeminant, & ita fiunt Quatuor vel quinque litterarum.

De Verbo Transitiuo, & Intransitiuo.

Secunda diuisio: Verbum, cuiuscunque speciei sit, vel est Transitiuum, vel Intransitiuum, seu Neutrum (de Actiuis enim, & Communibus, & Deponentibus, ac Passiuis inanis est distinctio, nec ad Hebraicam orationem faciens.) vel absolutum.

Transitiuum, quod פֹּעַל יוֹצֵא est illud, cuius operatio extra proficiscitur, & ad aliud subiectum, verbi gratia פָּקַד Visitare, est alterum visitare: שָׁמַר est alterum custodire. Intransitiuum, quod פֹּעַל עוֹמֵד vel Absolutum est illud, cuius operatio ad extra nõ proficiscitur, sed manet in eodem subiecto, nec distinguitur ab operante, vt הָלַךְ ambulauit יָשַׁב sedit: huius ordinis sunt verba significantia motum, quietem, situm, & huiusmodi.

¶ Reijce, ꝙ quidam asserunt, Transitiuum, & Intransitiuum, in vna eadẽq. coniugatione reperiri, ac proindę ex Intransitiuo fieri posse Transitiuũ, vt אָכַל mãducauit הֶאֱכִיל mãducare fecit, sic יָשַׁב : הוֹשִׁיב kal. n. & Hiphil sunt distinctę coniugationes re, & formatione. Verũ tñ est, verbum ꝙ in vna est Intransitiuum, in altera fit Transitiuum.

Hæ exceptiones non sunt principiò Tyronibus tradendæ.

¶ Verba Transitiua significant actionem, quæ extra progreditur ex natura sua, & illam transferunt in alterum, vt לִמֵּד docuit, scili-

cet alterum. Transit etiam in alterum, & ab illo in tertium, quod dicitur Transitiuum Tertij, vt הִלְמִיר ille fecit (vel iussit) alterũ discere. Quædã tamen in scripturis patientiã non significantur, sed fit tantum mentio vnius patientis, v.g. יְבִיאֲךָ יְהוָֹה Introduxit te Dominus; pro, venire fecit (iussit) te Dominus. Deut. 6. 10.

¶ Verba, quibus iungitur particula אֵת articulus casus patientis, erunt Transitiua, vt בָּרָא אֵת הַשָּׁמַיִם creauit cælos. Genes. 1.

¶ Hæc verba carent Participijs passiuis, seu habitus, (licet formẽtur in paradigmatibus, non vsitãtur) nec.n. dicimus, seu vsurpamus עָמוּר status passiue. nec נָפוּל caditus, vel casus, nec הָלוּךְ ambulatus. עָבוּר cultus, ministratus.

¶ Carẽt pronominibus affixis, & passiuis, & dictionibus significantibus rem patientem, vt עָמַר אוֹתוֹ stetit illum. Pro qua re egregia est Arca Noè R.P. D. Marini Brixiensis de litteris hebraicis bene meriti: ad id enim facit Thesaurus ille.

Dicuntur *Neutra*, vel *absoluta*, quia sunt quædam ex his, quæ nec agunt, nec patiuntur, vt שָׁכַן habitauit, דָּבַק adhæsit, &c.

De his erit aliqua mentio infra: vnde notabis, ad quid nam inducta sint hæc præcepta.

De Coniugationibus, earum Nominibus, & Notis.

Multi de numero Coniugationum diuersa tradiderunt, ingenia discentiũ subtilitate quęstionum potius confundentes, quam varietate delectantes. Alij sex, alij septem, vel plures, vel pauciores constituunt. Puto septem esse regulares Coniugationes Verbi cuiusq. Quorumdam vero Nouem, licet non omnes vsitatæ reperiantur in eadem Radice, & Verbo.

Illud R. Dauid Kimchi satis clarum, quod vnica voce, seu persona cuiusuis Verbi in sacris Biblijs reperta, omnes septem, vel nouem Coniugationes formari possunt. Illud etiam satis notum, quod Rabb. שְׁמוֹנָה טוּרִים octo ordines vocãt, & attribuũt singulis verb.

Harum tres Actiuæ, & tres Passiuę sunt, Septima reciproca, seu reciprocæ significationis. Quid enim si Niphàl est passiua kàl, idcirco vna est numero? Neque latinarum Coniugationum ordo, vel series hic obseruanda est, vt satis, & pluries iam diximus.

Hoc iacto fundamento

בִּנְיָנִים *idest, Coniugationes apud Hebræos sunt nouem.*

j. Coniug.	קַל	Kal	Actiua	vj.	הָפְעַל	Hophàl	Passiua
ij.	נִפְעַל	Niphàl	Passiua	vij.	הִתְפַּעֵל	Hithpahel	Reciproca Actiua & Passiua
iij.	פִּעֵל הַדָּגוּשׁ	Pihèl	Act. Daghessata	viij.	פּוֹעֵל	Pohel quæ & מְרֻבַּע Quadrata.	Act. & Pass. signif.
iiij.	פֻּעַל	Puàl	Passiua	ix.	הִתְפּוֹעֵל		Actiuæ, & Passiuæ sign.
v.	הִפְעִיל	Hiphil	Actiua				

Quæ sequũtur, Tyro firmiter memoriæ mãdet usq; ad

K A L, idest, leuis, est prima Coniugatio. Dicitur leuis, quia non grauatur aliquo daghesc, vel aliqua littera addititia a fronte thematis ad indicandam Coniugationem. Estque Verborum partim Transitiuorum, & partim Neutrorum, Absolutorum seu Intransitiuorum vt הָלַךְ ambulauit שָׁכַב dormiuit פָּקַד visitauit. idest, continet vtraq;.

Huius Coniugationis Prima vox eadem est, quæ & Radix, in aliquibus tamen speciebus variat, vt in בָּן intellexit, Radix est בִּין vt sic est trilittera.

Habet in Præterito tres formas, seu tres terminationes. Priorem per camèz, & patàch, vt לָמַד : לָמַדְתָּ, &c. Secundã per ֵ, & zère, & יָבֵשׁ : יָבַשְׁתָּ : יָבְשׁוּ &c. hæc autem secunda terminatio obseruatur tantum in tertijs personis. Tertiam per camèz, & chòlem, vt יָגוֹר : יָגֹרְתָּ : יָגֹרְתִּי &c.

NIPHAL (passiua præcedentis) est illa, quæ communiter in Præt. & Benoni habet Nùn formatiuam, seu characteristicam additam, punctatam chírec, ut נִלְמַד : sed sequente gutturali segòl, ut נֶחֱרַף. In Infin. Imp. & Fut. habet daghesc in prima ad supplendam hãc formatiuam, & præterea Inf. & Imp. habent He litteram a fronte, punctatam chírec; sed sequente gutturali punctatam zère, vt infra.

P I E L est tertia actiua (quæ vocatur Daghessata) Illius signum est communiter daghesc in secunda, punctaturque chírech, & zère: vt לִמֵּד. Si secunda vero sit gutturalis, suppletur daghesc per vocalem longam in prima, vt בֵּרֵךְ pro בִּרֵּךְ benedixit. & in cæt. temporibus breuis in longam similem mutatur, vt suppleatur, vt חֵרֵף. Esa. 37. 24.

P V A L est quarta, & Passiua præcedentis, & communiter punctatur

ctatur chibbùz, & patàch cum daghèſc in ſecunda, vt לִמַּד. ſi verò ſecunda fuerit gutturalis, punctatur vàu ſciùrech prima, vt ſuppleatur daghèſc ſignum, pro בֻּרַךְ faciet בּוֹרַךְ benedictus fuit.

HIPHIL Quincta Actiua, & Tranſitiua tertij, vel in tertium (iubet enim alterum aliquid agere) eſt illa, quę habet ante primam radicalem ה punctatam chìrec, & poſt ſecundam rad. Iod vel actu, vel virtute latentem in vocali longa, vt הִלְמִיד: Inf. הַלְמֵד, vel הַלְמִיד. Interdum vero eſt Intranſitiua, vt dicunt quidam, ſed male.

Si vero prima fuerit gutturalis, tūc in prima ponitur ־ֱ: & in ה he ſeruili formatiua ־ֶ vt הֶעֱבִיר Tranſire fecit. Et in Benonì patàch, ſub ſeruili, & ־ֲ: ſub rad. ſic מַעֲבִיר vt infra. In Infinitiuis vero, & Imp. habet ה punctatur regulariter ־ַ, & in prima ſceuà quieſcens: ſi vero ſit prima radicalis gutturalis, habebit ־ֲ: vt הַלְמֵד, הַעֲבִיר, & in Fut. eod. modo pūctatur. אַעֲבִיר remanēte iòd pro ſigno Cōiugat.

HOPHAL eſt eius Paſſiua, & habet ה ante primam rad. cōmuniter punctatam ־ָ: idq. in Verbis Perfectis, Quieſcentibus Lamèd àleph, & lamèd hè. In verbis Defectiuis punctatur ־ֻ ſequente daghèſc: In Quieſcentibus ו Eius ſignificatio eſt paſſiua pręcedentis, iubetur enim quis aliquid pati ab altero. Huius mutationis ratio pendebit ex infra dicendis.

הָלְמַד
הֻגַּשׁ
הוּשַׁב

HITHPAHEL eſt ſeptima, eſtq. miræ (quia in alijs linguis non reperitur) & reciprocæ ſignificationis, actiuæ & paſſiuæ ſimul. Eius formatio, & nota talis eſt, quod cōmuniter habet in præterito ſyllabam הִתְ ante primam radicalem ſemper punctatam ־ַ, & præterea daghèſc in ſecunda radic. vt הִתְלַמֵּד docuit ſeipſum.

Si vero ſecunda fuerit guttur. ſupplebit daghèſc, vt Pièl per vocalem longam ante poſitam, vt הִתְחָרֵךְ pro הִתְחַרֵּךְ idq. in tota Coniug.

Quādo verbum incipit ab aliqua ex his quatuor ז : ס : צ : ש In formatione Hithpahèl ſeruatur hic ordo, vt inter ſyllabam הִתְ ponatur vna ex ſupradictis, ſic.

הִשְׁתַּחֲוָה pro הִתְשַׁחֲוָה

הִסְתַּבֵּב pro הִתְסַבֵּב

Sed ſi prima eſt ז vel צ, tunc vltra mutationē prædictā fit alia mutatio, ſcilicet, q̄ in verbo incipiente a ז: tàu formatiua conuertitur in ד, & ſi a צ, tàu formatiua in ט conuertitur, idq. Euphoniæ gratia ſic,

הִזְדַּמֵּן : זָמַן

הִצְטָרֵף : צָרַף

Ex

Ex his patet, omne verbum poſſe conſtare quatuor Coniugationibus, & eodem modo conſtare ſeptem, quoad numerum. Primo enim modo ſunt tres actiuæ, tres paſſiuæ, & vna reciproca. Secundo modo omnes per ſe ſunt ſeptem Coniugationes.

POHEL פּוֹעֵל ſeu מְרֻבָּע *Quadrata*, eſt octaua coniug. in ordine.

Reperitur hęc Coniugatio in Verbis Perfectis rarò, ſed in Quieſcentibus Hàijn, & Duplicantibus ſæpius. Dicitur *Quadrata*, quia reduplicat tertiam radic. & ſic (cum tres tantum litteras radicales habeant Verba (& Nomina) perfecta, actu vel potentia) conſtat ex quatuor litteris, vt כּוּן in Pohèl כּוֹנֵן ſic בּוּן in Pohèl בּוֹנֵן: nō quia in ea addatur Vàu quarta littera, quæ eſt extra radicales, conſtitutiua tantum, & formatiua illius, & conſequens chòlem, quod eſt punctum peculiare, & proprium huius coniugationis.

Non formatur (vt quidam dicunt) hæc Coniugatio ſic: quia in Quieſcentibus Hàijn Vàu, Piel formanda eſſet hoc modo בִּוֵּן; & quia hæc coniugatio tota eſt dagheſſata, & Vàu dum quieſcit, non admittit dagheſc, ideo Nùn vltima littera rad. geminatur, & ſic formatur בּוֹנֵן. Reijce; Contra eſt. n. illud Pſal. 119. 28. קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ ſic חַיֵּב a חוּב mulctauit, quæ non declinantur more perfectorum. & tamen vſitata ſunt.

Eius ſignificatio eſt Actiua, atque Paſſiua, בּוֹנֵן enim ſignificat intellexit, & intellectus eſt; ſic כּוֹנֵן firmauit, & firmatus eſt.

HITHPOHEL nona Coniugatio formatur a præcedenti, eiuſdē ſignificationis actiuæ, & paſſiuæ, ſed reciprocæ, & formatur eodem modo, atque Hithpahèl ab actiua Pièl, vt a בּוֹנֵן Hithpoèl הִתְבּוֹנֵן intellexit ſe, & intellectus eſt a ſe. רוֹמֵם Hithpoèl הִתְרוֹמֵם exaltauit ſe, & exaltatus eſt a ſe. Eſa. 33. 10. Sicq. in Duplicātibus, vt inf. ſuo loco.

De reliquis Accidentibus Verbo.

MODVS impropriè accidit Verbo iuxta Hebræos, ſed iuxtà Latinos eſt triplex, Indicatiuus, impropriè; Infinitiuus, & Imperatiuus.

Indicatiuus non eſt in vſu apud Hebræos, & ſi nominatur, per præteritum הוֹה nominatur, vel per Benonì, quod ſignificat rem in ipſo fieri.

Infini-

Infinitiuus dicitur מָקוֹר, quasi *fons*, vel *origo*, eſt enim fons aliorum temporum propter ſuam indifferentiam ſignificantię apud Hebræos; & capitur pro omni tempore, vt Pagn. lib. 1. cap. 4.

Imperatiuus dicitur צִוּוּי qui eſt duplex: quidam Depræcatorius vt חָנֵּנִי miſerere mei: alter comminatorius, vel Ironicus, vt שְׂמַח lętare iuuenis. Eccl. 11. 9. Sed hæc non ſunt huius loci.

TEMPORA עֵת ſunt, ſi propriè loquamur ex Hebræorum idiotiſmis, tria, *Præſens* quod הוֹוֶה vel עֹמֵד ideſt, *ſtans*: Præteritum quod עָבַר: & Futurum quod עָתִיד dicitur. Impropriè ſunt ſex: Præteritum Benoni; Pahûl; Infinitiuus; Imperatiuus; & Futurum.

BENONI בֵּינוֹנִי ideſt, *inter medium* inter præſens, & Futurũ, intermediat enim ſignificatione, & diſtinguit inter vtrumque, Duplex eſt, actiuum pręſens, & vocatur פֹּעֵל *operans*, & Paſsiuum præſens, quod vocatur פָּעוּל Pahûl, ideſt *factum*, quod vſu venit in actiuis tantum coniugationibus.

PAHVL differt a Præterito paſsiuo Niphâl, quia Pahûl ſignificat habitum, perſeuerantiamq. rei, quæ fieri cœpit, & adſit, vt viſitatus, ideſt viſitari ſolitus. Differt etiam a Benoni Niphâl, quia hic ſignificat per modum actus, vt נִפְקָד viſitatus, ideſt, dum viſitatur.

Vel differt Pahûl a Niphâl, quia Præteritum ſignificat paſsionem factam iam diu, vel actionem de præterito factam. Benoni vero Niphâl, & Pahûl ſignificant paſsionem, dum fit, in ipſo fieri, ſed paſſiuè, & nota hoc.

Item differt ab Adiectiuo nomine, v.g. חָכָם ſapiens, ideſt qui habet tale accidens per longum tempus ante: מְחַכֵּם Prou. 31. vero ſignificat ſapientiam, qua quis ornatur in ea actione, quam facit.

EO carent verba Intranſitiua, illa ſcilicet in quibus actio non eſt diſtincta ab agente re, ſed idem eſt agens, & patiens, vt luxit, & ſimilia, vt diximus ſupra.

FVTVRVM, ſicut & Præteritũ radix eſt omniũ operationum, ac proinde frequẽter in ſacra Scriptura Futurum omnium temporum vices gerere, & ſupplere ſolet, ex Pagnino cap. 12. pag. 262. & F. Laurent. Villauicentio in ſuis phraſibus de futurorum & præteritorum permixtione, fol. 76.

Formatur vero in diuerſis coniugationibus diuerſo modo prę-

poſi-

positis litteris אֵיתָן, vt infra.

NVMERI, qui מִסְפָּרִים dicuntur, Verborum duo tantum sunt, Singularis, qui יָחִיד, & Pluralis, qui רַבִּים.

Numerus Singularis pro Plurali, & è contra.

Nota, in scripturis pluralem pro singulari frequenter poni, & è conuerso. ex Pagn. lib. 2. c. 4. & Fr. Villauicentio fol. 142. Verum non semper ea vti debes, hæc enim regula multa occuparet mysteria in sacris Litteris obumbrata, & Hebræis ansam ridendi præberet nimis latam, omnibusq. viribus euitandã, vt Deo dante in Lib. nostro de sensibus sacræ Scripturæ contra Hebræos, satis apparebit. Vnum pro multis narrasse sufficiat. Ios. vlt. vers. 20.

לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹוד אֶת־יְהֹוָה כִּי־אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים הֽוּא

Quem versum explicauimus in sacro Templo, & Oratorio Vener. Archiconfraternitatis sanctissimæ Trinitatis Conualescentium, & Peregrinorũ die 10. Septemb. 1605. ad ipsosmet Hebræos Concionẽ de more habentes. Si quis autem adstruat talem regulam, singularem pro plurali, vel è contra, sanctissimæ Trinitatis mysterium ibi signatum (licet sub velamine) negatur, quo audito Hebræi cachinnant. Hac ergo regula in scripturis explicandis contra Hebræos præsertim, satis cautè vtere.

GENERA Verborum duo item sunt, Masculinum, & Fœmininũ. excepto Infinito, quem carere diximus genere, numero, & personis.

PERSONÆ Verborum quę נִדְבָּרִים dicuntur sunt tres

Tertia		נִסְתָּר	idest absens	ab Hebræis vocantur
Secunda	quæ	נִמְצָא	idest præsens	
Prima		מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ	idest de se loquitur.	

Illis gaudent Præterita, Benoni, Pahùl, Imper. & Fut. Infin. vero est omnis personę, & generis, quia indefinitè significat.

¶ Nota, quod omnes primæ personæ cuiuscunque Verbi, Coniugationis, & Numeri (atque Pronominum) & omnes tertiæ personæ plurales Præteritorum, sunt communis generis, & ita hoc tertium genus est addendum, si tamen addi debet. hoc enim commune genus propriè datur in nominibus specierum & animalium, quæ carent vtraque formatione, tam in singulari, quam in plurali.

AFFIXA habent Verba, Inseparata non secus, ac nomina, de quibus infra, explicatis Verbis, & Nominibus agetur. Gaudent etiam separatis, vt בָּרָא אוֹתָם Genes. 1.27. potuit enim dicere בְּרָאָם creauit illos.

Iam

Iam accedamus ad coniugandũ Verba Perfecta.

Verbum Perfectum simplex. לָמַד

Verbum Perfectum primæ gutturalis. עָבַד

Voco simplex, quod nõ constat ex gutturali; quod enim gutturalibus grauatur, variat quædam, quibus recte cognitis, ac memoriæ traditis, facilis est speculatio, praxi supposita memoriæ. Itaque vnumquodque horum singillatim Tyrones addiscant, & memoriæ mandari curent Magistri, vt regulas Variationis facilius addiscant.

בִּנְיַן קַל *idest Coniugatio Kal, idest leuis.*

הֶעָבָר, idest Preteritum, & Radix.

didicit m. g.	seruiuit m.g.
לָמַד	עָבַד
sti masc.	
לָמַדְתָּ	עָבַדְתָּ
ui com.	
לָמַדְתִּי	עָבַדְתִּי
cerunt com.	
לָמְדוּ	עָבְדוּ
stis masc.	Variat.
לְמַדְתֶּם	עֲבַדְתֶּם
mus com.	
לָמַדְנוּ	עָבַדְנוּ
dicit fœm.	
לָמְדָה	עָבְדָה
cisti fœm.	Variat.
לָמַדְתְּ	עָבַדְתְּ
cistis fœm.	Variat.
לְמַדְתֶּן	עֲבַדְתֶּן

בֵּינוֹנִי Benoni.

discens masc.	seruiẽs masc.
לוֹמֵד	עוֹבֵד
tes masc.	entes
לוֹמְדִים	עוֹבְדִים
discens fœ.	ens fœm.
לוֹמְדָה	עוֹבְדָה
vel	vel
לוֹמֶדֶת	עוֹבֶדֶת
scentes fœm.	tes fœm.
לוֹמְדוֹת	עוֹבְדוֹת

פָּעוּל Paul

edoctus masc.	cui seruitur
לָמוּד	עָבוּד
cti 3. m.	Variat s.
לְמוּדִים	עֲבוּדִים
cta 3. fœ.	cui seruitur
לְמוּדָה	עֲבוּדָה
ctę 3. fœ.	quibus uitur
לְמוּדוֹת	עֲבוּדוֹת

מָקוֹר Infin.

vel discere	seruire
לִלְמוֹד	עֲבוֹד
vel	
לְמוֹד	
in discere	in seruiendo
בִּלְמוֹד	בַּעֲבוֹד

ſicut diſcere	ſeruiendo
כִּלְמוֹד	כַּעֲבוֹד
ad diſcendū	ad ſeruiendū
לִלְמוֹד e	לַעֲבוֹד
a diſcēdo, vel ne diſceret.	a ſeruiendo, vel ſeruire
מִלְּמוֹד	מֵעֲבוֹד

צִוּוּי Imp.

diſce m. 2. perſo.	ſeruito
f לְמוֹד	עֲבוֹד
vel לְמוֹד	vel עֲבוֹד
diſcite maſc.	ſeruitote
לִמְדוּ	עִבְדוּ
diſce tu fœm	ſerui tu
לִמְדִי	עִבְדִי
diſc.	tote variat
לְמוֹדְנָה	עֲבוֹדְנָה

עָתִיד Futurum.

Ego diſcā, cō. gen.	g אֶלְמוֹד	אֶעֱבוֹד
ſcet, maſc.	יִלְמוֹד	יַעֲבוֹד
ſces, maſc.	תִּלְמוֹד	תַּעֲבוֹד
ſcemus com.	נִלְמוֹד	נַעֲבוֹד
ſcent, comm.	יִלְמְדוּ	יַעַבְדוּ & יַעֲבוֹדוּ
ſcetis, maſc.	תִּלְמְדוּ	תַּעַבְדוּ vel תַּעֲבוֹדוּ
ſcet illa, fœ.	תִּלְמוֹד	תַּעֲבוֹד
diſces, fœm.	תִּלְמְדִי	תַּעַבְדִי
diſcent, vel fœm. diſcetis	תִּלְמוֹדְנָה	תַּעֲבוֹדְנָה

vel per ∵ & ⁖ ſic minus vſitatū.

אֶעֱבוֹד	יֶעֱבוֹד	תֶּעֱבוֹד	נֶעֱבוֹד
יֶעֶבְדוּ	תֶּעֶבְדוּ	תֶּעֱבוֹד	תֶּעֶבְדִי
תֶּעֱבוֹדְנָה			

Nota Hæc eſt regularis inflexio primò tradenda Tyroni; quum vero ſecunda vice percurret Grammaticem, has Exceptiones, & Variationes edocēdus, ne illius ingenium multitudine regularum obruatur.

Regulæ, & Exceptiones.

Nota Vnumquodque verbum, in qua coniugatione ſit vſitatius, lectione ſacrorum Codicum, ac Theſaurorum eſt obſeruandum.

De Preterito.

לָמַד Hæc tertia perſona Præteriti formatur tribus modis.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ.

Primus eſt communior, cum ָ & ַ Vt פָּקַד paucis exceptis quæ ſunt cum duplici ָ ָ vt עָמָד ſtetit. pſal. 1. יָשָׁב ſedit, ibid. Secundus eſt cum ָ & ֵ vt חָפֵץ voluit. Tertius cum ָ & chòlem, vt יָכֹל potuit יָגוֹר timuit, & hic eſt rariſſimus.

לָמַד

¶ [a] לָמַד & לָמְדוּ communiter acuuntur, vel (vt alij loquuntur) sunt breues. sed si habuerint sôphpasûch, vel Atnâch, aut Zachèph, (paucis exceptis) patâch, & sceuà vertuntur in ָ & plurale penacuitur, vel est longũ, vt בָּרָחוּ fugerunt. Esa. 22.3 וְנָפָלוּ psal. 20.9. ceciderũt.

Sic quando sequitur monosyllaba dictio, vt שָׁכַח אֵל psal. 9.10 & psal. 105.20. שָׁלַח מֶלֶךְ est longa penultima: sic פָּתַח צוּר ibid. Contra יָשָׁב & עָמָד psal. 1.1. acuitur vltima.

¶ לָמַדְתָּ | לָמַדְתִּי | לָמַדְתְּ | לָמַדְנוּ — Secunda persona præteriti singularis vtriusque generis, & prima vtriusque numeri est longa, etiam cum Vau conuertente Futurum in Præteritum, & penacuuntur, si memoratos habeant accentus, & — vertitur in ָ paucis exceptis, quę sunt cum — vt וְשָׂבָעְתָּ Deuter. 8. 12. לָבָשְׁתָּ Psal. 104.1. בָּחָרְתִּי psal. 119.30. יָדָעְתִּי Esa. 44.8

Cum Vau vero vertente præter. in Futur. sine prędictis accentibus est breuis, seu acuitur vltima, vt וְשָׁמַעְתָּ Deut. 4. 30. וְשָׁמַעְתִּי Exod. 22. 26 וְלָקַחְתָּ & accipies. Exod. 29. 26. Si vltima rad. fuerit gutturalis, erit cum — vt וְטָבַלְתְּ Ruth. 2.14. & intinges. שָׁמַעַתְּ Ruth. 2.8. audiuisti? יָגַעַתְּ Esai. 47.15. laborasti, nec legitur sceuà.

¶ לְמַדְתֶּם secunda pluralis semper est breuis, & acuitur. at

[b] לָמְדָה tertia fœminina acuitur, & est breuis. In hac voce, sicut & in לָמְדוּ sunt duo accentus, prior gânghia, idest retinaculum, alter grammaticus; vnde camèz sonat a, & non o, licet quandoque non scribatur ille prior accentus.

Sed cum prædictis accentibus est longa, vel penacuitur, & sceuà mutatur in camèz, vt מָשָׁלָה psal. 103.20. dominata est: עָזָבָה Ezech. 23.8. dereliquit.

Sic sequente monosyllabo, aut dictione longa, efficitur longa, & acuitur antepenultima, vt דָּרְשָׁה צֶמֶר Prou. 31.10. Quæsiuit lanam: נָטְעָה כָּרֶם ibid. plantauit vineam.

De Benonì.

[c] לוֹמֵד: Hic Vau producendi gratia: quę in Infinit. & Futuro quandoque scribitur, & tunc dicitur מָלֵא plenum; Interdum non scribitur, & tunc dicitur חָסֵר Defectiuum, vt לֹמֵד & sic de cæteris.

Tertia existente ח, vel ע contrahitur, & secunda est cum — vt

שׁוֹמֵעַ pro שֹׁמֵעַ Leu. ij.26. findēs. רֹקֵעַ pro רוֹקַע Esa.42.5. Et aliquādo cum — & ·· extense, vt פֹּלֵחַ וּבֹקֵעַ psal. 141.7. scindēs, & findens. De hoc infra in verbis perfectis, quorum tertia erit gutturalis; est enim appositum Euphoniæ, vel producendi gratia.

יוֹסִיף Reperitur Esa. 29.14. pro יוֹסֵף Ego addens.

Reperitur etiam vox hæc cum ה paragogica.

¶ לוֹמְדָה Fœmin. est breuis siue acuitur, sed aliquādo est penacuta sequēte monosyllabo, vt מוֹשְׁלָה־לּוֹ Esa. 40. 10. dominans ei. Sic cū dictione longa פּוֹעֲלַת אָוֶן Psal. 92. 9. Interdum cum ·· vt בֹּגֵדָה Ier. 3. 8. בֹּעֵרָה ardens. Esa. 34. 9. (præuaricatrix.

¶ לוֹמֶדֶת semper est longa. Cum prædictis accentibus prius segol vertitur in camèz, vt עֹמָדֶת Eccl. 1.4. terra stans, vel stat.

Tertia existente ח vel ע vterque segòl vertitur in patàch, vt בֹּרַחַת Genes. 16. 8. Ego fugiens. שֹׁמַעַת Genes. 18.10. audiens.

De Infinitiuo.

d לָמוֹד & לְמוֹד vtroque modo formatur. sic

פָּרוֹחַ florere. Esa. 35.2. שְׁמָר־לְךָ Exod. 34. 11. cum camèz

שְׁמוֹעַ Gen. 29.12. chatuph.

גְּדֹל cum camèz, & zère, crescere, crescendo. Gen. 26.13.

Cum hè ה paragogica, & diuersis punctis.

לְמָשְׁחָה cum ־ָ: in prima, Exod. 29.29. ad vngendum.

לְרָחְקָה cū ־ָ: in secunda Euphoniæ gratia. Ezec. 8.6. ad elongandū.

לְמָשְׁחָךְ 1. Sam. 15. 1. Euphoniæ gratia, ad vngendum.

לְחֶמְלָה prima cum ֶ Ezech. 16.5. ad miserendum.

לְרִבְעָה cum chírech, ad coeundum. Leu. 18.

לְאַשְׁמָה cum patàch, Leuit. 6. ad delinquendum.

לְתַאֲבָה cum patàch, psal. 119.20. ad desiderandum.

שְׁאָלָה cum sceuà. Esa. 7. 11. interrogare.

Item nota, quod Infinitiuus semper est idem cum Imperatiuo in omnibus coniugationibus tàm actiuis, quàm passiuis, vt vides ex forma inflectendi. Cæterum Infinitiuo adduntur litteræ acciden-

dētales בְּכְלָם de quibus ſupra: (quibus etiā formantur Gerundia, ad morem tamen latinorum, vt ſupra monuimus, Hebræi enim illa non habent) quæ in Coniugatione kàl ſubſcribuntur cum chirech; vt in ſuprapoſito exemplo: In omnibus alijs Coniugationibus cū ſceuà. מ, ſequitur daghèſc, quod eſt ſignum abiecti nùn ex præpoſitione מִן, quæ ſequente gutturali punctatur ·· vt ſuppleatur daghèſc, quod illæ non admitttunt. Ex Tabula id cognoſces.

e לִלְמוֹד Lilmòd; legitur littera, non tamen ſceuà, ne mutetur formatio vocis, & hoc nota.

De Imperatiuo.

f ¶ לְמוֹד & פְּקוֹד . ſed

עֲזוֹב Pſal. 37.10. derelinque.

זְכָר־לִי Pſal. 25.7. cū — maccàph.

שְׁמוֹר Deuter. 5. 12. cuſtodi.

שְׁלַח Pſal. 43. 3. cum —: mitte.

שְׁכַב & 1. Sam. 3. 9. dormi.

שְׁכָב Ibid. 6.

חֲכַם Prou. 6. 6. ſapiens eſto.

שְׁמַע Deut. 5. 1. audi. cum ה paragog.

קָרְבָה Pſal. 69. 19.

סָעֲדָה 1. Reg. 13. 17. fulci cū accētu

סְלָחָה Dan. 9. 20. parce.

שִׁמְעָה Pſal. 17. 1. audi.

שְׁאָלָה Eſa. 7. 11. interroga.

עֶרְכָה Iob 33. 5. præpara.

¶ לִמְדוּ : פִּקְדוּ Eſa. 1. ſed

שַׁחֲטוּ. Exod. 12. 21. mactate.

מָשְׁכוּ cum camèz chatùph, mos non maſc. Exod. 12. 21.

גִּזְרוּ 1. Reg. 3. 26. diuidite.

עִבְדוּ Ierem. 20. ſeruite.

שִׁמְעוּ Eſai. 42. 18. pro שִׁמְעוּ.

חִדְלוּ Zac. 11. 12. pro חִדְלוּ ceſſate

¶ לִמְדִי Diſce tu fœm. generis.

טַחֲנִי Eſai. 47. 2. mole.

מָלְכִי cum ־ chatùph. Iud. 9. 10.

שִׂמְחִי Ioël 2. 21. lætare.

עִבְרִי Eſa. 23. 10. tranſi.

חֶשְׂפִּי Ibid. diſcooperi.

חָרְבִי Eſa. 42. 27. deſola.

קָסֳמִי 1. Sam. 28. 9. diuina.

¶ לְמוֹדְנָה diſcite, fœm. generis

פְּקֹדְנָה & סְפוֹדְנָה Ier. 49. plāgite.

שְׁמַעַן Gen. 4. 22. audite, ſine hè formatiua perſonæ.

De Futuro.

¶ אֶלְמוֹד facit etiam per pa-tàch אֶפְקֹד יִפְקֹד תִּפְקֹד נִפְקֹד

אֶשְׂחַק Prou. 1. 25. ridebo.

אֶשְׁאַב Gen. 24. 19. hauriam.

אֶשְׁמָר־לוֹ Pſal. 89. 29. & ſeruabo.

Quanquam ratio ſeu regula eſt, quod in his verbis Perf. vbi tertia vel ſecunda eſt gutturalis, deſinit per — vel ־ ſic etiam quando

quando ſunt intranſitiua, vt אֶשְׁחַק : אֶשְׁכַּב : & ſimilia.

Cum Hè addita

אֶעְבְּרָה haijn ſine ·.·: Iud. 12. 3.

אֶשְׁכְּבָה Pſal. 4.9. dormiam.

& אֶזְעֲקָה Pſal. 76.1. clamabo.

אֶעֶזְבָה Iob 9.24. relinquam.

¶ יִלְמֹד facit &

יִשְׂבָּע Eſa.53.11. ſaturabit, ob regulam prædictam

יִשְׁחָט Leuit.8.19.

יִנְעַם Prou.24.25. dulceſcet.

יֶחְסַר Ibidem, deficiet.

יַעֲבָר־פִּי cum macchaph pſal.18.

יִמְשָׁל־בָּם Eſai.19.4.

יֶחְשֹׂף : יַעֲבוֹר : יֶחְפַּץ

¶ תִּלְמֹד.

תִּשְׁמַע Deuter, 28.13. audies.

תַּעֲבוֹד Leuit.25.39. ſeruies.

תִּזְרַע Leuit. 25.3. ſeres.

תֶּחֱרַשׁ pſal. 109.1. tacebis.

cũ macchaph תִּפְעַל־בּוֹ Iob 35.6 operaberis in eo.

¶ נִלְמֹד

נִשְׁמַע Iehos. 24.24. audiemus.

נִזְרַע Leu. 25.20. ſeremus.

נִשְׁמַע Ier. 42.6. audiemus.

נַעֲבוֹד Ioſ. 24.19. tranſibimus.

cũ macchaph נִרְדָּף־לוֹ Iob 19.28

cum ה paragogica.

נִשְׂמְחָה pſal.66.6. lætabimur.

נִכְרָעָה pſ.95.6. incuruabimus nos

נִקְרָבָה Eſa.41.1. appropinquabim⁹

וַנַּחַלְמָה Gen.41.11. & ſomniauim⁹

¶ יִלְמְדוּ

יַחְפְּשׂוּ Pſal.64.7. ſcrutabuntur.

יִשְׁמְעוּ Deut. 18.14. audient.

יִשְׁפְּלוּ Eſa.10.32. humiliabũt ſe.

יַחְמְצוּ pſal.68.30. volent.

יִשְׂבְּעוּ Hoſe.4.10. ſaturabunt ſe.

יַעַלְצוּ pſ.68.4. יַחְשְׁבוּ pſ.35.20.

וַיִּמְאֲסוּ pſ.106.24. וַיִּצְעֲקוּ Ioſ.24.7

יַחְשְׁבוּ Eſa.13.17. יַעַבְדוּ pſ.106.36

cũ ן parag. יִשְׁמְעוּן Exod. 4.9.

יִרְבָּצוּן pſal.104.23. accubabunt.

יִגְוְעוּן Ibid.30. morientur.

cũ accen.pauſ. יִצְפֹּנוּ Pſal. 10.8.

יַחְמְלוּ Eſa. 9.17. & alia.

¶ תִּלְמְדוּ ſecunda.

תְּשַׁלְּחוּ Num.31.4. mittetis.

תֶּהְבָּלוּ pſal. 62.10. euaneſcetis.

תַּחְשְׁבוּ Zach.7.10. cogitabitis.

cum accen. תִּשְׁמֹרוּ Leu. 26.3.

תַּעַבְרוּ Iehos 24.11.

cũ ן parag. תִּשְׁמְעוּן Deut.8.20.

תִּשְׁמְעוּן Deut. 18.15. audietis.

תִּכְרֹתוּן Exod. 34.14. ſuccidetis.

תַּעַבְדוּן Iehos. 24. 15. seruietis.
תִּלְמְדִי ¶
תִּלְבְּשִׁי Esa. 49. 18. Indues te.
תִּשְׁקְטִי Ier. 47. 6. quiesces.
תִּרְגְּזִי Esa. 47. 12. tremes.
& תַּחְשְׁבִי sic
תִּשְׁחֲדִי Ezech. 16. 32. munera.
תַּעַבוּרִי Ruth. 2. 8.
& cum nun paragogica.

תִּדְבָּקִין Ruth. 2. 21. adhærebis.
תִּלְמֹדְנָה ¶
תַּקְשַׁבְנָה Esa. 32. 3. attendent.
תֶּחְשַׁכְנָה ps. 69. 24. obscurabūtur
תִּשְׁכַּחְנָה Esa. 49. 14. obliuiscētur
תַּעֲבֹרְנָה psal. 81. 7. transibunt. &
cum daghèsc propter defectū נ
תִּשְׁכֹּנָּה Ezech. 17. 23. habitabūt.
תִּלְבַּשְׁןָ 2. Sam. 13. 18. sine he.

נִפְעַל *Niphal Coniugatio Passiua, secunda.*

Præter.

נִלְמַד — נֶעֱבַר
נִלְמַדְתָּ — נֶעֱבַרְתָּ
נִלְמַדְתִּי — נֶעֱבַרְתִּי
נִלְמְדוּ — נֶעֶבְרוּ
נִלְמַדְתֶּם — נֶעֱבַרְתֶּם
נִלְמַדְנוּ — נֶעֱבַרְנוּ
נִלְמְדָה — נֶעֶבְרָה
נִלְמַדְתְּ — נֶעֱבַרְתְּ
נִלְמַדְתֶּן — נֶעֱבַרְתֶּן

Benonì.

edoctus m. נִלְמָד — נֶעֱבָר
נִלְמָדִים — נֶעֱבָרִים
נִלְמָדָה vel — נֶעֱבָרָה vel
נִלְמֶדֶת — נֶעֱבֶרֶת
נִלְמָדוֹת — נֶעֱבָרוֹת

Infinitiuus.

doceri הִלָּמֵד — הֵעָבֵר
כְּהִלָּמֵד — כְּהֵעָבֵר
כְּהִלָּמֵד — כְּהֵעָבֵר
לְהִלָּמֵד — לְהֵעָבֵר
מֵהִלָּמֵד — מֵהֵעָבֵר

Imperat.

הִלָּמֵד — הֵעָבֵר
הִלָּמְדוּ — הֵעָבְרוּ
הִלָּמְדִי — הֵעָבְרִי
הִלָּמַדְנָה — הֵעָבַרְנָה

Futur.

Ego docebor אֶלָּמֵד vel אִלָּמֵד — אֵעָבֵר
יִלָּמֵד — יֵעָבֵר
תִּלָּמֵד — תֵּעָבֵר
נִלָּמֵד — נֵעָבֵר
יִלָּמְדוּ — יֵעָבְרוּ
תִּלָּמְדוּ — תֵּעָבְרוּ
תִּלָּמֵד — תֵּעָבֵר
תִּלָּמְדִי — תֵּעָבְרִי
תִּלָּמַדְנָה — תֵּעָבַרְנָה

Regulę

Regulæ, & Exceptiones.

Hæc Coniugatio actiua intransitiua, & interdum Impersonalis, aut Passiuæ vocis est, secundum quosdam: habetq. sub se verba Perfecta, Quiescentia, Defectiua, & Geminata quod non satis arridet, licet נִשְׁבַּע adiurauit, vel iurauit, vertant quidam. nam hebraico more passiue vertendæ sunt iuramento obstrictus, id enim patitur Idiotismus, & phrasis hebraica.

De Præterito.

נִלְחַם Quando prima radicalis fuerit gutturalis, littera est punctata segol ∵ & sequens seruilis cum ∵: chateph segol, vt נֶאֱנַח ingemuit, vel suspirauit: נֶהֱלַךְ ambulauit: נֶחְשַׁב æstimatus est, aut æstimauit se: נֶעֱלַם exultauit, vel exhilaratus est.

De Benoni.

נִלְחָם Benoni, seu Participium actiuum punctatur cum ָ ad differentiam præteriti, sed in regimine genitiui est cum — patach.

De Infinitiuo.

הִלָּחֵם: ל cum daghesc ob defectum nun caratheristicæ, & sic in sequentibus בְּהִלָּחֵם : כְּהִלָּחֵם. Excipe נִלְחֹם cũ nun Pręt. Iud. 11. 25. pugnando, vel pugnare נִשְׁאַל 1. Sam. 20. 6. petendo, vel petere. הִנָּתוֹן Ier. 32. 4. dando dabitur, cum cholem, & sine hè formatiua Infinitiui. Sic בְּעָטֵף pro בְּהֵעָטֵף psal. 6. 3. cum deficeret. הֵאָכֵל sequente littera gutturali ה est cum zère, Leuit. 7. 8. & sic in Imperatiuo הֵאָנַח ingemisce. Ezech. 21. 11. Et in plurali.

¶: הִפָּקְדוּ deficite, vel נִקָּבְצוּ perfectè. Ioel 3. 11. cōgregamini.

De Futuro.

יִלָּחֵם Cum litteris gutturalibus, & ר punctatur zère, vt תֵּחָרֵם destruetur יֵעָדֵר fodietur, Esai. 5. 6. יֵרָדֵם soporabitur. Ion. 1. 5. Tertia verò existente gutturali fit contractio, vt infra in suo exemplo (vt, יִגָּרַע pro יִגָּרֵעַ minuetur יִשָּׁכַח pro יִשָּׁכֵחַ obliuioni tradetur יִזָּרַע feretur: יִשָּׁמַע audietur.

¶ Sola hęc passiua habet Imperatiuum, estq. potius actiuæ, quam passiuæ significationis, eo quod imperare sit agere, vt quibusdam placuit.

פִּעֵל *Pihèl, Tertia in ordine, Coniugatio Actiua, seu secunda Actiua Daghessata.*

Præteritum.

docuit m.g.	Inusit.
לִמֵּד	עִבֵּד
לִמַּדְתָּ	עִבַּדְתָּ
לִמַּדְתִּי	עִבַּדְתִּי
לִמְּדוּ	עִבְּדוּ
לִמַּדְתֶּם	& cætera nõ variant.
לִמַּדְנוּ	
לִמְּדָה	
לִמַּדְתְּ	
לִמַּדְתֶּן	עִבַּדְתֶּן

Benonì.

edocens m.g.	
מְלַמֵּד	מְעַבֵּד
מְלַמְּדִים	
מְלַמֶּדֶת	nõn variat.
vel מְלַמְּדָה	
מְלַמְּדוֹת	

Pahùl.

edoctus. m.	
מְלֻמָּד	מְעֻבָּד
מְלֻמָּדִים	
מְלֻמָּדָה	nihil variat
מְלֻמָּדוֹת	

Infinitiuus.

docere omnis gen. & perf.	
לַמֵּד	עַבֵּד
בְּלַמֵּד	בְּעַבֵּד
כְּלַמֵּד	כְּעַבֵּד
לְלַמֵּד	לְעַבֵּד
מִלַּמֵּד	מֵעַבֵּד

Imperatiuus.

לַמֵּד	עַבֵּד
לַמְּדוּ	עַבְּדוּ
לַמְּדִי	עַבְּדִי
לַמֵּדְנָה	עַבֵּדְנָה

Futurum.

docebo	
אֲלַמֵּד	אֲעַבֵּד
יְלַמֵּד	יְעַבֵּד
תְּלַמֵּד	תְּעַבֵּד
נְלַמֵּד	נְעַבֵּד
יְלַמְּדוּ	יְעַבְּדוּ
תְּלַמְּדוּ	תְּעַבְּדוּ
תְּלַמֵּד	& reliqua.
תְּלַמְּדִי	
תְּלַמֵּדְנָה	

Regulæ, & Exceptiones.

Hæ exceptiones non sunt principiò Tyronibus tradendæ.

¶ Hæc Coniugatio vocatur פִּעֵל הַדָּגוּשׁ idest *daghessata*, prout etiam sua passiua, solum vt illius vehementia naturalis demonstretur, quæ est etiam in pronunciatione. Dicam ego, vt per hoc signum differat à sex reliquis. Quod si secunda fuerit gutturalis, supplebitur daghèsc per vocalem longam ante positam sub prima radicali, vt cernere erit infra in Exemplo verbi Perfecti, quod habeat secundã & tertiam gutturalem, tunc enim inflexio variabit a prędicta.

¶ Secundo nota, quod verba Neutra in prima Coniugatione, hic & in Hiphil erunt transitiua ad secundum, vel tertium, vt עָמַד *stetit* & in hac עִמֵּד *cõstituit*, vel *stare fecit*. licet vero rara sint verba Intransitiua, ea tamen differunt ab intransitiuis primæ, in eo quod in hac & tertia significant vehementiam, vt צָמַח *germinauit*, est intransitiuum in kàl, vt Leu. 13. 37. sed in hac tertia Pihèl erit etiam maioris vehementiæ, augebit sensum *, licet etiam sit intransitiuum, vt Ezech. 16.7. Sic אָדְמוּ *rubuerunt* Thren. 4. 7. apud Esa. 1. 18. erit maioris vehementiæ, & significationis, & tamen Intransitiuum.

¶ Quandoque vero habet significationem, quam & Hiphil, vt Iob 38. 12. יִדַּעְתָּ *cognoscere*, vel *scire ne fecisti?* sic יִחַלְתָּנִי *sperare fecisti*. Psal. 119. 50.

¶ * Quandoque ista Coniugatio habet diuersam à kàl, & contrariam significationem, vt

פָּנָה in kàl *respexit*,	sed פִּנָּה in Pihèl *expurgauit*.
sic אָבַד in kàl *periit*.	אִבֵּד in Pihèl *disperdidit*.
שָׁרַשׁ *radices emisit*.	שֵׁרֵשׁ *Radices euulsit* (& sic de alijs.

¶ Quædam etiam sunt quæ in hac secunda coniugatione inueniuntur vsitata, in prima vero minime, & tamen retinent significationem primæ kàl, vt מָהַר non vsitatur, nec צָוָה *Præcepit*, sed 1. Reg. 4. 14. מִהֵר in pihèl *accelerauit*, צִוָּה in pihèl *iussit*, Gen. 7. 5.

De Præterito.

¶ לִמֵּד Regulariter prima est cum chirech; secunda cum zère: Reperiuntur tamen plura cum ∵ segol, vt בִּקֶּשׁ־לֵץ Prou. 14. 6. *quærit derisor*. דִּבֶּר Iof. 14. 10. *locutus est*. כִּבֶּס Iof. 14. 10. *lauit*.

כִּפֵּר Exod. 30. 9. propitiatur, vel tiatus est. בֵּעֵר 2. Reg. 23. 25. *combussit*, sine supplemento daghèsc.

Secunda verò existente gutturali, aut ר (quia non suscipiunt daghèsc) prima est cum zère, aut patàch; interdum (sed raro) cum chirec: secunda cum zère, interdum cum — patàch, sicut & quando tertia est gutturalis, nisi tertia ipsa sit cum — patach; vt

מֵאֵן Deut. 25. 7. renuit.

אִחַר Gen. 34. 19. distulit.

בֵּרֵךְ vel בֵּרַךְ psa. 10. 3. benedixit.

נֵאֵר Thren. 2. 7. proiecit. &

נִאֵץ psal. 10. 3. exacerbauit sūt. sine supplemento daghesc.

בִּלַּע Esa. 25. 7. perdidit.

שִׁבַּר Esth. 9. 1. fregit.

שִׁלַּח Leu. 26. 25. misit.

פִּתַּח vel פִּתֵּחַ Iob 41. 5: aperuit.

גִּדַּע 1. Sam. 2. 31. succidit.

Verum huius alia affertur ratio, quia ibi fit contractio; vt infra melius in exemplo Verbi Perfecti, cuius tertia est gutturalis.

De Benonì.

¶ מְלַמֵּד Participium hoc, Infinitiuus, Imperatiuus, & Futurum sunt communiter cum ·· sed cum macchàph sunt cum ·.· segol, vt infra in Exceptionibus Futuri.

Si secunda radicalis fuerit א vel ר prima est cum ְ vt מְפָרֵק 1. Reg. 19. 11. scindens. מְתָאֵב Amos. 6. 9. abhominans. si vero fuerit ה vel ח aut ע est cum — nec suppletur daghèsc, vt מְנַהֵג Nah. 2. 8. ducens. מְתַעֵב Esa. 49. 17. abhominans. מְפַחֵד Prou. 28. 14. terrens. מְבַקְשֵׁי Psal. 71. 13. Prou. 28. 5. nec suppletur daghèsc, quod & Infinitiuo, & Imper. etiã accidit, vt infra.

Dicere etiam potes, quod sit vocalis — pro ְ vt quidam Doctores, & bene.

De Pahùl Participio passiuo.

¶ מְלֻמָּד Si prima radicalis fuerit א est cum ְ: vt מְאָדָּם rubefactus. Et secunda si fuerit gutturalis aut ר est cum chòlem, vt מְבֹהֶלֶת Prou. 20. 21. festinata. מְבֹרָךְ Psal. 112. 3. benedictus. מְבֹעֶרֶת Ier. 36. 21. succensa. מְבֹרָכִים psa. 37. 22. benedicti. Si vltima fuerit gutturalis faciet, vt infra.

De Infinitiuo.

¶ לַמֵּד Communiter cum zère. Interdum vero cum chòlem, vt

יִסֵּר Psal. 118. 18. castigando, & לְיַסֵּר 2. Par. 31. 7. fundando.
hæc autẽ sunt Quiescentia. Si secũda fuerit א vel ר prima est cũ ־ָ vt מָאֵן renuere. פָּאֵר Esa. 60. 13. מָהֵר festinare. Exod. 12. 33.
בָּרֵךְ benedicere. Num. 23. 11. נַחֵם consolari. Esa. 61. 2.
Si fuerit ה vel ח aut ע est cũ ־ַ בַּעֵר comburere. 2. Par. 4. 20. & & sine supplemento, vt בַּעֵר Esa. 40. 16. cũ supplemẽto.

Tertia existente gutturali cum ־ַ aut ־ֵ sub secunda, & sub tertia patach, לְשַׁלַּח vel contractum לְשַׁלֵּחַ admittendũ. 1. Sam. 20. 20.

¶ Cum ה paragogica זַמְּרָה Psal. 147. 1. canere, aut, psallere.

De Imperatiuo.

¶ לַמֵּד ¶ cum zère; item cum ־ַ שַׁלַּח Eccl. 11. 1. contractũ, mitte.

שַׂמַּח Psal. 86. 4. lætifica. מַהֵר psal. 69. 18. cum ־ָ
פַּלַּג psal. 55. 10. diuide. מַהֵר Gen. 19. 22. festina.
בָּרֵךְ Iob. 2. 9. benedic. קַדְּמָה Psal. 17. 3. preueni. cum (ה parag.

De Futuro.

¶ אֲלַמֵּד & אֲדַבֵּר ¶ sub secunda communiter zère. Et cum litteris gutturalibus, aut ר vt dictum est de Participio,
Prima cũ ־ָ vt suppleatur dagh. אֲמַהֵר Esai. 12. 2. terrebo.
אֲפָאֵר psal. 149. 4. glorificabor. אֲבַעֵר 1. Reg. 14. 12. succendam.
אֲבָרֵךְ Esa. 60. 7. benedicam. אֲרַחֵם Ier. 13. 14. miserebor.
& sine supplemento. & cum ה paragogica.
אֲשַׁבַּח ps. 145. 4. laudabo. cõtra- (ctũ. אֲדַבְּרָה Iob 7. 11. loquar.
אֲפַתַּח Esa. 45. 1. soluam. אֲתַעֲבָה ps. 119. 163. abominabor.
אֲנַהֵג psal. 78. 26. ducam. cum ־ַ & monosyllabo cum ־ֵ
יְדַבֶּר־נָא Genes. 44. 18. loquetur.

פֻּעַל *Puhal Passiua præcedentis, Quarta in ordine.*

Preteritum.

edoctus fuit	seruitẽ ẽilli		non varias
לֻמַּד	עֻבַּד	לֻמַּדְתִּי	
לֻמְּדָה		לֻמְּדוּ	
		לֻמַּדְתֶּם	
		לֻמַּדְנוּ	
			לֻמּוּדָה

לֻמַּדְתְּ
לֻמַּדְתֶּם
לֻמַּדְתֶּן

Benoni.

עֻבָּד	לֻמָּד
non varias.	לֻמָּדִים
	לֻמֶּדֶת
	לֻמָּדוֹת

Infinitiuus.

עֻבּוֹד	לֻמּוֹד

edocebor **Futurum.**

אֲעֻבַּד	אֲלֻמַּד
יְעֻבַּד	יְלֻמַּד
תְּעֻבַּד	תְּלֻמַּד
נְעֻבַּד	נְלֻמַּד
יְעֻבְּדוּ	יְלֻמְּדוּ
	תְּלֻמְּדוּ
	תְּלֻמַּד
	תְּלֻמְּדִי
	תְּלֻמַּדְנָה
	vel
edocebuntur, vel edocebimini f.	תְּלֻמֶּדְנָה

Regulæ & Exceptiones:

¶ לֻמַּד Hoc Præteritum reperitur cum chòlem, vt

מֹרַק Leu. 2. 21. tersus fuit.	טֹרַף Gen. 37. 22. raptus fuit.
זֹרַק Num. 19. 12. sparsus fuit.	חֹרַב Iud. 16. 7. siccatus.
פֹּרַשׁ Num. 15. 34. expositus.	מֹעַךְ Ezech. 23. 3. attritus.
דֹּעַךְ psal. 118. 12. extinctus.	יְבֹרַךְ in fut. ps. 128. 4. benedicet.

Et cum chatèph camèz כֳּרַּת præcisus fuit Ezec. 16. 4. in his mutatur ·. in chòlem ad supplendum daghèsc, quod respuit secunda gutturalis. Vel dicas, vocalem stare pro vocali, & sine supplemento daghèsc. Nec propterea formanda est noua alia coniugatio, Pohàl nomine, vt quidam male, multiplicantes entia in infinitum.

לֻמַּד Et cum Biclàm, vt in Pihèl, quæ tamen in hac cōiugatione, neq. in Imperfectis, neq. in Perfectis sunt in vsu.

הִפְעִיל *Hiphil Tertia actiua, Quincta.*

¶ Communiter est transitiua in tertiū (significat. n. quēpiam alterū aliquid facere, quod illi iubeatur, vt dictum supra) interdum, & in-

intransitiua, & reperitur in omnibus speciebus verborũ, vt infra.

Differt a præcedentibus, quia habet in omnibus temporibus, (præterquam in futuro) litteram ה punctatam regulariter chirec ante primam radicalem; deinde iòd cum accentu post secundam radicalem, vel actu, vel virtute latentem, vt הִלְמִיר. Quæ iòd est in præter. in tertijs personis tantum: In reliquis temporibus actu aliquando, siue expressa; aliquando non expressa, & virtute contenta in longa vocali sub secunda radicali, vt ex exemplo clarius.

Quando vero prima est gutturalis, illa הַ punctatur ∴ & sequens radicalis gutturalis ∴ chatèph segòl, vt in exemplo.

De significatione huius Coniugationis.

Significat agere alio authore, vel iubente, seu motore, sicq. explicantur verba ista, per, *fecit facere* (vt Italico sermone vtamur) seu *iussit discere v.g.* Quæ autẽ sunt neutra in kàl עָמַד stetit, in Hiphil fiunt actiua, vt הֶעֱמִיד fecit stare. Porrò

Actiua in kàl fiunt transitiua in tertium in Hiphil, v. g. אָכַל comedit, in hac הֶאֱכִיל comedere fecit. Deut. 8. 3. Vulg. *cibauit eos.* ps. 147. הַצְמִיחַ Germinare fecit mõtes herbã. quæ propria phrasis, & idiotismus hebraicæ linguæ est. Reperiuntur quædam (licet rarò) verba, quæ tam in kàl, quàm in Hiphil sunt intransitiua in secundum, (vt quidam loquuntur) seu vnicam significationem habent, nec transeunt ad subiectum tertium, seu non iubent aliquid fieri ab altero: sic הִשְׁכִּים manicauit, vel mane surrexit. 2. Reg. 15. הוֹבִישׁ מוֹאָב confusus est Moab. Hier. 48. 20. non *confundere fecit*, vel *surgere fecit* de mane: sic הֶחֱרִישׁ Num. 30. 15. *tacuit*, vnum actum tantum significat. Sed hæc ad Thesauros, siue Dictionaria spectant.

Preteritum.

discere fecit, iussit m.	seruire fecit.
הִלְמִיר	הֶעֱבִיד
הִלְמַרְתָּ	הֶעֱבַרְתָּ
הִלְמַרְתִּי	הֶעֱבַדְתִּי
הִלְמִירוּ	הֶעֱבִידוּ

הִלְמַרְתֶּם	הֶעֱבַרְתֶּם
הִלְמַרְנוּ	הֶעֱבַדְנוּ
הִלְמִירָה	הֶעֱבִירָה
הִלְמַרְתְּ	הֶעֱבַרְתְּ
הִלְמַרְתֶּן	הֶעֱבַרְתֶּן

Benoni

Benonì.

discere iubens. m.	
מַלְמִיד	מַעֲבִיד
מַלְמִידִים	מַעֲבִידִים
מַלְמִידָה	מַעֲבִידָה
vel מַלְמֶדֶת	מַעֲבִידוֹת
מַלְמִידוֹת	

Pahùl.

edoceri iussus.	
מָלְמָד	מָעֳבָד
מָלְמָדִים	מָעֳבָדִים
מָלְמָדָה	מָעֳבָדָה
מָלְמָדוֹת	מָעֳבָדוֹת

Infinitiuus.

facere discere	facere seruire
הַלְמֵד	הַעֲבֵד
vel הַלְמִיד	vel הַעֲבִיד
בְּהַלְמִיד	בְּהַעֲבִיד
כְּהַלְמִיד	כְּהַעֲבִיד
לְהַלְמִיד	לְהַעֲבִיד
מֵהַלְמִיד	מֵהַעֲבִיד

Imperatiuus.

discere fac.	
הַלְמֵד	הַעֲבֵד
vel הַלְמִיד	vel הַעֲבִיד
הַלְמִידוּ	הַעֲבִידוּ
הַלְמִידִי	הַעֲבִידִי
הַלְמֵדְנָה	הַעֲבֵדְנָה

Futurum.

discere faciã	seruire faciã
אַלְמֵד	אַעֲבֵד
vel אַלְמִיד	vel אַעֲבִיד
יַלְמִיד	יַעֲבִיד
תַּלְמִיד	תַּעֲבִיד
נַלְמִיד	נַעֲבִיד
יַלְמִידוּ	יַעֲבִידוּ
תַּלְמִידוּ	תַּעֲבִידוּ
תַּלְמִיד	תַּעֲבִיד
תַּלְמִידִי	תַּעֲבִידִי
תַּלְמֵדְנָה	תַּעֲבֵדְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

¶ הַלְמִיד *iussit discere*: sic הִשְׁמִיעַ *audire fecit*, vel *iussit*. quanquam D Hier. vertit quandoque, *annunciauit*. Esai. 41. 22.

Cum littera gutturali facit vt supra per segòl, & catèph segòl, vt הֶאֱבִיד perdere fecit. Num. 24.20. & הֶעֱמִיד stare fecit, siue statuit. Dan. 11. 11.

חעלים

הֶעְלִים sine chatèph, abscondere fecit. 2.Reg.4.27.
הִכְלִים pudore suffundere fecit, &
הִכְלִים: sic הִכְלַמְנוּם per segòl, 1.Sam.25.7. & ver. 14. per — הִכְלַמְנוּ non fecimus facere eis decus.
Secũda persona facit per - & -: vt הֶעֱבַרְתָּ transire fecisti, Leuit.25.9.
& וְהֶעֱמַדְתָּ & stare facies, cum Vau conuersiua. Ezech.29.7.

De Benoni.

¶ מַלְמִיר Vt adesset signum Coniugationis, deberet facere מְהַלְמִיר sed abijcitur ה in his participijs,& futuris,ne sit grauis eorum pronunciatio, si duæ pariter ponerentur litteræ seruientes in initio. sic מְהָלְמָר in Pahùl facere deberet,& in futuris אֲהַלְמִיר sed abijcitur hè,vt יְהַלְמִיר vitetur Cacophonia duarum seruilium.
Reperitur tamen מְהֻקְצָעוֹת in Pahùl apud Ezech. 46.22. Vide R.D.Kimchi in rad. קצע

De Pahùl.

¶ Quando est prima gutturalis,diuersificat,& facit, vt supra: sic מָעֳמָד stabilitus.1.Reg.22.35.
מָאֳחָז detentus. 1.Paral.9. 18.
מָחֳרָב desolatus. Ezech, 29.12.
מִשְׁחַת Esa.52.14. dissipatus, extinctus pro מָשְׁחָת cum chatèph camèz.

De Infinitiuo.

¶ הַלְמִיר & הַלְמֵר Tàm in hoc,quàm Imp.& Futuris huius Coniugationis chirec mutatur in zère, vel stat pro illo; sunt enim inter se affinia, vt supra, & patet ex exemplis. Excipe
הַמְצַר 1. Sam. 15. 22. rebellem esse, vel transgredi.
הַרְחַק Iob. 13. 21. elongare fac.
& sine ה formatiua, vel charatheristica.
לַשְׁמִיעַ pro לְהַשְׁמִיעַ psal. 26. 7. ad audire faciendum.
לַשְׁמִיר pro לְהַשְׁמִיר Esa.23.11. ad disperdere faciendum.
וְהִמְלִיט Esa.31.5. habet chirec sub ה & volunt quidam esse Infinitiuum, & cum Præterito confundi, vt sit extra regulam. Non placet;tempus.n. pro tempore frequentissimũ est in SS. Scripturis.

De Futuro.

אַסְתִּר Ezec.39.23.יַצְמַח Gen.2.pro יַצְמִיחַ cōtractū,germinare fecit.

הָפְעַל *Hophàl Passiua præcedentis,sexta in ordine.*

Hæc est Passiua præcedentis, & prō signo formatiuo, seu characteristico assumit ה ante primam radicalem punctatam ־ָ: idq. in perfectis,& quiescētibus làmed hè, vt הָלְמַד: הָמְצָא. In Defectiuis vero punctatur ∴ sequente daghèsc, vt הֻגַּשׁ & הֻצַּב. In quiescentibus vero Vàu sciùrech, vt suppleatur prima quiescens, vt הוּשַׁב sedere iussus est: הוּבַן intelligi factus est, &c.

Quoad significationem, non est illa transitiua simpliciter, sed significat pati (passiue)altero suadente,& iubente,siue impellente, & cogente, ex R. Isaac, vt
הָפְקַד Impulsus fuit visitari. הָלְמַד impulsus,vel iussus fuit doceri.

Præteritum.

doceri iussus fuit m.

הָלְמַד	הָעֳבַר
הָלְמַדְתָּ	הָעֳבַרְתָּ
הָלְמַדְתִּי	הָעֳבַרְתִּי
הָלְמְדוּ	הָעֳבְדוּ
הָלְמַדְתֶּם	הָעֳבַרְתֶּם
הָלְמַדְנוּ	הָעֳבַרְנוּ
הָלְמְדָה	הָעֳבְרָה
הָלְמַדְתְּ	הָעֳבַרְתְּ
הָלְמַדְתֶּן	הָעֳבַרְתֶּן

Benonì

doceri iussus.m.

הָלְמָד	הָעֳבָר
הָלְמָדִים	הָעֳבָרִים
הָלְמָדָה	הָעֳבָרָה
הָלְמָדוֹת	הָעֳבָרוֹת

Infinitiuus.

edoceri iuberi.

הָלְמַד	הָעֳבַר

reliquis caret.

Futurum.

אָלְמַד	אָפְקַד vel	אָעֳבַר
יָלְמַד	יָפְקַד	יָעֳבַר
תָּלְמַד	תָּפְקַד	תָּעֳבַר
נָלְמַד	נָפְקַד	נָעֳבַר
יָלְמְדוּ	יָפְקְדוּ	יָעָבְדוּ
תָּלְמְדוּ	תָּפְקְדוּ	תָּעָבְדוּ
תָּלְמַד	תָּפְקַד	תָּעֳבַר
תָּלְמְדִי	תָּפְקְדִי	תָּעָבְרִי
תָּלְמַדְנָה	תָּפְקַדְנָה	תָּעֳבַרְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

¶ חֻלְמַר Inuenitur & ה formatiua Coniug. cum chibbûz, vt
הָשְׁכַּב proftratus, vel dormire factus fuit. Ezech.32.31.
הָשְׁלַךְ proiectus fuit, aut proijci impulfus fuit. Dan. 8.11.
Quando prima radicalis eft gutturalis,tunc punctatur ה vt fupra ־ & prima rad. ־ֳ vt הָחֳרַב : הָחֳרֶבֶת defolari iuffus fuit. Excipe. הָחְתַּל Ezech. 16.4. inuolutus fuit,aut inuolui, iuffus fuit.

הִתְפַּעֵל *Hithpahèl IV. Reciproca VII. in ordine.*

Hæc feptima Coniugatio eft actiua fimul & pafsiua, vt הִתְקַדֵּשׁ fanctificauit feipfum, תִּתְהַדַּר glorifices teipfum. Significat autem vehementiam, multiplicitatem, & frequentiam actionis, vt loco fupra citato. Prouer. 25, Ne laudes te fæpiffime, & multis inanibus verbis. Reijce, quod quidam dicunt, eam fignificare oftentationem, qua quis fimulat re, aut verbis fe effe quod non eft, vt cum quis fe diuitem oftentat, cum non fit, ex Prou. 13. nam aperte fenfus contrarius eft. Et facile refelluntur ex Gen. 2. יִתְבֹּשָׁשׁוּ non erubefcebant, ideft, alter alteri (primi parentes) cum effent nudi, non fuffundebat pudorem, vel erubefcentiam ex nuditatis afpectu.

¶ Complectitur etiam (per translationem, & fimilitudinem quãdam) actionem, qua inanimata in feipfa agunt, vt
וַיִּתְפֹּצְצוּ Habac. 3. 6. contriuerunt fe montes.
הִתְרוֹעֲעָה Efa. 24.19. conterendo contriuit fe terra, & fæpius ibid. quæ tamen funt Coniugationis Hithpohèl, quoad fignificandi modum affinis huic.

¶ Reperiuntur etiam quædam verba, quæ in hac Coniugatione idem fignificant, quod in kàl fignificarent, vt הִתְפַּלֵּל orauit, non orauit feipfum: quod de Mosè pluriès.

Pro qua re tradit Elias regulã, ꝙ omne verbũ, ꝙ in vna dumtaxat Coniug. inuenitur extra kàl, exponendũ eft, ac fi extiterit eiufdẽ Cõiug. Kàl, vt נִשְׁבַּע iurauit נִלְחַם pugnauit. fic הִשְׁכִּים mane furrexit.

Formatur vero hæc Coniugatio per fignum הִת ante primam radicalem, & deinde pofito daghèfc in fecunda rad. Prima autem radicalis punctatur patàch, & fecunda zère, vel patàch cum daghèfc, vt

vt הִתְלַמֵּד docuit seipsum. Si vero secunda radicalis non fuerit capax daghèsc, tunc prima punctatur ָ vocali longa, vt הִתְפָּאֵר glorificauit se, Esa.10.14. הִתְבָּרֵךְ benedixit sibi ipsi. Esa.65.17 Nota

Quod si verbum inceperit ab aliqua quatuor litterarum ז ס ש צ Tàu formatiua ponitur post primam radicalem, vt הִשְׁתַּמֵּר custodiuit seipsum. הִסְתּוֹבֵב circundedit seipsum. Præterea si prima radicalis fuerit צ pro ת formatiua ponitur ט vt הִצְטַדֵּק iustificauit seipsum; si fuerit ז collocatur ד vt in זָמַן הִזְדַּמֵּן parauit se. Secunda, & tertia existente ט & ש prima, tunc ת suum retinet locum, vt הִתְשׁוֹטֵט explorauit. Ierem. 49. 3.

Præteritum.

docuit se m.	seruiuit
הִתְלַמֵּד	הִתְעַבֵּד
הִתְלַמַּדְתָּ	הִתְעַבַּדְתָּ
הִתְלַמַּדְתִּי	הִתְעַבַּדְתִּי &c.
הִתְלַמְּדוּ	sed הִתְגַּדֵּל
הִתְלַמַּדְתֶּם	הִתְגַּדַּלְתָּ
הִתְלַמַּדְנוּ	הִתְגַּדַּלְתִּי
הִתְלַמְּדָה	הִתְגַּדְּלוּ
הִתְלַמַּדְתְּ	הִתְגַּדַּלְתֶּם
הִתְלַמַּדְתֶּן	& reliqua.

Benonì.

מִתְלַמֵּד	מִתְעַבֵּד
מִתְלַמְּדִים	non variat.
מִתְלַמְּדָה	
vel מִתְלַמֶּדֶת	
מִתְלַמְּדוֹת	

Infinitiuus.

הִתְלַמֵּד	הִתְעַבֵּד
בְּהִתְלַמֵּד	
כְּהִתְלַמֵּד	nihil variat.
לְהִתְלַמֵּד	
מֵהִתְלַמֵּד	

Imperatiuus.

הִתְלַמֵּד	הִתְעַבֵּד
הִתְלַמְּדוּ	non variat.
הִתְלַמְּדִי	
הִתְלַמֵּדְנָה	

Futurum.

אֶתְלַמֵּד	אֶתְעַבֵּד
יִתְלַמֵּד	non variat.
תִּתְלַמֵּד	
נִתְלַמֵּד	

יִתְלַמְּדוּ תִּתְלַמְּדוּ תִּתְלַמֵּד

תִּתְלַמְּדִי תִּתְלַמֵּדְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

¶ Quando prima radicalis eſt תּ, abijcitur prior Tàu, quę eſt formatiua, & ſuppletur per daghèſc, ad vitandum cacophoniam vt תִּמָּם pro תִּתְתַּמָּם Pſal. 18. 26. perfectus eris.

Idem ſeruatur, quando prima eſt ט vt יִטַּמָּא pro יִתְטַמָּא pol- luet ſe. Leu. 21. Ita etiam ſi fuerit ד, vt מִדַּבֵּר pro מִתְדַּבֵּר Num. 7. 29. colloquens & Eſa. 14. 15. אֶדַּמֶּה pro אֶתְדַּמֶּה aſſimilabo me.

De Futuro.

¶ אֶתְלַמֵּד formatur etiam per duplex patàch, vt תִּתְהַדַּר Prou. 25. 6. אֶתְחַבַּר Dan. 11. 6. conſociabunt ſe. וַיִּתְאַפַּק Ester. 5. 10. continuit ſe.

Reperitur etiam tranſmutatio litterarum תִּתַּפָּל pro תִּתְפַּתָּל fa- cies te peruerſum, pſal. 18. 26. vel teipſum peruertes.

¶ פֹּעֵל POHEL Octaua in ordine, quæ *Quadrata*, ſeu *Geminata*, הַמְּרֻבָּע ſeu הַמּוּסָף vocatur, ideſt, *quatuor conſtans litteris*, tri- bus videlicet radicalibus, & vna coniugationis formatiua, ideſt ו Vàu, ponitur a quibuſdam in Verbis Perfectis, ſed non placet, nam *quadrata* eſt, & dicitur, quia tertia radicalis reduplicatur, vt pa- tet ex exemplis ſupra allatis, & ex verbo quod ipſi afferunt שׁוֹמֵם in quo tertia non reduplicatur.

Huius ergo Coniugationis pauciſſima inueniuntur Perfecta: com- muniter verò formatur in Quieſcentibus ו vel י aut Duplicanti- bus: ideò reijcimus ad eum locum, in quo & de Hithpohèl agetur.

De Verbis Perfectis Gutturalibus.

Quoniã præſentibus gutturalibus, multis in vocibus fit ſatis diuer- ſa mutatio, quæ Tyronis ingenium confundere ſolet, libuit idcir- co Regulas mutationis (quas alij vocalium, confuſè explicant) reipſa, & exemplis propoſitis explicare. Duobus enim verbis infle- xis, ac memoriæ mandatis, facilis erit ſpeculatio, vt iam dixi.

Po-

Poſuimus ſupra Exemplum Verbi Perfecti, in quo prima radicalis eſt gutturalis; ſubijciemus nunc verba, quorum ſecunda, & tertia gutturales ſunt.

Verbi Perfecti.

ex ſecũda,& tertia gutt.	In quo tertia rad.eſt guttu.

Kàl Pręteritum.

Exprobrauit	Audiuit.
חָרַף	שָׁמַע
חָרַפְתָּ	שָׁמַעְתָּ
חָרַפְתִּי	שָׁמַעְתִּי
חָרְפוּ	שָׁמְעוּ
a חֲרַפְתֶּם	שְׁמַעְתֶּם
חָרַפְנוּ	שָׁמַעְנוּ
חָרְפָה	שָׁמְעָה
חָרַפְתְּ	שָׁמַעַתְּ
a חֲרַפְתֶּן	שְׁמַעְתֶּן

Benonì.

חוֹרֵף	שׁוֹמֵעַ
חוֹרְפִים	שׁוֹמְעִים
חוֹרְפָה	שׁוֹמְעָה
vel חוֹרֶפֶת	vel שׁוֹמַעַת g
חוֹרְפוֹת	שׁוֹמְעוֹת

Pahùl.

חָרוּף	שָׁמוּעַ
חֲרוּפִים	שְׁמוּעִים
חֲרוּפָה	שְׁמוּעָה
חֲרוּפוֹת	שְׁמוּעוֹת

Infinitiuus.

חֲרֹף	שְׁמֹעַ
vel חָרוֹף	vel שָׁמוֹעַ
b בַּחֲרוֹף	בִּשְׁמוֹעַ
vel בַּחֲרֹף	
כַּחֲרוֹף	כִּשְׁמוֹעַ
לַחֲרוֹף	לִשְׁמוֹעַ
מֵחֲרוֹף	מִשְּׁמוֹעַ

Imperatiuus.

חֲרוֹף	שְׁמַע
חִרְפוּ	שִׁמְעוּ
חִרְפִי	שִׁמְעִי
חֲרוֹפְנָה	שְׁמַעְנָה

Futurum.

אֶשְׁמַע

& contractũ

b אֶחֱרוֹף	אַחֲרוֹף vel	אֶשְׁמַע
יֶחֱרוֹף	יַחֲרוֹף	יִשְׁמַע z
תֶּחֱרוֹף	תַּחֲרוֹף	תִּשְׁמַע
נֶחֱרוֹף	נַחֲרוֹף	נִשְׁמַע
יֶחֶרְפוּ	יַחַרְפוּ	יִשְׁמְעוּ
	תחרפו	

תִּשְׁמַעוּ תְּחָרוּפָה תְּחָרְפוּ

תִּשְׁמַע תְּחָרוּף תְּחָרוּף

תִּשְׁמְעִי תְּחָרְפִי תְּחָרְפִי

תִּשְׁמַעְנָה תְּחָרוּפְנָה תְּחָרוּפְנָה

Nifhàl Pręt.

נִשְׁמַע נֶחֱרַף

נֶחֱרַפְתָּ

נֶחֱרַפְתִּי

non variat. à

נִגְמַר נֶחֶרְפוּ

נֶחֱרַפְתֶּם

נֶחֱרַפְנוּ

נֶחֶרְפָה

נֶחֱרַפְתְּ

נִשְׁמַעְתֶּן נֶחֱרַפְתֶּן

Benonì.

נִשְׁמָע נֶחֱרָף

נִשְׁמָעִים נֶחֱרָפִים

נִשְׁמָעָה נֶחֱרָפָה

vel נִשְׁמַעַת vel נֶחֱרֶפֶת

נִשְׁמָעוֹת נֶחֱרָפוֹת

Infinitiuus.

הִשָּׁמַע הֵחָרֵף

כְּהִשָּׁמַע כְּהֵחָרֵף

כְּהִשָּׁמַע כְּהֵחָרֵף

לְהִשָּׁמַע לְהֵחָרֵף

מֵהִשָּׁמַע מֵהֵחָרֵף

Imperatiuus.

הִשָּׁמַע הֵחָרֵף

הִשָּׁמְעוּ הֵחָרְפוּ

הִשָּׁמְעִי הֵחָרְפִי

הִשָּׁמַעְנָה הֵחָרַפְנָה

Futurum.

אֶשָּׁמַע אֵחָרֵף

vel אִשָּׁמַע

& contractũ. אֶשָּׁמַע

יִשָּׁמַע vel יֵחָרֵף

יִשָּׁמַע

תִּשָּׁמַע תֵּחָרֵף

נִשָּׁמַע נֵחָרֵף

יִשָּׁמְעוּ יֵחָרְפוּ

תִּשָּׁמְעוּ תֵּחָרְפוּ

תִּשָּׁמַע תֵּחָרֵף

vel תִּשָּׁמַע

תִּשָּׁמְעִי תֵּחָרְפִי

תִּשָּׁמַעְנָה תֵּחָרַפְנָה

Pihèl actiua. Pręt.

שִׁמַּע חֵרֵף

שִׁמַּעְתָּ חֵרַפְתָּ

שִׁמַּעְתִּי חֵרַפְתִּי

חרפו

חֵרְפוּ	שִׁמְּעוּ
חֵרַפְתֶּם	שִׁמַּעְתֶּם
חֵרַפְנוּ	שִׁמַּעְנוּ
חֵרְפָה	שִׁמְּעָה
חֵרַפְתְּ	שִׁמַּעַתְּ
חֵרַפְתֶּן	שִׁמַּעְתֶּן

Benonì.

מְחָרֵף	מְשַׁמֵּעַ
מְחָרְפִים	מְשַׁמְּעִים
מְחָרְפָה	מְשַׁמְּעָה
vel מְחָרֶפֶת	vel מְשַׁמַּעַת
מְחָרְפוֹת	מְשַׁמְּעוֹת

Pahùl.

מְחוֹרָף	מְשֻׁמָּע
מְחוֹרָפִים	מְשֻׁמָּעִים
מְחוֹרָפָה	מְשֻׁמָּעָה
מְחוֹרָפוֹת	מְשֻׁמָּעוֹת

Infinitiuus.

חָרֵף	שַׁמֵּעַ
בְּחָרֵף	בְּשַׁמֵּעַ
כְּחָרֵף	כְּשַׁמֵּעַ
לְחָרֵף	לְשַׁמֵּעַ
מֵחָרֵף	מִשַּׁמֵּעַ

Imperatiuus.

חָרֵף	שַׁמֵּעַ
חָרְפוּ	שַׁמְּעוּ
חָרְפִי	שַׁמְּעִי
חָרֵפְנָה	שַׁמֵּעְנָה

Futurum.

אֲחָרֵף	אֲשַׁמֵּעַ
יְחָרֵף	יְשַׁמֵּעַ
תְּחָרֵף	תְּשַׁמֵּעַ
נְחָרֵף	נְשַׁמֵּעַ
יְחָרְפוּ	יְשַׁמְּעוּ
תְּחָרְפוּ	תְּשַׁמְּעוּ
תְּחָרֵף	תְּשַׁמֵּעַ
תְּחָרְפִי	תְּשַׁמְּעִי
תְּחָרֵפְנָה	תְּשַׁמֵּעְנָה

Puhàl Prçter.

חוֹרַף	שֻׁמַּע
חוֹרֶפֶת	non variat.
חוֹרַפְתִּי	
חוֹרְפוּ	
חוֹרַפְתֶּם	
חוֹרַפְנוּ	
חוֹרְפָה	
חוֹרַפְתְּ	
חוֹרַפְתֶּן	

Benonì

Benoni.

חוֹרֵף	שֹׁמֵעַ
חוֹרְפִים	non variat.
חוֹרְפָה	
חוֹרְפוֹת	

Infinitiuus.

חוֹרוֹף	שְׁמֹעַ

Futurum.

אֲחוֹרֵף	אֶשְׁמַע
יְחוֹרֵף	non variat.
תְּחוֹרֵף	
נְחוֹרֵף	
יְחוֹרְפוּ	
תְּחוֹרְפוּ	
תְּחוֹרֵף	
תְּחוֹרְפִי	
תְּחוֹרֵפְנָה	

Hiphil. Præter.

הֶחֱרִף	הִשְׁמִיעַ
הֶחֱרַפְתָּ	non variat.
הֶחֱרַפְתִּי	
הֶחֱרִיפוּ	הִשְׁמִיעוּ
הֶחֱרַפְתֶּם	
הֶחֱרַפְנוּ	
הֶחֱרִיפָה	הִשְׁמִיעָה
הֶחֱרַפְתְּ	
הֶחֱרַפְתֶּן	

Benoni.

מַחֲרִיף	מַשְׁמִיעַ
מַחֲרִיפִים	non variat.
מַחֲרִיפָה	
vel מַחֲרֶפֶת	
מַחֲרִיפוֹת	

Pahùl.

מָחֳרָף	
מָחֳרָפִים	
מָחֳרָפָה	
מָחֳרָפוֹת	

Infinitiuus.

הַחֲרֵף	הַשְׁמֵעַ
vel הַחֲרִיף	vel הַשְׁמִיעַ
בְּהַחֲרִיף	בְּהַשְׁמִיעַ
כְּהַחֲרִיף	כְּהַשְׁמִיעַ
לְהַחֲרִיף	לְהַשְׁמִיעַ
מֵהַחֲרִיף	מֵהַשְׁמִיעַ

Imperatiuus.

הַחֲרֵף	הַשְׁמֵעַ
vel הַחֲרִיף	vel הַשְׁמִיעַ
הַחֲרִיפוּ	הַשְׁמִיעוּ
	החריפי

הַשְׁמִיעִי	הַחֲרִיפִי
הַשְׁמֵעְנָה	הַחֲרֵפְנָה

Futurum.

אַשְׁמֵעַ	אַחֲרֵף
vel אַשְׁמִיעַ	vel אַחֲרִיף
יַשְׁמִיעַ	יַחֲרִיף
תַּשְׁמִיעַ	תַּחֲרִיף
נַשְׁמִיעַ	נַחֲרִיף
יַשְׁמִיעוּ	יַחֲרִיפוּ
תַּשְׁמִיעוּ	תַּחֲרִיפוּ
תַּשְׁמִיעַ	תַּחֲרִיף
תַּשְׁמִיעִי	תַּחֲרִיפִי
תַּשְׁמֵעְנָה	תַּחֲרֵפְנָה

Hophàl Prẹt.

[h] הָשְׁמַע	[h] הָחֳרַף
הָשְׁמַעְתָּ	הָחֳרַפְתָּ
הָשְׁמַעְתִּי	הָחֳרַפְתִּי
הָשְׁמְעוּ	הָחָרְפוּ
הָשְׁמַעְתֶּם	הָחֳרַפְתֶּם
הָשְׁמַעְנוּ	הָחֳרַפְנוּ
הָשְׁמְעָה	הָחָרְפָה
הָשְׁמַעַתְּ	הָחֳרַפְתְּ
הָשְׁמַעְתֶּן	הָחֳרַפְתֶּן

Benonì.

הָשְׁמָע secūdū quosdā sed inusitatum הָחְרָף

הִשָּׁמְעִים	הֵחָרְפִים
הִשָּׁמְעָה	הֵחָרְפָה
הִשָּׁמְעוֹת	הֵחָרְפוֹת

Infinitiuus.

הִשָּׁמַע	הֵחָרֵף

Futurum.

אֶשָּׁמַע	אֵחָרֵף
יִשָּׁמַע	יֵחָרֵף
תִּשָּׁמַע	תֵּחָרֵף
נִשָּׁמַע	נֵחָרֵף
יִשָּׁמְעוּ	יֵחָרְפוּ
תִּשָּׁמְעוּ	תֵּחָרְפוּ
תִּשָּׁמַע	תֵּחָרֵף
תִּשָּׁמְעִי	תֵּחָרְפִי
תִּשָּׁמַעְנָה	תֵּחָרַפְנָה

Hithpahèl. Prẹt.

הִשְׁתַּמַּע	הִתְחָרֵף
הִשְׁתַּמַּעְתָּ	הִתְחָרַפְתָּ
הִשְׁתַּמַּעְתִּי	הִתְחָרַפְתִּי
הִשְׁתַּמְּעוּ	הִתְחָרְפוּ
הִשְׁתַּמַּעְתֶּם	הִתְחָרַפְתֶּם
הִשְׁתַּמַּעְנוּ	הִתְחָרַפְנוּ
הִשְׁתַּמְּעָה	הִתְחָרְפָה
הִשְׁתַּמַּעַתְּ	הִתְחָרַפְתְּ
הִשְׁתַּמַּעְתֶּן	הִתְחָרַפְתֶּן

Benonì.

מִשְׁתַּמֵּעַ	מִתְחָרֵף
מִשְׁתַּמְּעִים	מִתְחָרְפִים
מִשְׁתַּמַּעַת	מִתְחָרֶפֶת
vel מִשְׁתַּמְּעָה	vel מִתְחָרְפָה
מִשְׁתַּמְּעוֹת	מִתְחָרְפוֹת

Infinitiuus.

הִשְׁתַּמֵּעַ	הִתְחָרֵף
בְּהִשְׁתַּמֵּעַ	בְּהִתְחָרֵף
כְּהִשְׁתַּמֵּעַ	כְּהִתְחָרֵף
לְהִשְׁתַּמֵּעַ	לְהִתְחָרֵף
מֵהִשְׁתַּמֵּעַ	מֵהִתְחָרֵף

Imperatiuus.

הִשְׁתַּמֵּעַ	הִתְחָרֵף
הִשְׁתַּמְּעוּ	הִתְחָרְפוּ
הִשְׁתַּמְּעִי	הִתְחָרְפִי
הִשְׁתַּמֵּעְנָה	הִתְחָרֵפְנָה

Futurum.

אֶשְׁתַּמֵּעַ	אֶתְחָרֵף
יִשְׁתַּמֵּעַ	יִתְחָרֵף
תִּשְׁתַּמֵּעַ	תִּתְחָרֵף
נִשְׁתַּמֵּעַ	נִתְחָרֵף
יִשְׁתַּמְּעוּ	יִתְחָרְפוּ
תִּשְׁתַּמְּעוּ	תִּתְחָרְפוּ
תִּשְׁתַּמֵּעַ	תִּתְחָרֵף
תִּשְׁתַּמְּעִי	תִּתְחָרְפִי
תִּשְׁתַּמֵּעְנָה	תִּתְחָרֵפְנָה

His duobus exemplis memoriæ traditis a Tyronibus, facilis erit & applicatio Regularum, & Exceptionum, itemque Varietas mutationis punctorum, quæ fit propter gutturales in quacunque ſede occurrentes, tùm propter ſeruiles præcedentes; tùm etiam propter contractionem, quæ fit in verbis, quorum tertia eſt ה vel ע de qua infra.

a חֲרַפְתֶּם Omnis mutatio, quæ debet fieri in ſceuà ſub prima, aut ſecunda radicali, ſi illa fuerit gutturalis, erit in —: chatèph patàch, vt אֲרַרְתֶּם pro אֲרַרְתֶּם: רַחֲבוּ pro רַחֲבוּ Sic in Pàhul kàl. idque etiam in Nominibus (quando fieri debeat mutatio) obſeruandum, vt ſuo loco.

b בַּחֲרוֹף vel בַּחֲרוֹף Si prima verbi fuerit gutturalis, vel rèſc, (excepto א, de quo inferius) litteræ ſeruiles Futuri kàl, & Infinitiui ב כ ל מ ſubſcribuntur ſegòl, vel patàch, & ſequens radicalis —: vel ∵: vt vides.

נחרף

c נֶחֱרַף Præt. & Benonì huius, itemque Præter. Hiphil punctatur ·.· & ·.·: In alijs tẽporibus si præcedens seruilis chirec habere debuerat, ferè erit ·.· & ·.·: (quandoque, & sæpe, — & —: vt בֶּאֱכוֹל pro בְּאֱכוֹל) si — erit — & —: si ·.. vel ־ָ: erit ־ָ & ־ֳ: Sed ־ֳ quod præcedit est propriè (secundũ nonnullos) chatùph suapte natura, & ita a plerisque Iudæorum profertur. Apud nos tamen inualuit vsus, vt quia retinaculum habet quo producatur, vti habet omne punctum, quod præcedit puncta rapta, per a proferatur perinde ac si magnum esset, vnde & Kimchi ־ֳ latum appellat. hæc est quæstio de nomine. Profertur ergo a, non o.

d Hæc Coniugatio, & Puhàl passiua sub prima ח punctatur vocali longa, vt suppleatur daghèsc signum Coniugationis, vt גוֹאֵל : מֵאֵן : חֵרֵף. Quandoque non ponitur, vel mutatur, vt בִּעֵר pauit, 1. Reg. 21. 21. מִהֵר festinauit. Gen. 27. 20. רִחַק Esa. 29. 13. רִחַם misertus est. Esa. 60. 10. idq. ex authoritate scriptoris. Ideo

Nota, quod quando aliqua gutturalis littera debet habere daghèsc pro signo, vel supplemento alterius litteræ deficientis, tam in Verbis, quam in Nominibus, neque est capax illius, non. n. in illa potest scribi daghèsc, tunc temporis mutat vocalem breuem in longam cognatam, nempe — in ־ָ; chibbùz in chòlem; chirec in zère, vt supra in חֵרֵף.

Quædam non habent gutturalem mediam, vel primam, & tamen amittunt daghèsc, vt לֹא בִקְשָׁה Esth. 2. 15. non quæsiuit. הַלְלוּ psal. 159. מְבַקְשֵׁי psal. 71. 13. & sic in Defectiuis daghèsc aliquando non ponitur, vt וַיִּסְעוּ מִים Num. 33. 11. & mouerunt de Iam. pro וַיִּסְּעוּ & perfectè וַיִּנְסְעוּ.

e Hoc verbum posuimus extensum, vt ex eo discas contractionem, quando tertia est ח vel ע (si enim fuerit א vel ה pertinet ad verba Imperfecta) nec opus est pluribus verbis. Breuiter; Si verbum desinat in puncta ·· vel chirec, vel chòlem, vel sciùrech, tunc ponitur — in fine ח vel ע. Si vero desinat in — tunc non ponitur, vt in Prӕter. שָׁמַע: contra in Benoni, & Pahùl שׁוֹמֵעַ & שָׁמוּעַ: in Hiphil הִשְׁמִיעַ & Fut. kàl אֶשְׁמוֹעַ & quia abijci potest punctum præcedens, vt אֶשְׁמַע ideo dicimus fieri quandam contractionem, quæ (& item illius — affixio) fit ob rectam pronunciationem, seu Nota

 so-

ſonoritatem vocis.

f Obſerua: Si Verbi ſecunda, & tertia fuerit gutturalis, vel ר, vt plurimum Futurum deſinit per — vt

אֶנְחַק : אֶבְרַח : אֶגְאַל : אֶשְׁמַע

g Hæc item verba in participio fœminino loco duplicis ſegòl recipiunt duplex patàch, vt בֹּרַחַת Gen. 16. 8. Ego fugiens, vt ſupra in Regulis, & Exceptionibus Benoni kàl.

h In Hophàl, quandoque prima eſt gutturalis, tranſmutantur puncta, & hè ſeruilis formatiua Coniugationis habet ֳ & gutturalis radicalis prima habet ֳ: vt הָעֳבַר & הָחֳרַף : הָחֳרַב & ſimilia.

¶ *De mutatione punctorum in verbis propter accentus, vel affixū, & litteram ſuperadditam, infra dicemus ſuo loco, pro diſcentium vtilitate opportuniori, ac vtiliori.*

¶ CONTRACTIO alterius generis, & maxime propria ſolet fieri

Nota in Verbis Perfectis, quorum vltima eſt ת vel ט vel נ: aduenientibus enim litteris formatiuis perſonarum ad vitandum Cacophōniam, & aſperitatem prolationis, fit infraſcripta abiectio litteræ, quam *Contractionem* appello; Exempli gratia:

In Perfectis.

כָּרַת excidit

כָּרַתְּ contractum facit כָּרַתְתְּ

כָּרַתִּי contr. כָּרַתְתִּי

כָּרַתְנוּ

כְּרַתֶּם כְּרַתְתֶּם

כָּרַתְּ כָּרַתְתְּ

כְּרַתֶּן כְּרַתְתֶּן

ſic in תַּם perfectus fuit, תַּמּוּ facit pro תַּמְמוּ

Sic in Quieſcētibus Haijn Vàu, vt in מוּת

מַתָּ contractum facit מַתְתָּ

מַתִּי מַתְתִּי

מַתֶּם מַתְתֶּם

מַתְּ מַתְתְּ

מַתֶּן מַתְתֶּן

ſic in בּוּן

בָּן præt.

בַּנּוּ contractum בַּנְנוּ

בַּנָּה perfectè, contractè autem בַּנְנָה

Idem accidit in reliquis temporibus, & verbis, vbi occurrerent duæ ſimiles: vide Theſaurum.

DE

DE VERBIS IMPERFECTIS.

De Defectiuis in communi.

Verba *Defectiua* ſunt illa, quorum aliqua thematis inter coniugandum excidit, ſeu abijcitur ſonoritatis gratia. Horum tres ordines (vt clarius res intelligatur) conſtituerim; Defectiua Pè nùn, Defectiua Pè iòd, & Defectiua Pè làmed.

Differunt *Defectiua* a *Quieſcentibus*, quia horum defectus ſuppletur per vocalem longam, illorum vero per daghèſc; nam daghèſc ſupplet defectum litteræ deficientis, quæ immediate debebat præcedere: Vocalis vero longa ſupplet defectum litteræ quieſcentis, quæ immediate debet ſubſequi, vt exemplis ipſis patebit. Nota

De Defectiuis Pè Nùn.

Huius ordinis ſunt infraſcripta Verba.

נָאַף	mœchari.	נָהַם	fremere.	נָטַשׁ	derelinquere.	נָפַץ	diſperdere.
נָאַץ	clamare.	נָהַק	fugire.	נָכַל	in Pihèl circum-	נָפַשׁ	quieſcere.
נָאַר	in pihèl deuaſtare	נָהַר	currere, vt aqua.		uenire inſidijs.	נָצַב	Vide יָצַב in
נָבַח	latrare.	נָזַל	defluere.	נָכַר	cognoſcere, &		ſequenti ordine.
נָבַט	aſpicere.	נָזַר	conſecrare ſe Deo		alienare.	נָצַח	præualere.
נָבַל	cadere, abijcere.	נָחַל	hereditare.	נָמַר	immutari.	נָצַל	liberare.
נָבַל	ſtulte agere.	נָחַם	conſolari.	נָסַח	diruere.	נָצַר	cuſtodire, deua-
נָבַע	emanare.	נָחַם	in Niph. dolere,	נָסַךְ	libare.		ſtare.
נָגַן	canere.		pœnitere.	נָסַךְ	operire.	נָקַב	perforare.
נָגַע	percutere.	נָחַץ	feſtinare.	נָסַךְ	Principem con-	נָקַד	punctare.
נָגַף	impingere.	נָחַר	in Niph. prouocare		ſtituere.	נָקַם	vlciſci.
נָגַשׁ	accedere.	נָחַשׁ	augurari.	נָסַע	proficiſci.	נָקַף	ſuccidere.
נָגַשׂ	angariare.	נָחַת	deſcendere, vel	נָסַק	aſcendere.	נָקַר	cauare.
נָדַב	ſponte dare.		quieſcere.	נָעַל	obſerare.	נָקַשׁ	illaqueare.
נָדַח	diſpergere.	נָטַל	auferre.	נָעַם	placere.	נָשַׁב	ſpirare.
נָדַר	vouere.	נָטַע	plantare.	נָעַר	rugire, excutere	נָשַׂג	attingere.
נָהַג	ducere.	נָטַף	ſtillare.	נָפַח	flare, itē affligere	נָשַׁךְ	mordere.
נָהַל	deducere.	נָטַר	cuſtodire.	נָפַל	cadere.	נָשַׁל	euellere.

נָשַׁר flare.	נָתַח dimembrare.	נָתַם diruere.	נָתַר ſubſilire.
נָשַׂק accendere.	נָתַךְ attingere, ſtillare, &c.	נָתַץ Idem.	נָתַשׁ extirpare, deſtruere.
נָשַׁר ſerrare.		נָתַק diſſoluere.	

In Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl ſunt perfecta, ideſt, coniugantur more Perfectorum, nec variant puncta: ſic etiam reliqua Defectiua.

Kàl Pręt.

appropinquauit.

נָגַשׁ & נָבַל

נָגַשְׁתָּ

נָגַשְׁתִּי

נָגְשׁוּ

נְגַשְׁתֶּם

נָגַשְׁנוּ

נָגְשָׁה

נָגַשְׁתְּ

נְגַשְׁתֶּן

Beno.

נוֹגֵשׁ

נוֹגְשִׁים

נוֹגְשָׁה

vel נוֹגֶשֶׁת

נוֹגְשׁוֹת

Pahùl.

נָגוּשׁ

נְגוּשִׁים

נְגוּשָׁה

נְגוּשׁוֹת

Infin.

[a] גֶּשֶׁת

vel perfectè נְגוֹשׁ

vel נְגוֹשׁ

בְּגֶשֶׁת

כְּגֶשֶׁת

לָגֶשֶׁת

מִגֶּשֶׁת

Imper.

גַּשׁ

vel [b] גֶּשׁ

גְּשׁוּ

גְּשִׁי

גַּשְׁנָה

Futu.

אֶגַּשׁ

vel אֶנְגֹּשׁ

יִגַּשׁ

תִּגַּשׁ

נִגַּשׁ

יִגְּשׁוּ

תִּגְּשׁוּ

תִּגַּשׁ

תִּגְּשִׁי

תִּגַּשְׁנָה

Niph. Pręt.

[d] נִגַּשׁ

נִגַּשְׁתָּ

נִגַּשְׁתִּי

נִגְּשׁוּ

נִגַּשְׁתֶּם

נִגַּשְׁנוּ

נִגְּשָׁה

נִגַּשְׁתְּ

נִגַּשְׁתֶּן

Beno.

נִגָּשׁ

נִגָּשִׁים

נִגָּשָׁה

vel נִגֶּשֶׁת

נִגָּשׁוֹת

Infin.

[e] הִנָּגֵשׁ

בְּהִנָּגֵשׁ

כְּהִנָּגֵשׁ

לְהִנָּגֵשׁ

מֵהִנָּגֵשׁ

Imp.

הִנָּגֵשׁ

הִנָּגְשׁוּ

הִנָּגְשִׁי

הִנָּגַשְׁנָה

Futur.

אֶנָּגֵשׁ

יִנָּגֵשׁ

תִּנָּגֵשׁ

נִנָּגֵשׁ

יִנָּגְשׁוּ

תִּנָּגְשׁוּ

תִּנָּגֵשׁ

תִּנָּגְשִׁי

תנגשנה

תְּנַגַּשְׁנָה

Pihèl Pręt.

Cōiugatur נִגֵּשׁ f perfecto rū more.

נִגַּשְׁתָּ
נִגַּשְׁתִּי
נִגְּשׁוּ
נִגַּשְׁתֶּם
נִגַּשְׁנוּ
נִגַּשְׁתְּ
נִגַּשְׁתְּ
נִגַּשְׁתֶּן

Beno.

מְנַגֵּשׁ
מְנַגְּשִׁים
מְנַגְּשָׁה
vel מְנַגֶּשֶׁת
מְנַגְּשׁוֹת

Pahùl.

מְנֻגָּשׁ
מְנֻגָּשִׁים
מְנֻגָּשָׁה
מְנֻגָּשׁוֹת

Infin.

נַגֵּשׁ
בְּנַגֵּשׁ
כְּנַגֵּשׁ
לְנַגֵּשׁ
מִנַּגֵּשׁ

Imp.

נַגֵּשׁ
נַגְּשׁוּ
נַגְּשִׁי
נַגֵּשְׁנָה

Futu.

אֲנַגֵּשׁ
יְנַגֵּשׁ
תְּנַגֵּשׁ
נְנַגֵּשׁ
יְנַגְּשׁוּ
תְּנַגְּשׁוּ
תְּנַגֵּשׁ
תְּנַגְּשִׁי
תְּנַגֵּשְׁנָה

Puhàl Pręt.

נֻגַּשׁ
נֻגַּשְׁתָּ
נֻגַּשְׁתִּי
נֻגְּשׁוּ
נֻגַּשְׁתֶּם
נֻגַּשְׁנוּ
נֻגַּשְׁתְּ
נֻגַּשְׁתְּ
נֻגַּשְׁתֶּן

Beno.

נֻגָּשׁ
נֻגָּשִׁים
נֻגָּשָׁה
נֻגָּשׁוֹת

Infin.

נֻגּוֹשׁ

Futur.

אֲנֻגַּשׁ
יְנֻגַּשׁ
תְּנֻגַּשׁ
נְנֻגַּשׁ
יְנֻגְּשׁוּ
תְּנֻגְּשׁוּ
תְּנֻגַּשׁ
תְּנֻגְּשִׁי
תְּנֻגַּשְׁנָה

Hiph.Pręt.

הִגִּישׁ
הִגַּשְׁתָּ
הִגַּשְׁתִּי
הִגִּישׁוּ
הִגַּשְׁתֶּם
הִגַּשְׁנוּ
הִגִּישָׁה
הִגַּשְׁתְּ
הִגַּשְׁתֶּן

Beno.

מַגִּישׁ
מַגִּישִׁים
מַגִּישָׁה
מַגִּישׁוֹת

Pahùl.

מֻגָּשׁ
מֻגָּשִׁים
מֻגָּשָׁה
מֻגָּשׁוֹת

Infin.

הַגֵּשׁ
vel הַגִּישׁ
בְּהַגִּישׁ
כְּהַגִּישׁ
לְהַגִּישׁ
מֵהַגִּישׁ

Impe.

הַגֵּשׁ h
vel הַגִּישׁ
הַגִּישׁוּ

חֻגְּשׁוּ
חֻגִּשִׁי
חֻגַּשְׁנָה

Futur.

אֲגַשׁ
vel אֲגִישׁ i
יַגִּישׁ
תַּגִּישׁ
נַגִּישׁ
יַגִּישׁוּ
תַּגִּישׁוּ
תַּגִּישׁ
תַּגִּישִׁי
תַּגֵּשְׁנָה

Hoph. Prǽt.

k הֻגַּשׁ
הֻגַּשְׁתָּ
הֻגַּשְׁתִּי
הֻגְּשׁוּ
הֻגַּשְׁתֶּם
הֻגַּשְׁנוּ
הֻגְּשָׁה
הֻגַּשְׁתְּ
הֻגַּשְׁתֶּן

Beno.

l הֻגָּשׁ

Infin.

הֻגֵּשׁ

Futu.

אֻגַּשׁ
יֻגַּשׁ
תֻּגַּשׁ
נֻגַּשׁ
יֻגְּשׁוּ
תֻּגְּשׁוּ
תֻּגַּשׁ
תֻּגְּשִׁי
תֻּגַּשְׁנָה

Hithp. Præt.

m הִתְנַגֵּשׁ
הִתְנַגַּשְׁתָּ
הִתְנַגַּשְׁתִּי
הִתְנַגְּשׁוּ
הִתְנַגַּשְׁתֶּם
הִתְנַגַּשְׁנוּ
הִתְנַגְּשָׁה
הִתְנַגַּשְׁתְּ
הִתְנַגַּשְׁתֶּן

Benoni

מִתְנַגֵּשׁ
מִתְנַגְּשִׁים
מִתְנַגְּשָׁה
vel מִתְנַגֶּשֶׁת
מִתְנַגְּשׁוֹת

Infinit.

הִתְנַגֵּשׁ
בְּהִתְנַגֵּשׁ
כְּהִתְנַגֵּשׁ
לְהִתְנַגֵּשׁ
מֵהִתְנַגֵּשׁ

Imper.

הִתְנַגֵּשׁ
הִתְנַגְּשׁוּ
הִתְנַגְּשִׁי
הִתְנַגֵּשְׁנָה

Futur.

אֶתְנַגֵּשׁ
יִתְנַגֵּשׁ
תִּתְנַגֵּשׁ
נִתְנַגֵּשׁ
יִתְנַגְּשׁוּ
תִּתְנַגְּשׁוּ
תִּתְנַגֵּשׁ
תִּתְנַגְּשִׁי
תִּתְנַגֵּשְׁנָה

Regulæ, & Exceptiones.

Præteritum cum ה paragogica. וְנִפְלָתָה 2.Reg.14.10. & cades.

a Infinitiuus perfectorum more sic נְגוֹשׁ vel נָגוֹשׁ sic נְגוֹל Esther.6.16. appropinquare נְגֹעַ Gen. 20. 6. tangere. נְגֹף Exod. 12.13. percutere.

Imperfectum vero, siue Defectiuum, vt supra. Item nota, quod daghèsc in נ non est forte, neque in Imperatiuo, sicuti neque in צ in יִצַּב nam forte daghèsc nunquam ponitur in capite vocis, seu dictionis, non enim indicaret quidquam præcedens.

Item

Item quando tertia est gutturalis, loco duplicis segòl recipiunt duplex patách Euphoniæ causa, vt עֵת לִטַּעַת Eccl.3.4 ad plantãdũ. לָגַעַת 2.Sam.14.12.ad tangendum. לָפַּחַת Ezec.22.20.ad insufflãdũ Huiusmodi ת assumptio in fine Infinitiui, quatuor verbis contingit, נָגַע נָפַח נָטַע נָגַשׁ.

ל in Infinitiuo variat, idque pręfixa dictioni Millehèl, hoc est, dictioni habenti accentum in penultima, aut dictioni monosyllabæ, ferè habet camèz. vt לָבוֹן:

b Imperat. cum ה in fine,& daghèsc ob decorem נִצְּרָה ps. 141.3.

c אֶגַּשׁ Tria in hoc Futuro obserua. Primo, quandoque etiamsi secunda radicalis verbi non sit gutturalis, perfecta manent, neque amittunt nùn,& daghèsc non ponitur,quia non est quod suppleat,vt

תִּנְגֹּשׂוּ Esa. 58. 3. exigetis.

יִנְצְרוּ Psal.78.7. custodient.

תִּנְאָף Exod.20.14. mœchaberis.

יִנְעַם Prou.9.17.dulcescet.

הֲיִנְהַק Iob. 5. num rugiet.

אֶנְטוֹר Ier. 3. 5. custodiam

יִנְטוֹר custodiet, mutato צ in ט vt supra in permutatione litterarum.

אֶצְּרָה cum ה paragogica. psal.119. 145. vel

אֶצְּרָה custodiam, Ibid. 32.

Secundò, quod sunt quędam verba, in quibus licet nùn amittatur, & adsit gutturalis in radice, suppletur tamen defectus nùn per Vocalem longam, vt מִי יֵחַת quis descendet. Ier. 21.13.

וַתֵּהֹם pro וַתִּנְהֹם Ruth. 1. 19.& obstrepuit.Kimchi tamen deducit a radice הוּם vel הָיַם, & sic erit Futurum Niphàl.

Tertio, quod hoc Futurum inflectitur quandoque per chòlem more perfectorum cum nùn expressa vt supra,& sine nùn, vt

וַיִּפּוֹל Ionæ 1. 7. & cecidit. תִּטֹּף Iob 29. 22. stillabit.

יִטּוֹל Esa.40.15. leuabit. יִבּוֹל psal.1. 3. non cadet.

d נִגַּשׁ Hoc præteritum formatur cum chòlem, vt

נִמּוֹל Gen.17.26. circuncisus est. נִמּוֹלָה &c. vbi daghèsc stat pro prima deficiente. vt etiam in Benoni.

e הִנַּגֵּשׁ Hic daghèsc stat pro nùn characteristica,seu formatiua Coniugationis. & inflectitur more perfectorũ, perinde ac Imperat.

& Futurū. Sed כְּהִנְדֹּף pro כְּהִנָּדוֹף ps. 68.3. *quasi impelli*, more perfectorum, & punctatur chòlem extra regulam.

f נִגַּשׁ Præt. Pihèl a Niphàl differt solo contextu orationis, vt נִכַּר אֹתוֹ 1.Sam.23.8. *tradidit eum.* est Pihèl, & hebraismus elegans.

נִכַּר־שׁוֹעַ Iob 34.19. *non est cognitus munificus.* est Niphàl: sic נִדַּף Esa. 19. 7. propulsabitur, & נִחַשְׁתִּי Genes. 30. 26. *expertus sum*, est Pihèl sine supplemento daghèsc.

g הִגִּישׁ Quando secunda est gutturalis, nùn adest expressa, & more perfectorum, nec suppletur a daghèsc, vt הִנְחִיל: sic Hophàl הָנְחַל hæreditare iussus est.

h Infinitiuus reperitur לַנְפִּיל Num.25.22. *ad cadere faciendum* he deficiente, & cum nùn radicali expressa.

הַגֵּשׁ Imperatiuus facit etiam per segòl sequente maccàph, vt הַבֶּט־נָא Gen.15.5. respice nunc. הַגֶּד־נָא Ier. 36. 17. annuncia.

Item cum hè paragogica, cum iòd, vt הַגִּידָה Gen.29.15. annūcia. הַגִּישָׁה 2.Reg.4.6. accedere fac. הַבִּיטָה psal. 13. 4. respice.

i יַגִּישׁ cum ◌ַ quandoque cum ◌ָ sine daghèsc, quod suppleat nùn; Camèz enim idem valet quod patàch cum daghèsc, vt

וַיָּזֶד Gen. 25. 29. & coxit. וַיָּשַׂר 1.Par. 20.3. & *secuit*, idest, damnauit ad terram trahendam.

Item dupliciter formatur futurum cum ◌ֵ & cum iòd præcedente chirec, vt

וַיַּפֵּל psal.78.28. & cadere fecit. יַבִּיט Num.12.8. & respexit.
וַיַּשֵּׂג Gen. 31. 25. & apprehendit. וַיַּצֵּל Ios.9.26. & liberauit.

Fitque talis mutatio, cum additur Vàu conuersiuum, aut cum sequitur dictio monosyllaba, vel quæ habeat accentum in prima.

k הֻגַּשׁ Ponitur chibbùz, & daghèsc, quia sunt puncta permutabilia, vt supra; & quia secus post chatèph nō sequitur daghèsc, sed וְהֻנִּיחָה Zach. 5. 11. *collocabitur*, aut *residebit*. hic dicunt quidā esse compositionem ex hiphil, & hophàl, pro וְהֻנְּחָה a יָנַח reponere.

l Hoc Benonì in Hophàl, quidam formant, quidam non. Ego in

in Biblijs non reperio in vſu,nec apud Doctiores.

m הִתְנַגֵּשׁ Ponitur hęc Hithpahèl ab Authoribus in hoc verbo, vt cæterorum regula, & exemplar. Quos ego ſecutus, verba ſupra poſita,& inferius tradenda, in Tyronum gratiam, extenſa poſui in omnibus ſeptem Coniugationibus, vt ſint aliorum inflectendorum regula,& Paradigma. nota

---

De Defectiuis Pè Iòd.

Hæc verba in omnibus ſequuntur נָגַשׁ: quoniam verò cæteri proponunt illius exemplar, & nos proponemus; nec tanta breuitate vtemur,quæ in obſcuritatem vertatur.

Huius ordinis ſunt omnia verba, quæ habent ſecundam צ præter יָצָא quod reponitur inter Compoſita, & יָקַף circundedit, יָצַת ſtatuit,quæ ad quieſcentia. Sunt autem hæc

יָצַב ſtetit, יָצַג poſuit יָצַק fudit

יָצַר formauit יָצַע ſtrauit, יָצַת combuſſit.

Reliqua, quæ a Iòd incipient,erunt Quieſcentia,non Defectiua.

Kàl Prẹt.
ſtetit יָצַב
יָצַבְתָּ
יָצַבְתִּי
יָצְבוּ
יְצַבְתֶּם
יָצַבְנוּ
יָצְבָה
יָצַבְתְּ
יְצַבְתֶּן
Beno.
יוֹצֵב

יוֹצְבִים
יוֹצְבָה
vel יוֹצֶבֶת
יוֹצְבוֹת
Pahùl.
יָצוּב
יְצוּבִים
יְצוּבָה
יְצוּבוֹת
Infin.
צֶבֶת
בְּצֶבֶת

כְּצֶבֶת
לָצֶבֶת
מִצֶּבֶת
Imp.
צֵב
צְבוּ
צְבִי
צֵבְנָה
Futur.
אֵצֵב
יֵצֵב
תֵּצֵב

נֵצֵב
יֵצְבוּ
תֵּצְבוּ
תֵּצֵב
תֵּצְבִי
תֵּצַבְנָה
Niph.Præt.
נִצַּב
נִצַּבְתָּ
נִצַּבְתִּי
נִצְּבוּ
נִצַּבְתֶּם

מַצָּבוֹת
addunt aliqui בכלם sed non sunt in vsu tam in verbis perfectis quam imperfectis, vt supra.

Infin.

הַצֵּב
vel
הַצִּיב
בְּהַצִּיב
כְּהַצִּיב
לְהַצִּיב
מֵהַצִּיב

Imp.

הַצֵּב
vel
הַצִּיב
הַצִּיבוּ
הַצִּיבִי
הַצֵּבְנָה

Futur.

אַצֵּב
vel
אַצִּיב
יַצִּיב
תַּצִּיב
נַצִּיב
יַצִּיבוּ
תַּצִּיבוּ
תַּצִּיב
תַּצִּיבִי
תַּצֵּבְנָה

Futur.

אִיצַּב
יִצַּב &c.

Hiphìl pręt.

הִצִּיב
הִצַּבְתָּ
הִצַּבְתִּי
הִצִּיבוּ
הִצַּבְתֶּם
הִצַּבְנוּ
הִצִּיבָה
הִצַּבְתְּ
הִצַּבְתֶּן

Beno.

מַצִּיב
מַצִּיבִים
מַצִּיבָה
vel
מַצֶּבֶת
מַצִּיבוֹת

Pahùl.

מֻצָּב
מֻצָּבִים
מֻצָּבָה

נִיצַּב
יִיצָּבוּ
תִּיצָּבוּ
תִּיצַּב
תִּיצָּבִי
תִּיצַּבְנָה

Pihèl pręt.

יִצֵּב perfectè.

Beno.

מְיַצֵּב

Pahùl.

מְיֻצָּב

Infin.

יַצֵּב

Imp.

יַצֵּב

Futur.

אֲיַצֵּב &c. vt sup. in Nagase

Puhàl pręt.

יֻצַּב

Beno.

יֻצָּב

Infin.

יֻצּוֹב

נִצַּבְנוּ
נִצַּבְתֶּם
נִצַּבְתְּ
נִצַּבְתֶּן

Beno.

נִצָּב
נִצָּבִים
נִצָּבָה
vel
נִצֶּבֶת
נִצָּבוֹת

Infin.

הִיצָּב
כְּהִיצָּב
בְּהִיצָּב
לְהִיצָּב
מֵהִיצָּב

Imp.

הִיצָּב
הִיצָּבוּ
הִיצָּבִי
הִיצַּבְנָה

Futur.

אִיצָּב
יִיצָּב
תִּיצָּב

Hophàl

Hophàl pręt.
הָצַּב
הָצַּבְתָּ
הָצַּבְתִּי
הָצְּבוּ
הָצַּבְתֶּם
הָצַּבְנוּ
הָצְּבָה
הָצַּבְתְּ
הָצַּבְתֶּן
Beno.
הָצָּב

הָצָּבִים
הָצָּבָה
הָצָּבוֹת
Infin.
הָצַּב
Futur.
אֻצַּב
יֻצַּב
תֻּצַּב
נֻצַּב

יֻצְּבוּ
תֻּצְּבוּ
תֻּצַּב
תֻּצְּבִי
תֻּצַּבְנָה
Hithp.Pręt.
הִתְיַצֵּב
Beno.
מִתְיַצֵּב

Infin.
הִתְיַצֵּב
Imp.
הִתְיַצֵּב
Futur.
אֶתְיַצֵּב
omnia vt in נִגַּשׁ & perfectè coniugatur.

De Deficientibus Pè Làmed.

Hic ordo duo tantummodo verba continet לָקַח & לָתַע. Connumerantur autem à nobis in ista Classe specialiter, & peculiariter, quia ל primam radic. ita ammittunt, ac si essent Defectiua Pè nùn, vt patet ex infrascripto exemplo: Idcirco, ex incipientibus a Làmed, hæc duo tantum numerabis inter Deficientia, cætera Perfecta erunt; sic vero coniugabis.

Kàl Pręt.
accepit.
לָקַח
לָקַחְתָּ
לָקַחְתִּי
לָקְחוּ
לְקַחְתֶּם
לָקַחְנוּ
לָקְחָה
לָקַחְתְּ

לְקַחְתֶּן
Beno.
לוֹקֵחַ
לוֹקְחִים
לוֹקְחָה
vel לוֹקַחַת
לוֹקְחוֹת
Pahùl.
לָקוּחַ

לְקוּחִים
לְקוּחָה
לְקוּחוֹת
Infin.
קַחַת קְחַת.
vel לָקוֹחַ
בְּקַחַת
כְּקַחַת
לָקַחַת

Imp.
Perfectè.
לְקַח
לִקְחוּ
לִקְחִי
לְקַחְנָה
vel imperf.
קַח
קְחָה cum ה parag.
קְחוּ
קְחִי
קחנה

קחנה

Futurum.

אקח &sine daghése

אקחה cũ ה parag.

יקח

תקח

נקח

sine dagh. יקחו יקחו

תקחו

תקח

תקחי

תקחנה

Niphàl pręt.

נלקח

נלקחת

נלקחתי

נלקחו

נלקחתם

&c. perfectè.

Beno.

נלקח

נלקחת

Infin.

הלקח

בהלקח

מהלקח

Imp.

הלקח

הלקחו

הלקחי

הלקחנה

Futur.

אלקח

& contractũ.

אלקח

ילקח

תלקת

נלקח

ילקחו

תלקח

תלקחי &c.

In Pihèl non reperitur vsitatum.

Puhàl pręt.

לקח

לקחת

לקחתי

לקחו

לקחתם

לקחנו

לקחה

לקחת

לקחתן

Beno.

לקח

לקחים

לקחה

לקחות

Infin.

לקוח

Futur.

אלקח

ילקח

תלקח

נלקח

ילקחו

תלקחו

תלקח

תלקחי

תלקחנה

In Hiphil non reperitur vsitatum.

Hoph.Pręt.

הקח

הקחת

הקחתי

הקחו

הקחתם

הקחנו

הקחה

הקחת

הקחתן

Beno.

inusitatum.

הקח

הקחים

הקחה

הקחות

Infin.

הקח

Futur.

אקח

יקח

תקח

נקח

יקחו

תקחו

תקח

תקחי

תקחנה

Hith.pręt.

התלקח

התלקחת

הִתְלַקַּחְתָּ	Benonì	מֵהִתְלַקֵּחַ	יִתְלַקֵּחַ
הִתְלַקַּחְתִּי	מִתְלַקֵּחַ	Imper.	תִּתְלַקֵּחַ
הִתְלַקְּחוּ	מִתְלַקְּחִים	הִתְלַקֵּחַ	נִתְלַקֵּחַ
הִתְלַקַּחְתֶּם	מִתְלַקְּחָה	הִתְלַקְּחוּ	יִתְלַקְּחוּ
הִתְלַקַּחְנוּ	vel מִתְלַקַּחַת †	הִתְלַקְּחִי	הִתְלַקְּחִי † Exod. 9. 24.
הִתְלַקֵּחַ	מִתְלַקְּחוֹת	הִתְלַקַּחְנָה	תִּתְלַקֵּחַ
הִתְלַקְּחָה	Infinit.	Futur.	תִּתְלַקְּחִי
הִתְלַקַּחְתֶּן	הִתְלַקֵּחַ &c.	אֶתְלַקֵּחַ	תִּתְלַקַּחְנָה

DE VERBIS QVIESCENTIBVS.

Quædam quiefcunt in prima,		Quiefcentium Pè àleph.
Quædam in fecunda Vàu, vel iòd,	& erit ordo	Quiefcentium Hàijn vàu, vel Pè iòd.
Quorũdam quiefcit tertia radicalis,		Quiefcentium làmed àleph, vel làmed hè.

Differunt a Defectiuis Pè nũn, iòd, vel làmed, quia illorum defectus fuppletur per daghèfc; iftorum verò per vocalem longam antecedentem, vt infra.

Quiefcentia Pè Aleph אָכַל.

Hic ordo in Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl eft perfectus, feu more perfectorum inflectitur, præter quàm Futurum Kàl, quod eft defectiuum. Inflectitur, & punctatur in omnibus, prout Verbum Perfectum, quod habeat primam gutturalem; Si fecunda etiam fuerit gutturalis, inflectetur vt Verbum Perfectum, quod habeat duas gutturales.

Huius ordinis funt infrafcripta Verba.

אָבַד perire.	אָגַר colligere.	אָהַל tetendere.	אָחַז apprehendere.
אָבַל flere.	אָרַב tabefcere.	אָהַל fplendere.	אָחַר differre.
אָבַם impinguare.	אָדַם rubefcere.	אָזַל abire.	אָיַב odiffe.
אָבַר præualere.	אָדַר magnificare.	אָזַן auribus percipere.	אָכַל comedere.
אָגַר coaceruare.	אָהַב diligere.	אָזַר cingere.	אָכַף compellere.

אלם

אָלַם obmutescere, colligere fasciculos.
אָלַף docere.
אָלַץ opprimere.
אָמַן credere.
אָמַץ præualere.
אָמַר dicere, magnificare.
אָנַח gemere.
אָנַף irasci.
אָנַק clamare.
אָנַשׁ dolere, desperare
אָסַף colligere.
אָסַר ligare.
אָפַף circumplecti.
אָפַד constringere.
אָפַל caligare.
אָפַק vim sibi facere.
אָץ ad quiescentia Haijn.
אָצַל diuidere.
אָצַר reponere in thesauris.
אָרַר maledicere.
אָרַב insidiari.
אָרַג texere.
אָרַח ire.
אָרַח annonam constituere.
אָרַךְ prolongare.
אָרַשׂ desponsare.
אָשַׁד effundere.
אָשַׁם delinquere.
אָשַׁר beatificare.
אָשַׁר incedere.

Coniugatio kàl. Præt.

comedit
אָכַל
אָכַלְתָּ
אָכַלְתִּי
אָכְלוּ
† אֲכַלְתֶּם
אָכַלְנוּ
אָכְלָה
אָכַלְתְּ
† אֲכַלְתֶּן

† Nota, quòd sceuà trāsit in punctum raptū propter gutturalem: vt supra in Verbo Perfecto, in quo prima erat gutturalis.

Beno.
אוֹכֵל
& sine vàu
אֹכֵל
אוֹכְלִים
אוֹכְלָה
vel אוֹכֶלֶת
אוֹכְלוֹת

Pahùl.
אָכוּל
אֲכוּלִים
אֲכוּלָה
אֲכוּלוֹת

Infin.
אָכוֹל
vel אֱכֹל: אֲכוֹל
בֶּאֱכוֹל
כֶּאֱכוֹל
לֶאֱכוֹל
מֵאֱכוֹל

Imp.
אֱכוֹל
cū ה parag.
אִכְלוּ
אִכְלִי
אֱכוֹלְנָה

Futur.
a אֶאֱכוֹל
vel אֹכַל
יֹאכַל : אוֹמַר
תֹּאכַל : אוֹמַר
נֹאכַל : יֹאמַר
יֹאכְלוּ : תֹּאמַר
תֹּאכְלוּ : נֹאמַר
תֹּאכַל
תֹּאכְלִי
תֹּאכַלְנָה

Niph. Præt.
נֶאֱכַל
נֶאֱכַלְתָּ
נֶאֱכַלְתִּי
b נֶאֶכְלוּ
נֶאֱכַלְתֶּם
נֶאֱכַלְנוּ
נֶאֶכְלָה
נֶאֱכַלְתְּ
נֶאֱכַלְתֶּן

Beno.
נֶאֱכָל
נֶאֱכָלִים
נֶאֱכָלָה
נֶאֱכֶלֶת
נֶאֱכָלוֹת

Infin.
הֵאָכֵל
בְּהֵאָכֵל
כְּהֵאָכֵל
לְהֵאָכֵל
מֵהֵאָכֵל

Imp.
c הֵאָכֵל
האכלו

הַאֲכָלוּ
הַאֲכָלִי
הַאֲכָלְנָה

Futur.

אֶאֱכַל
יֶאֱכַל
תֶּאֱכַל
נֶאֱכַר
יֶאֶכְלוּ
תֶּאֶכְלוּ
תֶּאֱכַל
תֶּאֶכְלִי
תֶּאֱכַלְנָה

Pihel præt.

אִכֵּל

Beno.

מְאַכֵּל

Pahùl.

מְאֻכָּל

Infin.

אַכֵּל

Imp.

אַכֵּל

Futur.

d אֲאַכֵּל

Puhàl. prȩt.

אֻכַּל

Beno.

אֻכָּל

Infin.

אָכוֹל

Futur.

אֲאֻכַּל
&c. יְאֻכַּל

Hiphìl prȩt.

comedere fecit.

e הֶאֱכִיל
הֶאֱכַלְתָּ
הֶאֱכַלְתִּי
הֶאֱכִילוּ
הֶאֱכַלְתֶּם
הֶאֱכַלְנוּ
הֶאֱכִילָה
הֶאֱכַלְתְּ
הֶאֱכַלְתֶּן

Beno.

com.faciens

מַאֲכִיל
מַאֲכִילִים
מַאֲכִילָה

vel מְאֻכֶּלֶת
מַאֲכִילוֹת

Pahùl.

com. factus.

מָאֳכָל
מָאֳכָלִים
מָאֳכָלָה
מָאֳכָלוֹת

Infin.

הָאֳכַל
vel הַאֲכִיל
בְּהַאֲכִיל
כְּהַאֲכִיל
לְהַאֲכִיל
מֵהַאֲכִיל

Imp.

הַאֲכֵל
vel הַאֲכִיל
הַאֲכִילוּ
הַאֲכִילִי
הַאֲכֵלְנָה

Futur.

אַאֲכֵל
el
אַאֲכִיל
יַאֲכִיל
תַּאֲכִיל
נַאֲכִיל
יַאֲכִילוּ
תַּאֲכִילוּ
תַּאֲכִיל
תַּאֲכִילִי
תַּאֲכֵלְנָה

Hoph.pr.

הָאֳכַל
הָאֳכַלְתָּ
הָאֳכַלְתִּי
הָאָכְלוּ
הָאֳכַלְתֶּם
הָאֳכַלְנוּ
הָאָכְלָה
הָאֳכַלְתְּ
הָאֳכַלְתֶּן

Benonì.

secũdũ quosdã sed inusitatum

הָאֳכָל
הָאֳכָלִים
הָאֳכָלָה
הָאֳכָלוֹת

Infin.

הָאֳכַל

Futur.	תאכל	Hithp. pret.	Imp.
אאכל	תאכלי	deuorauit seipsum.	התאכל
יאכל	תאכלנה	התאכל	Futur.
תאכל	Punctatur vt Verbū Perfectum in quo prima est gutturalis; quæ punctatio obseruatur in tota passiua hac Cōiugatione, & a quauis alia gutturali littera verbū incæperit, transmutantur puncta; in prima camez, in secūda chateph camez.	Beno.	אתאכל
נאכל		מתאכל	יתאכל
יאכלו		Infin.	תתאכל
תאכלו		התאכל	&c. Vt perfecta simplicia.

Regulæ, & Exceptiones.

Huius ordinis Præteritum, Participia, & Imperatiuus kal non quiescunt; Infinitiuus quandoque quiescit, quandoque vero pronunciatur âleph.

a In Futuro cōmuniter quiescit א, plerunq. vero mouetur, vt, אאסף Mich. 2. 12. congregabo. ויאסר Gen. 42. 24. et ligauit. ויאהב Esth. 2. 17. & dilexit. תאבל Iob. 14. 18. lugebit, sed תומרו 2. Reg. 19. 19. dicunt quidam mutari âleph in vâu, sed in alijs exemplaribus א est expressa, & יוכלון. Deut. 41. 28. ego dicerem quiescere: sicut & תבא Prou. 1. 10. & frequentissime, pro תואבה *velis*, quiescit in vocali longa.

ויאחר pro ואאחר Genes. 32. 5. & tardaui.

תזלי pro תאזלי Ier. 2. 36. abibis. אהב pro אאהב Prou. 8. 16. diligam.

ואנושה pro ואאנש Psal. 66. 19. cum hè parag. & dolui.

Reperitur אמרה dicam, cum hé paragogica.

b נאכלו cum duplici segòl ob primam gutturalem, ne concurrant simul punctum raptum, & sceuâ, neutrum enim legeretur, quia essent duo sceuaim quod in chatèph camèz fallit. sic נאכלה & ונאמרה quod obserua in futuris Perfectorum, vt vitetur scopulus duorum sceuaim contra Canones Grammaticorum.

ונאחזו vero Num. 32. 30. ponitur pro נאחזו & hæredes erunt. Alij volunt esse Futurum eiusdem Coniug. Sed non placet.

c האכל sub ה est vocalis longa, vt suppleat nùn characteristicū, האכל Leuit. 7. 8. etiam reperitur cum chòlem.

הָאֱנַח Ezech. 21. 11. ingemiſce.& תֵּאָנַח.

d In hoc Futuro occultatur ſæpe א rad ſic ex Kimchi, eſt illud, מַלְּפֵנוּ pro מְאַלְּפֵנוּ docens nos. Iob. 35. 11. ſic אָזִן pro אַאֲזִין Iob 32.12. auribus percipiam, diligenter auſcultabo. וָאַבֶּדְךָ pro וָאֲאַבֶּדְךָ Ezech. 28. 16. perdam te. ſic וַתַּזְרֵנִי (in nonnullis exemplaribus א exprimitur) pro וַתְּאַזְּרֵנִי Pſal. 18. 40. & 2. Reg. 22. & accinxiſti. Sunt & plura alia.

e אַאֲכִיל communiter, ſed אוֹבִידָה & אוֹבִיד pro אַאֲבִיד Ier. 46. 8. perdam.

אֹסִיפְךָ pro אַאֲסִיפְךָ 1. Sam. 15. 6.

אוֹכִיל pro אַאֲכִיל Hoſ. 11. 4. quod alijs eſt nomen, & rectius.

וַיָּרֶב pro וַיַּאֲרִיב 1. Sam. 15. 5. & inſidiari fecit.

אָזִין pro אַאֲזִין Iob 32. 32. auſcultabo.

יַהֵל pro יַאֲהֵל Eſa. 13. 20. tentoria figet, vt differat a יָהֵל Iob 31. 26. ſplendebit.

וָאוֹצְרָה pro וָאֲאַצִּיר & præfeci theſauris. Nehem. 13. 13.

וַיָּאצֶל pro וַיַּאֲצֶל Num. 11. 25. & adſeruauit.

In his omnibus א radicalis occultatur in chòlem, in zère, camèz, & patàch, ex Kimchi in ſuo Michlòl.

Quieſcentia Pè Iòd.

Huius ordinis ſunt infraſcripta Verba.

יָאַב concupiſcere.	יָהַב dare, afferre.	יָלַד parturire.	יָעַז barbarum eſſe.
יָאַל incipere velle, &c.	יָחַד vnire.	יָלַךְ ire.	יָעַט inuoluere.
יָאַשׁ deſperare.	יָחַל ſperare.	יָמַן ire ad dexteram.	יָעַל iuuare.
יָאַת acquieſcere.	יָחַשׂ inueſtigare proſapiam.	יָמַר delicijs affluere.	יָעַף fatigari.
יָבַל afferre.		יָמַשׁ tangere.	יָעַף volare.
יָבַם connubium facere	יָחַר moram facere.	יָנַח ponere, deponere	יָעַץ conſulere.
יָבַשׁ areſcere.	יָטַב benè eſſe.	יָנַק ſugere.	יָפַח medirari.
יָגַע laborare.	יָכַח obiurgare.	יָסַד fundare.	יָפַע illuſtrare.
יָגוֹר timere.	יָכֹל potuit.	יָסַר erudire.	יָקַד accendere.
יָדַע cognoſcere.	יָלַל vlulare.	יָעַר יָעַד teſtificari.	יָקַע ſplendere.

יָקַץ euigilare.	יָרַט delineare.	יָשַׁב sedere.	יָשַׁן senescere
יָקַר prætiosum esse.	יָרַע displicere.	יָשַׁט porrigere manū.	יָשַׁע saluare.
יָקַשׁ illaqueare.	יָרַשׁ hæreditare.	יָשַׁם incultum esse.	יָשַׁר rectū esse, placere
יָרַד descendere.	יָרַשׁ depauperare.	יָשַׁן dormire.	יָתַר sup eresse.

Sunt autem perfecta in Præter. & Benoni kàl; in Infin. Imper. & Futur. Niphàl (licet vàu stet pro iòd) in Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl. in reliquis vero imperfecta.

Kàl Pręt.
a יָשַׁב
יָשְׁבָה
יָשַׁבְתִּי
יָשְׁבוּ
יְשַׁבְתֶּם
יָשַׁבְנוּ
יָשְׁבָה
יָשַׁבְתְּ
יְשַׁבְתֶּן

Beno.
יוֹשֵׁב
יוֹשְׁבִים
יוֹשְׁבָה
vel
יוֹשֶׁבֶת
יוֹשְׁבוֹת

Pahùl.
יָשׁוּב
יְשׁוּבִים
יְשׁוּבָה
יְשׁוּבוֹת

Infin.
b שֶׁבֶת
בְּשֶׁבֶת
כְּשֶׁבֶת
לָשֶׁבֶת
מִשֶּׁבֶת

Imp.
c שֵׁב
שְׁבוּ
שְׁבִי
שֵׁבְנָה

Futur.
אֵשֵׁב & אוּכַל
poterit
e יֵשֵׁב יוּכַל
poteris.
תֵּשֵׁב תּוּכַל
נֵשֵׁב נוּכַל
יֵשְׁבוּ
תֵּשְׁבוּ
תֵּשֵׁב
תֵּשְׁבִי
תֵּשַׁבְנָה

Niph. Præt.
f נוֹשַׁב
נוֹשַׁבְתָּ
נוֹשַׁבְתִּי
נוֹשְׁבוּ
נוֹשַׁבְתֶּם
נוֹשַׁבְנוּ
נוֹשְׁבָה
נוֹשַׁבְתְּ
נוֹשַׁבְתֶּן

Beno.
נוֹשָׁב
נוֹשָׁבִים
נוֹשָׁבָה
נוֹשָׁבוֹת

Infin.
הִוָּשֵׁב
בְּהִוָּשֵׁב
כְּהִוָּשֵׁב
לְהִוָּשֵׁב
מֵהִוָּשֵׁב

Imp.
הִוָּשֵׁב
הִוָּשְׁבוּ
הִוָּשְׁבִי
הִוָּשַׁבְנָה

Futur.
g אִוָּשֵׁב
יִוָּשֵׁב
תִּוָּשֵׁב
נִוָּשֵׁב
יִוָּשְׁבוּ
תִּוָּשְׁבוּ
תּוּשַׁב

תּוּשַׁב
תּוּשְׁבִי
תּוּשַׁבְנָה

Pihel pręt.

vt Perfecta.

h יִשֵּׁב
יִשַּׁבְתָּ
יִשַּׁבְתִּי
יִשְּׁבוּ
יִשַּׁבְתֶּם
יִשְּׁבָה
&c. יִשַּׁבְתְּ

Beno.

מְיַשֵּׁב
מְיַשְּׁבִים
מְיַשְּׁבָה
vel מְיַשֶּׁבֶת
מְיַשְּׁבוֹת

Pahul:

מְיֻשָּׁב
מְיֻשָּׁבִים
מְיֻשָּׁבָה
מְיֻשָּׁבוֹת

Infin.

יַשֵּׁב
בְּיַשֵּׁב
כְּיַשֵּׁב
לְיַשֵּׁב
מִיַּשֵּׁב

Imp.

יַשֵּׁב
יַשְּׁבוּ
יַשְּׁבִי
יַשֵּׁבְנָה

Futur.

אֲיַשֵּׁב
i יְיַשֵּׁב
תְּיַשֵּׁב
נְיַשֵּׁב
יְיַשְּׁבוּ
תְּיַשְּׁבוּ
תְּיַשֵּׁב
תְּיַשְּׁבִי
תְּיַשֵּׁבְנָה

Puhal pręt.

vt perfecta.

יֻשַּׁב
יֻשַּׁבְתָּ
יֻשַּׁבְתִּי
יֻשְּׁבוּ
יֻשַּׁבְתֶּם
יֻשַּׁבְנוּ
יֻשְּׁבָה
יֻשַּׁבְתְּ
יֻשַּׁבְתֶּן

Beno.

יֻשָּׁב
יֻשָּׁבִים
יֻשָּׁבָה
יֻשָּׁבוֹת

Infin.

יֻשּׁוֹב

Futur.

אֲיֻשַּׁב
יְיֻשַּׁב
תְּיֻשַּׁב
נְיֻשַּׁב
יְיֻשְּׁבוּ
תְּיֻשְּׁבוּ
תְּיֻשַּׁב
תְּיֻשְּׁבִי
תְּיֻשַּׁבְנָה

Hiphil pręt.

k הוֹשִׁיב
הוֹשַׁבְתָּ
הוֹשַׁבְתִּי
הוֹשִׁיבוּ
הוֹשַׁבְתֶּם
הוֹשַׁבְנוּ
הוֹשִׁיבָה
הוֹשַׁבְתְּ
הוֹשַׁבְתֶּן

Beno.

l מוֹשִׁיב
מוֹשִׁיבִים
מוֹשִׁיבָה
מוֹשִׁיבוֹת

Pahul.

מוּשָׁב
מוּשָׁבִים
מוּשָׁבָה
מוּשָׁבוֹת

Infin.

הוֹשִׁיב
vel הוֹשֵׁב

& arguere.

הוֹכֵחַ
בְּהוֹשִׁיב
כְּהוֹשִׁיב
לְהוֹשִׁיב
מֵהוֹשִׁיב

ם הוֹשִׁיב	תּוֹשֵׁבְנָה	הוּשָׁבָה	Hithp. Prǫt.
Imp.	Hophàl prę.	הוּשָׁבוֹת	Perfectè.
הוֹשֵׁיב הֵירַע vel vel הוֹשֵׁיב הוֹרַע	Imperfectè.		p הִתְיַשֵּׁב
הוֹשִׁיבוּ	a הוּשַׁב	Infin.	Beno.
הוֹשִׁיבִי	הוּשַׁבְתָּ	• הוּשַׁב	מִתְיַשֵּׁב
הוֹשֵׁבְנָה	הוּשַׁבְתִּי	Futur.	Infin.
Futur.	הוּשְׁבוּ	אוּשַׁב	הִתְיַשֵּׁב
m אוֹשִׁיב	הוּשַׁבְתֶּם	יוּשַׁב	Imp.
יוֹשִׁיב אוֹרַע	הוּשַׁבְנוּ	תּוּשַׁב	הִתְיַשֵּׁב
תּוֹשִׁיב אוֹרַע	הוּשְׁבָה	נוּשַׁב	Futur.
נוֹשִׁיב: אוֹדִיעַה	הוּשַׁבְתְּ	יוּשְׁבוּ	אֶתְיַשֵּׁב
יוֹשִׁיבוּ	הוּשַׁבְתֶּן	תּוּשְׁבוּ	יִתְיַשֵּׁב
תּוֹשִׁיבוּ	Beno.	תּוּשַׁב	Reliqua in exceptionibus fient clariora.
תּוֹשִׁיב	הוּשָׁב	תּוּשְׁבִי	
תּוֹשִׁיבִי	הוּשָׁבִים	תּוּשַׁבְנָה	

Regulæ, & Exceptiones.

a Quædam prçterita inflectuntur per camèz, & zère, vt יָבֵשׁ, aruit, & similia. Vide supra; quædam per camèz, & chòlem, vt יָכֹל יָכֹלְתָּ vt

b Infinitiuus שֶׁבֶת aliquando habet formam perfectam, vt יָרֹוד יָרַדְנוּ Gen. 43. 19. descēdēdo. יָדֹעַ תֵּדַע Gen. 15. 13. cognoscēdo דַּעַת per duplex patàch ob gutturalem, vt fit facilior pronunciatio, לָלֶת vero ad vlulandum. 1. Reg. 4. 19.

a יְלֵל pro לָלֶדֶת aut לְלֵדֶת contractum.

Impe-

c Imperatiua tripliciter per zère. שֵׁב sede, Psal. 110. 1.
Per segòl לֵךְ abi, Gen. 12. 1.
Per patàch הַב da, Prou. 30. 15. & cum ה parag. הָבָה Gen. 30. 1.
Et cum chibbùz עֻצוּ pro עוּצוּ Esa. 8. 10. consultate.

d Quædam Futura cum Iòd expressa, & — in secunda radicali coniugantur, vt יִירַשׁ Psal. 25. 13. Quædã deperdunt iòd, vt אִינַק &c.
יֵבַשׁ pro יִיבַשׁ Esa. 19. 7. siccabit. יִרַשׁ pro יִירַשׁ Gen. 22. 17 hereditabit
Item secunda vel tertia radicali existēte gutturali per patàch, vt
יֵחַם 1. Reg. 1. 1. calefaciebat. וַיֵּדַע Gen. 2. & 3. cognouit.
תֵּשַׁם Gen. 47. 19. ne desoletur. אֵדַע Esa. 47. 8. cognoscam.
יֵקַד Esa. 10. 16. ardebit. וַתִּיקַד Deut. 32. 22. combussit.
Ergo sine iòd radicali habet zère; cum illa chirech, & zère.
Quædam cum chòlem in secunda, & iòd expressa, vt
יִסּוֹר אִיסוֹר Iob 39. 32. erudiam. alij putant Futurum Pihèl.
Variat יוּכַל אוּכַל Gen. 13. 16. poterim, poterit, & alibi sæpe.
At יֵבוֹשׁ אֵבוֹשׁ erubescam, a rad. בּוֹשׁ deducendum.
Cum daghèsc אֶסּוֹר & cum affixo, Hos. 10. 10. castigabo eos, supplet què iòd radicalem.
Cum ∴ וַיֵּחַמְנָה Gen. 30 39 & calefiebant. in quibusdã nõ suppletur.
יֵאוֹתוּ Gen. 34. 20. assentientur.
Et cum segòl, & he parag. אֵבוֹשָׁה Psal. 31. 1. non confundar.

e יֵשֵׁב in secunda littera aliquando est segòl, vt
וַיֵּשֶׁב Gen. 14. 15. & habitauit. יֵלֶד יוֹם Prou. 27. 1. pariet dies.
יֵלֶךְ־נָא Exo. 33. 9. ambulet quæso. וַיִּיקֶץ Gen. 9. 24. & expergefactus est.
וַתֵּצֶר Iud. 10. 8. & coarctatus fuit.
וַיֵּלַךְ Cum accentu pausat. & loco zère patàch. Iob 27. 21. & abijt.

Verba quædam duarum Radicum.

הָלַךְ יָלַךְ Sunt quædam verba, quæ possunt reduci ad duas radices, quia secundum diuersos ordines reperiũtur inflexa in sacris Biblijs, Nota v. g. יֵלֵךְ: hoc quandoque reperitur inflexum secundum verba perfe-

&a, & ad illa reducti constitue radicem חָלַךְ; quando verò inflectitur secundum Quiescentia, constitue radicem יָלַךְ. Idem in Duplicantibus, quæ cum Quiesc. sæpius hoc modo confunduntur,

רוב vel רֹב multiplicari, & רָבַב

נָצַה & נִיץ florere.

רוּם & רָמַם exaltare.

גוּל & גָלַל voluere.

בּוּז & בָּזַז spernere.

& בָּזָה

פּוּץ & פָּצַה vel נָפַץ dispergere.

סוּךְ & סָכַךְ tegere.

צוּר & צָרַר & צָרָה vexare.

חוּל & הָלַל insanire.

פָּרַר & פּוּר frangere.

מָשַׁשׁ & מוּשׁ palpare.

שָׁמַם & שׁוּם desolare.

הוּם & הָמָה tumultuose agere.

זוּךְ & זָכַךְ mundum esse.

זוּל & זָלַל deuorare.

זוּם & זָמַם cogitare.

חוּל & חָלַל חִיל

& alia similia, prout in cap. de inuenienda radice, & hoc diligenter obseruabis.

f נוֹשַׁב Inuenitur cum zère, in quo quiescit Iòd, vt

הַנֵּחָמִים Esa. 57. 5. excandescentes.

נוּלַד verò cum sciùrech, in quo quiescit Iòd radicalis, &

נוּלְּדוּ־לוֹ cum Daghèsc 1. Paral. 3. 5. nati sunt.

g In scripturis nunquam reperitur prima persona Futuri punctata א segòl, sed cum chirec, vt

וָאִוָּדַע Ezech. 20. 5. cognitus fui. אִוָּלֵד Iob 3. 3. natus sum.

אִוָּשֵׁעַ Psal. 184. saluabor. Vsus tamen Grammaticorum obtinuit vt cum segòl א scriberetur.

¶ Vàu, quæ stat pro Iòd, & habet daghèsc, ad supplendum Nùn characteristicum coniug reperitur etiam cum ו radicali, vt וַיִּיחֶל Gen. 8. 12. Quidam tamen dicunt esse Hithpahèl, vt sit pro וַיִּתְיַחֵל vti alia, quæ retinent Iòd, sed primis assentior.

h Pihèl, & Puhàl sunt perfecta, quia daghèsc non patitur ante se quiescentem, neque expressam, neque delitescentem in longa vocali sine accentu.

i וַיֵּשֶׁב Reperitur Iòd radicalis deficiens, ne duo Iodim simul veniant, & ad vitandum cacophoniam, vt

וַיְּבַשְׁהוּ

וַיְבַשְׁהוּ pro וַיְבַשְּׁהוּ Nahúm.1.4. וַיְשְׁרֵם alij וַיְשְׁרֵם 2.Par.32.30.pro וַיְּשַׁרֵם direxit eos.

וַיַּחֶל pro וַיְיַחֶל Genes. 8. 10. & expectauit. Sed

וַיָּחֶל 2. Paralip. 3.2.a rad. חָלַל Duplicant.Itē alibi plurics incæpit.

k הוֹשִׁיב non est perfecta (vt quidam) sola mutatione facta ipsius Iòd in Vàu chòlem, tunc enim totus ordo esset Perfectus, sed est Imperfecta, & variant quædam chòlem in zère, vt יֵטֵב in Hiphil, quam tamen ad טוֹב alij reducunt.

הֵיטִיב Præter. Gen. 12.

הֵיטַבְתָּ Ierem. 1. 12.

הֵיטַבְתִּי Deuter. 5. 28.

הֵיטִיב Infinitiuus.

בְּהֵיטִיב & Imperatiuus.

מֵיטִבֵי Benoni. Ion. 4.4.

מֵטִיב sine Iòd.

מֵיטִיבִים Iud. 19. 22. &

אֵיטִיב Futurum.

יֵיטִיב Soph. 1.12.

תֵּיטִיב Genes. 4. 7.

sic הֵינִיקוּ הֵינִיק Gen. 21. 7. In Futuro. וַתֵּינִק & lactauit. Exo. 2.9.

הֵילִיל Soph. 1.11. in tota Hiphil. הֵילִילוּ Esa.13.6. vlulauerunt.

l מֵיְמִינִים 1.Par.12.2.Beno.dextra iacientes arcu.

m הוֹשִׁיב variat quandoque, vt יְהוֹשִׁיעַ pro יוֹשִׁיעַ Psal.117.6.

sic יְהֵילִילוּ pro יְיֵלִילוּ Esa. 52. 5. vlulare facient.

¶ Futura, quorum vltima radicalis est gutturalis vel ר, vltima punctata erit patach, vt וַתּוֹתַר Rut.2.14.adhuc superfuit.

אַל־תּוֹסֵף Iob 40. 27. non addas: & semel

אַל־תֹּסְףְּ Prou.30.6.non addas,ex auctoritate scribentis.

n הוֹשַׁב Quiescit Iòd radicalis in Vàu sciùrech,aliquando in chòlem, vt הוֹדַע Leu.4.23. aut cognitum fecit. alia exemplaria הוּדַע.

o הוּלֶּדֶת Ezech. 16. 4. cum ת paragogica, &

הֻלֶּדֶת Gen. 40.20. pro הוּלֶּד in die nasci Pharaonis.

p Quandoque Iòd in Vàu conuertitur, vt in יָדָה confiteri.

וְהִתְוַדּוּ Num. 5. 7. & confitebuntur.

בְּהִתְוַדַּע Genes. 45. 1. dum manifestaret se.

אֶתְוַדָּע Num. 12. 6. manifestabor.

DE QVIESCENTIBVS Haïjn Vàu, seu Iòd.

Hic ordo satis diffi ilis est, & plura in eo obseruanda, sed cum prouentu; nam ex eo pendet alter ordo Duplicantium, qui & inflexione,& cognatione,seu agnatione sunt similes.

Pertinent huc verba omnia, quorum secunda est Vàu, vel Iòd quiescens, quæcunque sit tertia; longe, latèque patet, & infinita continet verba,quicquid alij senserint. Sunt autẽ infrascripta verba.

אוֹן affici.
אוּץ coercere.
אוֹר lucere.
בּוֹא venire.
בּוּז despicere.
בּוּךְ irretire.
בּוּן intelligere.
בּוּס conculcare.
בּוּק euacuare.
בּוֹשׁ erubescere.
גּוּר turmatim venire
גּוּז volare,recedere.
גּוּחַ educere.
גּוּל &
גִּיל exultare.
גּוּר peregrinari.
גּוּר expauescere,augere.
דּוּג piscari.
דּוּחַ eijcere.
דּוּךְ contundere.
דּוּם silere.

דּוּן disceptare. &
דִּין
דּוּץ lætari.
דּוּר incolere.
דּוּשׁ excutere.
הוּם & tumultuose
הָמָה agere.
הִין velle,paratũ esse
הוֹל &,in sanire, &c.
הָלַל
הוֹל tabernaculum figere.
זוּב fluere.
זוּד superbire.
זוֹל vilipendere
זוּן nutrire.
זוּעַ commouere.
זוּר quassare, & alienare.
זוּךְ mundum esse. &
זָכַךְ
חוּג circuire.

חוּד ænigmatizare.
חוּט consuere.
חוּל tremere,dolere, expectare,& alia.
חָלַל idem.
חוֹל prophanare, creare.
חוּם & חָמַם calere.
חוּס misereri.
חוּר dealbari.
חוּשׁ festinare.
טוֹב bonum esse.
טוּחַ obducere,deaurare.
טוּשׁ volare.
כּוּל posse,sustinere.
כּוּן intendere,disponere.
לוּז recedere.
לוּט abscondere rem.
לוּן pernoctare.
לוּעַ deglutire.

לוּץ illudere.
לוּשׁ commiscere farinam.
מוּג dissolui,tabescere
מוּט &, nutare.
מוֹט
מוּךְ deprimi, attenuari.
מוּל circuncidere
מוּשׁ declinare. &
מָשַׁשׁ
מוּת mori.
מוּץ emulgere. &
מִיץ exprimere.
נוּא prohibere.
נוּב loqui in pohel.
נוּד moueri,lamentari.
נוּחַ quiescere.
נוּט moueri.
נוּם dormire.
נוּס fugere.
נוּעַ vagari.

נוּף levare,&c.	עוּד : עִיד &	קוּר fodere.	שׂוּר sentire, obduce-
נוּץ florere & נִיץ	עָזַז prævalere.	קוּשׁ colligere.	re.
סוּג recessit.	פּוּג deficere dissolui.	קוּץ &	שׂוּחַ orare.
סוּר patefacere.	פּוּחַ flare.	קָצַץ abscindere.	שׁוּחַ incuruare
סוּךְ inungere. &	פּוּן forte facere,du-	רוּב &	שׁוּט circuire.
סִיךְ	bitare.	רָבַב multiplicare.	שׂוּךְ sepire.
סוּף consumi.	פּוּץ dispergere	רוּב litigare.	שׂוּם ponere.
סוּר recedere, & ac-	פּוּק educere.	רוּד vagari.	שׁוּעַ oblinere.
cedere.	פּוּר frangere.	רוּחַ odorari, &	שׁוּף contundere.
סוּת prouocare. &	פּוּשׁ crescere.	רִיחַ	שׁוּק appetere.
סִית incitare.	צוּד venari.	רָוַח est perfecti ordi-	שׁוּר canere, aspice-
עוּב obscurare.	צוּם ieiunare.	nis.	re.
עוּג coquere.	צוּף superfluere.	רוּם altum esse.	שׂוּר dominari.
עוּד testificari.	צוּץ & צִיץ floruit.	רוּעַ malum esse.	שׂוּשׂ lætari.
עוּט obiurgare.	צוּק tribulare.	רוּעַ frangere.	שׁוּת ponere.
עוּל lactare. &	צוּר obsidere, figu-	רוּף conterere.	שׁוּן siue
עָלַל	rare,&c.	רוּץ currere.	שָׁנַן acuere.
עוּן augurari, vel	צוּת &	רוּשׁ indigere.	תּוּף &
עָנַן	צִית succendere.	רוּק &	תָּפַף tympanum per-
עוּף volare	קוּט succidere. &	רִיק euacuare.	cutere.
עוּר euigilare.	קָטַט exterminare.	רוּר &	תּוּר lustrare, explo-
עוּר denudare.	קוּם surgere.	רִיר fluere.	rare.
עוּשׁ congregare. &	קוּן plangere.	שׁוּב redire.	תּוּם siue.
cumulare.	קוּץ tedere,euigilare.	שׁוּב senuit.	תָּמַם perfectum esse.

Primo igitur ponetur exemplum, deinde verò regulæ; praxi enim supposita, facilis erit speculatio. Duo autem erunt exempla, quia continet gutturales in prima, vel tertia sede.

בּוּן Radix, Paradigma Coniugationis kàl.

Præteritum *tripliciter facit*.

Per camèz		Per zère	per chòlem
intellexit	venit	mortuus est.	illuxit
בָּן a	בָּא	מֵת	אוֹר
בָּנְתָּ	בָּאתָ	מַתָּה	אוֹרְתָּ
בַּנְתִּי	בָּאתִי	מַתִּי	אוֹרְתִּי

	בָּנוּ	בָּאוּ	מֵתוּ	אוֹרוּ
	בַּנֹתֶם	בָּאתֶם	מַתֶּם	אוֹרְתֶם
Mal.4.2.	& וּפִשְׁתֶּם			
	בַּנֹנוּ		מַתְנוּ	אוֹרְנוּ
	vel בַּנּוּ per contract.	בָּאנוּ		
	בָּנָה	בָּאָה	מֵתָה	אוֹרָה
Zach.5.4.	& וְלָנָה			
	בַּנֹתָ	בָּאתָ	מַתָּה	אוֹרְתָּ
	בַּנֹתֶן	בָּאתֶן	מַתֶּן	אוֹרְתֶּן

Benonì.

בָּן	בָּא	מֵת	אוֹר
בָּנִים	בָּאִים	מֵתִים	אוֹרִים
בָּנָה	בָּאָה	מֵתָה	אוֹרָה
בָּנוֹת	בָּאוֹת	מֵתוֹת	אוֹרוֹת

Pahùl.

בּוּן	בּוֹא	
בּוּנִים	Inusitatum.	Verba sunt intransitiua communiter in hac specie, & ideo carēt Pahùl.
בּוּנָה		
בּוּנוֹת		

Infinitiuus.

בּוֹן vel בִּין vel בּוֹן	בֹּא	מוּת	אוֹר

בכון

בְּבִין	בְּבֹא	בְּמוּת	בְּאוֹר
כְּבִין	כְּבֹא	כְּמוּת	כְּאוֹר
לְבִין	לְבֹא	לָמוּת	לָאוֹר
מִבִּין	מִבֹּא	מִמּוּת	מֵאוֹר

Imperatiuus.

בִּין	בֹּא	מֻת	אוֹר
בִּינוּ	בֹּאוּ		אוֹרוּ
בִּינִי	בֹּאִי		אוֹרִי
בִּינֶנָה	בֹּאנָה		אֹרְנָה

Futurum.

4 אָבִין	אָבֹא	אָמוּת	אָאוֹר
יָבִין	יָבֹא	יָמוּת	יָאוֹר
תָּבִין	תָּבֹא	תָּמוּת	תָּאוֹר
נָבִין	נָבֹא	נָמוּת	נָאוֹר
יָבִינוּ	יָבֹאוּ	יָמוּתוּ	יָאוֹרוּ
תָּבִינוּ	תָּבֹאוּ	תָּמוּתוּ	תָּאוֹרוּ
תָּבִין	תָּבֹא	תָּמוּת	תָּאוֹר
תָּבִינִי	תָּבֹאִי	תָּמוּתִי	תָּאוֹרִי
תְּבִינֶנָה	תְּבֹאֶינָה vel תָּבֹאנָה	תְּמוּתֶנָה	תָּאֹרְנָה

Niphal pret.

intellectus est.	illuxit		
		נְבוּנוֹתָ	נְאוֹרֹתָ
		נְבוּנֹתִי	נְאוֹרוֹתִי
• נָבוֹן	נָאוֹר	נָבוֹנוּ	נָאוֹרוּ
			נְבוּנוֹתֶם

נְכוּנוֹתֶם	נְאוֹרוֹתֶם
נְכוּנוֹנוּ	נְאוֹרְנוּ
נְכוּנוֹתָ	נְאוֹרְתָ
נְכוּנוֹתְ	נְאוֹרְתְּ
נְכוּנוֹתֶן	נְאוֹרוֹתֶן

Benonì.

	נָכוֹן	נָאוֹר
	נְכוֹנִים	נְאוֹרִים
firmati.	vel נְכוֹנִים	
	נְכוֹנָה	נְאוֹרָה
	נְכוֹנוֹת	נְאוֹרוֹת

Infinitiuus.

	הִכּוֹן	הֵאוֹר
teri.	vel הִדּוֹשׁ	
	בְּהִכּוֹן	בְּהֵאוֹר
	כְּהִכּוֹן	כְּהֵאוֹר
	לְהִכּוֹן	לְהֵאוֹר
	מֵהִכּוֹן	מֵהֵאוֹר

Imperatiuus.

הִכּוֹן	הֵאוֹר
הִכּוֹנוּ	הֵאוֹרוּ
הִכּוֹנִי	הֵאוֹרִי
הִכּוֹנֶּנָה	הֵאוֹרְנָה

Futurum.

intelligar.	illuminabor.
אֶכּוֹן	אֵאוֹר
יִכּוֹן	יֵאוֹר
תִּכּוֹן	תֵּאוֹר
נִכּוֹן	נֵאוֹר
יִכּוֹנוּ	יֵאוֹרוּ
תִּכּוֹנוּ	תֵּאוֹרוּ
תִּכּוֹן	תֵּאוֹר
תִּכּוֹנִי	תֵּאוֹרִי
תִּכּוֹנֶּנָה	תֵּאוֹרְנָה

PIHEL, ſed inuſitata vt plurimum, quia Pohèl eſt illius loco.

Preteritum.

Inuſitata.		Vſitatum
כִּוֵּן	אִוֵּר	קִיֵּם

Benonì.

מְכַוֵּן	מְקַיֵּם

Pahùl.

מְכֻוָּן	מְקֻיָּם

Infinitiuus.

כַּוֵּן	קַיֵּם

Imperatiuus.

כַּוֵּן	קַיֵּם

Futurum.

אֲכַוֵּן	אֲקַיֵּם

Sic

PVHAL quæ etiam vt plurimum est inusitata.

Præteritum.

בֻּנַּן	קֻיַּם

Benonì.

בֻּנָּן	קֻיָּם

Infinitiuus.

בֻּנַּן	קֻיֹּם

Futurum.

אֲבֻנַּן	אֲקֻיַּם

POHEL, quæ est actiuæ, & passiuæ significationis, loco vtriusque, sic inflectitur, & vsitatur.

Præteritum.

בּוֹנֵן	קוֹמֵם
בּוֹנַנְתָּ	קוֹמַמְתָּ
בּוֹנַנְתִּי	קוֹמַמְתִּי
בּוֹנְנוּ	קוֹמְמוּ
בּוֹנַנְתֶּם	קוֹמַמְתֶּם
בּוֹנַנְנוּ	קוֹמַמְנוּ
vel בּוֹנַנּוּ	
בּוֹנְנָה	קוֹמְמָה
בּוֹנַנְתְּ	קוֹמַמְתְּ
בּוֹנַנְתֶּן	קוֹמַמְתֶּן

Benonì.

מְבוֹנֵן	מְקוֹמֵם
מְבוֹנְנִים	מְקוֹמְמִים
מְבוֹנְנָה	מְקוֹמְמָה
מְבוֹנְנוֹת	מְקוֹמְמוֹת

Pahùl.

מְבוֹנָן	מְקוֹמָם
מְבוֹנָנִים	מְקוֹמָמִים
מְבוֹנָנָה	מְקוֹמָמָה
מְבוֹנָנוֹת	מְקוֹמָמוֹת

Infinitiuus.

בּוֹנֵן	קוֹמֵם
בְּבוֹנֵן	בְּקוֹמֵם
כְּבוֹנֵן	כְּקוֹמֵם
לְבוֹנֵן	לְקוֹמֵם
מִבּוֹנֵן	מִקּוֹמֵם

Imperatiuus.

בּוֹנֵן	קוֹמֵם
בּוֹנְנוּ	קוֹמְמוּ
בּוֹנְנִי	קוֹמְמִי
בּוֹנֵנָּה	קוֹמֵמְנָה

Futurum.

אֲבוֹנֵן	אֲקוֹמֵם
יְבוֹנֵן	יְקוֹמֵם
	תְּבוֹנֵן

יָקַץ euigilare.	יָרַט delineare.	יָשַׁב sedere.	יָשֵׁן senescere
יָקַר pratiosum esse.	יָרַע displicere.	יָשַׁט porrigere manũ.	יָשַׁע saluare.
יָקַשׁ illaqueare.	יָרַשׁ hæreditare.	יָשַׁם incultum esse.	יָשַׁר rectũ esse, placere
יָרַד descendere.	יָרַשׁ depauperare.	יָשַׁן dormire.	יָהַר sup eresse.

Sunt autem perfecta in Præter. & Benoni kàl; in Infin. Imper. & Futur. Niphàl (licet vàu stet pro iòd) in Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl. in reliquis vero imperfecta.

Kàl Pręt.

a יָשַׁב
יָשַׁבְתָּ
יָשַׁבְתִּי
יָשְׁבוּ
יְשַׁבְתֶּם
יָשַׁבְנוּ
יָשְׁבָה
יָשַׁבְתְּ
יְשַׁבְתֶּן

Beno.

יוֹשֵׁב
יוֹשְׁבִים
יוֹשְׁבָה
vel יוֹשֶׁבֶת
יוֹשְׁבוֹת

Pahùl.

יָשׁוּב
יְשׁוּבִים
יְשׁוּבָה
יְשׁוּבוֹת

Infin.

b שֶׁבֶת
כְּשֶׁבֶת
בְּשֶׁבֶת
לָשֶׁבֶת
מִשֶּׁבֶת

Imp.

c שֵׁב
שְׁבוּ
שְׁבִי
שֵׁבְנָה

Futur.

d אֵשֵׁב & אוּכַל
poterit
e יֵשֵׁב יוּכַל
poteris.
תֵּשֵׁב תּוּכַל
נֵשֵׁב נוּכַל
יֵשְׁבוּ
תֵּשְׁבוּ
תֵּשֵׁב
תֵּשְׁבִי
תֵּשַׁבְנָה

Niph. Præt.

f נוֹשַׁב
נוֹשַׁבְתָּ
נוֹשַׁבְתִּי
נוֹשְׁבוּ
נוֹשַׁבְתֶּם
נוֹשַׁבְנוּ
נוֹשְׁבָה
נוֹשַׁבְתְּ
נוֹשַׁבְתֶּן

Beno.

נוֹשָׁב
נוֹשָׁבִים
נוֹשָׁבָה
נוֹשָׁבוֹת

Infin.

הִוָּשֵׁב
בְּהִוָּשֵׁב
כְּהִוָּשֵׁב
לְהִוָּשֵׁב
מֵהִוָּשֵׁב

Imp.

הִוָּשֵׁב
הִוָּשְׁבוּ
הִוָּשְׁבִי
הִוָּשַׁבְנָה

Futur.

g אִוָּשֵׁב
יִוָּשֵׁב
תִּוָּשֵׁב
נִוָּשֵׁב
יִוָּשְׁבוּ
תִּוָּשְׁבוּ
תּוּשׁב

תּוּשַׁב
תּוּשְׁבִי
תּוּשַׁבְנָה

Pihèl pręt.

vt Perfecta.

h יִשֵּׁב
יִשַּׁבְתָּ
יִשַּׁבְתִּי
יִשְּׁבוּ
יִשַּׁבְתֶּם
יִשְּׁבָה
יִשַּׁבְתְּ &c.

Beno.

מְיַשֵּׁב
מְיַשְּׁבִים
מְיַשְּׁבָה
vel מְיַשֶּׁבֶת
מְיַשְּׁבוֹת

Pahùl:

מְיֻשָּׁב
מְיֻשָּׁבִים
מְיֻשָּׁבָה
מְיֻשָּׁבוֹת

Infin.

יַשֵּׁב
כְּיַשֵּׁב
כְּיַשֵּׁב
לְיַשֵּׁב
מִיַּשֵּׁב

Imp.

יַשֵּׁב
יַשְּׁבוּ
יַשְּׁבִי
יַשֵּׁבְנָה

Futur.

אֲיַשֵּׁב
i יְיַשֵּׁב
תְּיַשֵּׁב
נְיַשֵּׁב
יְיַשְּׁבוּ
תְּיַשְּׁבוּ
תְּיַשֵּׁב
תְּיַשְּׁבִי
תְּיַשֵּׁבְנָה

Puhàl pręt.

vt perfecta.

יֻשַּׁב
יֻשַּׁבְתָּ
יֻשַּׁבְתִּי
יֻשְּׁבוּ
יֻשַּׁבְתֶּם
יֻשַּׁבְנוּ
יֻשְּׁבָה
יֻשַּׁבְתְּ
יֻשַּׁבְתֶּן

Beno.

יֻשָּׁב
יֻשָּׁבִים
יֻשָּׁבָה
יֻשָּׁבוֹת

Infin.

יֻשּׁוֹב

Futur.

אֲיֻשַּׁב
יְיֻשַּׁב
תְּיֻשַּׁב
נְיֻשַּׁב
יְיֻשְּׁבוּ
תְּיֻשְּׁבוּ
תְּיֻשַּׁב
תְּיֻשְּׁבִי
תְּיֻשַּׁבְנָה

Hiphìl pręt.

k הוֹשִׁיב
הוֹשַׁבְתָּ
הוֹשַׁבְתִּי
הוֹשִׁיבוּ
הוֹשַׁבְתֶּם
הוֹשַׁבְנוּ
הוֹשִׁיבָה
הוֹשַׁבְתְּ
הוֹשַׁבְתֶּן

Beno.

l מוֹשִׁיב
מוֹשִׁיבִים
מוֹשִׁיבָה
מוֹשִׁיבוֹת

Pahùl.

מוּשָׁב
מוּשָׁבִים
מוּשָׁבָה
מוּשָׁבוֹת

Infin.

הוֹשִׁיב
vel הוֹשֵׁב
& arguere.
הוֹכֵחַ
בְּהוֹשִׁיב
כְּהוֹשִׁיב
לְהוֹשִׁיב
מֵהוֹשִׁיב

ם הוֹשִׁיב

Imp.

הוֹשֵׁב הֵירַע
vel vel
הוֹשֵׁב הוֹרַע

הוֹשִׁיבוּ

הוֹשִׁיבִי

הוֹשֵׁבְנָה

Futur.

m אוֹשִׁיב

יוֹשִׁיב אוֹרַע

תּוֹשִׁיב אוֹרַע

נוֹשִׁיב:אוֹרִיעַה

יוֹשִׁיבוּ

תּוֹשִׁיבוּ

תּוֹשִׁיב

תּוֹשִׁיבִי

תּוֹשֵׁבְנָה

Hophàl prę.

Imperfectè.

n הוּשַׁב

הוּשַׁבְתָּ

הוּשַׁבְתִּי

הוּשְׁבוּ

הוּשַׁבְתֶּם

הוּשַׁבְנוּ

הוּשְׁבָה

הוּשַׁבְתְּ

הוּשַׁבְתֶּן

Beno.

הוּשָׁב

הוּשָׁבִים

הוּשָׁבָה

הוּשָׁבוֹת

Infin.

• הוּשַׁב

Futur.

אוּשַׁב

יוּשַׁב

תּוּשַׁב

נוּשַׁב

יוּשְׁבוּ

תּוּשְׁבוּ

תּוּשַׁב

תּוּשְׁבִי

תּוּשַׁבְנָה

Hithp.Pręt.

Perfectè.

p הִתְיַשֵּׁב

Beno.

מִתְיַשֵּׁב

Infin.

הִתְיַשֵּׁב

Imp.

הִתְיַשֵּׁב

Futur.

אֶתְיַשֵּׁב

יִתְיַשֵּׁב

Reliqua in exceptionibus fient clariora.

Regulæ, & Exceptiones.

a Quædam prętcrita inflectuntur per camèz, & zère, vt יָבֵשׁ aruit, & similia. Vide supra; quædam per camèz, & chòlem, vt יָכֹל יָכֹלְתָּ

b Infinitiuus שֶׁבֶת aliquando habet formam perfectam, vt יָרוֹד יְרַדְנוּ Gen.43.19.descēdēdo. יָדֹעַ תֵּדַע Gen.15.13.cognoscēdo דַּעַת per duplex patàch ob gutturalem, vt fit facilior pronunciatio, לָלֶת vero ad vlulandum. 1. Reg. 4. 19.

a יֶלֶד pro לָלֶדֶת aut לֶלֶדֶת contractum.

Impe-

c Imperatiua tripliciter per zère. שֵׁב sede, Psal. 110. 1.

Per segòl לֶךְ abi, Gen. 12. 1.

Per patàch הַב da, Prou. 30. 15. & cum ה parag. הָבָה Gen. 30. 1 1.

Et cum chibbûz עֻצוּ pro עוּצוּ Esa. 8. 11. consultate.

d Quædam Futura cum Iòd expressa, & — in secunda radicali coniugantur, vt יִירַשׁ Psal. 25. 13. Quædã deperdunt iòd, vt אִינַק &c.

יֵבַשׁ pro יִיבַשׁ Esa. 19. 7. siccabit. וְיִרַשׁ pro יִירַשׁ Gen. 22. 17 hęreditabit

Item secunda vel tertia radicali existẽte gutturali per patàch, vt

יֵחַם 1. Reg. 1. 1. calefaciebat. וַיֵּדַע Gen. 2. & 3. cognouit.

תֵּשַׁם Gen. 47. 19. ne desoletur. אֵדַע Esa. 47. 8. cognoscam.

יֵקַד Esa. 10. 16. ardebit. וַתֵּיקַד Deut. 32. 22. combussit.

Ergo sine iòd radicali habet zère; cum illa chirech, & zère.

Quædam cum chòlem in secunda, & iòd expressa, vt

יִיסוֹר אִיסֹר Iob 39. 32. erudiam. alij putant Futurum Pihèl.

Variat יוּכַל אוּכַל Gen. 13. 16. poterim, poterit, & alibi sæpe.

At אֵבוֹשׁ יֵבוֹשׁ erubescam, a rad. בּוֹשׁ deducendum.

Cum daghèsc אֶסֹּר & cum affixo, Hos. 10. 10. castigabo eos, supplet què iòd radicalem.

Cum ∴ וַיֵּחַמְנָה Gen. 30 39 & calefiebant. in quibusdã nõ suppletur.

יֵאֹתוּ Gen. 34. 20. assentientur.

Et cum segòl, & he parag. אֵבוֹשָׁה Psal. 31. 1. non confundar.

e יֵשֵׁב in secunda littera aliquando est segòl, vt

וַיֵּשֶׁב Gen. 14. 15. & habitauit. יֵלֶד יוֹם Prou. 27. 1. pariet dies.

יֵלֶךְ־נָא Exo. 33. 9. ambulet quęso. וַיִּיקֶץ Gen. 9. 24. & expergefactus (est.

וַתֵּצֶר Iud. 10. 8. & coarctatus fuit.

וַיֵּלַךְ Cum accentu pausat. & loco zère patàch. Iob 27. 21. & abijt.

Verba quædam duarum Radicum.

הָלַךְ יָלַךְ *Sunt quædam verba, quæ possunt reduci ad duas radices, quia secundum diuersos ordines reperiũtur inflexa in sacris Biblijs, Nota v. g.* יָלַךְ: hoc quandoque reperitur inflexum secundum verba perfe-

cta,-

ƈa, & ad illa reducti conſtitue radicem חָלַךְ; quando verò inflectitur ſecundum Quieſcentia, conſtitue radicem יָלַךְ. Idem in Duplicantibus, quæ cum Quieſc: ſæpius hoc modo confunduntur,

רוב vel רוֹב multiplicari, & רָבַב
נִיץ & נָצַח florere.
רוּם & רָמַם exaltare.
גּוּל & גָּלַל voluere.
בּוּז & בָּזַז ſpernere.
& בָּזָה
פּוּץ & פָּצַח vel נָפַץ diſpergere.
סוּךְ & סָכַךְ tegere.
צוּר & צָרַר & צָרָה vexare.
חוּל & הָלַל inſanire.

פּוּר & פָּרַר frangere.
מוּשׁ & מָשַׁשׁ palpare.
שׁוּם & שָׁמַם deſolare.
הוּם & הָמָה tumultuoſe agere.
זוּךְ & זָכַךְ mundum eſſe.
זוּל & זָלַל deuorare.
זוּם & זָמַם cogitare.
חוּל & חָלַל חִיל

& alia ſimilia, prout in cap. de inuenienda radice, & hoc diligenter obſeruabis.

f נוֹשַׁב Inuenitur cum zère, in quo quieſcit Iòd, vt הַנֵּחָמִים Eſa. 57. 5. excandeſcentes.

נוּלַד vero cum ſciùrech, in quo quieſcit Iòd radicalis, & נוּלְּדוּ-לוֹ cum Daghèſc 1. Paral. 3. 5. nati ſunt.

g In ſcripturis nunquam reperitur prima perſona Futuri punctata א ſegòl, ſed cum chirec, vt וָאִוָּדַע Ezech. 20. 5. cognitus fui. אִוָּלֵד Iob 3. 3. natus ſum. אִוָּשֵׁעַ Pſal. 184. ſaluabor. Vſus tamen Grammaticorum obtinuit vt cum ſegòl א ſcriberetur.

¶ Vàu, quæ ſtat pro Iòd, & habet daghèſc, ad ſupplendum Nùn characteriſticum coniug. reperitur etiam cum י radicali, vt וַיִּיחֶל Gen. 8. 12. Quidam tamen dicunt eſſe Hithpahèl, vt ſit pro וַיִּתְיַחֵל vti alia, quæ retinent Iòd, ſed primis aſſentior.

h Pihèl, & Puhàl ſunt perfectæ, quia daghèſc non patitur ante ſe quieſcentem; neque expreſſam, neque deliteſcentem in longa vocali ſine accentu.

i יִישַׁב Reperitur Iòd radicalis deficiens, ne duo Iodim ſimul veniant, & ad vitandum cacophoniam, vt

ויבשהו

וַיְיַשְּׁרֵם pro וַיְבַשְּׁהוּ Nahum.1.4. וַיְיַשְּׁרֵם alij וַיְיַשְּׁרֵם 2.Par.32.30.pro וַיְבַשֵּׁהוּ וַיְיַשְּׁרֵם direxit eos.

וַיְיַחֶל pro וַיְיַחֶל Genes. 8. 10. & expectauit. Sed

וַיָּחֶל 2. Paralip. 3.2.a rad. חָלַל Duplicant.Itē alibi pluries incæpit.

k הוֹשִׁיב non est perfecta (vt quidam) sola mutatione facta ipsius Iòd in Vàu chòlem, tunc enim totus ordo esset Perfectus, sed est imperfecta, & variant quædam chòlem in zère, vt יֵטִב in Hiphil, quam tamen ad טוֹב alij reducunt.

הֵיטִיב Præter. Gen. 12.	מֵטִיב sine Iòd.
הֵיטַבְתָּ Ierem. 1. 12.	מֵיטִיבִים Iud. 19. 22. &
הֵיטַבְתִּי Deuter. 5. 28.	אֵיטִיב Futurum.
הֵיטִיב Infinitiuus.	יֵיטִיב Soph. 1.12.
בְּהֵיטִיב & Imperatiuus.	תֵּיטִיב Genes. 4. 7.
מֵיטִי Benoni. Ion. 4.4.	

sic הֵינִיקוּ הֵינִיק Gen. 21. 7. In Futuro. וַתֵּינִק & lactauit.Exo. 2.9. הֵילִיל Soph. 1.11. in tota Hiphil. הֵילִילוּ Esa.13.6. vlulauerunt.

l מְיַמִינִים 1.Par. 12.2.Beno.dextra iacientes arcu.

m הוֹשִׁיב variat quandoque, vt יְהוֹשִׁיעַ pro יוֹשִׁיעַ Psal.117.6. sic יְהֵילִילוּ pro יְיֵלִילוּ Esa. 52. 5. vlulare facient.

¶ Futura, quorum vltima radicalis est gutturalis vel ר, vltima punctata erit patdch, vt וַתּוֹתַר Rut.2.14.adhuc superfuit.

אַל־תּוֹסַף Iob 40. 27. non addas: & semel

אַל־תּוֹסְף Prou.30.6.non addas, ex auctoritate scribentis.

n הוּשַׁב Quiescit Iòd radicalis in Vàu sciùrech, aliquando in chòlem, vt הוֹדַע Leu.4.23. aut cognitum fecit. alia exemplaria הוּדַע.

o הוּלֶּדֶת Ezech. 16. 4. cum ת paragogica, &

הֻלֶּדֶת Gen. 40.20. pro הוּלַד in die nasci Pharaonis.

p Quandoque Iòd in Vàu conuertitur, vt in יְדֹה confiteri.

M וּתְתוּדוּ

וְהִתְוַדּוּ Num. 5. 7. & confitebuntur.
בְּהִתְוַדַּע Genes. 45. 1. dum manifestaret se.
אֶתְוַדַּע Num. 12. 6. manifestabor.

DE QVIESCENTIBVS Haijn Vàu, seu Iòd.

Hic ordo satis diffi ilis est, & plura in eo obseruanda, sed cum prouentu; nam ex eo pendet alter ordo Duplicantium, qui & inflexione, & cognatione, seu agnatione sunt similes.

Pertinent huc verba omnia, quorum secunda est Vàu, vel Iòd quiescens, quæcunque sit tertia; longe, latèque patet, & infinita continet verba, quicquid alij senserint. Sunt autẽ infrascripta verba.

און affici.
אוץ coercere.
אור lucere.
בוא venire.
בוז despicere.
בוך irretire.
בון intelligere.
בוס conculcare.
בוק euacuare.
בוש erubescere.
גור turmatim venire
גוז volare, recedere.
גוח educere.
גול &
גיל exultare.
גור peregrinari.
גור expauescere, augere.
דוג piscari.
דוח eijcere.
דוך contundere.
דום silere.

דון disceptare. &
דין
דוץ lætari.
דור incolere.
דוש excutere.
הום & tumultuose
המה agere.
חין velle, paratũ esse
הול &, insanire, &c.
הלל
הול tabernaculum figere.
זוב fluere.
זור superbire.
זול vilipendere
זון nutrire.
זוע commouere.
זור quassare, & alienare.
זוך mundum esse. &
זכך
חוג circuire.

חור ænigmatizare.
חוט consuere.
חול tremere, dolere, expectare, & alia.
חלל idem.
חול prophanare, creare.
חום & חמם calere.
חוס misereri.
חור dealbari.
חוש festinare.
טוב bonum esse.
טוח obducere, deaurare.
טוש volare.
כול posse, sustinere.
כון intendere, disponere.
לוז recedere.
לוט abscondere rem.
לון pernoctare.
לוע deglutire.

לוץ illudere.
לוש commiscere farinam.
מוג dissolui, tabescere
מוט &, nutare.
מוט
מוך deprimi, attenuari.
מול circuncidere
מוש declinare. &
משש
מות mori.
מוץ emulgere. &
מיץ exprimere.
נוא prohibere.
נוב loqui in pohel.
נוד moueri, lamentari.
נוח quiescere.
נוט moueri.
נום dormire.
נוס fugere.
נוע vagari.

נוּף levare,&c.	עוּז : עִיז &	קוּר fodere.	שׁוּר lenire, obduce-
נוּץ florere & נִיץ	עָזַז pręualere.	קוּשׁ colligere.	re.
סוּג recessit.	פּוּג deficere dissolui.	קוּץ &	שׂוּחַ orare.
סוּד patefacere.	פּוּחַ flare.	קָצַץ abscindere.	שׁוּחַ incuruare
סוּךְ inungere . &	פּוּן forte facere,du-	רוּב &	שׁוּט circuire.
סִיךְ	bitare.	רָבַב multiplicare.	שׂוּךְ sepire.
סוּף consumi.	פּוּץ dispergere	רוּב litigare.	שׂוּם ponere.
סוּר recedere, & ac-	פּוּק educere.	רוּד vagari.	שׁוּעַ oblinere.
cedere.	פּוּר frangere.	רוּחַ odorari , &	שׁוּף contundere.
סוּת prouocare. &	פּוּשׁ crescere.	רִיחַ	שׁוּק appetere.
סִית incitare.	צוּד venari.	רָוַח est perfecti ordi-	שׁוּר canere, aspice-
עוּב obscurare.	צוּם ieiunare.	nis.	re.
עוּג coquere,	צוּף superfluere .	רוּם altum esse.	שׂוּר dominari.
עוּד testificari.	צוּץ & צִיץ floruit.	רוּעַ malum esse.	שׂוּשׂ lætari.
עוּט obiurgare.	צוּק tribulare.	רוּעַ frangere.	שׁוּת ponere.
עוּל lactare . &	צוּר obsidere , figu-	רוּף conterere.	שׁוּן siue
עָלַל	rare,&c.	רוּץ currere.	שָׁנַן acuere.
עוּן augurari , vel	צוּת &	רוּשׁ indigere.	תּוּף &
עָנַן	צִית succendere.	רוּק &	תָּפַף tympanum per-
עוּף volare	קוּט succidere. &	רִיק euacuare.	cutere.
עוּר euigilare.	קָטַט exterminare.	רוּר &	תּוּר lustrare , explo-
עוּר denudare.	קוּם surgere.	רִיר fluere.	rare.
עוּשׁ congregare. &	קוּן plangere.	שׁוּב redire.	תּוּם siue.
cumulare.	קוּץ tedere,euigilare.	שׂוּב senuit.	תָּמַם perfectum esse.

Primo igitur ponetur exemplum , deinde verò regulæ ; praxi enim supposita , facilis erit speculatio . Duo autem erunt exempla , quia continet gutturales in prima, vel tertia sede.

בון Radix,Paradigma Coniugationis kàl .

Præteritum *tripliciter facit* .

Per camèz		Per zère	per chòlem
intellexit	venit	mortuus est.	illuxit
בָּן a	בָּא	מֵת	אוֹר
בַּנְתָּ	בָּאתָ	מַתָּה	אוֹרְתָּ
בַּנְתִּי	בָּאתִי	מַתִּי	אוֹרְתִּי

בָּנוּ	בָּאוּ	מֵתוּ	אוֹרוּ
בַּנְתֶּם & Mal.4.2. וּפִשְׁתֶּם	בָּאתֶם	מַתֶּם	אוֹרְתֶם
בַּנְנוּ vel בַּנּוּ per contract.	בָּאנוּ	מַתְנוּ	אוֹרְנוּ
בָּנָה & Zach.5.4. וְלָנָה	בָּאָה	מֵתָה	אוֹרָה
בַּנְתְּ	בָּאתְ	מַתְּ	אוֹרְתְּ
בַּנְתֶּן	בָּאתֶן	מַתֶּן	אוֹרְתֶּן

Benonì.

בֵּן	בָּא	מֵת	אוֹר
בָּנִים	בָּאִים	מֵתִים	אוֹרִים
בָּנָה	בָּאָה	מֵתָה	אוֹרָה
בָּנוֹת	בָּאוֹת	מֵתוֹת	אוֹרוֹת

Pahùl.

בּוּן	בוּא	
בּוּנִים	Inusitatum.	Verba sunt intransitiua communiter in hac specie, & ideo caret Pahùl.
בּוּנָה		
בּוּנוֹת		

Infinitiuus.

בּוֹן vel בִּין vel בּוֹן	בֹּא	מוּת	אוֹר
			בכון

בְּבוֹן	בְּבֹא	בְּמוֹת	בְּאוֹר
כְּבוֹן	כְּבֹא	כְּמוֹת	כְּאוֹר
לָבִין	לָבֹא	לָמוּת	לָאוֹר
מִבּוֹן	מִבֹּא	מִמּוֹת	מֵאוֹר

Imperatiuus.

בִּין	בֹּא	מֻת	אוֹר
בִּינוּ	בֹּאוּ		אוֹרוּ
בִּינִי	בֹּאִי		אוֹרִי
בִּינֶנָה	בֹּאנָה		אוֹרְנָה

Futurum.

אָבִין	אָבֹא	אָמוּת	אָאוֹר
יָבִין	יָבֹא	יָמוּת	יָאוֹר
תָּבִין	תָּבֹא	תָּמוּת	תָּאוֹר
נָבִין	נָבֹא	נָמוּת	נָאוֹר
יָבִינוּ	יָבֹאוּ	יָמוּתוּ	יָאוֹרוּ
תָּבִינוּ	תָּבֹאוּ	תָּמוּתוּ	תָּאוֹרוּ
תָּבִין	תָּבֹא	תָּמוּת	תָּאוֹר
תָּבִינִי	תָּבֹאִי	תָּמוּתִי	תָּאוֹרִי
תְּבִינֶנָה	תְּבֹאֶינָה vel תָּבֹאנָה	תְּמוּתֶנָה	תְּאוֹרֶנָה

Niphal pret.		נְבוּנוֹתָ	נְאוֹרֹתָ
intellectus est.	illuxit	נְבוּנוֹתִי	נְאוֹרוֹתִי
נָבוֹן	נָאוֹר	נְבוֹנוּ	נָאוֹרוּ
			נבוגותם

נְכוּנוֹתֶם	נְאוֹרוֹתֶם
נְכוּנוֹנוּ	נְאוֹרְנוּ
נְכוּנֹתָ	נְאוֹרְתָ
נְכוּנוֹתְ	נְאוֹרְתְּ
נְכוּנוֹתֶן	נְאוֹרוֹתֶן

Benonì.

נָכוֹן	נָאוֹר
נְכוֹנִים vel נְכוֹנִים *firmati.*	נְאוֹרִים
נְכוֹנָה	נְאוֹרָה
נְכוֹנוֹת	נְאוֹרוֹת

Infinitiuus.

הִכּוֹן vel חִדּוּשׁ *teri.*	הֵאוֹר
בְּהִכּוֹן	בְּהֵאוֹר
כְּהִכּוֹן	כְּהֵאוֹר
לְהִכּוֹן	לְהֵאוֹר
מֵהִכּוֹן	מֵהֵאוֹר

Imperatiuus.

הִכּוֹן	הֵאוֹר
הִכּוֹנוּ	הֵאוֹרוּ
הִכּוֹנִי	הֵאוֹרִי
הִכּוֹנָּה	הֵאוֹרְנָה

Futurum.

intelligar.	illuminabor.
אֶכּוֹן	אֵאוֹר
יִכּוֹן	יֵאוֹר
תִּכּוֹן	תֵּאוֹר
נִכּוֹן	נֵאוֹר
יִכּוֹנוּ	יֵאוֹרוּ
תִּכּוֹנוּ	תֵּאוֹרוּ
תִּכּוֹן	תֵּאוֹר
תִּכּוֹנִי	תֵּאוֹרִי
תִּכּוֹנֶּנָה	תֵּאוֹרְנָה

PIHEL, ſed inuſitata vt plurimum, quia Pohèl eſt illius loco.

Preteritum.

Inuſitata.		Vſitatum
כִּוֵּן	אִוֵּר	קִיֵּם

Benonì.

מְכַוֵּן	מְקַיֵּם

Pahùl.

מְכֻוָּן	מְקֻיָּם

Infinitiuus.

כַּוֵּן	קַיֵּם

Imperatiuus.

כַּוֵּן	קַיֵּם

Futurum.

אֲכַוֵּן	אֲקַיֵּם

Sic

PVHAL quæ etiam vt p urimum est inusitata.

Præteritum.

קֻיַּם כֻּנַּן

Benonì.

מְקֻיָּם מְכֻנָּן

Infinitiuus.

קֻיּוֹם כֻּנּוֹן

Futurum.

אֲקֻיַּם אֲכֻנַּן

POHEL, quæ est actiuæ, & passiuæ significationis, loco vtriusque, sic inflectitur, & vsitatur.

Præteritum.

קוֹמֵם h כּוֹנֵן

קוֹמַמְתָּ כּוֹנַנְתָּ

קוֹמַמְתִּי כּוֹנַנְתִּי

קוֹמְמוּ כּוֹנְנוּ

קוֹמַמְתֶּם כּוֹנַנְתֶּם

קוֹמַמְנוּ כּוֹנַנְנוּ

vel כּוֹנַנּוּ

קוֹמְמָה כּוֹנְנָה

קוֹמַמְתְּ כּוֹנַנְתְּ

קוֹמַמְתֶּן כּוֹנַנְתֶּן

Benonì.

מְקוֹמֵם מְכוֹנֵן

מְקוֹמְמִים מְכוֹנְנִים

מְקוֹמְמָה מְכוֹנְנָה

מְקוֹמְמוֹת מְכוֹנְנוֹת

Pahùl.

מְקוֹמָם מְכוֹנָן

מְקוֹמָמִים מְכוֹנָנִים

מְקוֹמָמָה מְכוֹנָנָה

מְקוֹמָמוֹת מְכוֹנָנוֹת

Infinitiuus.

קוֹמֵם כּוֹנֵן

בְּקוֹמֵם בְּכוֹנֵן

כְּקוֹמֵם כְּכוֹנֵן

לְקוֹמֵם לְכוֹנֵן

מִקּוֹמֵם מִכּוֹנֵן

Imperatiuus.

קוֹמֵם כּוֹנֵן

קוֹמְמוּ כּוֹנְנוּ

קוֹמְמִי כּוֹנְנִי

קוֹמֵמְנָה כּוֹנֵנְנָה

Futurum.

אֲקוֹמֵם אֲכוֹנֵן

יְקוֹמֵם. יְכוֹנֵן

תכונן

תְּקוֹמֵם	תְּכוֹנֵן	תְּקוֹמֵם	תְּכוֹנֵן
תְּקוֹמְמִי	תְּכוֹנְנִי	נְקוֹמֵם	נְכוֹנֵן
תְּקוֹמֵמְנָה	תְּכוֹנֵנְנָה	יְקוֹמְמוּ	יְכוֹנְנוּ
		תְּקוֹמְמוּ	תְּכוֹנְנוּ

Hiphil Prȩteritum.

הֵבִיא (cum Iòd vice Vàu)	הֵאִיר		i הֵבִין
i הֲבֵאתָ vel הֲבִיאוֹתָ	הֲאִירוֹתָ	הֲבִנֹתָ	vel more perfectorum הֲבִינוֹתָ
הֲבֵאתִי &c. cum חֲ	הֲאִירוֹתִי	הֲבִנֹתִי	הֲבִינוֹתִי
הֵבִיאוּ	הֵאִירוּ		הֵבִינוּ
הֲבֵאתֶם	הֲאִירוֹתֶם	הֲבִנֹתֶם	הֲבִינוֹתֶם
הֵבִיאנוּ	הֲאִירוֹנוּ	הֲבִנּוּ	הֲבִינוֹנוּ
הֵבִיאָה	הֵאִירָה		הֵבִינָה
הֲבֵאת	הֲאִירוֹת	הֲבִנֹת	הֲבִינוֹת
הֲבֵאתֶן	הֲאִירוֹתֶן	הֲבִנֹתֶן	הֲבִינוֹתֶן

Benonì.

מֵבִיא	מֵאִיר	i מֵבִין
מְבִיאִים	מְאִירִים	מְבִינִים
מְבִיאָה	מְאִירָה	מְבִינָה
מְבִיאוֹת	מְאִירוֹת	מְבִינוֹת

Pahùl.

מוּבָא	מוּאָר	מוּבָן
מוּבָאִים	מוּאָרִים	מוּבָנִים
מוּבָאָה	מוּאָרָה	מוּבָנָה
מוּבָאוֹת	מוּאָרוֹת	מוּבָנוֹת

Infini-

Infinitiuus.

הָבֵן vel הָבִין	הָאִיר :	הָבֵא vel הָבִיא
בְּהָבִין	בְּהָאִיר	בְּהָבִיא
כְּהָבִין	כְּהָאִיר	כְּהָבִיא
לְהָבִין	לְהָאִיר	לְהָבִיא
מֵהָבִין	מֵהָאִיר	מֵהָבִיא

Imperatiuus.

הָבֵן	הָבֵא
vel הָבִין	vel הָבִיא
הָבִינוּ	הָבִיאוּ
הָבִינִי	הָבִיאִי
הָבֵנָּה	הָבִיאֶנָה

Futurum.

אָבֵן	אָבֵא
vel אָבִין	vel אָבִיא
יָבִין	יָבִיא
תָּבִין	תָּבִיא
נָבִין	נָבִיא
יָבִינוּ	יָבִיאוּ
תָּבִינוּ	תָּבִיאוּ
תָּבִין	תָּבִיא
תָּבִינִי	תָּבִיאִי
תָּבֵנָּה	תְּבִיאֶנָה

Hophàl Prȩteritum.

intelligi iussus fuit	Inusitat.	Vsitatum. adduci iussus.
הוּבַן	הוּאַר	הוּבָא
הוּבַנְתָּ	הוּאַרְתָּ	הוּבֵאתָ
הוּבַנְתִּי	הוּאַרְתִּי	הוּבֵאתִי
הוּבְנוּ	הוּאְרוּ	הוּבְאוּ
הוּבַנְתֶּם	הוּאַרְתֶּם	הוּבֵאתֶם
הוּבַנּוּ	הוּאַרְנוּ	הוּבֵאנוּ
	N	הוכנה

הוּכָנָה	הוּאֲרָה	הוּבָאָה
הוּכַנְתָּ	הוּאֲרְתָּ	הוּבָאתָ
הוּכַנְתֶּן	הוּאֲרְתֶּן	הוּבֵאתֶן

Benonì.

הוּכָן	הוּאָר	הוּבָא
הוּכָנִים	הוּאָרִים	הוּבָאִים
הוּכָנָה	הוּאָרָה	הוּבָאָה
הוּכָנוֹת	הוּאָרוֹת	הוּבָאוֹת

Infinitiuus.

הוּכַן	הוּאַר	הוּבָא

Futurum.

אוּכַן	אוּאַר	אוּבָא
יוּכַן	יוּאַר	יוּבָא
תּוּכַן	תּוּאַר	תּוּבָא
נוּכַן	נוּאַר	נוּבָא
יוּכְנוּ	יוּאֲרוּ	יוּבְאוּ
תּוּכְנוּ	תּוּאֲרוּ	תּוּבְאוּ
תּוּכַן	תּוּאַר	תּוּבָא
תּוּכְנִי	תּוּאֲרִי	תּוּבְאִי
תּוּכַנָּה	תּוּאַרְנָה	תּוּבָאנָה

Hithpahèl etiam Inuſitata, prout Pihèl;& ſic formaretur.

Præteritum.		Benonì.	
הִתְכּוֹנֵן	הִתְקַיֵּם	מִתְכּוֹנֵן	מִתְקַיֵּם

Infini-

Infinitiuus.

חתקים חתבנן

Imperatiuus.

חתקים חתבנן

Futurum.

אתקים אתבנן

Verum eius vices gerit Hithpohèl, quæ à sua Pohèl formatur præposita syllaba הת nullo addito daghèsc; & per hoc differt omninò ab Hithpahèl, atque ita discrepantis Paradigma proprium a nobis ponitur.

Preteritum.

התבונן	התקומם	התרומם
התבוננת	התקוממת	התרוממת
התבוננתי	התקוממתי	התרוממתי
התבוננו	התקוממו	התרוממו
התבוננתם	התקוממתם	התרוממתם
התבוננו	התקוממנו	התרוממנו
התבוננה	התקוממה	התרוממה
התבוננת	התקוממת	התרוממת
התבוננתן	התקוממתן	התרוממתן

Benonì

מתבונן	מתקומם	מתרומם
מתבוננים	&c.	
מתבוננה		
מתבוננות		

Infinitiuus.

הִתְכּוֹנֵן	הִתְקוֹמֵם	הִתְרוֹמֵם
כְּהִתְכּוֹנֵן	&c.	
בְּהִתְכּוֹנֵן		
לְהִתְכּוֹנֵן		
מֵהִתְכּוֹנֵן		

Imperatiuus.

הִתְכּוֹנֵן	הִתְכּוֹנֵן &c.	הִתְרוֹמֵם
הִתְכּוֹנְנוּ		הִתְרוֹמְמוּ &c.
הִתְכּוֹנְנִי		
הִתְכּוֹנֵנָּה		

Futurum.

אֶתְכּוֹנֵן &c.	אֶתְקוֹמֵם	אֶתְרוֹמֵם
תִּתְכּוֹנֵנָּה	& reliqua.	תִּתְמוֹגַגְנָה Amos 9.13.

De Quiescentibus Hàÿn Iòd.

Quiescentia Hàijn Iòd eadem sunt cum superioribus. Rariora sunt, sed eundem coniugandi modum sequuntur. Reperiuntur tantū in kàl, & Hiphil, vt טִיל proijcere, גִּיל exultare, & alia quæ sunt huius ordinis.

¶ Porrò nota, quod quæ dicuntur esse ordinis Hàijn Iòd, eadem potes reducere ad Hàijn Vàu: Vàu.n. & Iòd sunt permutabiles, & in inflexionibus vna alterius vicem subit. ergo גִּיל & גּוּל: קִיא vel קוּא euomere, ad eandem radicē reducito, & eiusdem ordinis dicito.

¶ Secundo, reijce illorum sententiam, qui ad hunc ordinem reducunt (cum Iòd sit mobilis semper) quæ habent Iòd mobilem, vt אַיֵּב Ista enim pertinent (pace illorum) ad Quiescentia Pè àleph.

Itaque

Itaque ſit regula, quoties Iòd, vel Vàu media, vel ſecunda rad. eſt mobilis, non erit verbum huius claſſis, vt קָוָה vt אָוָה vt אָיַב & ſimilia. Quãdo vero Vàu, & Iòd quieſcit, quæcunq. ſit tertia, vel prima radicalis, vt בּוֹא venire, vt קוֹא euomere אוֹר lucere, vt קוּם ſurgere, vt מוּת mori, vt לִין pernoctare, vt שׂוּשׂ vel שִׂישׂ exultare, lætari, moueri נוּע vagari, & ſimilia, erũt huius ordinis vt נוּד & נָדַד. Nota

Vnde ſit quod propter iſtam commixtionem Iòd pro Vàu, & è contra, quædam verba inflectantur in Futuris Kàl per Iòd, & Vàu, vt infra.

Regulæ, & Exceptiones.

¶ Omnia verba quæ habent ſecundam rad. Vàu vel Iòd (quieſcentem tamen in radice) ſunt huius ordinis, vt ſupra dictum eſt.

¶ Habet, vel formare ſolet, & poteſt nouẽ Coniugationes (vt etiã Duplicantia) Kàl קָם ſurrexit

		Hophàl	הוּקַם
Niphàl	נָקוֹם	Hithpahèl	הִתְקַיֵּם
Pihèl	קִיֵּם	Pohèl	קוֹמֵם Quadrata
Puhàl	קֻיַּם	Hithpohèl	הִתְקוֹמֵם
Hiphil	הֵקִים		

Quia tamen quæ habent Pohèl & Hithpohèl, non formant, vel raro formant Pihèl, & Puhàl, ideo dici poteſt habere ſeptem; ſed rectius dices Nouem.

¶ Confunduntur tertio hæc, & Duplicantia, ideſt, Quædam verba inflecti ſolent per hunc, & Duplicantium ordinem: Vel ſi mauis dicere: Quædam Verba duas radices habere poſſunt, ſeu duplicis ordinis eſſe ſolent, & declinata ſecundũ Quieſcentia Hàijn, erunt illius ordinis; inflexa vero per Duplicantia, erunt illius. Ea ſunt exempli gratia: Nota

בּוֹשׁ & בָּשַׁשׁ	erubeſcere	זוּל & זָלַל	vilipendere.
רוּץ & רָעַע	confringere	פּוּץ & פָּצַץ	diſpergere.

Reliqua exempla habes in Tabula Verborum Quieſcentium; alia infra in Tabula Duplicantium.

Præ-

a Præteritum Kál Triplicis formæ reperitur, Prioris per ָ vt קָם Secundæ per ֵ vt מֵת Tertiæ p chòlē vt אוֹר

טוֹב	קַמְתָּ	מַתָּה	מֵתָה	אוֹרְתִּי
טוֹבְךָ	קַמְתִּי	מַתְתִּי	&contract. מַתִּי	אוֹרְתִּי
		מַתּוּ	&c.	אוֹרוּ

Reperitur cum pleonasmo וְקָאם Hos. 10. 14. & surget. sic וְרָאֲמָה Zach. 14. 10. potest etiam radix constitui רָאם.

b Benoni Kál eandem formam cum Præter. retinet, sed per totum seruat camèz, quæ solo iudicio ex cõtextu adhibito cognoscitur vt הַשָּׂם Psal. 104.3. qui est ponens. כִּי מֵת Esa.38.1. quia moriens.

Item cum sciùrech סוּר סוּרִים חוּשׁ חוּשִׁים.

c Imperatiuus, & Infinitiuus habent communiter sciùrech, aut chòlem, vt aliquando chirech, vt עוּרוּ שׂוּשׂ, שׂוּם Deut. 17. 15. בִּינוּ

Item recipit א in principio אָרוּשׁ Esa.28.29. דִּין

& ה in fine רוֹעָה Esa. 24. 19. שִׂים Pone. Gen. 24. 2.

d Habet Futurum litteras איתן punctatas ָ idque obserua.

Formatur vero multipliciter,

Primo per ָ & chirech תָּשִׂים אָשִׂים Deut.17.15. pones יָשִׂישׂ אָשִׂישׂ.

Secundo per camèz & sciùrech, vt יָבוּן אָבוּן: (gaudebo.

Tertio per ָ & ָ loco chòlē, אָרָץ & יָרָץ sic cum Vāu conuersiua.

Gen.24.19. יָקָם אָקָם Num.22.3. יָקָץ אָקָץ & surrexit.

Si prima, aut tertia fuerit gutturalis aut ר tunc communiter est cum patàch, & vàu remouetur, vt

וַיָּעַף 2. Sam. 22. 11.

וַיָּסַר Iud. 4. 38.

וַתָּנַח Gen. 8. 4.

וַתָּחָם cum ָ 1.Sam.24. Ezech.4.

Item cum atnàch, & soph. passuch, & interdum zacheph est

cum chòlem, vt

וַיָּעוֹף Psal.19.

וַיָּמֹת Gen. 5.5.

וַתָּמוֹג Hamos 9. 19.

& cum duplici patàch

וַתַּחַשׁ Iob 31. 5.

Hæc verba sunt intransitiua communiter, & carent Pahùl.

e נָבוֹן facit etiam נָכוֹן & נָרוּץ & נָבוֹן quando prima est gutturalis נְעוּרָתִי נְעוּרוֹת נֵעוֹר נְנוּבִים. Zach. 3. 13. Exod. 14. 3.

f אָבוֹן etiam Futurum, si prima est gutturalis, punctatur zère, יָעוֹר Hier. 6. 22. sic אֵאוֹר 2. Sam. 2. 32.

תָּרוֹץ Ezech. 29. 7. יָאוֹר vt suppleatur nun coniug.

g בּוֹנֵן Hæc coniugatio rara est, posuimus tamen illam, vt esset cæterorum paradigma; & quia in aliquibus verbis mutatur Vàu in Iòd, vt קַיֵּם Psal. 119. 28. ad quam reducunt quidam

חַיֵּב sine daghèsc, Dan. 1. 10. condemnabitis.

Quædam habent vàu mobile, vt עִוֵּר 2. Reg. 25. 7. excæcauit. sic שִׁוַּע Psal. 30. 3. vociferatus est.

h POHEL differens est a Pihèl, nec tertia reduplicatur pro Vàu, vt supra dictum est. Vocatur enim Pihèl a forma, vt Elias Leuita Germanus, quem cæteri sequuntur. & quod sit diuersa a reliquis coniugationibus, nota quod reperitur in alijs ordinibus, & eandem variandi rationem habet.

Iuxta sensum tamen actiuè & passiuè vertenda erit, vt patet ex Scripturis. vt כּוֹנָנוּ Psal. 37. 23. firmati sunt.

כּוֹנַנְתָּ Psal. 119. 90. stabilisti, firmasti. Reperitur

רוֹעֲעוּ a rad. רוּעַ per metathesim, יְעֹעֵרוּ clamabunt Esa. 15. 5.

alij a עָעַר alij a עוּר & alterū y stare loco ר pro יְעֹרֵרוּ Vide Thesaurū.

i הֵבִין Hiphil communiter tertia persona cum zère. Reperitur tamen prima cum cathèph segòl הֱקִיצוֹתִי Psal. 140. 18.

& cum cathèph patàch הַעִידוֹתִי Deut. 4. 26.

Quædā amittunt ה formatiuum vt רִיבוֹתָ pro הֲרִיבוֹתָ Iob 33.

בִּינוֹתִי pro הֲבִינוֹתִי Dan. 9. 2. וְדִיגוּם pro וְהֲדִיגוּם Hier. 16. 16.

Quædam habent chirech, vt הֲזִילוּהָ Thr. 1. 8.
& daghèsc pro zère, הִסִּיתוּךָ Hier. 38. 22.

Quædam habent ה cum zère & patàch in prima radicali, vt וְהֵטַלְתִּי Hier. 16. 13. & tollam.
וְהֵפַרְתָּ 2. Sam. 15. 34. & labefactabis

Hoc

Hoc ideo, quia inflectitur dupliciter, vt supra diximus.

d מֵבִין reperitur etiam cum patăch in prima radicali, vt מֵמֵר Esa. 44. 25. & מֵצִק Esa. 51. 13. molestiam afferentis.

distingue מֵרֵעַ pro מֵרַע & plur. מְרֵעִים psal. 37. 9. malignantium. a מְרִיעִים a rad. רִיעַ Esd. 3. 13. iubilantium.

Item מֵסִית Hier. 43. 3. incitans. Reperitur מַלִּינִים Exod. 16. 8. alia exemplaria מַלִּנִם sine iòd pluralis num.

m Infinitiuus item facit cum ה paragogica בִּינָה

Et Imperatiuus הָבִינָה vel בִּינָה deficiente hè formatiua temporis הֲשִׁיבָה Psal. 51. 14. reddere.

Sic לָרִיב pro לְהָרִיב Esai. 3. 13. ad iudicandum. sed שִׂים pro הָשִׂים Gen. 24. 2. pone. בִּינוּ pro הָבִינוּ psal. 94. 7.

& cum — vt הָשֵׁן Esa. 6. 6. impingua. הָשֵׁב Hier. 21. 33. restitue.

& cum he paragogica & cum camèz loco chirech לְהֲנָפָה ad exagitand. Esa. 30. 28. pro לַהֲנִפָה, vel, ad inuoluendum.

n Futurum dupliciter, vt vides, vt in Perfectis, per zère, & chirech. Reperitur tamen תָּלֵן pro תָּלִין 2. Sam. 17. 16. pernoctabis.

& וַיָּנַח & requiescere fecit. Ios. 21. 45.

Item אָבִינָה psal. 73. 17. cum hè paragogica.

וַתָּסַר & Hos. 2. 2.

וַתָּסַר pro וַתָּסִיר Gen. 38. 13.

וַיָּסַר Gen. 41. 42. & amouit.

וַיָּשֶׁב Iud. 17. 3. & reduxit.

וַיָּמֶץ & expressit. Iud. 6. 38.

וַנָּשֶׁב Gen. 43. 21. & reduximus.

וַתָּרָץ & confregit. Iud. 9. 53.

& cum daghèsc יַסִּית Esa. 36. 18.

וַתָּחֶל Hier. 51. 29. & doluit.

& cum Aleph loco Iòd mediæ, vt יָנֵאץ pro יָנֵץ Eccl. 12. 5. florebit.

¶ Et תְּקִימֶנָה Ier. 44. 25. pro תָּקֹמְנָה surgere facient.

תְּהִימֶנָה Mich. 2. 12. tumultuabũt

o הִתְכּוֹנֵן Reperitur cum — in vltima & ה formatiua abiecta, vt תִּתְכּוֹנָנִי pro תִּכּוֹנָנִי Esa. 54. 14. firmaberis.

אֶתְרוֹמָם pro אֶרוֹמָם Esa. 33. 10. exaltabo meipsum.

Quie-

Quiescentia Làmed Aleph.

Huius ordinis sunt infrascripta Verba.

בָּטָא lubrice loqui.	חָבָא absondit.	מָלֵא repleuit	פָּרָא creuit.
בָּלָא contriuit.	חָטָא deliquit.	מָצָא inuenit.	צָמָא sitiuit.
בָּדָא mentitus est.	חָלָא ægrotauit.	מָרָא exaltauit in hiphil.	קָנָא zelatus est.
בָּרָא creauit.	חָמָא abscondit.		קָפָא coagulatum est.
גָּמָא celeriter ingurgitauit.	טָמָא immundus fuit.	סָבָא inebriauit.	קָרָא vocauit.
	כָּלָא prohibuit.	סָלָא laudauit.in Pihel	קָרָא occurrit.
דָּכָא contriuit.	כָּמָא extinxit.	פָּלָא mirabilis f.	רָפָא mederi.

Hic ordo differt à Quiescentibus Làmed Hè, quia in istis Aleph ferè semper est mobilis, & quiescit raró. He veró perit, & quiescit, vt plurimum, vel conuertitur in alias litteras. **Nota**

In Infinitis ergo a Perfectis differt, quibus in fine additur Tau more Quiescentium He. Quiescit tamen א in ָ ֵ ֶ & chòlé, sed ante ח & ה chòlem & ו nunqua, vt in Paradigmate.

Kàl Præt.

מָצָא [a]

מָצָאתָ

מָצָאתִי

מָצְאוּ

מְצָאתֶם

מָצָאנוּ

מָצְאָה

vel קָרָאת

מָצָאתְ

מְצָאתֶן

Beno.

מֹצֵא [b]

מֹצְאִים

מֹצְאָה

vel מֹצֵאת

מֹצְאוֹת

Pahùl.

מָצוּא

מְצוּאִים

מְצוּאָה

מְצוּאוֹת

Infinit.

perfectè.

מְצֹא [e]

vel מְצֹא

vel מְצָא

vel מְצֹאת

בִּמְצֹאת

vel בִּקְרֹא

כִּמְצֹאת

vel כִּקְרֹא

לִמְצֹאת

vel לִקְרֹא

מִמְּצֹאת

Imper.

מְצָא [d]

מִצְאוּ

מִצְאִי

מְצֶאנָה

vel קְרָאן

vel קְרָאֶן

Futur.

אֶמְצָא [c]

יִמְצָא

תִּמְצָא

נִמְצָא

יִמְצְאוּ

תִּמְצְאוּ

תִּמְצָא

תִּמְצְאִי

תִּמְצֶאנָה

vel תִּקְרָאן

Niph.prę.

נִמְצָא

נִמְצֵאת

נִמְצֵאתִי
נִמְצְאוּ
נִמְצֵאתֶם
נִמְצֵאנוּ
נִמְצְאָה
נִמְצֵאת
נִמְצֵאתֶן

Beno.

נִמְצָא
נִמְצָאִים
נִמְצָאָה
vel נִמְצֵאת
נִמְצָאוֹת

Infinit.

הִמָּצֵא
vel הִמָּצְאוֹת
בְּהִמָּצֵא
כְּהִמָּצֵא
לְהִמָּצֵא
מֵהִמָּצֵא

Imper.

הִמָּצֵא
הִמָּצְאוּ
(& cõtra- הִמָּצְעוּ
הִמָּצְאִי
הִמָּצֶאנָה

Futur.

אֶמָּצֵא
אִמָּצֵא
יִמָּצֵא
תִּמָּצֵא
נִמָּצֵא
יִמָּצְאוּ
תִּמָּצְאוּ
תִּמָּצֵא
תִּמָּצְאִי
תִּמָּצֶאנָה

Pihèl præt.

מִצֵּא
מִצֵּאתָ
מִצֵּאתִי
מִצְּאוּ
מִצֵּאתֶם
מִצֵּאנוּ
מִצְּאָה
מִצֵּאת
מִצֵּאתֶן

Beno.

מְמַצֵּא
מְמַצְּאִים
מְמַצְּאָה
vel מְמַצֵּאת
מְמַצְּאוֹת

Pahùl.

מְמֻצָּא
מְמֻצָּאִים
מְמֻצָּאָה
מְמֻצָּאוֹת

Infinit.

מַצֵּאת
vel מַצֵּא
בְּמַצֵּאת
כְּמַצֵּאת
לְמַצֵּאת
מִמַּצֵּאת

Imper.

מַצֵּא
מַצְּאוּ
מַצְּאִי
מַצֶּאנָה

Futur.

אֲמַצֵּא
יְמַצֵּא
תְּמַצֵּא
נְמַצֵּא
יְמַצְּאוּ
תְּמַצְּאוּ
תְּמַצֵּא
תְּמַצְּאִי
תְּמַצֶּאנָה

Puhàl prę.

מֻצָּא
מֻצֵּאתָ
מֻצֵּאתִי
מֻצְּאוּ
מֻצֵּאתֶם
מֻצֵּאנוּ

מצאה

מְצֵאָה
מְצֵאתָ
מְצֵאתֶן

Beno.

מְצָא
מְצָאִים
מְצָאָה
מְצָאוֹת

Infinit.

מְצֹאת

Futur.

אֲמְצָא
יְמְצָא
תְּמְצָא
נְמְצָא
יְמְצְאוּ
תְּמְצְאוּ
תְּמְצָא
תְּמְצְאִי
תְּמְצֶאנָה

Hiph.pręt.

הִמְצִיא
הִמְצֵאתָ
הִמְצֵאתְ
הִמְצֵאתִי
הִמְצִיאוּ
הִמְצֵאתֶם
הִמְצֵאנוּ
הִמְצִיאָה
הִמְצֵאתָ
הִמְצֵאתֶן

Beno.

מַמְצִיא
מַמְצִיאִים
vel מַמְצִיאָה
מַמְצֵאת
מַמְצִיאוֹת

Pahùl.

מַמְצָא
מַמְצָאִים
מַמְצָאָה
מַמְצָאוֹת

Infinit.

הַמְצִיא
vel הַמְצִיא
vel הַמְצִיאַת
בְּהַמְצִיאַת
כְּהַמְצִיאַת
לְהַמְצִיאַת
מֵהַמְצִיאַת

Imper.

הַמְצֵא
vel הַמְצִיא
הַמְצִיאוּ
הַמְצִיאִי
הַמְצֶאנָה

Futur.

אַמְצֵא
vel אַמְצִיא
יַמְצִיא
תַּמְצִיא
נַמְצִיא
יַמְצִיאוּ
תַּמְצִיאוּ
תַּמְצִיא
תַּמְצִיאִי
תַּמְצֶאנָה

Hoph.pręt.

הָמְצָא
הָמְצֵאתָ
הָמְצֵאתִי
הָמְצְאוּ
הָמְצֵאתֶם
הָמְצֵאנוּ
הָמְצְאָה
הָמְצֵאתְ
הָמְצֵאתֶן

Beno.

Inusitatum.

הָמְצָא
הָמְצָאִים
הָמְצָאָה
הָמְצָאוֹת

Infinit.

הָמְצֵא
vel הָמְצְאַת

Futur.

אָמְצָא
יָמְצָא
תָּמְצָא
נָמְצָא

יִמָּצְאוּ	הִתְמַצֵּאת	vel הִתְמַצֵּאת	Futur.
תִּמָּצְאוּ	הִתְמַצֵּאתֶם	בְּהִתְמַצְּאת	אֶתְמַצֵּא
תִּמָּצֶא	הִתְמַצֵּאתֶן	כְּהִתְמַצְּאת	יִתְמַצֵּא
תִּמָּצְאִי	Beno.	לְהִתְמַצְּאת	יִתְמַצֵּא
תִּמָּצֶאנָה	מִתְמַצֵּא	מֵהִתְמַצְּאת	תִּתְמַצֵּא
Hith. præt.	מִתְמַצְּאִים	Imper.	נִתְמַצֵּא
הִתְמַצֵּא	מִתְמַצְּאָה	הִתְמַצֵּא	יִתְמַצְּאוּ
הִתְמַצֵּאתָ	vel מִתְמַצֵּאת	הִתְמַצְּאוּ	תִּתְמַצְּאוּ
הִתְמַצֵּאתִי	מִתְמַצְּאוֹת	הִתְמַצְּאִי	תִּתְמַצֵּא
הִתְמַצְּאוּ	Infin.	הִתְמַצֶּאנָה	תִּתְמַצְּאִי
הִתְמַצֵּאתֶם	הִתְמַצֵּא		תִּתְמַצֶּאנָה
הִתְמַצֵּאנוּ			

Regulæ, & Exceptiones.

a Hoc Præteritum habet duplicem formam, per camèz, & camèz, vt קָרָא per camèz, & zère, vt מָלֵא Eccl. 8. 11. præteritum ammittit àleph, vt

מַלּוּ pro מָלְאוּ Ezech. 28.16. מַלֵּתִי pro מָלֵאתִי Iob 32.18.

מָצָתִי pro מָצָאתִי Num. 11.11. עָמִית pro עָמָאתְ Ruth. 2.9.

נָשׂוּא pro נָשְׂאוּ Psal. 139. 20.

In tertia fœminina ponitur Tàu pro Hè, vt

וְקָרָאת pro וְקָרְאָה Deut. 31. 29.

וְחָטָאת pro וְחָטְאָה Exod. 5. 16. sic

b Benoni cum zère, & cum segòl רֹפֶא 2. Reg. 20. 5.

וּמוֹצֵא Eccles. 7. 26. וְחוֹטֵא Ibidem.

In fœminino etiam קֹרָאָה contractum. Item בֹּכִיָּה flens. Thr. 1.16.

c Infinitiuus quando prima est gutturalis cum Bichlàm per patach, & cathèph patach, vt חֲטֹא לַחֲטֹא Exod. 9. 34.

מֵחֲטֹא Psal. 39. 2.

Impe-

d Imperatiuus facit קְרֶאנָה & קְרֶאןָ & Ruth. 1. 20. קְרֶאןָ Exod. 2. 20. vocate.

e Futurum item, cum prima est gutturalis, habet segòl, & cathèph segòl, vt אֶחֱטָא & יֶחֱטָא &c. Leuit. 4.3.

Item Aleph mutatur in Hè אֶרְפֶּה pro אֶרְפָּא Ier. 3. 22. sanabo. יִבְכָּיוּן Flebunt, Iob 31. 38. Iòd pro he rad.

תְּמְצֶאנָה Reperitur, & תִּרְפֶּינָה Iòd pro Aleph, Iob. 5. 18.

f Ammittitur aliquando Aleph rad. vt הֶחֱטִי pro הֶחֱטִיא sic הֶחֱלִי pro הֶחֱלִיא Esa. 53. 10.

Quiescentia Làmed Hè.

Huius ordinis sunt infinita verba, præter quatuor supradicta; quæ habent הּ cum mappich, & ea quæ sunt Composita, vt infra. ad quem reduces etiam illa, quæ habent Vàu mobile in medio, vt קָוָה & similia.

Difficilior est præcedente, ideo maiori obseruatione indiget. sit ergo Paradigma duplex.

Preteritum Kàl.

Verbum simplex.		*Verbum cuius prima est gutturalis.*
a גָּלָה		עָשָׂה
b גָּלִיתָ		עָשִׂיתָ
גָּלִיתִי		עָשִׂיתִי
c גָּלוּ		עָשׂוּ
גְּלִיתֶם	varias	עֲשִׂיתֶם
גָּלִינוּ		עָשִׂינוּ
d גָּלְתָה		עָשְׂתָה
גָּלִית		עָשִׂית
גְּלִיתֶן	variat	עֲשִׂיתֶן

Benonì.

e גּוֹלֶה		עוֹשֶׂה
גּוֹלִים		עוֹשִׂים
גּוֹלָה		עוֹשָׂה
f גּוֹלוֹת		עוֹשׂוֹת

Pahùl.

גָּלוּי		עָשׂוּי
גְּלוּיִם	Var.	עֲשׂוּיִם
גְּלוּיָה	Var.	עֲשׂוּיָה
		גלויות

עֲשׂוּיוֹת Var. גְלוּיוֹת

Infinitiuus.

עֲשׂוֹת g גְּלוֹת

vel גָּלֹה

vel גָּלוֹ

בַּעֲשׂוֹת בִּגְלוֹת

כַּעֲשׂוֹת כִּגְלוֹת

לַעֲשׂוֹת לִגְלוֹת

מֵעֲשׂוֹת מִגְּלוֹת

Imperatiuus.

עֲשֵׂה h גְּלֵה

עֲשׂוּ Var. גְּלוּ

עֲשִׂי Var. גְּלִי

עֲשֶׂינָה Var. גְּלֶינָה

Futurum.

אֶעֱשֶׂה אֶגְלֶה

vel אַעֲשֶׂה

יַעֲשֶׂה יִגְלֶה

תַּעֲשֶׂה תִּגְלֶה

נַעֲשֶׂה נִגְלֶה

יַעֲשׂוּ יִגְלוּ

תַּעֲשׂוּ תִּגְלוּ

תַּעֲשֶׂה תִּגְלֶה

תַּעֲשִׂי תִּגְלִי

תַּעֲשֶׂינָה תִּגְלֶינָה

& abiecta he rad. facit.

אַעַשׂ אֶגֶל

יַעַשׂ יֶגֶל

תַּעַשׂ תֶּגֶל

נַעַשׂ נֶגֶל

Niphàl præt.

נַעֲשָׂה Var. l נִגְלָה

נַעֲשֵׂיתָ נִגְלֵיתָ & נִגְלֵיתָ

נַעֲשֵׂיתִי נִגְלֵיתִי & נִגְלֵיתִי

נַעֲשׂוּ נִגְלוּ

נַעֲשֵׂיתֶם נִגְלֵיתֶם

נַעֲשֵׂינוּ נִגְלֵינוּ

נַעֲשֵׂיתָה נִגְלֵיתָה

נַעֲשֵׂית נִגְלֵית

נַעֲשֵׂיתֶן נִגְלֵיתֶן

Benonì.

נַעֲשֶׂה & נֶעֱשֶׂה נִגְלֶה

נַעֲשִׂים נִגְלִים

נַעֲשָׂה נִגְלָה

נַעֲשׂוֹת נִגְלוֹת

Infinitiuus.

הֵעָשׂוֹת הִגָּלֵה & הִגָּלוֹת

הגלה

& perfectum

נִגְלוֹת	
בְּהִגָּלוֹת	בְּהֵעָשׂוֹת
כְּהִגָּלוֹת	כְּהֵעָשׂוֹת
לְהִגָּלוֹת	לְהֵעָשׂוֹת
מֵהִגָּלוֹת	מֵהֵעָשׂוֹת

Imperatiuus.

הִגָּלֵה	הֵעָשֵׂה
הִגָּלוּ	הֵעָשׂוּ
הִגָּלִי	הֵעָשִׂי
הִגָּלֶינָה	הֵעָשֶׂינָה

Futurum.

	fiam.
אֶגָּלֶה	אֵעָשֶׂה
יִגָּלֶה	יֵעָשֶׂה
תִּגָּלֶה	תֵּעָשֶׂה
נִגָּלֶה	נֵעָשֶׂה
יִגָּלוּ	יֵעָשׂוּ
תִּגָּלוּ	תֵּעָשׂוּ
תִּגָּלֶה	תֵּעָשֶׂה
תִּגָּלִי	תֵּעָשִׂי
תִּגָּלֶינָה	תֵּעָשֶׂינָה

Pihèl preter.

Non fit mutatio, nisi secunda fuerit gutturalis ad supplendum daghésc.

	Inusitat.	operuit
גִּלָּה	עִשָּׂה	כִּסָּה
גִּלִּיתָ		כִּסִּיתָ
גִּלִּיתִי		כִּסִּיתִי
גִּלּוּ		כִּסּוּ
גִּלִּיתֶם		כִּסִּיתֶם
גִּלִּינוּ		כִּסִּינוּ
גִּלְּתָה		כִּסְּתָה
גִּלִּית		כִּסִּית
גִּלִּיתֶן		כִּסִּיתֶן

Benonì.

	Inusit.	Inusit.
מְגַלֶּה m	מְעַשֶּׂה	מְכַסֶּה
מְגַלִּים		מְכַסִּים
מְגַלָּה		מְכַסָּה
מְגַלּוֹת		מְכַסּוֹת

Pahùl.

	Inusit.	Opertus.
מְגֻלֶּה n	מְעֻשֶּׂה	מְכֻסֶּה
מְגֻלִּים		מְכֻסִּים

מגלה

מְכֻסָּה מְגֻלָּה

מְכֻסּוֹת מְגֻלּוֹת

Infinitiuus.

Inusit.

כַּסּוֹת עַשּׂוֹת גַּלּוֹת

בְּכַסּוֹת כַּסֹּה בְּגַלּוֹת

כְּכַסּוֹת כְּגַלּוֹת

לְכַסּוֹת לְגַלּוֹת

מִכַּסּוֹת מִגַּלּוֹת

Imperatiuus.

Inusit. עַשֵּׂה גַּלֵּה

per ‥ כַּסֵּה גַּלּוּ

per ∴ כַּסֶּה גַּלִּי

כַּסּוּ גַּלֶּינָה

כַּסִּי & defectiuum

כַּסֶּינָה seuela גַּל

operi כַּס

Futurum.

אֲכַסֶּה אֲגַלֶּה

יְכַסֶּה יְגַלֶּה

תְּכַסֶּה תְּגַלֶּה

נְכַסֶּה נְגַלֶּה

יְכַסּוּ יְגַלּוּ

תְּכַסּוּ תְּגַלּוּ

תְּכַסֶּה תְּגַלֶּה

תְּכַסִּי תְּגַלִּי

תְּכַסֶּינָה תְּגַלֶּינָה

& abiecta he radic.

אֲכַס אֲגַל

יְכַס יְגַל

תְּכַס תְּגַל

נְכַס נְגַל

Puhàl pręt.

Inusit.

כֻּסָּה עֻשָּׂה P גֻּלָּה

כֻּסֵּיתָ גֻּלֵּיתָ ‥ & גֻּלִּיתָ

כֻּסֵּיתִי גֻּלֵּיתִי גֻּלִּיתִי

כֻּסּוּ גֻּלּוּ

כֻּסֵּיתֶם גֻּלֵּיתֶם & גֻּלִּיתֶם

כֻּסֵּינוּ גֻּלֵּינוּ גֻּלִּינוּ

כֻּסְּתָה גֻּלְּתָה

כֻּסֵּית גֻּלֵּית גֻּלִּית

כֻּסֵּיתֶן גֻּלֵּיתֶן גֻּלִּיתֶן

Benonì.

Inusit.

כֻּסֶּה עֻשֶּׂה גֻּלֶּה

כֻּסִּים גֻּלִּים

כֻּסָּה גֻּלָּה

כֻּסּוֹת גֻּלּוֹת

Infini-

Infinitiuus.

כַּסּוֹת עַשּׂוֹת גַּלּוֹת

Futurum.

Inusit.

אֲגַלֶּה	אֲעַשֶּׂה	אֲכַסֶּה
יְגַלֶּה		יְכַסֶּה
תְּגַלֶּה		תְּכַסֶּה
נְגַלֶּה		נְכַסֶּה
יְגַלּוּ		יְכַסּוּ
תְּגַלּוּ		תְּכַסּוּ
תְּגַלֶּה		תְּכַסֶּה
תְּגַלִּי		תְּכַסִּי
תְּגַלֶּינָה		תְּכַסֶּינָה

Hiph. prӕt.

הִגְלָה	הֶעֱשָׂה
הִגְלִיתָ	הֶעֱשִׂיתָ
הִגְלֵיתִי	הֶעֱשֵׂיתִי
הִגְלוּ	הֶעֱשׂוּ
הִגְלִיתֶם	הֶעֱשִׂיתֶם
הִגְלֵינוּ	הֶעֱשֵׂינוּ
הִגְלְתָה	הֶעֱשְׂתָה
הִגְלֵית	הֶעֱשִׂית
הִגְלִיתֶן	הֶעֱשִׂיתֶן

Benonì.

מַגְלֶה	מַעֲשֶׂה
מַגְלִים	מַעֲשִׂים
מַגְלָה	מַעֲשָׂה
מַגְלוֹת	מַעֲשׂוֹת

Pahùl.

מָגְלֶה	מָעֳשֶׂה
מָגְלִים	מָעֳשִׂים
מָגְלָה	מָעֳשָׂה
מָגְלוֹת	מָעֳשׂוֹת

Infinitiuus.

הַגְלוֹת &	הַגְלֵה	הַעֲשׂוֹת
בְּהַגְלוֹת	vel הַגְלֵה	בְּהַעֲשׂוֹת
כְּהַגְלוֹת	vel הַגְלוֹת	כְּהַעֲשׂוֹת
לְהַגְלוֹת &	לַגְלוֹת pro לְהַ:	לְהַעֲשׂוֹת
מֵהַגְלוֹת		מֵהַעֲשׂוֹת

Imperatiuus.

הַגְלֵה	הַעֲשֵׂה
הַגְלוּ	הַעֲשׂוּ
הַגְלִי	הַעֲשִׂי
הַגְלֶינָה	הַעֲשֶׂינָה

Futurum.

אגלה	אעשה
יגלה	יעשה
תגלה	תעשה
נגלה	נעשה
יגלו	יעשו
תגלו	תעשו
תגלה	תעשה
תגלי	תעשי
תגלינה	תעשינה

Et abiecta Hè, vt infra in Exceptionibus.

Niphàl præt.

	Inusit.
נגלה	נעשה
נגלית	aspectus fuit. נראה
נגליתי	נראית
נגלית	&c. נראתי
נגליתם	infirmitate affectus fuit.
נגלינו	נחלה
נגלתה	נחלית
נגלית	נחליתי
נגליתן	

Benonì.

Caret.

Infinitiuus.

הגלות & הגלה	העשות
הפדה Leuit. 19.20.	

Futurum.

	Inusit.
אגלה	אעשה
יגלה	sed אחלה
תגלה	יחלה
נגלה	תחלה
יגלו	&c.
תגלו	
תגלה	
תגלי	
תגלינה	

Hithpahèl præt.

denudauit se.	In usit. התעשה
התגלה	operuit se
התגלית	התכסת
התגליתי	התכסיתי
התגלו	&c.

נליתם

הִתְגַּלִּיתֶם

non variat.	גִּלִּינוּ
	גִּלִּתָה
	גִּלִּית
הִתְכַּסִּיתֶן	הִתְגַּלִּיתֶן

Benonì.

מִתְכַּסֶּה מִתְעַשֶּׂה מִתְגַּלֶּה

מִתְכַּסִּים	מִתְגַּלִּים
מִתְכַּסָּה	מִתְגַּלָּה
מִתְכַּסּוֹת	מִתְגַּלּוֹת

Infinitiuus.

Inusit.

הִתְכַּסּוֹת הִתְעַשּׂוֹת הִתְגַּלּוֹת

בְּהִתְכַּסּוֹת	בְּהִתְגַּלּוֹת
כְּהִתְכַּסּוֹת	כְּהִתְגַּלּוֹת
לְהִתְכַּסּוֹת	לְהִתְגַּלּוֹת
מֵהִתְכַּסּוֹת	מֵהִתְגַּלּוֹת

Imperatiuus.

Inusit. הִתְעַשֵּׂה	הִתְגַּלֵּה
הִתְכַּסֵּה	הִתְגַּלּוּ
הִתְכַּסּוּ	הִתְגַּלִּי
	הִתְגַּלֶּינָה

Futurum.

Inusit. אֶתְעַשֶּׂה	
אֶתְכַּסֶּה	u אֶתְגַּלֶּה
יִתְכַּסֶּה &c.	יִתְגַּלֶּה
abiecta ה rad. אֶתְכַּס	תִּתְגַּלֶּה
יִתְכַּס	נִתְגַּלֶּה
תִּתְכַּס	יִתְגַּלּוּ
נִתְכַּס	תִּתְגַּלּוּ
אֶתְאַוֶּה	תִּתְגַּלֶּה
concupiscam יִתְאַוֶּה	תִּתְגַּלִּי
תִּתְאַוֶּה	תִּתְגַּלֶּינָה
נִתְאַוֶּה	

sine he radicali.

אֶתְאָו	אֶתְגַּל
יִתְאָו	יִתְגַּל
תִּתְאָו	תִּתְגַּל
נִתְאָו	נִתְגַּל

Regulæ, & Exceptiones.

a גָּלָה Hè tertia radicalis quiescit vel in caméz, vt in omnibus præteritis; vel in zère, vt in Imperatiuis; aut in segòl, vt in omnibus Futuris: Itidem in omnibus Benoni, & Pahùl, excepto Pahùl Coniugationis Kàl.

b גָּלִיתָ Hè mutatur in Iòd, & tunc in Præter. Kàl Iòd quiescit in chirech, גָּלִיתִי sed in Hiphil, Hophàl, & Puhàl in zère. At in Pihèl, Hiphil, & Hithpahèl, aut in chirech, aut zère indifferenter: itaque dices:

הִגְלֵיתִי & חִגְלִיתִי : חִגְלִיתָ & חִגְלֵיתָ

c גָּלוּ Tam hic, quã in tertia singulari fœminina Hè conuersa in Iòd est mobilis, vt

חָסָיוּ Deut. 32. 37. sperauerunt. חָסָיָה Psal. 57. 2. cum ־ sperauit.

יֶחֱסָיוּן sic in Futuro Psal. 36. 8. sperabunt filij hominum, vt infra.

d גָּלְתָה Hè conuertitur in Tàu ad vitandum cacophoniam ex concursu duarum Hè pro גָּלָהָה עָשָׂהָה dicimus גָּלְתָה : עָשְׂתָה vel perfecte בָּנְיָה & חָסָיָה, vt supra.

¶ Inuenitur contracta, sic עָשָׂת pro עָשְׂתָה Leu. 25. 21. & רָאָתָה Iob. 13. 1. sic וְקָרָאת pro וְקָרָאתָ Esa. 60. 18. sic Esa. 9. *vocabis*. Rabb. D. Hieron. *vocabit*, & rectè, vt sit ת pro ה quod est frequentissimum; quod pendet etiam ex vsu antiquorum, quia matres filijs nomen (vt plurimum) imponebant: & patet ex scripturis; hoc nota contra Hebræos modernos negantes Matris Christi misterium, & sanctitatem.

¶ Hè aduenientibus sciùrech, Iòd, & altera Hè deperditur, vt גָּלוּ pro גָּלְהוּ : גּוֹלִים pro גּוֹלְהִים sic גּוֹלָה pro גּוֹלְהָה :

e גּוֹלֶה In omnibus Benoni apponitur segòl ad differentiam Præteriti. Reperitur cum zère רוֹאֵה Psal. 64. 9. videns. quædam

in Iòd

in Iòd רוֹעִי Eſa. 38. 12. paſcens.

Excipe חַי pro חָיָה : חַיִּים vel חַיִּם : חָיֹה חָיוֹת : viuens.

f גוֹלָה Quædam retinent Iòd pro Hè radicali, & mobilem, vt פּוֹרִיָּה Pſal. 129. 3. ferens fructum. בֹּכִיָּה Thr. 1. 16. flens. כְּעוֹטְיָה Cant. 1. 8. quaſi diuertens.

g גְּלוֹת Infinitiui omnes cum Bichlàm deſinunt in Tàu, quandoque non, vt רָאֹה רָאִיתִי videndo vidi, facit etiam רָאוֹ : רְאוֹ : רְאוֹת & רְאוֹת vt

כִּרְאוֹת Iob. 10. 4. רָאוֹ Eſa. 6. 9.

רְאֹת Exod. 3. 7. רְאֹת Gen. 48. 11. itaque

Prima huius Infinitiui more Perfectorum habet aut camèz, aut ſceuà, vt vides.

Sine Tau verò, quæ ſtat loco Hè radicalis quędam formant ſic מְרִיתִי מָרוֹ Thr. 1. 20. & יִגְלֶה גָּלֹה Amos 7. 11. migrando. וְשָׁתוֹ & bibere. Eſa. 22. 51. Item

מֵחֲטוֹ à peccando. Gen. 20. ſine Tàu, & Aleph radicali.

¶ Venit etiam cum Vàu loco Hè vltimæ radic. vt

& cum alio He ſuperaddito. רַאֲוָה Ezech. 21. 10. videre, & רְאֵה Pſal. 142. 1. מַחְאֵךְ plaudere tuum. Ezech. 25. 6.

Et cum Aleph loco ה : רָצֹא Ezech. 1. 16. currere.

Cum Nùn redundante חֲרוֹן excandeſcendo. Pſal. 85. 5.

h אֶגְלֶה Futuri omnes abijciunt Hè in fine radicalem, præter Puhàl, & Hophàl, & ideo diuerſam retinent punctandi rationem vt אֶשְׁעָה Pſal. 119. camèz pro ſegòl, & cum Iòd loco Hè radicalis אֶהֱמָיָה Pſal. 77. 4. per ſtrepam. patet hoc ex infraſcriptis exemplis, quę quia frequentiſſima ſunt, notabis idque in quatuor primis tantum vocibus.

In Kàl

In Kàl.

cum he	sine he
אֲגַלֶּה	אֲגַל
יְגַלֶּה	יְגַל
תְּגַלֶּה	תְּגַל
נְגַלֶּה	נְגַל

Quædam reperiuntur sine Hè cum zère וַתֵּפֶן Num. 16.15.& vertit.
cum prima est gutturalis habent chirech, aut zère, frequentius patàch, vt
תַּתַע Prou.6.25. ne erres.
וַיִּחַר Gen.4.5.& iratus est.
תַּחַת Prou.17.10.abripiat.
וַתַּעַל Exod.2.23. אֶחָז
וַתָּהַר Psl.109.13. sæpius יָחַז
וְתַחַז Mich.4.11.& aspiciat
וַיִּבֶן Exod.17.15. & ædificauit.

Excipe ex Elia.

יֵשְׁטְ Prou.7.25.ne inclines
קֹשֶׁט veritatem. pro קֹשֶׁט
In quibus est secunda ט & idem seruat.

Hic Nota.

Quod si secunda radicalis est de בגדכפת vel ר
Prima, & secunda rad. verbi sunt cum sceuà, vt
וַיֵּשְׁתְּ Gen.9.21. & bibit.
וַיֵּרְדְּ Psl.72.8.dominabitur
וַיַּרְא Gen.1.4. & vidit.
וַיֵּאתְ Esa. 41.25.& venit.
וַתֵּבְךְּ Iud.14.16. & fleuit.
וַיֵּרְךְּ Num.20. 20. &
וַיִּפְתְּ Iob 31. 27. seduxit.
וַיִּשְׁבְּ Gen.4.10.p̄datus est.
וַיִּחַדְּ Exod.18.9. cum patàch ob guttu. *latatus est.*
וַיַּשְׁקְ Exo.1.19.& irrigauit

sic In Niphàl.

אֶגָּלֶה	אֶמַּח
יִגָּלֶה	יִמַּח
תִּגָּלֶה	תִּמַּח
נִגָּלֶה	נִמַּח &c.

In Pihèl.

sine he.	
אֲגַלֶּה	אֲגַל
יְגַלֶּה	יְגַל
תְּגַלֶּה	תְּגַל
נְגַלֶּה	נְגַל

Abiecto etiam daghèsc coniugationis nota.

In

In Hiphil.

sine he.

אֲגַלֶּה	אֲגַל
יַגְלֶה	יַגֵל
תַּגְלֶה	תַּגֵל
נַגְלֶה	&c.

In Hithpahèl.

אֶתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה
יִתְגַּלֶּה	נִתְגַּלֶּה

sine he.

תִּתְרַע Prou. 22. 24 ne contrahas amicitiam.

Alia exemplaria תִּתְרָע

וַיִּתְגַּל Genes. 9. 21. & retexit se.

תִּתְגָר 2. Reg. 4. 10. cōtēdas

וְיִתְאַו Psal. 45. 12. & concupiscet.

נִשְׁתָּעָה Esai. 41. 23. narrabimus.

Secunda cum patàch, quādoque cum camèz, & accentu distinguente.

Quæ abiectio tertiæ ה rad. accidit etiam

i Imperatiuis Pihèl, vt צַו Num. 5. 2. præcipe: & Hiphil, vt הֶרֶף Psal. 36. 8. sed Imperatiui kàl, & Niphàl nunquam abijciunt.

¶ Imp. item facit per cathèph patàch quando prima est guttur. עֲלֵה & per cathèph segòl הֱיֵה esto הֱיוּ estote. עֲלוּ ascendite.

cum Iòd mob. pro he { אֵתָיוּ venite. Esa. 56. 9. בְּעָיוּ quærite. Esa. 21. 11.

1 נִגְלָה Præteritum Niphàl cum litteris gutturalibus variat, vt vides ex נַעֲשָׂה Esth. 6. 3. sic

נֶחֱלָה ægrotauit. Dan. 8. 26.

נַעֲנָה afflictus est. Esa. 53. 7.

נַעֲלָה recessit. Num. 9. 21.

Item Benonì.

נַעֲשָׂה factus. Ezech. 9. 4.

נַעֲשִׂים facti.

& נֶחֱרָה excandescens

נֶחֱרִים excandescentes. Ezech. 45. 24.

sic in Infinitiuis, & Futuris לְהֵעָשׂוֹת vt fiant.

יעשה ¶

יַעָשֶׂה fiet. Gen. 29.26. יֵרָאֶה vel יֵרֶה per fincopem, videbitur.

Abiecta autem Hè a Futuris facit vt fupra ; & fi cadat Hè, cadit fegòl vt אֶגֶל יֶגֶל & יִדֶּח & cum accentu Millehèl יִדְּחוּ impellentur. 2. Sam. 14.16.

¶ Quandoque Infinitiuus, & Imperatiuus habent Nùn caractheristicam loco Hè, vt וְנִלְווּ pro וְהִלָּווּ Ier. 50.5. & adiungamini.

הֲנִגְלֹה 1. Sam. 2. 27. num apparendo.

נִקְרֹא 2. Sam. 1. 6. fortuito ferendo.

נִלְחוֹם Iud. 11. 25. pugnando.

Vbi etiam obferua, Hè, & Tàu in hoc Infinito cum chòlem vti licere.

m Participia omnia cum zère, aut fegòl in vltima. vt מְזָרֶה Ierem. 31. 10. difpergens.

n Et cum rèfc facit per chòlem, difperfus מְזֹרֶה : מְזֹרָה difperfa.
difperfi מְזֹרִים : מְזֹרוֹת difperfę.

o Reperitur אֲרַיָּוֵךְ pro אֲרַוֶּהֵךְ Efa. 16. 9. rigabo te, mutato Vàu in Iòd, & Hè in Tàu.

אֱזָרֶה Leuit. 26. 33. & difpergam, huc reducito. & cum rèfc & fecunda guttur. facit per ֶ in prima אֱזָרֶה : יְזָרֶה : תְּזָרֶה : fub ֶ vocalis longa ad fupplendum daghèfc, fignum coniugationis.
Et abiecta Hè, & daghèfc figno coniugationis.

אֲכַס pro אֲכַסֶּה operiam, יְכַס תְּכַס &c.

p גִּלָּה cum fecunda fuerit gutturalis vel rèfc, mutat chibbùz in chòlem, fic

הוֹרָה conceptus eft Iob 3. 3. vt fuppleatur daghèfc, vt infra.

הוֹרֵית &c. ficut in Pihèl — in ֵ ob eandem caufam.

q Non ammittitur Hè radicalis, ne coincidat cum forma nominum יְבֻל prouentus.

r הִגְלָה communiter cum chìrech.

Quandoque cum zère הֵעֲלָה Abac. 1. 15. extraxit : fic הֶעֱלָה : cum fegòl הֶגְלָה & הֶרְאָה videre fecit ˝ Eccl. 2. 24.

cum

cum patàch וְהַעֲלִתָה 1.Reg.2.19.& adferebat.

וְהַרְאֵתִי Nahum. 3. 5. & ostendam.

f Infinitiuus הַרְבֵּה Gen. 3. pro הַרְבּוֹת.

t Imperatiuus variat abiecta vlt.rad. vt multipliciter,vt per ־ ־ חֲשַׂע Esa.7.10.in crusta.cū millehèl הֶרֶף dimitte. 1.Sam.15.15.

הֶרֶב multiplica. Iud. 20. 38. & cum — הַעַל ascēdere fac. Exod.8.5

u Futurum defectiuum abiecta Hè facit

תֶּגֶל יָגֶל אָגֶל. (Exod. 3.17.

Et prima existente guttur. תַּעַל יַעַל אַעַל. & cum ה : אעלה

Et secunda existente gutturali אֶתַע יֵתַע תֵּתַע Prou.7.25

pro אֶתַע vel תַּשְׁק אַשְׁק יַשְׁק. Psal.78.15.

x Inuenitur alia forma per chòlem, vt

הוֹעֲלָה Iud.6.28.oblatus fuit, & הָגְלָת cum Tàu loco Hè : Ierem. 13. 19. migrare facta est, & camèz, loco chateph camèz.

Et in Futuro אָגְלֶה vel אֶגְלֶה יָגְלֶה vel יִגְלֶה &c.

y Reperiūtur quędam voces in his verbis compositæ ex duabus coniugationibus (de quibus infra, & Pagninus in Thesauro) vt הִזַּכּוּ pro הִזְדַּכּוּ in Imp.Hithpahèl Esa.1.36. mundi estote.

נִשְׁתָּוָה Prouer. 27. 15. ęquiparatur.

In Fut. Hithpahèl abijcitur etiam Hè radicalis, de qua supra.

Verbum eiusdem Ordinis cum prima gutturali.

Kàl Prḝt.	חָיִתֶם	חָיִים	Infinit.
vixit	חָיִנוּ	vel חַיִם	חֲיוֹ
חָיָה	חָיִתָה		vel חָיוֹת
חָיִת	חָיִית	חָיָה	vel חֲיוֹת
חָיִתִי	חָיִתֶן	חָיוּנוּ	Imper.
חָיוּ	Beno.	Pahùl.	חֲיֵה
			חֲיִי
vel חָיִתֶם	חָיֶה pro חַי	Caret.	&c. חֲיִי

Q Futur.

Futur.

אחיה

יחיה

תחיה

נחיה

יחיו

תחיו

תחיה

תחיי

תחין

vel תחיינה

sic: ero, eris.

&c. אהיה

vel per vidam.

vel אחיה

יחיה

תחיה

& sine ה rad.

אחי

ויחי

תחי

נחי

Hiph.pręt.

Iuxta Pagnin.

החיה

vel החיה

החיית

duæ Iod.

החייתי

החיו

החייתם

vel החיתם

החיינו

החיתה

החיית

החייתן

Beno.

מחיה

pro

מחיה

מחיים

מחיה

מחיות

Pahul.

Inusitat.

מחיה

Infinit.

החיה

vel החיות

כהחיות

כהחיות

להחיות

Gen. 6.

מהחיות

Imper.

החיה

החיו

החיי

החיינה

Futur.

Pagnino.

Inusit. tamen.

אחיה

יחיה

תחיה

נחיה

יחיו

תחיו

תחיה

תחיי

תחיינה

Exemplum secundum huius Ordinis.

In quo prima, secunda, & tertia sunt gutturales, quanquam in omnibus Coniugationibus, & temporibus non est vsitatum.

Kal pręt.

Iratus est.

חרה

חרית

חריתי

חרו

חריתם

חרינו

חרתה

חרית

חריתן

Beno.

חורה

חורים

חורת

חורות

Pahul

Pahùl.

חָרוּי

חֲרוּיִים

חֲרוּיָה

חֲרוּיוֹת

Infinit.

חָרוֹת

כַּחֲרוֹת

כְּחָרוֹת

לַחֲרוֹת

מֵחֲרוֹת

Imper.

חֲרֵה

חֲרוּ

חֲרִי

חֲרֶינָה

Futur.

& sine ·.·:

אֶחְרֶה	אֶהְגֶה
יֶחְרֶה	Psal.1.2. יֶהְגֶּה
תֶּחְרֶה	תֶּהְגֶּה
נֶחְרֶה	

יֶחֱרוּ

תֶּחֱרוּ

תֶּחֱרֶה

תֶּחֱרִי

תֶּחֱרֶינָה

Niph.pręt.

נֶחֱרָה

Esa.41.11. נֶחֱרֵית

נֶחֱרֵיתִי

נֶחֱרוּ

נֶחֱרֵיתֶם

נֶחֱרֵינוּ

נֶחֱרֵתָה

נֶחֱרֵית

נֶחֱרֵיתֶן

Beno.

נֶחֱרֶה

per segòl ad differ. præter.

נֶחֱרִים

נֶחֱרֶה

נֶחֱרוֹת

Infinit.

הֶחָרוֹת

כְּהֶחָרוֹת

כְּהֶחָרוֹת

לְהֶחָרוֹת

מֵהֶחָרוֹת

Imp.

הֵחָרֵה

הֵחָרוּ

הֵחָרִי

הֵחָרֶינָה

Futur.

אֵחָרֶה

יֵחָרֶה

תֵּחָרֶה

נֵחָרֶה

יֵחָרוּ

תֵּחָרוּ

תֵּחָרֶה

תֵּחָרִי

תֵּחָרֶינָה

In Infin. Imper. & Futur. sub formatiuis ·· vt suppleatur daghesc

signum Nùn caracteristicæ.

Pihèl præt.

חִרָה

חִרִית

חִרִיתִי

חִרוּ

חִרִיתֶם

חִרִינוּ

חִרְתָה

חִרִית

חִרִיתֶן

Beno.

Infinit.

מְחָרֶה

מְחָרִים

מְחָרָה

מְחָרוֹת

Pahùl.

מְחוּרֶה

מְחוּרִים

מְחוּרָה

מְחוּרוֹת

Infinit.

Infinit.

חֲרוֹת

בַּחֲרוֹת

כַּחֲרוֹת

לַחֲרוֹת

מֵחֲרוֹת

Imper.

חֲרֵה

חֲרוּ

חֲרִי

חֲרֶינָה

Futur.

אֶחֱרֶה

יֶחֱרֶה

תֶּחֱרֶה

נֶחֱרֶה

יֶחֶרוּ

תֶּחֶרוּ

תֶּחֱרֶה

תֶּחֶרִי

תֶּחֱרֶינָה

Sub ח prima radicali vocalis longa, pro breui, vt suppleatur daghèsc, sic & in sequenti.

Puhàl prę̨t.

Inusitat.

חוֹרָה

חוֹרֵיתָ

חוֹרֵיתִי

חוֹרוּ

חוֹרֵיתֶם

חוֹרֵינוּ

חוֹרְתָה

חוֹרֵית

חוֹרֵיתֶן

Beno.

חוֹרֶה

חוֹרִים

חוֹרָה

חוֹרוֹת

Infinit.

חוֹרוֹת

Futur.

אֲחוֹרֶה

יְחוֹרֶה

תְּחוֹרֶה

נְחוֹרֶה

יְחוֹרוּ

תְּחוֹרוּ

תְּחוֹרֶה

תְּחוֹרִי

תְּחוֹרֶינָה

Vàu sciùrech longa pro chibbùz breui sub ח vt suppleatur daghèsc signum Coniugationis.

Hiph. prę̨t.

הֶחֱרָה

הֶחֱרֵיתָ

הֶחֱרֵיתִי

הֶחֱרוּ

הֶחֱרֵיתֶם

הֶחֱרֵינוּ

הֶחֱרְתָה

הֶחֱרֵית

הֶחֱרֵיתֶן

Beno.

מַחֲרֶה

מַחֲרִים

מַחֲרָה

מַחֲרוֹת

Pahùl.

מָחֳרֶה

מָחֳרִים

מָחֳרָה

מָחֳרוֹת

Infin.

הַחֲרוֹת

בְּהַחֲרוֹת

כְּהַחֲרוֹת

לְהַחֲרוֹת

מֵהַחֲרוֹת

Imper.

הַחֲרֵה

הַחֲרוּ

הַחֲרִי

הַחֲרֶינָה

Futur.
אַחֲרֶה
יַחֲרֶה
תַּחֲרֶה
נַחֲרֶה
יַחֲרוּ
תַּחֲרוּ.
תַּחֲרֶה
תַּחֲרִי

Hoph.pręt.
הָחֳרָה
הָחֳרֵיתָ
הָחֳרֵיתִי
הָחֳרוּ
הָחֳרֵיתֶם
הָחֳרֵינוּ

חֳרֵיתֶה
הָחֳרֵיתֶן

Infinit.
הָחֳרוֹת

Futur.
אָחֳרֶה
יָחֳרֶה
תָּחֳרֶה
נָחֳרֶה
תָּחֳרֶה
יָחֳרוּ
תָּחֳרוּ
&c.

Hithp.
הִתְחָרָה
הִתְחָרִית
הִתְחָרֵיתִי
הִתְחָרוּ
הִתְחָרֵיתֶם
הִתְחָרֵינוּ

Beno.
מִתְחָרֶה
מִתְחָרִים
מִתְחָרָה

Infinit.
הִתְחָרוֹת
בְּהִתְחָרוֹת
מֵהִתְחָרוֹת

Imper.
הִתְחָרֵה
הִתְחָרוּ
הִתְחָרִי

Futur.
אֶתְחָרֶה
יִתְחָרֶה
תִּתְחָרֶה
נִתְחָרֶה

& ſine hè
אֶתְחַר
יִתְחַר
תִּתְחַר
נִתְחַר

Sub ח vt in Pihèl,& Puhàl, eſt vocalis longa, vt ſuppleatur daghèſc ſignum Coniugationis. Reliqua patent ex Exceptionibus.

De Duplicantibus, ſiue Geminatis.

Solum ea quę ſecundam geminant (quæcunque ſit prima) ad hunc Ordinem referuntur, nec נָדַר ad defectiua Pè nùn reducetur, ſed ad præſentem ordinem: nec אָרַר ad Quieſcentia, vt alij ſentiunt, & patebit ex ſuccedenti Tabula, quia huius Ordinis ſunt. quę verò geminant primam,& tertiam aut primam,& ſecundam,non ſunt huius ordinis.

אפף

אָפַף circundedit
אָרַר maledixit.
אָשַׁשׁ fundauit.
בָּדַד solitarium esse.
בָּזַז spreuit.
בָּלַל confudit.
בָּסַס conculcauit.
בָּקַק euacuauit.
בָּרַר purificauit,&c.
בָּשַׁשׁ tardare, in Pohel
גָּדַד accinxit se ad prælium,& alia.
גָּזַז totondit.
גָּלַל voluere, girare.
גָּנַן protexit.
גָּרַר succidit, errauit
גָּשַׁשׁ palpauit.
דָּלַל depauperatus est
דָּמַם siluit.
דָּנַן quibusdam, iudicauit.
דָּקַק attenuatus est.
הָלַל splenduit, laudauit, insaniuit, dissipauit.
הָמַם fremuit.
הָתַת cogitare insidias
זָכַךְ mundus fuit.
זָלַל deuorauit.
זָמַם cogitauit.
זָקַק fluxit.

חָבַב diligere.
חָגַג festinauit, celebrauit.
חָדַד acuit.
חָמַם calefactus est.
חָלַל vulneratus est, & alia.
חָלַל prohibere, & alia.
חָנַן misereri.
חָפַף velare.
חָצַץ sagittare.
חָקַק statuit.
חָרַר æstuare.
חָתַת contritum esse, formidare, &c.
טָלַל habitauit.
יָבַב vlulauit.
יָדַד iecit lapidem.
יָלַל vlulauit.
כָּלַל perfecit.
כָּפַף incuruauit.
כָּתַת contudit.
לָבַב corde sapere.
מָדַד mensus est.
מָטַט nutauit.
מָכַךְ humiliauit.
מָלַל loquutus est.
מָסַס liquefactus est.
מָצַץ suxit.
מָקַק tabuit.

מָרַר mutauit.
מָשַׁשׁ palpauit.
נָדַד elongatus est.
נָסַס extollere signum
סָבַב circundare.
סָכַךְ operuit.
סָלַל viam parare.
סָרַר peruertere
עָדַד erigere.
עָזַז prævalere.
עָלַל illudere, &c.
עָמַם opertus est.
עָנַן obducere nubes.
עָרַר diruere, &c.
עָשַׁשׁ computruit.
פָּזַז fortis fuit.
פָּלַל iudicauit.
פָּסַס defecit.
פָּרַר confregit.
צָחַח claruit.
צָלַל vmbram fecit, tremuit, &c.
צָרַר tribulauit.
צָרַר ligauit.
קָבַב maledixit.
קָדַד inclinauit se.
קָוָה reducitur ad perfecta.
קָטַט succidit, & mæstus fuit.

קָלַל maledixit.
קָלַל vilis factus, &c.
קָנַן acquisiuit.
קָצַץ abscidit.
קָשַׁשׁ congregauit.
רָבַב multiplicauit.
רָדַד expandit.
רָכַךְ emolluit.
רָנַן cantauit.
רָצַץ fregit.
רָקַק spuit.
רָשַׁשׁ depauperatus est
רָתַת tremuit.
שָׁבַב reduxit.
שָׁגַג deliquit.
שָׁדַד prædatus est.
שָׁכַךְ quieuit.
שָׁלַל rapuit.
שָׁמַם desolauit.
שָׁנַן acuit.
שָׁעַע lenificauit.
שָׁקַק discurrit assidue.
שָׁרַר insidiari.
שָׂרַר dominatus est.
שָׁתַת posuit.
תָּזַז abscidit.
תָּלַל cumulauit.
תָּמַם defecit.
תָּפַף tympanizauit.

Kàl præt.		תַּמֹּתָ	סַבּוֹתָ	תַּמֹּתֶם	סַבּוֹתֶם	סַבּוֹת
Perfectè	Imperfectè	תַּמֹּתִי	סַבּוֹתִי	& sic totum perfectorũ more.	סַבּוֹנוּ	סַבּוֹתֶן
תַּם a	vel סַב	תַּמּוּ	סַבּוּ		סַבָּה	

Benoni

Beno.

a סָב

סַבִּים

b סַבָּה

סַבּוֹת

Pahùl.

c סָבוּב

סְבוּבִים

סְבוּבָה

סְבוּבוֹת

Infin.

d סֹב

בְּסֹב

כְּסֹב

לָסֹב

מִסֹּב

Imp.

e סֹבּוּ

סֹבּוּ

סֹבִּי

סֻבֶּינָה

Futur.

f אָסֹב

יָסֹב

תָּסֹב

יָסֹבּוּ

תָּסֹבּוּ

תָּסֹב

תָּסֹבִּי

תְּסֻבֶּינָה

Niph. prę.

g נָסַב

נְסַבּוֹתָ

נְסַבּוֹתִי

נָסַבּוּ

נְסַבּוֹתֶם

נְסַבּוֹנוּ

נָסַבָּה

נְסַבּוֹת

נְסַבּוֹתֶן

Beno.

א נָסָב

נְסַבִּים

נְסַבָּה

נְסַבּוֹת

Infin.

הִסֵּב

vel הִסּוֹב

בְּהִסּוֹב

כְּהִסּוֹב

לְהִסּוֹב

מֵהִסּוֹב

Imp.

הִסַּב & הִסֵּב

הִסַּבּוּ vel הִסּוֹב

הִסַּבִּי הִסּוֹבּוּ

הִסַּבֶּנָה הִסּוֹבֶנָה

Futur.

אִסֵּב

vel אִסּוֹב

יִסּוֹב

תִּסּוֹב

נִסּוֹב

יִסּוֹבּוּ

תִּסּוֹבּוּ

תִּסּוֹב

תִּסּוֹבִּי

תִּסּוֹבֶנָה

Pihèl pręt.

i סִבֵּב

סִבַּבְתָּ

סִבַּבְתִּי

Beno.

מְסַבֵּב &c.

מְסַבְּבוֹת

Pahùl.

מְסֻבָּב

מְסֻבָּבִים

מְסֻבָּבָה

& per ו

מְגוֹלָלָה

Infin.

סַבֵּב

מְסַבֵּב

Imp.

סַבֵּב

סַבְּבוּ

Futur.

אֲסַבֵּב

יְסַבֵּב

&c. vt Perf.

sic Puhàl

סֻבַּב

סֻבַּבְתָּ

סבבתי

סִבַּבְתִּי

Beno.

סֹבֵב

סֹבְבִים

Infin.

סַבּוֹב

Futur.

n אֲסַבֵּב

יְסַבֵּב

&c. vt Perfecta.

Pohèl, quadrata.

סוֹבֵב

סוֹבַבְתָּ

סוֹבַבְתִּי

סוֹבְבוּ

סוֹבַבְתֶּם

Beno.

מְסוֹבֵב

מְסוֹבְבִים

Pahùl.

מְסוֹבָב

מְסוֹבָבִים

sine daghèsc ad differentiam Pahùl in Pihèl.

Infinit.

סוֹבֵב

כְּסוֹבֵב

מְסוֹבֵב

Imper.

סוֹבֵב

Futur.

אֲסוֹבֵב

יְסוֹבֵב

תְּסוֹבֵב

&c. vt in quiescent. Haijn.

Hiph. prӕt.

more Perfectorum. Imperfectorum.

הֵסֵב vel הֵסֵב

הֲסִבּוֹתָ הֵסַבְתָּ

הֲסִבּוֹתִי הֵסַבְתִּי

הֵסֵבּוּ

הֲסִבּוֹתֶם הֵסַבְתֶּם

הֲסִבּוֹנוּ הֵסַבְנוּ & sine Vau

הֵסֵבָּה

הֲסִבּוֹת הֵסַבְתְּ

הֲסִבּוֹתֶן & sine Vàu.

Beno.

p מֵסֵב

מְסִבִּים

מְסִבָּה

מְסִבּוֹת

Pahùl.

מוּסָב

מוּסַבִּים

מוּסַבָּה

מוּסַבּוֹת

Infinit.

q הָסֵב

כְּהָסֵב

מֵהָסֵב

Imp.

r הָסֵב

הָסֵבּוּ

הָסֵבִּי

הָסֵבְנָה

Futur.

s אָסֵב

יָסֵב

תָּסֵב

נָסֵב

יָסֵבּוּ

תָּסֵבּוּ

תָּסֵב

תָּסֵבִּי

תְּסִבֶּינָה vel תָּסֵבְנָה

Hoph. præ.

הוּסַב

הוּסַבּוֹתָ

& sine Vàu

הוּסַבְתִּי

הוּסַבּוּ

הוּסַבּוֹתֶם

הוּסַבּוֹנוּ

הוּסַבָּה

הוּסַבּוֹת

הוּסַבּוֹתֶן

Infinitiuus.

הוּסֵב

Futu-

Futur.
אוּסַב
יוּסַב
תּוּסַב
נוּסַב
יוּסַבּוּ
תּוּסַבּוּ
תּוּסַב
תּוּסַבִּי
תּוּסַבְּנָה

Hithp.
הִסְתַּבֵּב
הִסְתַּבְּבָה
הִסְתַּבַּבְתָּ
הִסְתַּבַּבְתִּי
הִסְתַּבְּבוּ
הִסְתַּבַּבְתֶּם
הִסְתַּבַּבְנוּ
הִסְתַּבַּבְנָה
&c.

Beno.
מִסְתַּבֵּב
מִסְתַּבְּבִים
מִסְתַּבְּבָה
מִסְתַּבְּבוֹת

Infinit.
הִסְתַּבֵּב
בְּהִסְתַּבֵּב
כְּהִסְתַּבֵּב
לְהִסְתַּבֵּב
מֵהִסְתַּבֵּב

Imper.
הִסְתַּבֵּב
הִסְתַּבְּבוּ
הִסְתַּבְּבִי
הִסְתַּבֵּבְנָה

Futur.
אֶסְתַּבֵּב
יִסְתַּבֵּב
תִּסְתַּבֵּב
נִסְתַּבֵּב
יִסְתַּבְּבוּ
תִּסְתַּבְּבוּ

תִּסְתַּבֵּב
תִּסְתַּבְּבִי
תִּסְתַּבֵּבְנָה

Hithpoh èl. præt.
הִסְתּוֹבֵב
תִּסְתּוֹבֵב
הִסְתּוֹבְבָה
הִסְתּוֹבַבְתִּי
הִסְתּוֹבְבוּ
הִסְתּוֹבַבְתֶּם
fine dag. forti.
הִסְתּוֹבַבְנוּ
&c.

Benoni
מִסְתּוֹבֵב
מִסְתּוֹבְבִים
vel
מִסְתּוֹבְבָה
מִסְתּוֹבֶבֶת
מִסְתּוֹבְבוֹת

Infinit.
הִסְתּוֹבֵב
בְּהִסְתּוֹבֵב
לְהִסְתּוֹבֵב
מֵהִסְתּוֹבֵב

Imper.
הִסְתּוֹבֵב
הִסְתּוֹבְבוּ
הִסְתּוֹבְבִי
הִסְתּוֹבֵבְנָה

Futur.
אֶסְתּוֹבֵב
יִסְתּוֹבֵב
תִּסְתּוֹבֵב
נִסְתּוֹבֵב
יִסְתּוֹבְבוּ
תִּסְתּוֹבְבוּ
תִּסְתּוֹבֵב
תִּסְתּוֹבְבִי
תִּסְתּוֹבַבְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

I. Nota primo, quod qui Geminatorum plures constituunt species, confundunt ordinem Grammaticæ, & grammaticam ipsa

ſti שָׁחוֹתָ שְׁחוֹתִי humiliaſti te.

Excipe מַךְ a מָכַךְ Leuit. 25. 47. attenuatus eſt.

רַב a רָבַב Pſal. 18. 25. multiplicauit.

cum cholem וָרֹבּוּ Gen. 49. 23. & iaculati ſunt.

b Cum camèz ad differentiam præteriti.

b סַבָּה & תַּמָּה cum patach in prima, & accentu in vltima ad differentiam tertiæ fœm. Præteriti.

c תֹּם : תַּמָּה : תֻּמִּים : תֻּמּוֹת inflecti poteſt.

d Multiplicis formæ eſt, nam תֹּם vel תֹּם vel תֹּם vel תַּמּוֹת, vt וְלָבוּר Eccl. 9. 1. ad elucidandũ. ſic רֹךְ cum — Eſa. 45. 1. expãdere.

חַלּוֹתִי Pſal. 77. 11. vulnerare meum, infirmare.

שַׁמּוֹת Ezech. 36. 3. deſolare: formatur addita ת.

Sic & Imperatiuus, cum hè paragogica.

e עוּזָּה Pſal. 68. 28. corrobora. vel תַּמָּה vel תַּמָּה Perfice.

vt אָרָה־לִּי maledic. Num. 22. 6.

Item in fœminina. תֹּמִּי vel תֻּמִּי vt רָנִּי Zach. 2. 1. canta.

& רָנִּי cum camèz ſimplici, quod profertur o, vt ſup. Soph. 3. 14.

vel רָנּוּ canite. ſic תֹּמּוּ perficite. תֻּמֶּנָה vel תֻּמֶּנָה:

f אָסֹב vel cum camèz, vel ſegòl, vt אֶתֹּם Perficiam. יִתֹּם יִתֹּם.

אָקֹב יָקֹב תָּקֹב Num. 23. אָדֹם יִדֹּם תִּדֹּם tacebit. Amos 3. 5.

a כַּתֹּת אַכֹּת:כַּתֹּת contundar. Deu. 9. 21. אֶשֹּׁם וְשֵׁם deſolabo.

¶ In quibus duo obſerua, eſſe primo daghèſc in prima contra eius naturam, quæ eſt præcedentis defectum demonſtrare. Secundo, quod hæc futura a Futuris Niphàl ſic ſola ſententia differunt, idque in quibuſdam tantum; nam communis forma Futurorum Niphàl eſt per patàch ex Elia Teſbite.

In ſecunda ſyllaba eſt cathèph camèz, quod ſtat pro chòlem, ſi addatur Vàu, & longa fuerit dictio, vt

וַיֵּחַם & calefecit ſe. 2. Reg. 4. 34.

Quandoque vtrumque chòlem & ſciùrech migrant in catèph camèz, profertur o, non a; aliquando in chibbùz accedente Vàu conuerſiuo, & retracto accentu, vt

וַנָּסָב Deut. 2. 1. & circuiuimus. יָשׁוּד Psal. 91. 6. vastabit.

יָרֹן predicabit. Esa. 35. 6. וַיָּרֻם Exo. 16. 20. vermes pduxit.

itaque Futurum definit per quatuor vocales cathèph camèz, chibbùz, sciùrech, & chòlem.

g נָסַב facit multipliciter. נִחַת descendit. Psal. 65. 10.

vel חָמַם a נָחַם vel נָמֵם dissoluit se. Psal. 22. 15.

נִחַל a חָלַל pollutus est נָקַל contemptus est. Esa. 49. 6.

Ezech. 7. 24. quod distingue vel per camèz, & chòlem, vt a נחל in Pihèl, hæreditare fecit. נָקֹט succisus est Ezech. 6. 9.

נִחַת contritus est. Mal. 5. 2. & וְנָגֹלוּ Esa. 34. 4. cõplicabũtur.

hoc distingue a נָמֹג defluxit. 1. Sam. 14. 16.

& cum zère נֵחַנְתְּ Hier. 22. 23. gratiosa fuisti propter guttur.

cum camez נָמַס liquefactus est. Ezech. 21. 12.

Quedam sine daghèsc, vt וְנָבְקָה רוּחַ Esa. 19. 3. & euacuabitur.

וְנָסַבָּה Ezech. 41. 7. & circundabitur.

נָקְטָה Iob. 10. 1. tedio affecta est, idque quia post sceuà mobile non ponitur daghèsc.

h Benoni cum chirech נחר arefactus est. psal. 69. 4. alij a חָרָה.

i אסב facit cum chirech וַיִּסֹּב Gen. 42. 24. & auersus est.

אִכַּף curuabor. Mich. 6. 6.

& cum zère אֵחַת יֵחַת תֵּחַתּוּ Ier. 10. 2. terreamini.

אֵתָּם Psal. 19. 14. integer ero. etiam si daghèsc abiectum sit.

וָאֵקַל Gen. 16. 5. vilis fui, quod יֵקַלּוּ Leues erunt, vel contemptibiles. Esa. 30. 16.

alij a קָלָה (& male) deducunt,

l Perfecta sunt in Pihèl, & Puhàl. Interdum tamen daghèsc ponitur vice deficientis litteræ, vt

מְסִבַּי pro מְסַבַּי Psal. 140. 10. circundantes me.

וִיחֻנֶּךָּ pro יְחֻנֶּךָּ Num. 6. 25. miserebitur tui, formæ Pohèl.

Infinitiuus לְחֶנְנָה Psal. 102. 14. ad miserendum pro לְחֻנְנָה.

m Reperitur cum camèz שָׁדְּדָה Nahùm. 3. 7. Vastata est.

& cum

&cum chòlem סוֹבֵב Thr. 1. 12. circundatus fuit.

ad quam reducunt עוֹלֵל formatus est. Esa. 41. 20. quod distingue a עוֹלֵל vindemiauit, est enim Pohèl. Thr. 1. 12.

n אֲסֹבֵב cum aduenit accentus Tiphcha punctatur camèz, vt יְרֻנָּן Esa. 16. 10. cantabitur, sic הַיְחָבְרְךָ Psal. 94. 20. *sociabitur ne tibi*. Perfectum tamen est.

cũ prima fuerit gutt. sub ה erit — vt הַחִלּוֹתָ Deut. 3.24. cœpisti.

o הָסֵב vel הֵסַב & הַחֵל Num. 17. 11. incœpit.

Secunda syllaba cum patàch הֵמַסּוּ Deut. 1.28. liquescere fecerunt.

הֵמַר Rhut. 1. 20. amaricauit. הֵרַק 4. Reg. 23.16. contriuit.

& cum zère הֵחֵלּוּ 1. Sam. 3. 2. cęperunt.

הֵעֵזָּה Prou. 7. 13. obfirmauit, indurauit.

p מֵסֵם vel מֵתֵם & differt à præterito, vt ex coniugationibus patet.

q הָרֵק & לְהָרֵק 2. Paral. 34. 7. vel

כְּהָתֵם Dan. 8. 23. perficere. לְהָבֵר Hier. 4. 11. ad tergendũ.

r אָסֵב omnes formatiuæ cum camèz, & vltima syllaba cum zère, & cum patàch sequente daghèsc, אָסֵב : יָסֵב : תָּסֵב : יָסֵבּוּ : cum chirech, אֵשִׁים יְשִׁים Hier. 49. 20. & אֵתֵּם יִתֵּם 2. Sam. 22. 4. Cum Vàu còuersiuo וַיָּסֶךְ Iob 38. 8. & tegere fecit וַיָּגֶל & reuoluit. Gen. 29. 10. & 1. Reg. 5. 8. prima rad. est cum ∵ & penacuta. וַיָּסֵבּוּ prius daghèsc in ס quia breuis conuersa est in longam, secundum quia supplet deficientem.

sed אָרִיקֵם Psal. 18. 43. euacuabo eos, est Atnàch loco daghèsc.

ſ Cum sciùrech in prima, in secunda vero modo zère, modo patàch, sed Infinit. cum zère.

t Hithpohèl, & Pohèl in hoc ordine frequentes, confunduntur enim cum Quiescentibus Hàijn Vàu, vt supra diximus.

הִתְעוֹלַלְתִּי Exod. 10. 2. cogitaui, & עוֹלֵל Ier. 6. 9. Infinitiuus est vel Præter. Pohèl; non autem, vt sit Pihèl, & chòlem pro chirech, vt quidam, quia ita omnia peruertuntur.

DE

DE VERBIS COMPOSITIS.

Quarta scilicet specie Imperfectorum.

הַמְרֻכָּבִים vocamus verba *Composita*, quæ ab alijs *Imperfecta* dicuntur, & diuersam speciem tam ex illorum, quam mea senten-tia constituunt.

Hæc Composita & Imperfecta ad sex species reuocamus, nempe	Pè Nùn, Làmed Aleph	vt	נָשָׂא
	Pè Nùn, Làmed Hè		נָטָה
	Pè Iòd Làmed Aleph		יָצָא
	Pè Iòd Làmed Hè		יָפָה
	Pè Aleph Làmed Hè		אָפָה
	Pè Nùn Làmed Nùn.		נָתַן

de quibus singillatim

¶ Excludimus autem ab his Ordinibus aliorum Compositorum duas species, quas alij constituunt, vel asserunt componi dupliciter primo ex diuersis Biniamin, seu Coniugationibus; secundo ex diuersis modis eiusdem coniugationis. Nam hæc composita non constituunt aliquam speciem distinctam a supradictis, quia sunt singulares dictiones, auctoritate Scriptorum concinnatæ ad quædam mysteria denotanda, qui linguæ Idiotismus & Schema Hebraicæ est. de quibus dictionibus, cum agatur in Thesauris, nos post Verba Quadrata, breuiter insinuabimus, vt labores tantorum virorum nobis non arrogemus.

Composita Pè Nùn, Lamèd Aleph.

Huius Ordinis sunt infrascripta verba.

נָבָא prophetare. נָשָׂא eleuare. נָשָׁא seducere.

נוא vero בוא venire, & קוא vomere, reducuntur ad Quiescentia Haijn Vàu, vel Iòd, vt supra, etsi tertia, quæ est א quiescat.

Kàl

Kàl præt.

נָשָׂא
נָשָׂאתָ
נָשָׂאתִי
נָשְׂאוּ
נְשָׂאתֶם
נָשָׂאנוּ
נָשְׂאָה
נָשָׂאת
נְשָׂאתֶן

Beno.

נֹשֵׂא
נֹשְׂאִים
vel נֹשֵׂאת
vel נֹשְׂאָה
נֹשְׂאָה
נֹשְׂאוֹת

Pahùl.

acceptus.

נָשׂוּא
נְשׂוּאִים
נְשׂוּאָה
נְשׂוּאוֹת

Infin.

נָשׂוֹא
vel שׂוֹא
vel שְׂאֵת
בִּשְׂאֵת
כִּשְׂאֵת
לָשֵׂאת
מִשְּׂאֵת

Imper.

Perfect.

נְשָׂא
נִשְׂאוּ
נִשְׂאִי
נְשֶׂאנָה

Imperfect.

שָׂא
שְׂאוּ
שְׂאִי
שֶׂאנָה

Futur.

אֶשָּׂא
יִשָּׂא
תִּשָּׂא
נִשָּׂא

יִשְּׂאוּ
תִּשְּׂאוּ
תִּשָּׂא
תִּשְּׂאִי
תִּשֶּׂאינָה
vel תִּשֶּׂאנָה

Niphàl

נִשָּׂא
נִשֵּׂאתָ
נִשֵּׂאתִי
נִשְּׂאוּ
נִשֵּׂאתֶם
נִשֵּׂאנוּ
נִשְּׂאָה
נִשֵּׂאת
נִשֵּׂאתֶן

Beno.

נִשָּׂא
נִשָּׂאִים
נִשָּׂאָה
נִשָּׂאוֹת

Infinit.

הִנָּשֵׂא

בְּהִנָּשֵׂא
כְּהִנָּשֵׂא
לְהִנָּשֵׂא
מֵהִנָּשֵׂא

Imper.

הִנָּשֵׂא
הִנָּשְׂאוּ
הִנָּשְׂאִי
הִנָּשֶׂאנָה

Futur.

אֶנָּשֵׂא
יִנָּשֵׂא
תִּנָּשֵׂא
יִנָּשְׂאוּ
תִּנָּשְׂאוּ
תִּנָּשֵׂא
תִּנָּשְׂאִי
תִּנָּשֶׂאנָה

Pihèl pręt.

נִשֵּׂא
נִשֵּׂאתָ
נִשֵּׂאתִי
נִשְּׂאוּ
נשאתם

נשאתם
נשאנו
נשאת
נשאת
נשאתן

Beno.

מנשא
מנשאים
מנשאה
vel מנשאת
מנשאות

Pahùl.

מנשא
מנשאים
מנשאה
מנשאות

Infinit.

נשא
בנשא
כנשא
לנשא
מנשא

Imp.

נשא
נשאו
נשאי
נשאנה

Futur.

אנשא
ינשא
תנשא
ננשא
ינשאו
תנשאו
תנשא
תנשאי
תנשאנה

Puhàl.

נשא
נשאת
נשאתי
נשאו
נשאתם
נשאנו
נשאת
נשאת

נשאתן

Beno.

נשא
נשאים
נשאה
נשאות

Infin.

נשוא
vel נשאת

Futur.

אנשא
ינשא
תנשא
ננשא
ינשאו
תנשאו
תנשא
תנשאי
תנשאנה

Hiphìl prę.

השיא
השאת
השאתי

השיאו
השאתם
השאנו
השיאה
השאת
השאתן

Beno.

משיא
משיאים
משיאה
משיאות

Pahùl.

משא
משאים
משאה
משאות

Infin.

השא
vel השאות
בהשאות
כהשאות
להשאות
מהשאות

Imp.

Imper.
השא
השיאו
השיאי
השאנה

Futur.
אשיא
vel
אשא
ישיא
תשיא
נשיא
ישיאו
תשיאו
תשיא

תשיאי
תשאנה

Hoph. pręt.
השא
השאת
השאתי
השאו
השאתם
השאנו
השאת
השאת
השאתן

Beno.
quibusdam, sed Inusit.
השא

השאים
השאה
השאות

Infinit.
השא
vel
השאות

Futur.
אשא
תשא
תשא
נשא
ישאו
תשאו
תשא

תשאי
תשאנה

Hithp. præ.
התנשא

Beno.
מתנשא

Infin.
התנשא
vel
התנשאת

Imper.
התנשא

Futur.
אתנשא
&c. vt perfecta, & vt מצא in Hithpahèl.

Regulæ, & Exceptiones.

Hæc verba quoad primam inflectuntur, vt Defectiua Pè Nùn, & quoad tertiam, vt Làmed Aleph, & easdem regulas obseruabis.

¶ Quia, vt supra dictum est, נ in naghàsc quandoque deficit, quandoque exprimitur, & quasi perfecte inflectitur, sic etiam in istis, vt patet ex Paradigmate.

שְׂאֵת Aduenientibus בכלם perditur sceuà, vt fit in contractionibus (de quibus supra) littera scilicet א antea mobilis punctum proprium remittit ad proximè vicinam, & in eo quiescit, vt בְּשֵׂאת similiter cum alijs litteris בלם Profertur etiam per א mobilē בִּשְׂאֵת Ezech 20. & Exod. 27. Bèth signata puncto chirech, & ש sceuà. Reliqua per se patent.

S Reli-

Composita Pè Nùn Làmed Hè.

Hic Ordo complectitur sequentia verba.

נָדָה amouit.	נָחָה duxit.	נָצָה auolauit.
נָהָה lamentatus est.	נָטָה inclinauit.	נָקָה innocens fuit.
נָוָה habitauit,	נָכָה percussit.	נָשָׁה oblitus est.
נָזָה aspersit.	נָסָה probauit.	

Kàl præt.	נְטוּיִים	יִטֶּה יֵט	נִטֵּית
inclinauit נָטָה	נְטוּיָה	תִּטֶּה תֵּט	נִטֵּיתֶן
נָטִיתָ	נְטוּיוֹת	נִטֶּה נֵט	Beno.
נָטִיתִי	Infin.	יִטּוּ	נִטֶּה
נָטוּ	נְטוֹת	תִּטּוּ	נִטִּים
נְטִיתֶם	vel נְטֹה a	תִּטֶּה	נִטָּה
נָטִינוּ	כִּנְטוֹת	תִּטִּי	נִטּוֹת
נָטְתָה	כִּנְטוֹת	תִּטֶּינָה	Infinit.
נָטִית	לִנְטוֹת	Niph.pręt.	הִנָּטֵה
נְטִיתֶן	מִנְּטוֹת	נִטָּה	vel הִנָּטוֹת
Beno.	Imper.	נִטֵּיתָ	בְּהִנָּטוֹת
נֹטֶה	נְטֵה	נִטֵּיתִי	כְּהִנָּטוֹת
נֹטִים	נְטוּ	נִטּוּ •	לְהִנָּטוֹת
נֹטָה	נְטִי	vel נִטָּיו	מֵהִנָּטוֹת
נֹטוֹת	נְטֶינָה	נִטֵּיתֶם	Imper.
Pahùl.	Futur.	נִטֵּינוּ	הִנָּטֵה
נָטוּי	abiecta ה אֶטֶּה אֵט	נִטְּתָה	הִנָּטוּ
			הִנָּטִי

הִנָּטִי
הִנָּטֶינָה

Futur.

אֶנָּטֶה אֶנָּט (abiecta ה)
יִנָּטֶה יִנָּט
תִּנָּטֶה תִּנָּט
נִנָּטֶה נִנָּט
יִנָּטוּ
תִּנָּטוּ
תִּנָּטֶה
תִּנָּטִי
תִּנָּטֶינָה

Pih. pręt.

נִטָּה
נִטִּיתָ
נִטִּיתִי
נִטּוּ
נִטִּיתֶם
נִטִּינוּ
נִטְּתָה
נִטִּית
נִטִּיתֶן

Beno.

מְנַטֶּה
מְנַטִּים
מְנַטָּה
מְנַטּוֹת

Pahùl

מְנֻטֶּה
מְנֻטִּים
מְנֻטָּה
מְנֻטּוֹת

Infin.

נַטּוֹת
כְּנַטּוֹת
כְּנַטּוֹת
לְנַטּוֹת
מִנַּטּוֹת

Imp.

נַטֵּה
נַטּוּ
נַטִּי
נַטֶּינָה

Futu.

אֲנַטֶּה
יְנַטֶּה
תְּנַטֶּה
נְנַטֶּה
יְנַטּוּ
תְּנַטּוּ
תְּנַטֶּה
תְּנַטִּי
תְּנַטֶּינָה

Puhàl

נֻטָּה
נֻטֵּיתָ
נֻטֵּיתִי
נֻטּוּ
נֻטֵּיתֶם
נֻטֵּינוּ
נֻטְּתָה
נֻטֵּית
נֻטֵּיתֶן

Beno.

מְנֻטֶּה
מְנֻטִּים
מְנֻטָּה
מְנֻטּוֹת

Infin.

נֻטּוֹת

Futu.

אֲנֻטֶּה
יְנֻטֶּה
תְּנֻטֶּה
נְנֻטֶּה
יְנֻטּוּ
תְּנֻטּוּ
תְּנֻטֶּה
תְּנֻטִּי
תְּנֻטֶּינָה

Hiph.

הִטָּה (pro הִנְטָה)
הִטִּיתָ
vel הֵטִית
הִטִּיתִי
vel הֵטִיתִי
הִטּוּ
הִטִּיתֶם
vel הִטִּיתֶם
הִטִּינוּ
הִטְּתָה
הִטִּית
הִטִּיתֶן

Beno.

מַטֶּה
מַטִּים
מַטָּה
מַטּוֹת

Pahùl

מֻטֶּה (pro מֻנְטֶה)
מֻטִּים
מֻטָּה
מֻטּוֹת

Infin.

הַטּוֹת
vel הַטֵּה
כְּהַטּוֹת
כְּהַטּוֹת
לְהַטּוֹת
מֵהַטּוֹת

Imp.

הַטֵּה הַט (sine ה)
הַטּוּ

חַטֵּה
הַטּוּ
הַטִּי
הַטֶּינָה

Futur.

אַטֶּה sine ה אַט
יַטֶּה יַט
תַּטֶּה תַּט
נַטֶּה נַט
יַטּוּ
תַּטּוּ
תַּטֶּה
תַּטִּי
תַּטֶּינָה

Hoph.pręt.

הֻטָּה
הֻטֵּית
חֻטֵּיתִי
הֻטּוּ

חֻטֵּיתֶם
חֻטֵּינוּ
חֻטֵּתָה
חֻטֵּית
הֻטֵּיתֶן

Infinit.

הֻטּוֹת

Futur.

אֻטֶּה
יֻטֶּה
תֻּטֶּה
נֻטֶּה
יֻטּוּ
תֻּטּוּ
תֻּטֶּה
תֻּטִּי
תֻּטֶּינָה

Hithp.pręt.

הִתְנַטָּה

הִתְנַטֵּיתָ
הִתְנַטֵּיתִי
vel
הִתְנַטֵּיתִי
הִתְנַטּוּ
הִתְנַטֵּיתֶם
הִתְנַטֵּינוּ
הִתְנַטֵּתָה
הִתְנַטֵּית
הִתְנַטֵּיתֶן

Beno.

מִתְנַטֶּה
מִתְנַטִּים
מִתְנַטָּה
מִתְנַטּוֹת

Infinit.

הִתְנַטּוֹת
בְּהִתְנַטּוֹת
כְּהִתְנַטּוֹת

לְהִתְנַטּוֹת
מֵהִתְנַטּוֹת

Imper.

הִתְנַטֵּה
הִתְנַטּוּ
הִתְנַטִּי
הִתְנַטֶּינָה

Futur.

אֶתְנַטֶּה
יִתְנַטֶּה
תִּתְנַטֶּה
נִתְנַטֶּה
יִתְנַטּוּ
תִּתְנַטּוּ
תִּתְנַטֶּה
תִּתְנַטִּי
תִּתְנַטֶּינָה

Regulæ, & Exceptiones.

Hęc Verba quoad primam radicalem inflectuntur, vt נָגַשׁ, quoad tertiam vero, vt גָּלָה & easdem regulas obseruant.

a נָטָה Reperitur extra regulam נָצָא a radice נָצָה auolauit Hier.

Hier.48.9.vnde in his Compositis rarò, aut nunquam ammittitur נ radicalis. In Imperat. & Infinitiuo, quam deberet perdere, si sequeretur נָגַשׁ.

b Futura ammittunt Hè radicalem, idque obserua, vt possis agnoscere tres radicales, vt in exēplis, & in verbo נָכָה facit אַךְ: נַךְ: תַּךְ: יַךְ etiam additis affixis.

c Est & conuersio litteræ Hè rad. in Aleph, cum pleonasmo, Iob 30.8. נִכְּאוּ percussi sunt, pro נִכּוּ.

Composita Pè Iòd, Làmed Aleph.

Hic Ordo complectitur duo tantum verba, quorum duobus paradigmatibus propositis facilior erit cognitio.

יָצָא egressus est. יָרֵא timuit.

Kàl preteritum.

egressus	timuit.
יָצָא	יָרֵא
יָצָאתָ	יָרֵאתָ
יָצָאתִי	יָרֵאתִי
יָצְאוּ	יָרְאוּ
a יְצָאתֶם	a יְרֵאתֶם
יָצָאנוּ	יָרֵאנוּ
יָצְאָה	יָרְאָה
יָצָאתְ	יָרֵאתְ
יְצָאתֶן	יְרֵאתֶן

Benonì.

יוֹצֵא	b יָרֵא
יוֹצְאִים	יְרֵאִים
יוֹצֵאת vel	
יוֹצְאָה	יְרֵאָה
יוֹצְאוֹת	יְרֵאוֹת

Pahùl.

יָצוּא	יָרוּא
יְצוּאִים	caret.
יְצוּאָה	
יְצוּאוֹת	

Infinitiuus.

יְצֹא vel	יְרֹא vel יִרְא vel
צֵאת	יְרֹא
בְּצֵאת	בִּירֹא
כְּצֵאת	כִּירֹא
לָצֵאת	לִירֹא
	לְיִרְאָה
	בעאת

מִירָא מִצֵּאת

Imperatiuus.

e יְרָא צֵא

vel צְאָה

יִרְאוּ צְאוּ

יִרְאִי צְאִי

יִרְאֶנָה צֶאֶינָה

vel יְרָאנָה

Futurum.

d אִירָא אֵצֵא

יִירָא יֵצֵא

תִּירָא תֵּצֵא

נִירָא נֵצֵא

יִירְאוּ יֵצְאוּ

vel יִירָאוּ

תִּירְאוּ תֵּצְאוּ

vel תִּירָאוּ

תִּירָא תֵּצֵא

תִּרְאִי תֵּצְאִי

vel תִּירְאִי

תִּירֶאנָה תֵּצֶאנָה

Niphal pręt.

נוֹרָא נוֹצָא

נוֹרֵאתָ נוֹצֵאתָ

נוֹרֵאתִי נוֹצֵאתִי

נוֹרְאוּ נוֹצְאוּ

נוֹרֵאתֶם נוֹצֵאתֶם

נוֹרֵאנוּ נוֹצֵאנוּ

נוֹרְאָה נוֹצְאָה

נוֹרֵאתְ נוֹצֵאתְ

נוֹרֵאתֶן נוֹצֵאתֶן

Benoni.

נוֹרָא נוֹצָא

נוֹרָאִים נוֹצָאִים

נוֹרָאָה נוֹצָאָה

נוֹרָאוֹת נוֹצָאוֹת

Infinitiuus.

הִוָּרֵא הִוָּצֵא

כְּהִוָּרֵא כְּהִוָּצֵא

כְּהִוָּרֵא כְּהִוָּצֵא

לְהִוָּרֵא לְהִוָּצֵא

מֵהִוָּרֵא מֵהִוָּצֵא

Imperatiuus.

הִוָּרֵא הִוָּצֵא

הִוָּרְאוּ הִוָּצְאוּ

הִוָּרְאִי הִוָּצְאִי

הִוָּרֶאנָה הִוָּצֶאנָה

Futu-

Futurum.

אוּרָא	אוּצָא
יוּרָא	יוּצָא
תּוּרָא	תּוּצָא
נוּרָא	נוּצָא
יוּרְאוּ	יוּצְאוּ
תּוּרְאוּ	תּוּצְאוּ
תּוּרָא	תּוּצָא
תּוּרְאִי	תּוּצְאִי
תּוּרֶאנָה	תּוּצֶאנָה

Pihèl præt.

יֵרֵא	יֵצֵא
יֵרֵאתָ	יֵצֵאתָ
יֵרֵאתִי	יֵצֵאתִי
יֵרְאוּ	יֵצְאוּ
יֵרֵאתֶם	&c. non variat à Perfectis.
יֵרֵאנוּ	
יֵרְאָה	
יֵרֵאת	
יֵרֵאתֶן	

Benonì.

מְיָרֵא	מְיַצֵּא
מְיָרְאִים	מְיַצְּאִים
מְיָרְאָה	&c.
מְיָרְאוֹת	

Pahùl.

מְיוּרָא Inusitatum.	מְיֻצָּא
	מְיֻצָּאִים
	מְיֻצָּאָה
	מְיֻצָּאוֹת

Infinitiuus.

יָרֵא	יַצֵּא
בְּיָרֵא	בְּיַצֵּא
כְּיָרֵא	כְּיַצֵּא
לְיָרֵא	לְיַצֵּא
מִיָּרֵא	מִיַּצֵּא

Imperatiuus.

יָרֵא	יַצֵּא
יָרְאוּ	יַצְּאוּ
יָרְאִי	יַצְּאִי
יָרֶאנָה	יַצֶּאנָה

Futurum.

אֲיָרֵא	אֲיַצֵּא
יְיָרֵא	יְיַצֵּא
תְּיָרֵא	תְּיַצֵּא

נֵצֵא
יֵצְאוּ
תֵּצְאוּ

נִירָא
יִירְאוּ
תִּירְאוּ

תֵּצֵא
&c.

תִּירָא
תִּירְאִי
תִּירֶאנָה

Puhàl pręt.
יָצָא
יָצָאתָ
יָצָאתִי
יָצְאוּ
יְצָאתֶם
יָצָאנוּ
יָצְאָה
יָצָאתְ
יְצָאתֶן

Beno.
יֹצֵא
יֹצְאִים
יֹצְאָה
יֹצְאוֹת

Infin.
יְצֹא

Futur.
אֵצֵא
יֵצֵא

תֵּצֵא
נֵצֵא
יֵצְאוּ
תֵּצְאוּ
תֵּצֵא
תֵּצְאִי
תֵּצֶאנָה

Hiphìl pręt.
הוֹצִיא
הוֹצֵאתָ
הוֹצֵאתִי
הוֹצִיאוּ
הוֹצֵאתֶם
הוֹצֵאנוּ
הוֹצִיאָה
הוֹצֵאתְ
הוֹצֵאתֶן

Beno.
מוֹצִיא
מוֹצִיאִים
מוֹצִיאָה
מוֹצִיאוֹת

Pahùl.
מוּצָא
מוּצָאִים
מוּצָאָה
מוּצָאוֹת

Infin.
הוֹצִיא
vel הוֹצֵא
בְּהוֹצִיא
כְּהוֹצִיא
לְהוֹצִיא
מֵהוֹצִיא

Imper.
g הוֹצִיא
vel הוֹצֵא
הוֹצִיאוּ
הוֹצִיאִי
הוֹצֶאנָה

Futùr.
אוֹצֵא
vel אוֹצִיא
יוֹצִיא

תּוֹצִיא
נוֹצִיא
יוֹצִיאוּ
תּוֹצִיאוּ
תּוֹצִיא
תּוֹצִיאִי
תּוֹצֶאנָה

Hoph.
הוּצָא
הוּצֵאתָ
הוּצֵאתִי
הוּצְאוּ
הוּצֵאתֶם
הוּצֵאנוּ
הוּצְאָה
הוּצֵאתְ
הוּצֵאתֶן

Infinit.
הוּצֵא

Futur.
אוּצָא
יוּצָא
תּוּצָא
נוצא

נוּצָא	הִתְיַצֵּאתֶם	Infinit.	Futur.
יוּצְאוּ	הִתְיַצֵּאנוּ	הִתְיַצֵּא	אֶתְיַצֵּא
תּוּצְאוּ	הִתְיַצֵּאת	בְּהִתְיַצֵּא	יִתְיַצֵּא
תּוּצָא	הִתְיַצֵּאתְ	כְּהִתְיַצֵּא	תִּתְיַצֵּא
תּוּצְאִי	הִתְיַצֵּאתֶן	לְהִתְיַצֵּא	נִתְיַצֵּא
תּוּצֶאנָה	Beno.	מֵהִתְיַצֵּא	יִתְיַצְּאוּ
Hithp.prę.	מִתְיַצֵּא	Imper.	תִּתְיַצְּאוּ
הִתְיַצֵּא	מִתְיַצְּאִים	הִתְיַצֵּא	תִּתְיַצֵּא
הִתְיַצֵּאתָ	מִתְיַצֵּאת	הִתְיַצְּאוּ	תִּתְיַצְּאִי
הִתְיַצֵּאתִי	מִתְיַצְּאוֹת	הִתְיַצְּאִי	תִּתְיַצֶּאנָה
הִתְיַצְּאוּ		הִתְיַצֶּאנָה	

---

a יְרָאתֶם Iof.4.24.cum ꞉ loco ·· ex R. Dauid in Michlòl, quasi esset יָרֵא radix.

b Quidam dicunt hoc Benoni esse secundum formam nominis Tòar; vt יָרֵא Gen. 32. 11. timens ego. Illud obserua שֶׁיֹּצֵא pro שֶׁיּוֹצֵאת Eccl. 10.7.& הַיֹּצֵאת pro הַיּוֹצֵאת Deut.28,57.quæ egreditur.

d יִירָא hęc tantum reperitur cum Iòd expressa. 1.Reg.18.12.& 28.5.& 1.Paral.13.12. Iuxta ea quę diximus in Fut. Quiescentium Pè Iòd, יִינַק ad quorum normam hęc inflectuntur.

c יְרָאוּ inflectit Pagninus ad differentiam יִרְאוּ a רָאָה Futuro Kàl videbunt.

e Reperitur לֵרֹא 1.Reg.18.29.pro לִירֹא Iòd occultatu in zère. לְיִרְאָה cum Hè paragogico, Deuteronom. 4. 10. ad timendum, vel vt timeant.

¶ f תִּוָּרֵא Psal.130. 4. vox variè agitata, nam alij antiquiores aliter legerunt,& transtulerunt תּוֹרָה lex: Symmachus, & Theodot. יִרְאָה D Hieron. timorem. Kald. vero ait; Quia apud te est *indulgentia, vt videaris* Hebraice vero,vt nunc,est, legitur תִּוָּרֵא *vt timearis*, & sensus clarus est.

g וְצֵא Gen.19.17.cum Vàu pro Iòd mobili & est post — pro-

nunciato Vâu *egredi fac*: id quod non caret mysterio: sicut enim illi contra ordinem naturæ petebant, sic contra regulas Grammaticę venit dictio. simile est הַיְשַׁר pro הוֹשֵׁיר dirige Psal. 5. 9. alia exemplaria habent הוֹצֵא.

Composita Pè Iòd, Làmed Hè.

Hic ordo complectitur sequentia verba, quæ ex paradigmate proposito planiora erunt.

יָגָה affligere. יָעָה purgare. יָקָה auscultare.
יָדָה laudare. יָפָה pulchrum esse. יָרָה proijcere.
יָגָה contristare.

Kàl præt.
pulcher fuit.
יָפָה
יָפִיתָ
יָפִיתִי
יָפוּ
יְפִיתֶם
יָפִינוּ
יָפְתָה
יָפִית
יְפִיתֶן
Beno.
יוֹפֶה
יוֹפִים
יוֹפָה
יוֹפוֹת
Pahùl.
יָפוּי
יְפוּיִים

יְפוּיָה
יְפוּיוֹת
Infinit.
יְפוֹת
בִּיפוֹת
כִּיפוֹת
לִיפוֹת
מִיפוֹת
Imper.
יְפֵה
יְפוּ
יְפִי
יְפֶינָה
Futur.
אֶפֶה
ה abiecta
אִיפֶה אִיף
תִּיפֶה יִיף
נִיפֶה תִּיף

יִיפוּ נִיף
תִּיפוּ
תִּיפֶה
תִּיפִי
תִּיפֶינָה
Niphàl pr.
נוֹפָה
נוֹפֵיתָ
נוֹפֵיתִי
נוֹפוּ
נוֹפֵיתֶם
נוֹפֵינוּ
נוֹפֵיתָה
נוֹפֵית
נוֹפֵיתֶן
Beno.
נוֹפֶה
נוֹפִים

נוֹפָה
נוֹפוֹת
Infinit.
הִוָּפוֹת
כְּהִוָּפוֹת
כְּהִוָּפוֹת
לְהִוָּפוֹת
מֵהִוָּפוֹת
Imper.
הִוָּפֵה
הִוָּפוּ
הִוָּפִי
הִוָּפֶינָה
Futur.
אִוָּפֶה
יִוָּפֶה
תִּוָּפֶה
נִוָּפֶה

יִוָּפוּ
תִּוָּפוּ
תִּוָּפֶה
תִּוָּפִי
תִּוָּפֶינָה
Pihèl
יִפָּה
יִפִּיתָ
יִפִּיתִי
יִפּוּ
יִפִּיתֶם
יִפִּינוּ
יִפְּתָה
יִפִּית
יִפִּיתֶן
Ben.
מְיַפֶּה
מְיַפִּים
מְיַפָּה
מְיַפּוֹת

מִיַפּוֹת
*P*ahùl
מְיֻפֶּה
מְיֻפִּים
מְיֻפָּה
מְיֻפּוֹת
Infin.
יַפּוֹת
כְּיַפּוֹת
בְּיַפּוֹת
לְיַפּוֹת
מִיַפּוֹת
Imp.
יַפֵּה
יַפּוּ
יַפִּי
יַפֶּינָה
Futu.
אֲיַפֶּה
יְיַפֶּה
תְּיַפֶּה
נְיַפֶּה
יְיַפּוּ
תְּיַפּוּ
תְּיַפֶּה
תְּיַפִּי
תְּיַפֶּינָה
Puhàl

יֻפָּה
יֻפֵּית
יֻפֵּיתִי
יֻפּוּ
יֻפֵּיתֶם
יֻפֵּינוּ
יֻפֵּיתָה
יֻפֵּית
יֻפֵּיתֶן
Beno.
יֻפֶּה
יֻפִּים
יֻפָּה
יֻפּוֹת
Infin.
יֻפּוֹת
*F*utu.
אֲיֻפֶּה
יְיֻפֶּה
תְּיֻפֶּה
נְיֻפֶּה
יְיֻפּוּ
תְּיֻפּוּ
תְּיֻפֶּה
תְּיֻפִּי
תְּיֻפֶּינָה
Hiph.
הוֹפָה

הוֹפֵית
הוֹפֵיתִי
הוֹפוּ
הוֹפֵיתֶם
הוֹפֵינוּ
vel הוֹפִינוּ
הוֹפְתָה
הוֹפֵית
הוֹפֵיתֶן
Beno.
מוֹפֶה
מוֹפִים
מוֹפָה
מוֹפוֹת
*P*ahùl
מוּפֶה
מוּפִים
מוּפָה
מוּפוֹת
Infin.
f הוֹפוֹת
בְּהוֹפוֹת
כְּהוֹפוֹת
לְהוֹפוֹת
מֵהוֹפוֹת
Imp.
הוֹפֵה
הוֹפוּ

הוֹפִי
הוֹפֶינָה
Futu.
g אוֹפֶה
יוֹפֶה
תּוֹפֶה
נוֹפֶה
יוֹפוּ
תּוֹפוּ
תּוֹפֶה
תּוֹפִי
תּוֹפֶינָה
Hoph.
הוּפָה
הוּפֵית
הוּפֵיתִי
הוּפוּ
הוּפֵיתֶם
הוּפֵינוּ
הוּפְתָה
הוּפֵית
הוּפֵיתֶן
Infin.
הוּפוֹת
Futu.
אוּפֶה

יוּפֶה
תּוּפֶה
נוּפֶה
יוּפוּ
תּוּפוּ
תּוּפֶה
תּוּפִי
תּוּפֶינָה
Hithpah.
הִתְיַפָּה
הִתְיַפֵּית
הִתְיַפֵּיתִי
הִתְיַפּוּ
הִתְיַפֵּיתֶם
הִתְיַפֵּינוּ
הִתְיַפְּתָה
הִתְיַפֵּית
הִתְיַפֵּיתֶן
Beno.
מִתְיַפֶּה
מִתְיַפִּים
מִתְיַפָּה
מִתְיַפּוֹת
Infin.
הִתְיַפּוֹת
בְּהִתְיַפּוֹת

בְּהִתְיַפּוֹת	התיפי	יִתְיַפֶּה	תִּתְיַפּוּ
לְהִתְיַפּוֹת			
כְּהִתְיַפּוֹת	תִּתְיַפֶּינָה	תִּתְיַפֶּה	תִּתְיַפֶּה
Imper.	Futur.	נִתְיַפֶּה	תִּתְיַפִּי
התיַפֵּה התיַפּוּ	אֶתְיַפֶּה	יִתְיַפּוּ	תִּתְיַפֶּינָה

Regulæ, & Exceptiones.

a Facit etiam יִרְוֶה & יִרְוֶה.

b Ab hoc Futuro poteſt abijci littera Hè radicalis vt in גָּלָה adnotauimus, itaque faciet

אִיר יִיר תִּיר נִיר ſic נִיף תִּיף יִיף אִיף

c נוּגַי Sopho.3.18.cum ſciùrech, dolõre affecti.

d יִיָּרֶה Iòd prolato naturali, Exod.19.13.Iaculis transfigetur.

e וַיַּדּוּ pro וַיִּידוּ Thren.3.54. & proiecerunt.

וַיַּגֶּה pro וַיְיַגֶּה Ibid.33.& dolore affecit, mȩrore confecit.

f הֻיְּדוֹת Nehèm.12.8.cum chibbùz, confiteri.

g Quando non ammittit Hè, coniugatur ſic יְהוֹדֶה אֲהוֹדֶה &c. vt Pſal.28.7.confitebor, confitebitur.

Amiſſo Hè, ſic וַיִּוֹר אוֹר vt תּוֹף יוֹף אוֹף 4. Reg. 13.17.& proiecit.

Compoſita Pè Aleph Lamed Hè.

Hic ordo complectitur pauca verba, nec vſu veniunt niſi in Kàl, & Niphàl, vt infra.

אָבָה velle. אָנָה luxit. אָרָה meſſuit.

אָוָה concupiſcere. אָפָה coxit. אָתָה venit.

אָלָה iurauit.

Kàl prȩt.	אָבִיתִי	אָבְתָה	אוֹבֶה
L. concupiuit. אָבָה	a אָבוּ	אָבִיתָ vel אָבִית	אוֹבִים
	אֲבִיתֶם	אֲבִיתֶן	אוֹבָה
אָבִית	אָבִינוּ	Benonì.	אוֹבוֹת
			Pahùl

Pahùl
אָבוּי
אֲבוּיִים
אֲבוּיָה
אֲבוּיוֹת

Infin.
אֱבוֹת
vel
אָבֹה b
כֶּאֱבוֹת
כֶּאֱבוֹת
לֶאֱבוֹת

מֵאֲבוֹת

Imper.
אֱבֵה vel אֲבֵה
אֱבוּ אֲבוּ
אֱבִי אֲבִי
אֱבֶינָה : אֲבֶינָה

Futur.
אֹבֶה d
יֹאבֶה
תֹּאבֶה

נֹאבֶה
יֹאבוּ
תֹּאבוּ
תֹּאבֶה
תֹּאבִי
תֹּאבֶינָה
sine Aleph prima rad. sæpius.
תֹּבֵא

Niph.
נֶאֱבָה
נֶאֱבֵיתָ
נֶאֱבֵיתִי

Beno.
נֶאֱבֶה
נֶאֱבִים

Infin.
הֵאָבוֹת
מֵהֵאָבוֹת

Imp.
הֵאָבֵה
הֵאָבוּ

Futu.
אֵאָבֶה
יֵאָבֶה
&c.

Regulæ, & Exceptiones.

a אָבוּא Esa. 28. 12. cum א parag. Voluerunt, acquieuerunt.

b אָלֹה Hos. 4. 2 Iurare.

c אֵפוּ cum zère. Exod. 16. 23. coquite, &

אֲתָיוּ cum Iòd mobili, stat pro Hè Esa. 56. 9. venite, &

הֵתָיוּ Hè pro Aleph. Esa. 21. 14. & Hiere. 12. 9.

d Inuenitur hoc Fut. sine א & in fine cum Aleph vice Hè תֹּבֵא voles. Prou. 1. 10.

& cum segòl אֶאֱתֶה יֶאֱתֶה &c. Prou. 1. 27. Veniet.

& Aleph quiescente תֵּאתֶה. יֵאתֶה. תֵּאתֶה Mich. 4. 8.

Aleph pro Hè וַיֵּתֵא Deuter. 33. 21.

& ammissa Hè; אֵאת vel אֵת : יֵאת : תֵּאת Esa. 41. 25. veniet.

Nota hic.

Quòd non bene quidam reducunt ad Composita ex Hàijn Vàu, & Làmed Aleph quædam verba בוא : נוא : קוא Nam ista pertinent ad Quiescentia Hàin Vàu, vt habes sup. in paradigmate. Ad quæ etiam reduces קום : מות Item quæ habent Iòd pro secunda

cunda radicali, vt קָיא vomit, רוּשׁ vel רִישׁ depauperatus eſt, כּוּן vel כִּין intellexit, ſicut אוֹר lucere טוֹב pulchrum fuit סוּר receſſit, חוּשׁ feſtinauit. Et ratio eſt, quia in his omnibus tàm prima Aleph, quam Sàmech, vel Mèm, vel Chòph; ac tertia Aleph, vel Rèſc, vel Nùn, vel Scìn ſemper (licet in paucis coniugationibus reperiantur. non idcirco nouam ſpeciem conſtituere debent, & ſine lege loqui erubeſcimus, inquam, ſine ratione) eſt mobilis. Quod ſi Aleph in בָּא v.g. quieſcit, non eſt hoc nouam conſtituere ſpeciem, ſed eſt ex natura ſua; nam poſtea בָּאוּ pronunciatur, & בָּאתֶם quieſcit, idem tamen eſt modus inflectendi בְּנִתֶּם & קַמְתֶּם & ſimilia. Reijcienda ergo hæc noua ſpecies.

Compoſita Pè Nùn Làmed Nùn.

Frequentiſſimum eſt in ſcripturis נָתַן nec ſocium habet, ideo Defectiuorum regulas quoad vltimam, & primam ſequitur, ſed adeo incerto ordine, vt facilius exemplo cognoſcatur, quã regulis.

Kàl præt.	נוֹתְנָה	כְּתֵת	c אֶתֵּן
נָתַן	vel נוֹתֶנֶת	vel כְּתֶת	יִתֵּן
a נָתַתָּ	נוֹתְנוֹת	c לָתֵת	תִּתֵּן
נָתַתִּי	Pahùl	מִתֵּת	נִתֵּן
נָתְנוּ	נָתוּן	Imp.	יִתְּנוּ
נְתַתֶּם	נְתוּנִים	d תֵּן	יִתֵּנוּ
נָתַנּוּ	נְתוּנָה	תְּנוּ	תִּתֵּן
נָתְנָה	נְתוּנוֹת	תְּנִי	תִּתְּנִי
נָתַתְּ	Infin.	vel תְּנִי	תִּתֵּנָּה
נְתַתֶּן	b תֵּת	תֵּנָּה	Niph.præ.
Beno.	vel נָתוֹן	vel תְּנָה	נִתַּן
נוֹתֵן	נְתֹן	per contractio.	נִתַּתָּ
נוֹתְנִים	vel נָתוֹן	Futu.	נִתַּתִּי
			נִתַּנּוּ

נִתַּנְו	נִתָּן	כְּהִנָּתֵן	הִנָּתֵנָּה
נִתַּתֶּם	נִתָּנִים	לְהִנָּתֵן	Futu.
נִתַּנּוּ	נִתָּנָה	מֵהִנָּתֵן	אֶנָּתֵן &c.
נִתְּנָה	נִתָּנוֹת	Imp.	יִנָּתְנוּ &c.
נִתַּתְּ	Infin.	הִנָּתֵן	תִּנָּתֵן
נִתַּתֶּן	f הִנָּתֵן	הִנָּתְנוּ	תִּנָּתְנִי
Beno.	כְּהִנָּתֵן	הִנָּתְנִי	תִּנָּתֵנָּה

Regulæ, & Exceptiones.

Defectum primę Nùn daghèſc ſupplet, tertiæ vero nihil in hac claſſe, idcirco nouam ſpeciem conſtituit.

a Reperitur תַּתָּה ſine Nùn rad. 2. Reg. 22. 41. pro נָתַתָּ dediſti, vbi daghèſc primum eſt decoris, alterum præter legem indicat defectum Nùn, vt quidam dicunt.

b Infinitiuus multiplex eſt, vt ſupra. Et in eo deperditur prima, & vltima radicalis ſine ſupplemento.

c לְתֵתֶן 3. Reg. 6. 19. cum Nùn paragogico:

d Iunctum monoſyllabo cum ſegòl vt תֶּן־לִי Gen. 14. 20. & 47.

e אֶתֶּן cum duplici ſegòl eſt cum maccàph iunctum monoſyllabo, aut dictioni longæ, vt אֶתֶּן־לָךְ dabo tibi. Gen. 30. 30. Hier. 19. 3.

f Reperitur & הִנָּתוֹן Hier. 32. 4. & 38. 3. tradendo tradetur. Reliquis Coniugationibus caret, quæ tamen poſſent formari ex Communi Grammaticorum ſententia, R. Dauid, & Quinquarb. & aliorum.

De Verbis Quatuor, aut Quinque litterarum.

Verba, quę alij *Quadrata*, nonnulli *Abundantia*, reliqui ſuis nominibus, & confusè quidem; nos *Quatuor*, aut *quinque litterarum* vocamus. A quacumque enim radice illa deriuentur, modo conſtent quatuor aut quinque litteris, ad hunc ordinem reducimus. Ea ſunt infraſcripta.

Prima eorum, quæ quatuor diuerſas habent, vt כִּרְבֵּל inuoluit.

Secunda

Secunda eorum, quæ geminant primam radicalem, vt חִרְחֵר a חָרַר succendit סִלְסֵל a סָלַל exaltauit.

Tertia eorum quę geminant duas primas radicales, vt שִׁגְשֵׁג a שָׁגָה errauit שִׁעְשַׁע a שָׁעָה lætatus eſt, aut luſit.

Quarta quæ geminant duas vltimas, vt חֲמַרְמַר a חָמַר conturbatus eſt.

Quinta quæ primam, & vltimam, vt a טִיל : טִלְטֵל aſportauit, a קִיל vel קוֹל : קִלְקֵל ſuſtinuit, a קִיר קַרְקַר vaſtauit.

Secundo nota quod hęc verba rarò & nonniſi in Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl reperiuntur vſitata: ex duabus enim litteris fit vnica ſyllaba, vt ad morem Perfectorum, ea poſſis coniugare, vnde כִּלְכֵּל eſt diſſyllabum; סְחַרְחַר triſyllabum. Pauca quædam in Kàl, vt סְחַרְחַר ex R. Elia. quod tamen ad Pihèl reducerem.

Pihèl prçt.	מְכַלְכְּלָה	Imper.	תְּכַלְכְּלִי
כִּלְכֵּל	מְכַלְכְּלוֹת	כַּלְכֵּל	תְּכַלְכֵּלְנָה
כִּלְכַּלְתָּ	Pahùl.	כַּלְכְּלוּ	Puhàl.
כלכַּלְתִּי	מְכֻלְכָּל	כַּלְכְּלִי	כֻּלְכַּל
כלכְּלוּ	מְכֻלְכָּלִים	כַּלְכֵּלְנָה	כֻּלְכַּלְתָּ
כלכַּלְתֶּם	מְכֻלְכָּלָה	Futur.	כֻּלְכַּלְתִּי
כלכַּלְנוּ	מְכֻלְכָּלוֹת	אֲכַלְכֵּל	כֻּלְכְּלוּ
כלכְּלָה	Infinit.	יְכַלְכֵּל	כֻּלְכַּלְתֶּם
כלכַּלְתְּ	כַּלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל	כֻּלְכַּלְנוּ
כלכַּלְתֶּן	בְּכַלְכֵּל	נְכַלְכֵּל	כֻּלְכְּלָה
Beno.	כְּכַלְכֵּל	יְכַלְכְּלוּ	כֻּלְכַּלְתְּ
מְכַלְכֵּל	לְכַלְכֵּל	תְּכַלְכְּלוּ	כֻּלְכַּלְתֶּן
מְכַלְכְּלִים	מִכַּלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל	

Beno.

Beno.
כִּלְכֵּל
כִּלְכְּלִים
כִּלְכְּלָה
כִּלְכְּלוֹת
Infin.
כַּלְכּוֹל

Futur.
אֲכַלְכֵּל
יְכַלְכֵּל
תְּכַלְכֵּל
נְכַלְכֵּל
יכלכלו
תכלכלו

תכלכל
תכלכלי
תְּכַלְכֵּלְנָה
Ita cõiugabis
כִּרְבֵּל
סִלְסֵל
חִרְחֵר

טִלְטֵל
קִלְקֵל
קִרְקֵר
שִׁגְשֵׁג
שִׁעְשַׁע
חֲמַרְמַר

Verba Quinque Litterarum.

Solum Puhàl agnoſcunt cum ׳ׅ: vel ſecundum alios cum —: ſed frequentior cum ׳ׅ:

Præter.
Turbatus, inquinatus fuit
חֳמַרְמַר
חמרמרת
חמרמרתי
חמרמרו
חמרמרתם
חמרמרנו
חמרמרה
חמרמרת
חֳמַרְמַרְתֶּן
Benoni
Inuſitat.
חֳמַרְמָר
חֳמַרְמָרִים
חמרמרה
חמרמרות

Infinit.
חֳמַרְמַר
alijs.
חֳמַרְמוֹר
cum his literis Inuſitatus.
כּ
כ
ל
מ
Futur.
אֲחֳמַרְמַר
יְחֳמַרְמַר
תְּחֳמַרְמַר
נחמרמר

יחמרמרו
תחמרמרו
תחמרמרי
תְּחֳמַרְמַרְנָה
Hithp.
הִתְכַּלְכֵּל
הִתְכַּלְכְּלָה
&c.
Beno.
מִתְכַּלְכֵּל
מִתְכַּלְכְּלִים
&c.
Infinit.
הִתְכַּלְכֵּל
בְּהִתְכַּלְכֵּל
&c.

מִתְכַּלְכֵּל
Imp.
הִתְכַּלְכֵּל
Futur.
אֶתְכַּלְכֵּל
יתכלכל
תתכלכל
נתכלכל
&c. vt Perfecta.
PVHAL ſequitur terminationem Quieſcentium Làmed Hè, ſic יְפֵיפָה
יְפֵיפִית

יְפֵיפִיתִי
יפיפו
יפיפיתם &c.
Beno.
יְפֵיפֶה
יפיפים
יפיפה
יפיפות
Infinit.
יפיפות
Futur.
אֲיְפֵיפֶה
יְיְפֵיפֶה
תיפיפה
ניפיפה
ſic reliquæ voces priorum ſyllabarum firma remanente formatione infleƈtuntur.

VOCVM COMPOSITARVM ex diuersis Coniugationibus breuis Tabella Alphabeti ordine.

CVM iuxta Authores doctiſſimos quædam dictiones Compoſitæ ex diuerſis Coniugationibus, tum ex diuerſis modis, ſeu Temporibus eiuſdem Coniugationis in ſacris Biblijs reperiantur, & de illis Theſauri vberius tractent, nobis ſatis erit ſerie Alphabetica eas indicaſſe. Earum tamen notitiam, qui Tyrones doces in calce Grammatices trades, nec ſpeciem aliquam particularem conſtitues, parit enim confuſionem.

מַבְלִיגִיתִי a בָּלַג Hier 8. 18. conſortans me.) Ex Participio ſingulari Hiphil, & maſculino, & fœminino מַבְלִיגִי & מַבְלִיגָתִי.

נְגֹאֲלוּ בַדָּם a גָּאַל Iſa. 59. 3. pollutæ ſunt ſanguine. Ex Niphàl, & Puhàl. Item Thr. 4. 14.

הֻדַּשְּׁנָה a דָּשֵׁן Eſa. 34. 6. impinguatus eſt, ſeu incraſſatus, ex Hophàl pro הִתְדַּשְּׁנָה (& Hiphil, licet Scin careat daghèſc.

וְהֶאֶזְנִיחוּ a זָנַח Eſa. 19. 6. elongare facient.) Ex Niphàl, & Hiphil, cuius duplex nota Aleph Caldea, Hè Hebraica in eo coniungitur.) rectius Aleph redundare dices.

תַּחְשְׁבֻנִי a חָשַׁב Iob 19. 15. reputabunt me.) Kimchi in Michlòl ait vltimam Futur. vocem eſſe iunctam pronomini inſtar ſecundæ perſonæ maſculinæ plural, Ego dicerem tantum eſſe genus pro genere. ſed concordat cum antecedentibus.

הֻטַּמָּאָה a טָמֵא polluta eſt. Deut. 24. 4. ex Hophàl, & Hithpahèl, pro הִתְטַמְּאָה caret Tàu formatiuo coniug. Hithpahèl.

נוּלְּדוּ a יָלַד 1. Paral. 20. 8. nati ſunt (illi) plurale eſt ex Niphàl, & Puhàl.

וְיֹלַדְתְּ Iud.13.5. & paries) ex Præt. & Benoni Kàl: explicatur certitudo pariendi, & Samſon futurus magnus Nazaræus.

וְנִוַּסְּרוּ Ezech.23 48. a יָסַר & erudientur) Ex Niphàl, & Hithpahèl & Vàu dàgheſſatur ob amiſſum Tàu Coniugationis.

וְהֻנִּיחָה a יָנַח Zach. 5.11.& dimittàtur) ex Hiphil, & Hophàl, ex Chimchi in Comment.

וְנִכַּפֵּר Deut.21.8.a כָּפַר & propitiabitur.) ex Niphàl, & Hithpahèl pro וְנִתְכַּפֵּר Cald.& dimittetur eis reatus.

מִנֹּאָץ a נָאַץ Eſa. 52. 5. ſpernitur, vel blaſphematur) ex Puhàl, & Hithpahèl pro מִתְנוֹאָץ Cald. & prouocant eos. loquitur contra Principes.

נִתָּעוּ a נָתַע Iob 4. 10. conuulſi ſunt) ex Præt. & Futuro ſecundum aliquos, vel ex Niphàl, & Hithpahèl. Ego dicerem eſſe Niphàl cum daghèſc, pro נ deficiente.

הָתְפָּקְדוּ a פָּקַד Num. 1. 47. numerati ſunt) ex Hithpahèl, & Hophàl, innuit libertatem ſeu immunitatem Leuitici generis diuina authoritate, & lege ſancitam.

פַּרְשֵׁז Ex diuerſis radicibus, ſeu dictionibus Iob.26.9. פָּרַשׂ שַׁדַּי זִיו. ita nonnulli. Cald. vero vertit a פָּרַשׂ expandit.

וְהִמְתִּירָהּ a פָּתָה Prou. 29. 28. & ſeducas) ex Pihèl, & Hiphil dagheſſata contra regulas. quaſi dicat, Amici infidelis duplex malitia.

צִמְּתוּתֻנִי a צָמַת Pſal.88.17. ſucciderunt me.) ex tertia plurali maſcul. & ſecunda eiuſdem Coniugat. aliqui tantum eſſe ת reduplicatam & bene.

מְקַלְלַוְנִי a קָלַל & קָלָה Hier. 15. 10. blaſphemauit me.) ex Benoni Pihèl a קָלַל & Vàu ſuperflua.

מְקוּנַנְתְּ a קָנַן nidificas. Hier. 22.23. ex Prӕt. Puhàl קֻנַּנְתְּ & Benoni Pihèl מְקַנֶּנֶת. alij: In nido collocata.

ירדף

יִרַדֹּף a רָדַף Psal. 7.6. persequatur) ex Kàl, & Pihèl: aliqui ex Hithpahèl, dicunt esse. Ego primam sententiã sequor: vel puto esse Kal, & ר punctatam patach pręter regulam ad exprimendam persecutionis vim.

וְנַאְשַׁאַר a שָׁאַר Ezech..9.8. & remansi ego) ex Niphàl, & Futuro Kàl, quod D. Hier. de Christi derelictione intelligit.

וְהוֹשְׁבוֹתִים Zach. 10.6. & conuertam eos) ex ישב & שׁוּב in Hiphil, cum Vàu conuersiuo.

מִשְׁתַּחֲוִיתֶם a שָׁחָה Ezech. 8. 16. Incuruant se) Ex Participio, מִשְׁתַּחֲוִים & Præterit. הִשְׁתַּחֲוִיתֶם, idololatrantium abhominatio exprimitur.

נִשְׁתָּוָה a שָׁוָה Prou. 27. 15. ęquata est: *comparatur, assimilata est*: daghessandum ob notam Coniug. Hithpahèl: Componitur ex Niphàl, & Hithpahèl, & Vàu.

Quarum Dictionum compositiones, si minus arrideant, Lector benignè, notato dictum Rabbi Abrahàm Aben Ezrà subtilissimi Commentatoris in caput vndecimum Exod. super illa verba: *Et fuit in dimidia noctis*: Prophetas, & Sacros Scriptores regulas Grammaticæ non admodum obseruare vt supra fol. 15. adnotauimus. Vel dicito: quasdam litteras abundare; & punctum pro puncto positum esse.

DE

DE NOMINE.

שֵׁם hoc eſt *Nomen* ſecunda pars orationis Hebraicæ a nobis conſtituitur, ſecuti enim ſumus Doctores illos, qui a verbo nomen deriuari autumant; tùm etiam quia facilior eſt Nominis cognitio, præſuppoſita & præintellecta natura Verbi.

De diuiſione Nominis.

Primo diuiditur in	שֵׁם דָּבָר	hoc eſt	nomen rei.
	שֵׁם הַתֹּאַר		nomen formæ, vel qualitatis.
	שֵׁם הַפֹּעַל		nomen verbale, ſeu actuale (vt

alij) ſignificans actum aliquem abſolutè, hoc eſt, ſine differentia temporis, quod Latini Infinitiuum appellant; & quia ab eo manant temporis differentiæ (hoc eſt, agere hoc, vel illo tempore) appellatur ab Hebræis מָקוֹר id, eſt, *vena, fons*; & locatur inter verba, eo quod eſt eorum vena & fons. hæc Pagninus, & alij.

Ego *Verbale* appello nomen, quod a verbo deducitur: nam ea nomina, quæ non habent verbum, ſeu radicem (vt infrá patebit) a qua deriuentur, contra diſtinguuntur huic membro, & vocantur a me *Nomina Simplicia*, quæ alij, *Nomina rei*: vt אֶרֶץ terra, אֶבֶן lapis, עֵשֶׂב herba, שָׁמַיִם cæli, & ſimilia, quæ a nullo verbo deriuantur, ſeu non habent radicem ſignificatiuam in Scripturis.

Declara ſic. { Omne Nomen apud Hebræos, vel eſt rei, quod continet propria & appellatiua, & abſtracta tàm hominum, quàm rerum. Vel eſt Toar, ideſt formæ & qualitatis, ſignificans aliquod accidens inhærens de nouo alicui ſubiecto. Vel tertio eſt Verbale, ideſt, a verbo deductum, & ſignificans rem, hominem, & ſecundæ intentionis nomina.

Vel diuide ſic

1 שֵׁם הַדָּבָר Rei, quod complectitur ſub ſe nomina propria rerum & virorum: & appellatiua, & abſtracta, & ſignificantia ſubſtantiam, accidens, relationem, priuationem, & entia rationis, genus, ſpecies, &c.

2 שֵׁם הַתֹּאַר Formale, quod eſt nomen concretum ſignificans ali-

 quam

quam formam accidentalem inhærentē alicui subiecto actu, aut potentia.

3 שֵׁם הַפֹּעַל verbale, vel actuale, quod est Infinitiuus secundum aliquos; significans actum, vt supra dictum est, vel omnem operationem interiorem, & exteriorem.

4 שֵׁם הַיַּחַס Gentile, quod gentem, familiamve significat, de cuius terminatione infra.

5 נִרְדָּפִים Synonima, seu se consequentia, quæ habent distinctam vocem & vnam & eandem definitionem, vt mox.

6 נִבְדָּלִים diuersorum entium quæ sunt prolatione, & sensu diuersa, & quæ sunt nomina diuersorum entium.

7 מִשְׁתַּתְּפִים Communicata, vel Vniuoca, quæ sunt pluribus indiuiduis communia, quæ & subdiuiduntur.

8 שִׁתּוּף גָּמוּר Æquiuoca absolutè, ea nempe, in quibus communicant multa nomine non significatione.

9 מְסֻפָּק Æquiuocum, commune pluribus, cuius tamen significatum est accidens commune aut omnibus, aut vni ex his de quibus dicitur.

10 נֶאֱמַר בִּכְלָל וְיָחִיד, idest Dictum de vniuersali & particulari, quod Collectiuum appellatur, vt עַם populus, יִשְׂרָאֵל Israel.

11 מוּשְׁאָל Accomodatum, vel Metaphoricum, per translationem dictum, vt אֲרִי leo, de viuo & homine forti. 2. Reg. 1. 23.

12 שֵׁם הַמִּסְפָּר Numerale, quod duplex est Latinis & Hebræis, Cardinale scilicet, & Ordinale.

13 Nomen Diminutiuum.

De quibus hæc breuiter notanda sunt.

De Nomine rei.

1 Nomen rei est duplex, rei in vniuersali, vt cælum, terra, & similia; & rei, idest ciuitatum, vrbium, virorum, &c.

Falluntur (pace eorum dixerim) quidam afferentes, quod hoc nomen rei nō deriuetur a verbo, vel quod verbū deriuetur ab ipso; nisi distinguāt, de quo nomine rei agant; patet ex חֹשֶׁךְ tenebra, vnde חָשַׁךְ obtenebrare; necessario vnum ab altero debet deriuari, & tamen tenebra est nomen rei. vt etiam Elias fallitur, a quo hæc illi desumpserunt. Et subdunt (ex eod. Elia) quod non licet vlli fingere vlla verba ex nominibus, nisi in Scripturis sacris eorum abstracta inueniantur, licet alij contra sentiant: & liceat deriuare a verbis

bis quodcunque nomen, etiam ſi in Scripturis non inueniatur; ſecundum eundem, vterque fallitur. Exemplo ſint ijdem Rabini. Deinde Iudæi puniti ſunt diuina maledictione, in hoc quod amiſerint multa, & infinita vocabula rerum, ergo hæc lingua ſancta, antiquitate, nobilitate,& copia nominum cæteris præcellens,hoc vno debet priuari ob eorum culpam? Si Adam, ex Gen.2. impoſuit nomina rebus omnibus, præterquam ſex, vt Rabi Salom.in Gen.cap. 1.verſ.6. *& vocauit Deus*, &c. quibus a Deo impoſitum eſt propriũ nomen; & lingua ſancta locutus eſt, idcirco ne non poſſunt formari? Aſſerunt omnes ex R. Dauid in Michòl, vnica voce verbi reperta omnes coniugationes poſſe formari, quid ni nominum numerus ſingularis? quid ni vnica vox? Pondera vtramque rationem rectè, quid ſentire debeas,patebit.

2 Nota,quod nomen proprium Dei(quod eſt Iehoua יְהוָה, quod ſcribitur, non profertur) virorum, vrbium, regionum, terrarum, montium, fluuiorum, & ſolitudinum, non habet plurale, nec variatur in regimine genitiui: nec præponitur ei ה demonſtratiua, ſiue emphatica; caret affixo, & numero plurali; non poſſunt ex illis verba formari; nec regunt poſt ſe genitiuum, vt מִרְיָם יַעֲקֹב Maria Iacobi filia vel vxor. Nec דָוִד יִשַׁי Dauid filius Ieſſe, ſed interponitur בֶּן filius, vel בַּת filia, vel אֵשֶׁת vxor: priora clara ſunt.

Quæ omnia conueniunt nomini appellatiuo. Tametſi nonnulla ſunt quæ carent ſingulari, vt נְעוּרִים pueritiæ, & בְּתוּלִים virginitates, quædam carent plurali זָהָב aurum, Quædam in plurali ſunt dualia tantum, vt אֹזֶן אָזְנַיִם auris; aures duæ, vt infra in Tabula variæ declinationis nominum. Nominis appellatiui defectus.

De Nomine תֹּאַר *Toar Adiectiuo*.

1 Hoc nomen comprehendit ea nomina, quæ ſignificant aliquid accidentale inhærens ſubiecto habitu,vel potentia, Latinis Adiectiua dicta,vt

צַדִּיק iuſtus. בָּרִיא ſanus. יָשָׁר rectus.

חָכָם ſapiens. רַחֲמָן miſericors. פַּחְדָן timidus, & ſimilia.

2 Differt a Participio, ſiue Benoni, quia hoc ſignificat talem formam actu inhærentem, vel pro nunc exercitam; *Toar* verò ſignificat formam habitu, vel potentia exiſtentem, vt

גּוֹנֵב furans, actu, eo tempore dum furatur. גַּנָּב qui poteſt, vel habet actum furandi.

3 Inuenies tamen in ſacris Scripturis participia pro nominibus *Toar* vſurpari, vt סוֹחֵר mercator, רוֹפֵא medicus.

מוֹאָבִיָּה Moabitis. יְהוּדִית Iudæa. מִצְרִית Aegyptia. Fœm.sing. plur.
מוֹאֲבִיּוֹת יְהוּדִיּוֹת מִצְרִיּוֹת & similia.

De Nominibus Diminutiuo, Comparatiuo, Superlatiuo, Relatiuo.

Diminutiuum formatur per Nùn, aut Iòd, aut litteræ geminationem, sic:

æmulus	נְחֻשְׁתָּן	proprium viri	אַמְנוֹן vel
Aminonulus	אֲמִינוֹן	subuiridis	יְרַקְרַק

Verum hæ diuisiones Latinæ sunt, non Hebraicæ, prout a quinto numero ad XII. has enim diuisiones propriè non agnoscunt illi.

Comparatiua vero,

Superlatiua, aut

Relatiua non sunt apud illos propriè, neque illius sunt vllæ propriæ terminationes, sed fiunt cum dictionibus מִן præposita alteri dictioni, & abiecta Nùn, quæ suppletur per Daghèsc, vt

טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב Prou.2. 7. יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים Prou.3.14 & 15.
Melius nomen bonum oleo צַדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי 1.Sam. 24. Iustior bono. (es me.

Item per dictionem יוֹתֵר adiectam ante Mèm, sed raro, vt

אַתָּה צַדִּיק יוֹתֵר מִמֶּנִּי Tu iustior me es; plusquam ego.

Superlatiua vero fiunt addita dictione מְאֹד Gen.1. טוֹב מְאֹד bonum valde, idest optimum; quę dictio apponitur dictioni, seu nomini, ad quod fit comparatio, vt Num.12. 3. & Psal.119. 96.

Reliquæ diuisiones sunt magis Logicæ, quàm Grāmaticales, ideo illas sub silentio transcurrimus.

Altera diuisio Nominis.

Vt sit facilior cognitio Terminationis Nominum, & ea pars in qua de affixis agitur, restat altera diuisio Nominis. Nomen enim quodcunque vel est

1 *Perfectum*, quod diuiditur in

Perfectum simpliciter, & est illud quod constat tribus litteris radicalibus præter Vàu, & Iòd, quæ in medio sunt accidentales, seu formatiuæ, vel consequentes chòlem, zère, & chìrech.

& in Perfectum & Compositum, quod vltra radicales habet aliquam additam ad sui formationem.

Imper-

Imperfectum, quod subdiuiditur in Imperfecta sine litteris additis, quorum aliqua rad. deficit, vel quiescit, & tot erunt species, quot iam classes imperfectorum constituimus.

Nomina Defectiua. Duplicantia.
Quiescentia. Composita.
Quatuor vel quinque litterarum.

Vel in Heemantica, tam Perfectorum, quam Imperfectorum, de quibus magna est in omni ordine verborum copia, vt infra in Tabula propria.

De Accidentibus Nomini.

Nomini (tàm secundum Latinos, quàm Hebræos Doctores) accidunt octo; Genus. Articulus.
Numerus. Declinatio. Impropriè.
Regimen. Formatio. &
Mutatio punctorum. Affixum, quod Hebb. *Pronomen Inseparatum*. alij *Pronomen Deriuatiuum*.

Genus nominum duplex est tantum, Masculinum, & fœmininũ.

MASCVLINVM (quod זָכָר dicitur) continet

Propria virorum, etiam si desinant in ה vt הוֹשֵׁעַ

Specierum & generum, sub quocumque genere, & terminatione veniant.

Numeralia Cardinalia, quæ desinunt more fœminino, vt in tabula.

Ea, quæ non terminant more fœminino, de quibus mox, sunt masculina, vt עֵץ אוֹר טוֹב.

Quod genus dubium nominum in scripturis agnosces ex coniunctione ipsorum cum nominibus adiectiuis בַּזַּיִת רַעֲנָן : שִׁיר חָדָשׁ
Nota.

Cum participijs, vt חֶסֶד מְלֵאָה Psal. 33.5. זְרוֹעַ נְטוּיָה

& verbis, quibus (vt nomini substantiuo) accidit duplex genus, vt עֵץ שָׁתוּל Psal. 1.3. arbor plantatus. דֶּרֶךְ via peribit. Ibid. Psal. 1. quæ est generis fœminini.

Fœminina vero sunt significantia dualitatem, ideſt res quæ natura sua binæ sunt.

Vrbium. Regionum.

Generum, & specierum sub quacunque terminatione veniant.

Numeralia card. quæ a tribus vsque ad decem desinunt more masculino, vt in tabula.

Et ea

Et ea quæ desinunt in

ה præcedente Camèz, & accentu in vltima, vt תּוֹרָה lex.

ת præcedente Segòl, vt קֶשֶׁת arcus, & accentu in penultima.

ת præcedente Chirèch, & accentu in vltima, vt גָּפְרִית sulphur.

בַּיִת domus tamen est masculini generis.

ת præcedente duplici Segòl, vt מַמְלֶכֶת Imperium, & accentu in penultima, vt תִּפְאֶרֶת pulchritudo.

Masculina sunt quando aliter terminantur. vt

אָב גָּדוֹל בָּרִיא דָּם עוֹלָם אוֹר

Excipe quædam, quæ licet more masculino, & differenti a supradictis terminentur, tamen fœminina sunt, vt אֵם mater, נֶפֶשׁ anima, רוּחַ spiritus, אֶרֶץ terra, בַּיִת domus, יָרֵחַ luna: & alia quæ ex seq. capite obseruabis; & ex lectione sacræ Scripturæ, nam certa regula tradi non potest.

De numeris Nominum.

Numerus nominum triplex est, Singularis, Dualis, Pluralis. Sing. vt דָּבָר verbum plur. דְּבָרִים verba Dualis רַגְלַיִם pedes duo. vel קֶרֶן cornu ; קְרָנִים cornua קַרְנַיִם duo cornua.

Dualem habent ea omnia, quæ natura sua habent binas res, vt quædam membra, manus, pes, aures, oculi, nares, labia, & similia. Et alia, vt שָׁמַיִם cæli, מַיִם aquæ.

Singularem vero, & pluralem simul quædam habent, quædam non: id quod linguæ proprietati attribuendum est, vt singulare tantum est in nominibus locorum, ciuitatum, regionum, speciei metallorum.

כֶּסֶף זָהָב אֲרָם יְרִיחוֹ לוּז

Quædam tamen pluralem habent, vt כַּסְפֵּיהֶם Gen. 42. 25. argẽta tua. בְּצָרֶיךָ Iob. 22. 25. aurum tuum. Quicquid alij dicant poni pro pecunia.

Item nomina specierum carent plurali, vt אָדָם homo, צֹאן ouis.

Quædam pluralem tantum habent: vt נְעוּרִים pueritiæ, בְּתוּלִים virginitates.

Quæ-

f Quædam tantum fœminina in vtroque, vt שֵׁנָה שֵׁנוֹת somnus. חָכְמָה חָכְמוֹת sapientia.

g Masculina hæc in singulari, fœminina in plurali, vt

כִּסְאוֹת	כִּסֵּא Thronus.	בּוֹרוֹת	בּוֹר Puteus.
שֻׁלְחָנוֹת	שֻׁלְחָן mensa.	לוּחוֹת	לוּחַ Tabula.
קָרְבָּנוֹת	קָרְבָּן oblatio.		

h Rursum fœminina hæc in singulari, masculina in plurali: licet exemplum positum a Clenardo Quinquarboreus reijciat: ergo erit שָׁנִים anni, שָׁנָה annus.

i Masculina tantum in singulari sortiuntur vtrumque plurale.

k Huic fœminino plurale tantum masculinum.

l Et huic itidem fœminino duplex plurale.

m Cum fœmininum singulare plerumque desinat in ה vel ת, quædam tamen neutrorum habent genus, sed ex nationis contextu cognoscitur, vel ex verbo, vel ex adiectiuis, cum quo coniunguntur, vt אֹזֶן רֶגֶל רוּחַ נֶפֶשׁ אֶרֶץ & similia.

Pro qua re nota Regulam. Quod Nomina generum & specierum, in quibus inuenitur vtrumque masculinum, & fœmininum, sub quocunque genere veniant, vel terminatione, sunt ambigui generis, vt Bos שׁוֹר Columba יוֹנָה pecus צֹאן auis עוֹף animal בְּהֵמָה Capra עֵז asinus חֲמוֹר Et similia pariter masculum & fœminam comprehendentia.

Quæ nomina ambigua, & masculea fœmineis adiuncta, & terminationem fœmineam habentia, vel viceuersa adiuncta, & terminantia (de quibus Pagn. lib. 2. c. 3.) si iungantur nomini, aut terminationi masculinæ, erunt masculina. si fœmineæ fœminea. Præsertim in ambiguis, vt שֶׁמֶשׁ est ambigui generis; si dicamus שֶׁמֶשׁ גָּדוֹל Sol magnus erit masculini generis, si dicamus שֶׁמֶשׁ גְּדוֹלָה erit fœminei.

Sic si terminatio fœminea adiungeretur nominibus contentis sub speciebus, nomen fœmineum efficeret: licet si ipsis speciebus adijceretur, non ideo remanerent fœminea, vt diximus, vt פָּרָה fœm. gen. vitulus, mascul. פַּר erit.

n Huic plurali masculino geminum tribuitur singulare.

o Hic contra duplici singulari vnicus pluralis numerus tribuitur.

p Alia ſingulariter communia, quorum plurale partim vox maſculina,

q partim fœminina.

Vbi nota, quod licet אָרוֹן non reperiatur in plurali in ſacris Biblijs; nihil tamen obſtat, quominus propter formam hic collocari debeat exempli gratia, cum præſertim apud doctiſſimos Rabinos in vſu eſſe videamus, inquit Rabi Io. Iſaac, vt patet apud R. Salomo. Exod. 25. bis ab eo vſurpato. Vel dices רוּחַ plur. רוּחוֹת Ventus.

Item pro אֶבֶן repone exemplum גֶּפֶן גְּפָנִים Vites.

r Sunt aliqua quæ plurali carent, & ſunt iſta.

aurum	זָהָב	argentum	כֶּסֶף	rapina	גָּזֵל
plumbum	עוֹפֶרֶת	calumnia	עֹשֶׁק	æs	נְחֹשֶׁת
ſol	שֶׁמֶשׁ	panis	לֶחֶם	granum	בָּרָה
pecus	צֹאן	ſiccitas	חֹרֶב	calor	חוֹם
Ver	קַיִץ	ferrum	בַּרְזֶל	luna	יָרֵחַ
acetum	חוֹמֶץ	menſura	הִין	vinum	יַיִן
faba	פּוֹל	frigus	קוֹר	mundus	תֵּבֵל

s E contra ſunt quæ carent ſingulari, & ſunt iſta.

ſtatera	מֹאזְנַיִם	facies	פָּנִים	viri & mortui	מְתִים
meridies	צָהֳרַיִם	cæli	שָׁמַיִם	molæ	רֵחַיִם
virginitates	בְּתוּלִים	ſenectutes	זְקוּנִים	beati	אַשְׁרֵי
vitæ	חַיִּים	plenitudines	מִלּוּאִים	aquæ	מַיִם
forcipes	מֶלְקָחַיִם	brachæ	מִכְנָסַיִם	mixta	כִּלְאַיִם

t Et ex ijs quædam tantum maſculina, quædam tantũ fœminina.

u Alia vtramque habent terminationem, ſeu declinationem.

x Quædam tantum dualia, ſiue more dualium terminant, & ſunt maſculina, vt שָׁמַיִם cæli מַיִם aquæ שְׁנַיִם duo homines מָאתַיִם ducenti אַלְפַּיִם duo millia.

Quædam vero dualia fœminina ſunt. Ea ſunt quæ ſignificant res partim natura, partim arte inſtituta geminas; & prioris exemplo ſunt membrorum multa nomina

duæ nares אַפַּיִם duo pedes רַגְלַיִם duæ manus יָדַיִם

poſterioris vt רֵחַיִם duæ molæ מֶלְקָחַיִם duæ forcipes

Sunt etiam quæ in omni numero reperiuntur, vt קֶרֶן קְרָנַיִם & קְרָנַיִם quod ſæpe fit in Numeralibus.

Hæ

Hac varia Nominum *declinatione præsupposita*.

Nota, quod aliqua nomina habentia terminationem pluralem, vel dualem in יִם vel יִם aim, tamen singularia sunt, vt
innocens תַּמִּים Ægyptus מִצְרַיִם Subsolanus קָדִים

Aliquando illud ם finale aufertur, & eius loco recipit terminationem primæ personæ pluralis, siue singularis pronominis, & tunc (iuxta R. Dauid) habet significatum plurale, vt
עַמִּי pro עַמִּים Psal. 143. 3. populi.
הַשָּׁלִישִׁי pro הַשָּׁלִישִׁים 2. Reg. 23. 8. ducum.

Quædam mutant ם in ן vt חִטִּין pro חִטִּים Ezech 4. 9. frumenta, & הַיָּמִין pro הַיָּמִים Dan. 12. 13. dierum: quod & Rabinis frequentissimum est.

Quædam denique quæ singularia non reperiuntur, sed tantum pluralia, significant etiam singulariter, vt in Tabula supradicta, virginitates, iuuentutes, senectutes, & similia, pro vtroque numero significant, atque ex adiuncto determinantur, vt מַיִם רַבִּים Cant. 8. 7. aquæ multæ: quasi dicat, maxima inundatio aquarum proiecta neque charitatem obruet. sic חַיֵּי שָׂרָה hi sunt anni vitarum Saræ; quasi dicat, anni totius vitæ cursus, quem degit Sara.

Denique Nomina specierum pluralem numerum non habent, & alia, tamen collectiue pluraliter significant, vt כָּל־אָדָם

De Affixis Nominum.

Affixum dicimus, quod alij *Pronomen Deriuatiuum Possessiuum* (de vocabulis n. non disputamus) & Hebræi נִסְמָךְ *Coniunctum*, seu *Compositum*: & est illud, quod adiungitur, seu affigitur alicui nomini, & eandem cum eo dictionem constituit. Possessiuum vocant illi, quia per illud significatur (in Nominibus, secus in Verbis, vt suo loco) rem antecedentem esse nostram, vel possideri a nobis, vt cum dico סִפְרִי liber meus דְּבָרְךָ verbum tuum

Duplex est, vt Hebræorũ more loquamur, & definiamus.
- Separatum, de quo infra.
- Inseparatum, seu Coniunctum, de quo mox.

Ea vero sunt infrascripta.

Tertiæ singul. fœmin.	בָּהּ	הּ	הָ	מוֹ	נוּ	יוּ	וֹ	הוּ	Tertiæ personæ singul. masc.
Primæ communis plur.	יְ	נוּ			נִי			יִ	Prima persona singul. communis gen.
Secundæ fœmin.		ךְ						ךָ	Secunda persona singul. mascul.
Secundæ plur. masc.		כֶם		מוֹ		ם		הֶם	Tertiæ plur. masc.
Secundæ plur. fœmin.		כֶן				ן		הֶן	Tertiæ plur. fœmin.

Quæ omnia Affixa melius infra in Tabulis Nominum & Verborum cum affixis cognosces.

De Regimine.

Regimen est secunda coniunctio, nempe nominis ad nomen, vt cum nomen absolutum ponitur in regimine genitiui, quod regimen mutat puncta in dicto nomine, nam

Hebræi in nomine duos status esse dicunt, *Absolutum*, סִכְרַת *Regimen, seu Excusum*, & סָמוּךְ vel שֵׁם הַנִּסְמָךְ qui est Genitiuus, qui regitur a priore nomine, quod regit, & tunc mutatur sua puncta. Verbi gratia דָּבָר Verbum, in statu absoluto דְּבַר־אָבִי Verbum patris mei, in Regimine, seu regendo alterum, *patris mei*, & tunc mutat puncta.

In fœminino aliter a masculino mutat: nam verbi gratia תּוֹרָה lex in statu absoluto singul. & in regendo, dicimus תּוֹרַת יְהוָה lex Dei: in regimine ה mutatur in ת & camèz præcedens in - vt infra in exemplis, tam in singulari, quam in plurali.

Quædam variantur (quoad puncta) propter accentus athnàc, & sòph pasùch & zachèph chatòn.

Quædam vero sunt, quæ nec in regimine genitiui, nec cum prędictis accentibus mutantur, vt אֶרֶץ & alia, prout infra.

Regimen non admittit he demonstratiuum, vt
הַדִּבְרֵי שְׁלֹמֹה Verba Salomonis.

Quoad intelligentiam Scripturarum circa Regimen plura videre poteris apud Pagninum lib. 2. Instit. cap. 14. & in Thesauro eiusdem in verbis מָנָה *&* נָחַל

De

De articulis Nominum.

Articuli propriè apud illos non ſunt, & vnica terminatio Hebræis ſeruit toti ſingulari, altera toti plurali: ſed pro illis vtuntur quibuſdam dictionibus, vel litteris adiunctis illi Nomini. ſunt autem hi אֶל עִם אֶת ב ל ה שֶׁל מִן & מ ſic:

סֵפֶר	liber	אֶת סֵפֶר	librum
הַסֵּפֶר	libri vel סֵפֶר שֶׁלּוֹ	מִסֵּפֶר	a libro עִם cum libro
אֶל סֵפֶר	ad librum, vel libro	סֵפֶר	liber, Vocatiuus.

Quibus omnibus articulis poteſt interponi ה vt
שֶׁל הָאִישׁ viro, vel viri אֶל־הָאִישׁ ad virum, & ſic de alijs.

אֶת pro אֶל Pſal.2.7. Narrabo & præceptum. alij aliter.

Inter hos articulos, & nomen ſequẽs ſemper ponitur maccàph-cum ſegòl, vt אֶת־הָאָרֶם Aliquando אֵת ſcribitur cũ zère. Vide Theſaurum.

De Punctis autem, quibus hæ litteræ, vel Articuli notantur, infra in tract. de litteris, & dictionibus Seruilibus agetur.

De Formatione Nominum.

Non tradimus regulas, quo ritu, & ratione poſſint formari nomina: hoc enim ſpectat ad linguæ inuentorem; ſed quibus fuerint formata, & ad quem ordinem reduci poſſint, vt deinde mutatio punctorum (quæ ab illius præcognitione pendet) clarior ſit. Niſi enim cognoueris qua regula, & ratione nomen fuerit formatum (quod pendet ex litteris additis, & punctis quibus affectum eſt) nec etiam in alia puncta mutare poteris. De ea igitur

1 Nota, quod hæc formatio pendet vel ex quantitate ſyllabarũ; vel ex diuerſa combinatione vocalium tàm longarum, quam breuium, quam ſceua, & punctorum raptorum; vel tertio ex diuerſis litteris additis in fine, aut in principio.

Ex quantitate ſyllabarum Nomina formata vel ſunt Diſyllaba, vel Monoſyllaba, vel Triſyllaba, vel plurium ſyllabarum: quod voluimus idcirco notare, namque in mutationibus punctorum incipiendum eſſe ab vltima ſyllaba, in quam deſinit dictio, vt ſcias quæ nam puncta mutentur: verbi gratia

Monoſyllab.	יָד	manus	In quas enim vocales deſinunt, ibi erit prima ſedes numeranda primi vel ſecundi camèz, vt infra.
Duarum ſyllab.	דָּבָר	דָ verbum	
	שְׁמָה חַיָּה		
Triſyllab.	מַמְלָכָה		

Id

Id quod etiam obſeruabis in Verbis, & earum vocibus plurium ſyllabarum, vt facilius puncta mutare valeas in alia.

2 Formationes vero Nominũ ex diuerſa vocalium combinatione longum eſſet & referre, & ſimul ad certam regulam reducere. Verum breuitati, & dilucidationi ſtudentes, infraſcriptas Tabulas digeremus, ex quibus omnibus omninò diſcrepantibus agnoſces diuerſam combinationem vocalium in illis formandis.

Diuerſa Vocalium Combinatio in Nominibus Perfectis & Diſsyllabis.

			longæ cum longis		
	talentum	כִּכָּר	▾ ▾	verbum	דָּבָר
	balbus	עִלֵּג	‒ ▾	ſenex	זָקֵן
	fortis	גִּבּוֹר	ו ▾	meſſis	קָצִיר
	retributio	שִׁלּוּם	ו ▾	vicinus	קָרוֹב
	artifex	אָמָּן	▾ ‒	benedictus	בָּרוּךְ
	ſcala	סֻלָּם	‒ ‒	ſicera	שֵׁכָר
	ſpelta	כֻּסֶּם		mundus	תֵּבֵל
	ſalus	יֵשַׁע		pallium ſacerd.	אֵפוֹד
	liber	סֵפֶר		præſepe	אֵבוּס
	forma	תֹּאַר		ſuffitus	קִיטוֹר
	ſanctitas	קֹדֶשׁ		ſtella	כּוֹכָב
breues cum breuibus	puer	נַעַר		vinitor	כֹּרֵם
—	ſemen	זֶרַע		cibus	אוֹכִיל
	veſtis	בֶּגֶד		vrbis pp.	חורון
Secuȧ cum longis & breuibus.	ſcriptura	כְּתָב		vulpes	שׁוּעָל
	lupus	זְאֵב	breues cũ longis	latro	גַּנָּב
	adytum	דְּבִיר		baculus	מַקֵּל
	abyſſus	תְּהוֹם		iuſtus	צַדִּיק
	terminus	גְּבוּל		catena	רַתּוֹק
	parum	מְעַט		furnus	תַּנּוּר
	humerus	שְׁכֶם		carbo	פַּחָם

Hæc Tabula cum ſequenti deſeruiet, vt poſſis in nominibus maſculinis, vel fœmininis; vnius, duarum, trium, vel plurium ſyllabarum; Perfectis, vel Imperfectis; Heemanticis, vel non Heemanticis, has vocales & puncta in alia mutare ſtato ordine, & regula certa inferius tradenda.

Atque intra hunc ambitum continentur nomina Perfecta, quibus

bus vltra tres litteras radicales nulla additur extranea (nisi forte littera protractionis, ideſt, comes puncti ו vel י) ſuntq. in eis multa verbalia: multis rurſum nullum Verbum reſpondet: ſed alia in alijs eſt punctorum ratio, de qua agemus in affixis, vbi præcipue mutantur puncta hæc in alia.

Tabula Nominum *Fœmininorum plurium ſyllabarum deſinentium in Hè cum Regimine, & mutatione punctorum.*

	Regimen.	Pluralis.	Regimen.	Singularis.
Abhominatio	תּוֹעֲבוֹת	תּוֹעֵבוֹת	תּוֹעֲבַת	תּוֹעֵבָה
Præſepe.		אוּרָיוֹת		אוּרָיָה
Felis.	חַתְּלוֹתָיו	חַתָּלוֹת	reg.caret.	חַתָּלָה
Silentium.				דוּמִיָּה
Petitio.	בַּקָּשׁוֹת	בַּקָּשׁוֹת	בַּקָּשַׁת	בַּקָּשָׁה
Liuor.		חַבּוּרוֹת	חַבֻּרַת	חַבּוּרָה
Conſolatio.		נֶחָמוֹת	נֶחָמַת	נֶחָמָה
Pars.		חֶלְקוֹת	חֶלְקַת	חֶלְקָה
Petitio.		שְׁאֵלוֹת	שְׁאֵלַת	שְׁאֵלָה
Cænaculum.		עֲלִיּוֹת		עֲלִיָּה
Ancilla.	שִׁפְחוֹת	שְׁפָחוֹת	שִׁפְחַת	שִׁפְחָה
Veſtis.		שְׂלָמוֹת	שַׂלְמַת	שַׂלְמָה
Sapientia		חָכְמוֹת	חָכְמַת	חָכְמָה
Cras.			מָחֳרַת	מָחֳרָה
Populus.		לְבֵנִים		לְבֵנָה
Iuſtitia.	צִדְקוֹת	צְדָקוֹת	צִדְקַת	צְדָקָה
Rapina.		גְּזֵלוֹת	גְּזֵלַת	גְּזֵלָה
Prouincia.		מְדִינוֹת	מְדִינַת	מְדִינָה
Seruitus.		עֲבוֹדוֹת	עֲבוֹדַת	עֲבוֹדָה

Faſci-

Fasciculus.	אֲגֻדּוֹת	אֲגֻדַּת	אֲגֻדָּה
Fortitudo.	גְבוּרוֹת	גְבוּרַת	גְבוּרָה

Habent tres radicales, & desinunt in Hè Heemanticam, vel signum generis fœminini.

Tabula desinentium in Tàu, signum vt plurimum Fœmineum.

Regimen.	Plural.	Regimen.	Singul.
Spica	שְׁבָלִים	Eadem sunt, sed diuersa & cognata puncta.	שִׁבֹּלֶת
Vapulata	בִּקֹּרוֹת		בִּקֹּרֶת
Tunica	כָּתְנוֹת	in affix. כֻּתָּנְתּוֹ	כְּתֹנֶת
Capitelium	חוֹתָרוֹת		חֹתֶרֶת
Vermis		per duplex - -	תּוֹלַעַת
Altitudo, erectio			קוֹמְמִיּוּת
Zea, spelta	כֻּסְּמִים		כֻּסֶּמֶת
Fæx plur. duplex	קֻבְּעוֹת קֻבָּעִים		קֻבַּעַת
Propitiatorium	כַּפֹּרוֹת	sine dagès propter Rèsc	כַּפֹּרֶת
Velum	פָּרֹכוֹת		פָּרֹכֶת
Nouissimum			אַחֲרִית
Ramus	צַמְּרוֹת צַמָּרוֹת	צַמַּרְתּוֹ	צַמֶּרֶת
Epistola	אִגְּרוֹת		אִגֶּרֶת
Scabies.			סַפַּחַת
Lagana	צַפִּיחִיּוֹת		צַפִּיחִית
rubedo	sic חַכְלִילוֹת	Fortitudo	אֱיָלוּת
	חַכְלִילוּיוֹת	Altitudo גַּבְהוּיוֹת	גַּבְהוּת
Vilitas	זַלּוּלוֹת & pro eo זְלוּת	cũ ו אַשְׁפַּתּוֹת stercus	אַשְׁפּוֹת
Quinta pars			חֲמִישִׁית
Residuum	שְׁאֵרִית שְׁאֵרִיּוֹת	sulphur גָּפְרִיּוֹת	גָּפְרִית

ani-

		grauitas		כְּבֵרוּת
		æs	נְחֻשְׁתּוֹ	נְחֹשֶׁת
animal	בְּהֶמְתּוֹ faeit בְּהֵמַת sed	affinis	יְבִמְתּוֹ	יְבֶמֶת
ſtultitia	כְּסִילוּת	hyacinthus		תְּכֵלֶת

Habent tres radicales, & aſſumunt Tàu in fine.

Tabula eorum quæ deſinunt in ם *, quod rarum admodum eſt,*

Atthacus.	סַלְעָם	nudius tertius	שִׁלְשׁוֹם	fructus	פִּדְיוֹם

Heemantica Perfecta deſinentia in Nùn.

memoria	זִכָּרוֹן	ſecuris		גַּרְזֶן
oblatio legitur o, non a,	קָרְבָּן	tintinnabulum		פַּעֲמוֹן
fames	רְעָבוֹן	acinus	חַרְצַנִּים	חַרְצָן
contritio	שִׁבָּרוֹן	ſtimulus	דָּרְבָנוֹת	דָּרְבָן
tortuoſus	עֲקַלָּתוֹן	defectus		חֶסְרוֹן
contritio	שִׁבְרוֹן	pomum	מִגְדָּנוֹת	מִגְדָּן

Quæ aſſumunt מ *in principio.*

vulua	מַשְׁבֵּר	augelus	מַלְאָךְ	ſtimulus מַלְמָד
dolor	מַכְאוֹב	intelligentia		מַשְׂכִּיל
Pſalmus, cantus	מִזְמוֹר	habitaculum		מִשְׁכָּן
		coquus		מְבַשֵּׁל
	ה	מ		
euerſio	מַהְפֵּכָה	regnum		מַמְלָכָה
dominium	מֶמְשָׁלָה	caliginoſa		מַאְפֵּלְיָה
		familia		מִשְׁפָּחָה
	ת	מ		
cingulum	מַחֲגֹרֶת	pondus		מִשְׁקֶלֶת
paupertas	מִסְכֵּנוּת	cogitatio		מַחֲשֶׁבֶת

opus	מלאכת	custodia	משמרת

Quæ assumunt א in principio.

indigena אזרח	baltheus אבנט	pepo	אבטיח
digitus	אצבע	mendacium	אכזיב
quatuor	ארבע	pugnus	אגרוף
	ה		א
custodia	אשמורה	memoria	אזכרה
		armilla	אצעדה

ה in fine.

Superior Tabula Fœmininorum nominum satis ad hoc erit.

	ן		א
Drachma	אדרכון	palatium	אפדן
		lectica	אפריון
	ת		א
custodia	אשמורת	crudelitas	אכזריות
	ה		ח
spatium	הרוחה	cognitio נכל a rad.	חכרה
	ת		ח
		auditio	חשמעות

י Initialis.

Iacob	יעקוב	Isaac	יצחק
Iahazer, vrbs	יעזר	pera	ילקוט

נ In principio.

Nemrod	נמרוד	luctatio	נפתול
		nomen proprium	נפתלי

ת In principio.

discipulus	תלמיד	vestis stricta	תשבץ
cedri species	תדהר	consolatio	תנחום
	ם		ת
alij aliter.		inimicus	תקומם

	ה		ת
consolatio	תנחומה	sopor	תרדמה
luctus	תעניה	gloria	תפארה
	ני		ת
		sapiens	תחכמני
	ת		ת
gloria	תפארת	vestis	תלבשת
	ת in fine.		
laganum	צפיחית	sigillum	חותמת
pallium	אדרת	propitiatorium	כפרת

Et alia posita supra in Tabula fœmininorum desinentium in Tau.

	י in fine.		
Aegyptius	מצרי	Australis	תימני
Syrus	ארמי	alienigena	נכרי
quartus	רביעי	tertius	שלישי

Regulæ & Exceptiones.

Superiores Tabulæ continent nomina verbalia, quæ fiunt in Verbis Perfectis adminiculo litterarum האמנתי. Ex quibus ad radicem adsciscitur interdum vna, interdum geminæ; & nunc præfiguntur; nunc ad finem appendent.

ה quidem ad frontem perfectorum nominum non accedit, nisi in vno tantum, vt vides Ezech. 24. in quo etiam ה additum est. Et in הרוחה spatium, dilatatio. Exod. 8. sed apud Rabbinos sæpe.

ה in fine.] plurima sunt quæ desinunt in ה & omnia fœminea, & מלרע idest accentu in vltima, posito ָ ante ה vt supra; nam מלעיל significat accentum in penultima.

Quando autem ה in fine nominis sit superaddita & formatiua nominis, vel Heemantica tantum, Grammatici communiter sic distinguunt, quod formatiua est, & superaddita, quando accentus ponitur in penultima, vt לילה nox חרסה Sol. Iud. 14. 18.

Illa vero quæ est signum fœminini tantum, habet accentum in vltima præcedente ָ & in regimine mutatur in ת & ָ in patach.

 Mihi

Mihi videtur quæstio de lana caprina; nulla enim ה in fine est signum fœmininum, quæ non sit etiam heemântica, & superaddita, vt patet in צְדָקָה eadem enim ה est signum fœminini, & formatiua nominis fœminini. sed

Quod præcipue est adnotandum, quod ea nomina quæ habent in fine ה, & dicunt esse radicalem, & deriuari a Verbis Quiescentibus Làmed Hè, illa ה vltima est pro signo vtriusque rei, & meo iudicio perit radicalis, & ה est formatiua, & signum fœminei, vt in מִצְוָה à צִוָּה præceptum,& מִנְחָה munus à נוּחַ quiescere. Radicalis tamen est quando in fine præcedit segòl, vt

מִקְנֶה & מַחֲנֶה vbi Hè non mutatur in ה & segòl transit in zère,vt מַחֲנֵה דָן : מִקְנֵהוּ Sic לְבֵנָה populus, & similia, in quibus ה est pro vtroque, pro signo fœm. & pro formatione, vel heemântica, vt diximus. & nota hoc.

Regulæ de Heemanticis in genere.

א aut habet — aut ∴ nec nisi dictionem incipit,

מ in capite frequens cū chirec, vel segòl. vel scèua, vel patàch: in calce rarum admodum, vt שִׁלְשׁוֹם:

נ Initio posita proprijs (ferè) nominibus conuenit, vt supra: rarò nominibus appellatiuis.

ת dictionem claudens præeunte ∴ vel chirèch, vel sciurèch, est signum generis fœminini, vti ה. Sic si desinat in cholèm. Et est pariter formatiua Verbalium, ac de numero Heemanticarum, & stat pro vtroque. Quicquid alij.

י Initio posita Propria nomina (sed non semper) conficit, vt יִצְחָק יַעֲקֹב sed in יִצְהָר *oleum* est appellatiuum.

In fine addita Gentilitiorum, seu Patronimicorum index est, vt מִצְרִי עִבְרִי Ægyptius, Hebræus.

Item & Numeralium, vt עֶבְרִי quæ Ordinalia Latinis dicuntur, vt שְׁלִישִׁי tertius.

In Adiectiuis locum etiam habet, vt נָכְרִי externus, a, um.

Reliquæ functiones litterarum Heemanticarum patent ex Tabulis.

Heeman-

Heemantica in Imperfectis.

In Defectiuis Pè Nùn, vel Iòd, & sine heemàticis.

ruina	מַפֶּלֶת	statua	מַצֵּבָה	profectio	מַסַּע	liberatio	הַצָּלָה	Def. P. Nùn.
plaga	מַגֵּפָה	diluuium	מַבּוּל	serra	מַשּׂוֹר	statua	מַצֶּבֶת	Pe י
				apprehensio	שֵׁיג	terebra	מַקֶּבֶת	

In Quiescentibus Pè Aleph.

ramus	אָמִיר	arcus	אֶשֶׁם	puluis	אָבָק

cætera, vt in Perfectis.

In Quiescentibus Pè Iòd.

natiuitas.	מוֹלֶדֶת	mustum	תִּירוֹשׁ	habitatio	שֶׁבֶת	scientia	דֵּעַ
incola	תּוֹשָׁב	increpatio	תּוֹכֵחָה	germen	בּוּל	rectitudo	מֵישָׁר
vtilitas	תּוֹעֶלֶת	somnus	שֵׁנָה	habitatio	מוֹשָׁב	disciplina	מוּסָר
		conuentus.	מוֹעֵד	hæreditas	מוֹרָשָׁה	auster	תֵּימָן

In Quiescentibus Hàyn Vàu.

viaticum	צֵדָה	timor	מָגוֹר	confusio	בּוֹשֶׁת	externus	זָר
remissio	הֲפוּגָה	exultatio	שָׂשׂוֹן	lassus	† עָיֵף	lux	אוֹר
lecythus	אָסוּךְ	pupilla	אִישׁוֹן	peregrinus	גֵּר	mors	מָוֶת
quies	מְנוּחָה	querela	תְּלוּנָּה	eras	שׁוּק	bonum	טוֹבָה
elatio	זָדוֹן	lassa	† עֲיֵפָה	domus	בַּיִת	torcular	פּוּרָה
testimonium	עֵדוּת	Vrbs	עִיר	intelligentia	בִּינָה	trituratio	אָדוּשׁ
ænigma	חִידָה	fortis	אֵיתָן	requies	הֲנָחָה	diuersorium	מָלוֹן
peruersitas	† עַוְלָה	seges	קָמָה	candelabrū	מְנוֹרָה	vacuitas	רֵיקָם

Hæc tria † sunt formæ perfectę: nam Vàu radicalis fit mobilis, & formatur nomen perfectum dissyllabum.

In Quiescentibus Làmed Aleph.

peccatum	חֵטְא pro	immundus	טָמֵא	exercitus	צָבָא
cōpendij causa	חֵטָא	zelotes	קַנָּא	iuncus	גֹּמֶא
peccatum	חַטָּאת	folium	כִּסֵּא	miraculum	פֶּלֶא

pro חַטָּאָה formæ perfectæ. ה conuertitur in ת.

In

In Quiescentibus Làmed Hè.

Fœminina (in hac ſpecie) in quibus ante ה eſt camèz, tale ה non radicale eſt, ſed ה fœmin. heemanticum. at ſi ה finale aliud ante ſe punctum habuerit, radicale erit. Alij aliter : nec diſtinguunt talem ה cum id non ſit neceſſarium.

mæſtus	דְּוַי	propinquus	עֲמִית	fructus	פְּרִי	annus	שָׁנָה
potus	שִׁקּוּי	ſoror	אָחוֹת	atramentum	דְּיוֹ	pauper	עָנִי
fructifera	פּוֹרִיָּה	exilium	גָּלוּת	animans	חַיָּה	pratum	אָחוּ
fletus	בֶּכֶה	faſtos	גַּאֲוָת	ariditas	צִיָּה	ager	שָׂדֶה
ſilentium	דּוּמִיָּה	canalis	שׁוֹקֶת	multum	הַרְבֵּה	pater	אָב
nauis	אֳנִיָּה	capitellum	צֶפֶת	merces	אֶתְנַן	angulus	פֵּאָה
proſperitas	שַׁלְוָה	captiuitas	שְׁבִית	ſurſum	מַעַל	ſocius	רֵעֶה
pudenda	עֶרְוָה	redemptio	פְּדוּת	viſum	מַרְאֶה	nomen	שֵׁם
cauda	אַלְיָה	occaſio	תֹּאֲנָה	merces meret.	אֶתְנָה	combuſtio	כְּוִי a כּוָה
leo	אַרְיֵא	ſpes	תִּקְוָה	poculum	מַשְׁקֶה	error	תּוֹעָה
ciuitas	קִרְיָה	aquæductus	תְּעָלָה	mandatum	מִצְוָה	videns	חוֹזֶה
putrida	טְרִיָּה	exemplar	תַּבְנִית	pecus	מִקְנֶה	morbus	חֳלִי
ſuperior	עֶלְיוֹן	augmentū	תַּרְבּוּת	incrementū	מַרְבִּית	inanitas	תֹּהוּ
factum	עִנְיָן	manſio	תַּחֲנוֹת	voluntas	רָצוֹן	manus	יָד
volumen	גִּלָּיוֹן	pacatus	שָׁלֵו	conceptus	הֵרָיוֹן	ira	חֳרִי

In Duplicantibus Hàÿn.

aulæum	מָסָךְ	purus	זַךְ	integer	תָּם
tremor	חֲגָא	pura	זַכָּה	vmbilicus	שֹׁר
vmbraculum	סֻכָּה	proclamatio	רִנָּה	clypeus	מָגֵן
murmur	הֲמֻלָּה	aulæum	מָסָךְ	robur	מָעוֹז
diſcurſus	מַשָּׁק	mollicies	מֹרֶךְ	opus extenuatū	מוּרָד
ſupputatio	מֶכֶס	gratis	חִנָּם	volumen	מְגִלָּה
oratio	תְּפִלָּה	tenuis	דַּל	robur	עֹז
				nidus	קֵן

In Compoſitis Pè Nùn *Làmed Aleph.*

idem	מַשָּׂאָה	pondus	מַשָּׂא	nubes	שִׂיא
excellentia	שְׂאֵת	ſolitudo	מַשָּׁאוֹן	vaſtatio	מַשּׁוּאָה
prophetia	נְבוּאָה	propheta	נָבִיא	flamma	מַשְׂאֵת

In

In Comp. Pe Nùn Làmed Hè.

rixa	מַצּוּת	virga	מַטֶּה	plaga	מַכָּה
tentatio	נִסָּיוֹן	innocens	נָקִי	lectus	מִטָּה

Pè Iòd Làmed Alèph.

sordes	צֵאָה	sordidus	צֹא	excrementum	צֵא
Idem	תּוֹצָאָה & מוֹצָאָה			exitus	מוֹצָא
Idem	צֹאָה	Germen, filius	צֶאֱצָא	timor	יִרְאָה

Pè Iòd, Làmed Hè.

molestia	תּוּגָה	lex	תּוֹרָה	pulcher	יָפֶה
Essentia	תּוּשִׁיָּה	pulchritudo	יֹפִי	doctor	מוֹרֶה

Ex Pè Nùn *Làmed* Nùn.

donum	מַתָּן

¶ In cæteris ordinibus idem fit, quod in dictionibus Perfectis, nempe vt nomina interdum ex radicalibus tantummodo constent litteris, interdum aduocentur Heemanticæ. Sed quemadmodum in Verbis nunc littera planè deperditur, nunc in illius vicem adsciscitur dàghesc, vel vocalis longa; nunc ipsa aut inuariata existit, aut in aliam mutata quiescit; rursum mouetur. Hæc (inquam) vtcunque variāt, in ipsis quoque cernuntur nominibus, & sic diuersas Formationes recipiūt. Iam cū (præter Quiescentia Hàijn Vàu) prorsus nulla sint verba, quin Perfectorum coniugationem multis locis admittant, fit, vt in huiusmodi ordinum nomina formæ etiā quadrent Perfectorum. Atque adeo in Quiescentibus Pè, vel Làmed Alèph nullam aliam reperias, præter חֵטְא quæ tamen ad formam quinque punctorum reducitur, vt חַטָּאת quod ad אַדֶּרֶת reuocari potest, nisi quod Alèph remansit quiescens in Alèph. Nota

Tabula Nominū quatuor, seu quinque litteris cōstantium (quæ alii Geminata) cum Heemanticis, vel sine formatorum.

pluuia	סַגְרִיר	granum	גַּרְגַּר
adulterium	נַאֲפוּף	crocus	כַּרְכֹּם
paruulus	פִּרְחַח	cochlea	שַׁבְּלוּל

scel-

fiscella	צלצל	quietus	שאנן
rubigo, reg. צלצל	צלצל	vertex	קדקד
leuis	קלוקל	Abacuch, propheta	חבקוק
durus, peruersus	פתלתל	subuiridis	ירקרק
tuba classica	חצצרה	pulcher	יפהפה
turpitudo	שערורית	squama	קשקשת
Gallia	צרפת	turpitudo	שערוריה
sarthàn	צרתן	baltheus	אבנט
sphæra	כפתור	virga	שרבית
arca	ארגן	thésaures	גנזך
drachma	דרכמון	ferrum	ברזל
Nouember	כסלו	crus	קרסל
Amalech	עמלק	concubina, secunda vxor	פלגש
Araphel, caligo	ערפל	petra dura	חלמיש
Bdellium	בדולח	Hispania	ספרד
Niger, turpis	שקערור	fascia pectoralis	פתיגיל

Quinque litterarum.

vestis è lino lanaq. contexta	שעטנז	purpura	ארגמן
rana	צפרדע	phiala	אגרטל
vulgus promiscuum	אספסף	drachma	אדרכון

Huiusmodi sunt plura nomina apud Rabbinos,& Paraphrasim Kaldeam,quã illi sequuntur.sic nomen,Petra dura,& subuiridis,& alia.

Appendix.

Multa huius generis, quæ aliquam litterarum thematis, seu radicis congeminant, non solum Epitaseos causa, verum etiam sonoritatis, & Euphoniæ, vt Kimki in Michòl. Alij hanc litterarum repetitionem, *Nomina Diminutiua* (vt loquuntur)reddere maluerunt, vt, subuiridis, subnigra, deiculi, &c. Quanquam sit alius diminutionis modus per ון vt שִׁמְשׁוֹן : per ן vt נְחֻשְׁתָּן paruum æs; per Epenthesin Iod, vt אֲמִינוֹן filius Dauid. Et hæc quæ proprium Hebræis & familiarem numerum superant, ac diuersas habent quatuor, aut quinque litteras, non sunt illa quidem admodum pauca; non tamen ad peregrinam linguam referenda, vt nonnulli senserunt. Patet prius ex exemplis: postremũ vero ex rationibus in Thesauris opportunius adducendis.

Tabula Monoſyllaborum à diuerſis Verbis.

lux	אִיר	faba	פּוֹל	generatio	דּוֹר
pater	אָב	tempus	עֵת	canticum	שִׁיר
frater	אָח	nomen	שֵׁם	dies	יוֹם
peregrinus	גֵּר	fructus	בּוֹל	ſtercus	צֹא
externus	זָר	ſecretum	סוֹד	olla	סִיר
munus	שַׁי	menſura, hin	הִין	ſors	פּוּר
perfectio	תֹּם	lignum	עֵץ	os, oris	פֶּה
filius	בֵּן	manus	יָד	perfectus	תָּם
hortus	גַּן	pauper	דַּל	purus	זַךְ

Et alia ſexcenta.

Tabulam Nominum ſingularem tantum habentium, habes ſupra fol. 166.

Nominum pluralem tantum habentium, vel dualem, habes ſupra eod. fol.

Nominum in vtroque numero vtrumque genus habentium, ſupra.

Nominum dumtaxat Maſculinorum in vtroque numero, ſupra in Tabula Variæ Declinationis.

Nomina in ſingulari maſculina, in plurali vero fœminina.

Menſa	שֻׁלְחָנוֹת	שֻׁלְחָן	Puteus	בּוֹרוֹת	בּוֹר
Sacrificium	קָרְבָּנוֹת	קָרְבָּן	Throni	כִּסְאוֹת	כִּסֵּא
			Tabulæ	לוּחוֹת	לוּחַ

De mutatione Punctorum.

Præſuppoſita tam diuerſa formatione Nominum, ad hanc difficiliorē accedimus, quæ agit de mutatione punctorum (quæ ſimpliciter formant nomina in ſtatu abſoluto ſingulari) in alia puncta in plur. in vtroque regimine, & in affixis. Cum enim omnium ordinum formæ certis quibuſdam legibus teneantur; vt ſcias, vbi puncta ſtata perſiſtant, vbi contra in alia vertantur, & à ſedibus proprijs expellantur, ſuccedentibus Tabulis, & Regulis planum fiet. Certis autem de cauſis puncta hæc mutari conſueuerunt, ſicuti hæc tantum, non illa puncta mutantur, vt infra.

A a Cauſa

De causis mutationis Punctorum.

Punctorum mutationis causæ in Nominibus, aut Verbis, sunt sex. Regimen, Affixum, Numerus pluralis, Genus fœmininum, Littera Paragogica, seu Addititia; & Accentus, præcipuè Pausatiuus.

De Regimine.

Regimen mutat puncta aliter in Masculinis, aliter in fœmininis. In Masculinis mutat item diuerso modo, prout sunt diuersæ vocales, quibus formantur, quæ sunt mutabiles, vt infra in Tabulis, sic:

קָצִיר	חָכָם	שָׂכָר	גָּדוֹל	זָקֵן	דָּבָר	Status absol.
קְצִיר	חֲכַם	שְׂכַר	גְּדוֹל	זְקַן	דְּבַר	Regim.

In fœmininis vero primo in nominibus desinentibus in ה præcedente camèz ָ vt תּוֹרָה mutat ה in ת & ָ in patàch sic תּוֹרַת Psalm. 18. aliquando perdurat, vt infra. In fœmineis desinentibus in ת præcedente duplici segòl, aut patàch, vel præcedente chirèch, vel sciurèch non mutat puncta, vt patet in superiori Tabula. Eandemquè mutationem obserua in nominibus Hœmanticis desinentibus in ָ vel ֶ ֶ duplex, vel in chirèch, vt in superiori Tabula.

In Monosyllabis verò mutat diuersimodè, vt

Stat. absol.	nomen	שֵׁם	filia	בַּת	torcular	גַּת	Princeps	שַׂר
Regim.		שֵׁם		בִּתּוֹ		גִּתּוֹ		שַׂר

Sed nidus קֵן frustum פַּת

facit קֵן פִּתּוֹ

adiectiuum כֹּל vero mutat in ֻ כֻּלּוֹ

Stat. absol.	Quædam addunt Iod, vt Frater	אָח	Pater	אָב
		אֲחִי	in reg.	אֲבִי
	Quædam contrahuntur; sic: Domus	בַּיִת	exercitus,	חַיִל
		בֵּית	in regim.	חֵיל
Stat. absol.	Medietas	תָּוֶךְ	Mors	מָוֶת
Regim.		תּוֹךְ		מוֹת

Mas

Hæc vero chòlem non mutant in regimine, ſed in affixis.
fortitudo עֹז perfectio תֹּם

¶ In plurali Maſculino regimen formatur à ſuo plurali, excluſo Mèm formatiuo, & chirech verſo in zère, ſic
Singulari שִׁיר Plur. שִׁירִים reg.plur. שִׁירֵי

In duali mutatur pàtach in zère, vt שָׁמַיִם cæli, שְׁמֵי reg. יָדַיִם manus, יְדֵי reg.

¶ In fœmininis vero pluralibus eadem eſt terminatio, & forma litterarum cum ea, quam habent in ſtatu abſoluto plurali, vt חָכְמוֹת ſapientiæ, תּוֹרוֹת leges.

Sed vbi adeſt affixum, ſemper poſt ת ſubditur Iòd more pluralis maſculini, & ſic in omnibus formis fœmininorum; niſi quod pro הם licet collocare ם ſolum, & litteram Iòd abijcere, vt deſinat videlicet in ־ָ haud aliter quam ſingulare. Item plur. fœmininum quibuſcumque finiatur affixis, eaſdem habet vocales in primoribus ſyllabis; maſculinum non item.

¶ Nota tamen, quod Regimen non admittit articulum ה ante ſe, vt dicas exempli gratia הַדְּבַר־אָבִי verbi patris mei,& ſimilia.

Numerus Pluralis.

Cum duplex ſit, dupliciter mutat. Nam maſculinus format (vt ſupra dictum eſt) addita ſyllaba ים & chirech ſub vltima littera poſito, vt

חָכָם	שִׁיר	דָּבָר	ſing. verbum.
חֲכָמִים	שִׁירִים	דְּבָרִים	plur. verba.

Fœmininus vero format ſic, conuertendo ה vltimam formatiuam cum ־ָ præcedenti in וֹת idque in vtroque ſtatu, ſic

חָכְמוֹת tiæ, חָכְמָה Sapientia, מַלְכוֹת næ, מַלְכָּה regina,

In alijs vero formationibus diuerſo modo, vt infra in Tabulis affixorum in nominibus fœmineis magis patebit.

Nomina Propria fœminea voce deſinentia non ſunt his regulis obnoxia, vt ſupra dictum eſt cap. de nomine rei, notab. ſecundo.

De Genere Foeminino.

Genus Fœmininum etiam mutat, vt patet ex Tabula nominum quæ habent vtrumque numerum in vtroque genere, vt

	Plur.		Fœmin.		Plur.		Masc.
magnæ	גְּדוֹלוֹת	magna	גְּדוֹלָה	magni	גְּדוֹלִים	magnus	גָּדוֹל
	חֲכָמוֹת		חֲכָמָה		חֲכָמִים		חָכָם
visitatæ	פְּקוּדוֹת		פְּקוּדָה		פְּקוּדִים		פָּקוּד

Litteræ Paragogicæ, seu Addititiæ sunt quatuor (in nominibus) quæ mutāt pūcta sic:

In Verbis.		In Nominibus.	
שֹׁכְנִי	Habitatores. Abd. 1.	אַרְצָה	in terram. Gen. 29.
חָגָא	commotio. Esai. 19.	בְּנוֹ	filius Behor. Num. 24.

Et in fœmineis רַבָּתִי multa. Thren. 1. Plura infra in tract. de litteris Paragogicis.

Accentus Pausatiuus dicitur ille, qui vicem Periodi habet; huiusmodi est Zachèph Katòn, Reuiàh, Segullà, Pàsuch, & Scilscelet, & hoc passim.

Finis periodi est, quando est media clausula versus, seu comma; quod Hebræis est ֑ & vocatur athnàc; aut quando clauditur integro puncto tota periodus, quam ipsi notant hoc signo . & additur altera figura : & nominatur sòph pasùch, sic : בּ vt : הָאָרֶץ Gen. 1. 1.

Non tamen hi omnes mutant puncta, sed Athnàc, & Sòph pasùch semper valent mutare, etiamsi non semper & re ipsa mutent. Eadem mutatio quæ sub his duobus fit, in alijs etiam facienda erit, vbi puncta permutari contigerit. Vnde finis periodi hac in re existimabitur, quando aliquis horum accentuum dictionem afficit.

Nota etiam, quod quando in fine periodi fit mutatio (quia tunc fit pausa) vocalis breuis transit in longam, & hoc in primori syllaba ex duabus vltimis, vt שָׁמֶשׁ pro שֶׁמֶשׁ vbi ex segòl fit càmez.

Vt contra in Regimine mutatio punctorum fit in vltima syllaba primi nominis, vt מִקְדַּשׁ־יְהוָה pro מִקְדָּשׁ in statu Absoluto.

De Affixo, seu Pronomine Inseparato.

Sexta causa mutationis punctorum est Affixum, quod requirit altiorem indaginem. Vocamus *Affixum*, quod alij *Pronomen Inseparatum*, & *Deriuatiua*, seu *Composita*: hæc nihil aliud sunt, quam quædam harum & harum litterarum cum nominibus coniunctio, seu compositio. Quæ autem sint istæ litteræ addendæ, diximus supra.

De *Separatis* vero *Affixis*, seu *Pronominibus Disiunctis*, vel *Primitiuis*, infra agemus.

Hoc

Hæc autem mutatio adeo varia eſt, & nullis legibus obſtricta, vt magis vſu & exercitatione, vel praxi addiſcatur, quam regulis. Regulæ enim certæ & generales tradi nõ poſſunt, cum pluribus ex ſyllabis & vocalibus formentur, & conſtent. Idcirco Nota.

Ponuntur prius exempla in Perfectis nominibus & maſculinis & diſſyllabis, deinde in fœmineis, quia facilior erit ſpeculatio. Hæ autem ſequentes mutationes ab omnibus Tyronibus, ſuo peculiari ordine (Hebraico inquam, non Latino) memoriæ mandari debent, vt in illis progreſſus aliquos facere valeant. Illis enim memoria retentis facilis erit lectio Cõment. Hebraiæcorum, qui ſine vocalibus ſcriptitant, pro illis enim regulæ fruſtra multiplicantur.

Mutatio Perfectorum, & Diſſyllaborum Nominum cauſa Affixi.

Verbum
Status Abſol. דָּבָר 1
verbum, patris mei.
in Reg. דְּבַר־אָבִי
verbum eius. m.g.
cum affixo דְּבָרוֹ
vel דְּבָרֵהוּ
verb. tuum. m.g.
vel דְּבָרְךָ
vel דְּבָרֶךָ
vel דְּבָרֶכָה
vel דְּבָרֶךָ
דְּבָרְכָה
verb. meum, com.
דְּבָרִי
verb. illorum, m.g.
vel דְּבָרָם
vel דְּבַרְהֶם
דְּבָרָמוֹ

verb. veſtrum, m.g.
דְּבַרְכֶם
ver. noſtrum, co.g.
דְּבָרֵנוּ
verb. eius, fœm. g.
דְּבָרָהּ
verb. tuum, fœm.g.
דְּבָרֵךְ
ver. illarũ, fœm.g.
דְּבָרָן
ver. veſtrũ, fœm.g.
דְּבַרְכֶן

Pluralis.

Verba.
דְּבָרִים
verb. alicuius.
Regim. דִּבְרֵי
verba illius, m. g.
דְּבָרָיו
verb. tui, m.g.
דְּבָרֶיךָ

verb. mea, com.
vel דְּבָרַי
vel דְּבָרָי
דְּבָרַי
verb. illorum, m.g.
vel דִּבְרֵיהֶם
דְּבָרֵימוֹ
verb. veſtra, m.g.
דִּבְרֵיכֶם
verb. noſtra, com.
דְּבָרֵינוּ
verb. illius, fœm.
דְּבָרֶיהָ
Verb. tua, fœm.
vel דְּבָרַיִךְ
vel דְּבָרָיִךְ
דְּבָרַיְכִי
ver. illarum, fœm.
דִּבְרֵיהֶן
verb. veſtra, fœm.
דִּבְרֵיכֶן

cum dagheſe.
גָּמָל
plur. גְּמַלִּים
regim. גְּמַלֵּי
minor קָטָן
Et propter dagheſe præcedens littera eſt cum ־
ſed cum gutturali.
Sapiens חָכָם
Regim. חֲכַם
eius חֲכָמוֹ
Plur. חֲכָמִים
regim. חַכְמֵי
חֲכָמָיו
חֲכָמֶיךָ
Vicinus שָׁכֵן 2
in Regim. שְׁכַן
cum affixis שְׁכֵנוֹ
שְׁכֵנְךָ

שְׁכֵנֵךְ
שְׁכֵנִי
שְׁכֵנָם
שְׁכֵנְכֶם
שְׁכֵנֵנוּ
שְׁכֵנָהּ
שְׁכֵנֵךְ
שְׁכֵנָן
שְׁכֵנְכֶן
Plur. שְׁכֵנִים
Regim. שְׁכֵנֵי
cum affix. שְׁכֵנָיו
שְׁכֵנֶיךָ
שְׁכֵנַי
שְׁכְנֵיהֶם
שְׁכְנֵיכֶם
שְׁכֵנֵינוּ
שְׁכֵנֶיהָ
שְׁכֵנַיִךְ
שְׁכְנֵיהֶן
שְׁכְנֵיכֶן
ִ ֵ ְ
3 קָצִיר Messis
קְצִיר in regim.
קְצִירוֹ &c.

קְצִירִים Plur.
קְצִירֵי in regim.
קְצִירָיו
קְצִירֶיךָ
&c.
Quædam cum daghesc loco Iòd literæ quiescentis, vt
חֲנִית lancea
חֲנִתִים In plur.
pro חֲנִיתִים
נְחִית sic: defensor
נְחִתִּים
pro נְחִיתִים
ִ ֲ
4 קָרוֹב Propinquus
קְרוֹב in regim.
קְרוֹבוֹ
קְרוֹבְךָ
קְרוֹבִים in plur.
קְרוֹבֵי
קְרוֹבָיו
Quædam cum daghesc loco ו quiescentis.
עָרוּם vafer
עֲרֻמִּים in plur.
אָדוֹם Rubeus

אֲדֻמִּים plur.
נָקוֹד Punctis respersus
נְקֻדִּים
Quædam non variant, vt
רַתּוֹק catena
כַּמּוֹן cyminum
ֻ ַ
5 בָּרוּךְ benedictus
בְּרוּךְ règim.
בְּרוּכוֹ &c.
בְּרוּכִים plur.
בְּרוּכֵי regim.
בְּרוּכָיו &c.
Quædam cum daghesc in plur.
חַרוּל vrtica
חֲרֻלִּים plur.
ֻ ֵ
6 שֵׁכָר sicera
שְׁכַר regim.
שְׁכָרוֹ
שְׁכָרְךָ
שְׁכָרִי
שְׁכַרְכֶם
שְׁכָרִים plur.

שִׁכְרֵי regim.
שְׁכָרָיו
שִׁכְרֵיהֶם
שִׁכְרֵיכֶם
שְׁכָרֵינוּ
שְׁכָרֶיהָ
שְׁכָרַיִךְ &c.
ֶ ֶ
7 כֶּרֶם Vinitor
כֶּרֶם regim.
כַּרְמוֹ
כַּרְמְךָ
כַּרְמִי
כַּרְמָם
כַּרְמְכֶם
כַּרְמֵנוּ
כַּרְמָהּ
כַּרְמֵךְ
כַּרְמָן
כַּרְמְכֶן
כְּרָמִים plur.
כַּרְמֵי regim.
כְּרָמָיו
כְּרָמֶיךָ

כרמי

כְּרְמִי

כַּרְמֵיהֶם

כַּרְמֵיכֶם

כַּרְמֵינוּ

כַּרְמֶיהָ

כַּרְמַיִךְ

כַּרְמֵיהֶן

כַּרְמֵיכֶן

ּ ֻ 1

stella 8 כּוֹכָב

regim. כּוֹכַב

כּוֹכָבוֹ

כּוֹכָבְךָ

Plural. כּוֹכָבִים

regim. כּוֹכְבֵי

כּוֹכָבָיו

כּוֹכְבֵיהֶם

&c. כּוֹכְבֵיכֶם

sed fors גּוֹרָל

In Plur. גּוֹרָלוֹת

Quædam cum daghèsc

in Plur. rota vt אוֹפָן

Rotæ אוֹפַנִּים

Lucifer 9 הֵילֵל

&

Orbis תֵּבֵל

fine affixis reperiũtur

sed faceret תֵּבֵלוֹ

תֵּבֵלְךָ

&c. תֵּבֵלִי

hyssopus 10 אֵזוֹב

& nudus עָרוֹם

Plurale cum daghèsc

nudi עֲרֻמִּים

עֲרֻמֵּי

&c. עֲרֻמָּיו

ו ··

præsepe 11 אֵבוּס

in reg. Esa. 1. אֲבוּס

אֲבוּסוֹ

Plur. אֲבוּסִים

אֲבוּסֵי

אֲבוּסָיו

אֲבוּסֶיךָ

mutantur præter normam aut alterius sunt speciei.

fascia 12 קִישׁוּר

& cum daghèsc

fortis, potens גִּבּוֹר

nihil mutat.

cibus 13 אוֹכֵל

non variat. ־ 1

vulpis 14 שׁוּעָל

Plur. שׁוּעָלִים

& cum patàch סוּגַר

caret cum daghèsc scala סֻלָּם

mutatur camèz in —

zeu spelta 15 כֻּסֶּם

cũ daghesc. כֻּסְּמִים

longa cum breuibus.

latro 16 גַּנָּב

in regim. גַּנַּב

גַּנָּבוֹ

גַּנָּבְךָ

Plur. גַּנָּבִים

גַּנָּבֵי

גַּנָּבָיו

baculus 17 מַקֵּל

מַקְלוֹ

Plural. מַקְלוֹת

&c. מַקְלוֹתָיו

Secunda quandoque est gutturalis aut ר

vt, minister 18 שָׁרֵת

festinans מַהֵר

misericors רַחֻם

renuens מָאֵן

Quæ tamen non habent affixa, quia sunt Adiectiua.

fortis 19 אַבִּיר

Plur. &c. אַבִּירִים

Dux 20 אַלּוּף

Duces אַלּוּפִים

&c. אַלּוּפֵי

cógregatio 21 קִבּוּץ

קִבְּצוֹ ·· 1

mensis 22 חֹדֶשׁ

& sanctitas קֹדֶשׁ

חָדְשׁוֹ

חָדְשְׁךָ

Plural. חֳדָשִׁים

חֳדָשָׁיו

sed secunda existente gutturali opus פֹּעַל

פָּעֳלוֹ

opera פְּעָלִים

tabernaculum אוֹהֶל

sed papyrio reg. אֹהֶל

אָהֳלוֹ

אָהָלְךָ

אָהֳלִי

אהלם

&c. אָהֳלָם
אָהֳלְכֶם
אָהֳלֵנוּ
אָהֳלָהּ
אָהֳלֵךְ
אָהֳלָן
אָהֳלְכֶן
sed pollex בֹּהֶן
fœtor בְּאֹשׁ
non variant chòlem.
23 יֶשַׁע salutare
יִשְׁעוֹ
&c. יִשְׁעֲךָ
sic etiam flos פֶּרַח
in regimin. פֶּרַח
פִּרְחוֹ
פִּרְחָהּ
plur. פְּרָחִים
פִּרְחֵי
פִּרְחֵיהּ
פִּרְחֶיךָ
פִּרְחֵיהֶם
24 נַעַר Puer, & in reg.
נַעֲרוֹ

נַעַרְךָ
נַעַרְכֶם
plur.pueri. נְעָרִים
regim. נַעֲרֵי
נְעָרָיו
נַעֲרֵיהֶם
Sex punctorum.
25 בֶּגֶד vestis
in reg.eod.modo בֶּגֶד
בִּגְדּוֹ
בִּגְדְּךָ
בִּגְדִּי
&c. בִּגְדָם
plur.vestes בְּגָדִים
regim. בִּגְדֵי
vestes illi* בְּגָדָיו
&c. בְּגָדֶיךָ
Geminum segòl habet plurale, vt geminum
non tamen semper, vt infra.
Segòl in patàch.
Rex מֶלֶךְ
מַלְכּוֹ
plur. מְלָכִים
מַלְכֵי

מְלָכָיו
מַלְכֵיהֶם
Segòl in ־: in plur.
seruus עֶבֶד
עַבְדּוֹ
plur. עֲבָדִים
עַבְדֵי
עֲבָדָיו
עַבְדֵיהֶם
עַבְדֵיהָ
terra אֶרֶץ
אַרְצוֹ
plur. אֲרָצוֹת
regim. אַרְצוֹת
אַרְצוֹתָיו
semen זֶרַע
זַרְעוֹ
זַרְעֲךָ
plur. זְרָעִים
זַרְעֵי
זְרָעָיו
&c. זַרְעֵיהֶם
Quinque punctorum.
26 סֵפֶר liber
in reg.eodem modo.
in affix. סִפְרוֹ

סִפְרְךָ
plur. סְפָרִים
regim. סִפְרֵי
סְפָרָיו
סִפְרֵיהֶם
sed cum gutturali,
27 עֵזֶר auxilium
עֶזְרוֹ
&c. עֶזְרְךָ
pars חֵלֶק
חֶלְקוֹ
vitulus עֵגֶל
עֶגְלוֹ
Sequà cum longis, & breuibus.
28 דְּבַשׁ mel
regim. דְּבַשׁ
דִּבְשׁוֹ
דִּבְשִׁי
item cum dàghesc.
tempus זְמַן
זְמַנּוֹ
זְמַנִּי
plur. זְמַנִּים
regim. זְמַנֵּי
זְמַנָּיו
29 גְּדוֹל magnitudo
brachium זְרוֹעַ
זְרוֹעוֹ

	זְרוֹעוֹ	plur.	זְאֵבִים	plur.	אֱוִילִים	terminus	33 גְּבוּל
	זְרוֹעֲךָ	filum	31 פְּתִיל	humerus	32 שְׁכֶם		גְּבוּלוֹ:
&c.	זְרֹעֲכֶם	plur.	פְּתִילִים	in affix.	שִׁכְמוֹ	sic peculiũ	34 רְכוּשׁ
lupus	30 זְאֵב	sic stultus	אֱוִיל		שִׁכְמִי		רְכוּשׁוֹ

Quæ Vocales mutabiles, & in quas.

Omnium punctorum siue vocalium permutabiles sunt sex, non plures, Kamèz, Zerè, Segòl, Chòlem, Sceuà quandoque, & Vau sciùrech rarò. Cæteræ non variantur. Vt enim Græci (ex Genebrar.) vocalium suarum quasdam dicunt in verborum incrementis mutabiles: ita Hebræi in decrementorum sex causis (de quibus supra) vocales quasdam in alias permutari docent; reliquas vero esse statas, & immutabiles.

Non quod puncta aliqua sint, quæ non possint, aut soleant aliorum vicem obire, hoc enim falsum est, & distinguendum; cum præsertim puncta cognata (de quibus initio Grammatices) mutuas sæpè præstent operas. Sic enim confunduntur ֶ ֵ & chirèch: sic chòlem, sciùrech, chibbùz: & ֳ sic ֵ ֶ & ָ Sed quia hoc in his sex perpetuum, & regulare sit, cum aliqua causarum adest.

¶ Dixi sex, contra quorundam sententiam; quia non illa tantum quatuor mutantur, vt patet ex Tabulis supra positis nu. 5. in חָרוּל & num. 10. in עֲרָמִּים quod an per se, an per accidens occurrat, non est attendendum, eo magis quia sexcenties occurrit.

In quas mutentur, & quomodo.

Quidam contexunt plures regulas: sed mea sententia satis exempla ipsa essent: nam certa regula tradi non potest, maximè in plurisyllabis. Breuitatis ergo notabilia hæc subijcio.

ָ Primæ syllabæ, vel sedis.

¶ 1 Sedes, & syllabas in vnoquoque nomine distinguendas, & obseruandas esse supra diximus, hoc enim præcipuum est in punctorum mutatione. Kamèz ergo, quod residet in prima syllaba nominis perfecti (vocamus autem compositum ex duabus syllabis, & nulla addititia littera constans) transit in Sceuà, quæcunque acciderit conuertendæ vocalis ratio, vt

 רבר

דְּבַר ob regimen mutat דָּבָר verbum alicuius:

דְּבָרִים ob plur. verba. ob affixum דְּבָרוֹ verbum eius.

חָכָם vero adiectiuū, in fœminino חֲכָמָה ſapiens, & ſic de alijs.

ֶ ſecundæ ſyllabæ, vel ſedis.

ֶ Secundo loco poſitum in ſingulari regimine, & duobus affixis כֶם כֶן conuertitur in patàch. At in plurali regimine, & quatuor affixis הֶם הֶן כֶם כֶן mutatur in ſceuà. Excipe in daghèſſatis, vt in גֶּבֶב vbi ֶ ferè vbique permanet in affixis pluralibus. Vide tabulam ſupra num. 1. In reliquis inuariatum manet. & hæc eſt natura ֶ quæcumque alioqui præcedat vocalis, vel conſequatur, vt cernere eſt in גָּדוֹל & כּוֹכָב

De ·· primæ ſyllabæ, vel ſedis.

2 In prima ſede poſitū variat eodem modo, vt loci eius kamèz, ſi modo ſecundum punctum fuerit ֶ alioqui non mutatur. hoc autem fit, ne mutetur formatio ipſa nominis.

Quandoque mutatur in ſceuà, maximè ſi ſecundum fuerit ·.· vt שֵׁבֶט שִׁבְטוֹ שִׁבְטְךָ ſic יַעַר יַעְרוֹ. Vel dicitò, quod zère prioris ſyllabæ, poſt quod venit ֶ vel ·.· tranſit in ſceuà; niſi forte interuenerit Iòd, vt הֵיכָל : הֵיכָלוֹ :

De ·· ſecundæ ſyllabæ, vel ſedis.

4 In ſecunda ſede mutatur, vel permanet ad eum modum, vt dum afficitur camèz, maximè ſi primum punctum ſit ֶ

In regimine tamen plurali interdum retinetur, vt חָפֵץ חֲפֵצִים alioqui vel manet; idque in regimine tantum ſingulari, vt חֲפֵצֵי in כֶּרֶם in regimine כֶּרֶם vel mutatur in ſceuà, vt ſupra, in plurali: ſed interdum permanet, vt שׁוֹמְמִים & תּוֹפְפוֹת & alijs paucis.

Nota, quod nulla prorſus puncta in regimine ſingulari mutantur, præter kamèz, & zère, habens ante vel poſt ſe ֶ

De ſceùa in alia puncta.

Ex ſceuà, & alijs punctis formantur nomina, vt ſupra numeris 28.

28. 29. & seqq. ex quo colligis, quod solet etiam per se mutari in alia puncta: quandoque remanet vt in num. 28. in regim. quandoque in chirèch, vt ibidem in affixis פְּרִיךָ פִּרְיוֹ פְּרִי modo trāsit in cōpositum maximè sub gutturali, vt nu. 31. אֱוִיל quandoque permanet, ne scilicet mutetur formatio ipsa nominis.

De sceuà in chirèc per accidens.

Sceuà verò in chirèch permutatur, per accidens (mea sententia) & ex alia causa. Nam quia ex legibus præscriptis in regimine plurali, ac pronominibus quatuor הֵם הֵן כֶם . כֶן geminum sceuà contingeret in principio dictionis, recepto more fit, vt prius vertatur in chirèch, interdum etiam in patàch, rarius in segòl. Id quod vbique obseruandum, dum duæ litteræ principales, *idest in primis syllabis existētes*, hoc pūcto signari cōtingeret.[b] Exēpla sunt.

דִּבְרֵיהֶם	pro	דְּבָרֵיהֶם	כִּרְמְךָ	pro	כַּרְמְךָ
דִּבְרֵיכֶם		דְּבָרֵיכֶם	כִּרְמְכֶם		כַּרְמְכֶם

[b] Huius vero exemplum sit וִיהִי Gen. 2. pro וִיהִי: מִירוּשָׁלַםִ מִיהוּדָה וְמִינָם pro וְיָמִינָם &c. Alioqui enim quod fieri nequit, vtrumque moueretur; alterum quidem quòd esset secundum: prius verò quod post magnum veniret, aut sub littera notata daghèsc, vt in עֲלֵיךָ dicitur עָלֶיךָ & in plur. עֲלֵיכֶם pro עָלֵיכֶם

Excipe duo מִיְּשֵׁנֵי Dan. 2. & מִירֻשָּׁתְךָ 2. Paralip. 20.

Regula.

Ex his illud colligitur, quod Affixorum natura ea est, q̄ quodcunque nomen clauserint, eandem rationem obtinent; prout in Verbis litteræ formatiuæ personarum in fine eædem erant semper. Verum vt affixa hæc nominibus addere noscas rectè, & cum facilitate, nota, quod affixa כֶן : כֶם : ךָ in singulari sequuntur regimen singulare: affixa vero reliqua statum absolutum siue primam vocem affixi. In plurali item regimen plurale sequuntur illa quatuor affixa הֵן : הֵם ׃ כֶן · כֶם at reliqua sequuntur statum absolutum pluralem quoad puncta. Omisso autem quod ait Quinquarb. dum vult glossare Clenardum, ipse confundit amplius, ego morem — Nota.

hunc discipulis tradebam, vt tanquam in duobus paxillis ea subdistinguerent, in pollice affixa status absoluti, & quæ illum sequuntur; in Indice regimen singulare cum illis tribus, & plurale cum illis quatuor.

De Nominibus quinque & sex punctorum, quæ etiam sunt Millehèl, idest accentu in penultima.

1 Nomina sex punctorum in regimine singulari non variant à statu absoluto; sic nomina quinque punctorum, & quæ habent chòlem ante segòl. Patet supra. Præsentibus autem affixis, conuertitur segòl secundo loco in sceuà, vt קָדְשׁוֹ, סִפְרוֹ.

In numero plurali, & in statu absoluto mutant in ־ָ־ְ vt קֳדָשִׁים בְּגָדִים סְפָרִים

In regimine vero in sceuà, vt קָדְשֵׁי בִּגְדֵי סִפְרֵי

2 Quæ gemino constant segòl, prius in singularibus affixis mutant in chirèc (ob regulam supradictam) vt in num. 25. partim in ־ַ vt in מַלְכּוֹ: Quæ vero primam habent gutturalem semper in patàch, vt num. eodem עַבְדּוֹ

Reijce hic sceuà dilatatum, & affixa illa corrupta, quæ fingit Quinquarboreus, non enim apud Rabinos reperies.

Mutatur autem segòl prioris syllabæ in singulis mutationum causis in sceuà propriè; sed ne duo sceuà legantur, prius migrat in chirech, aliquando in patàch, maxime cum prima gutturalis est, & in plurali in chateph patàch; rarius deinde in segòl, vt diximus.

3 In nominibus quinque punctorum migrat zère in chirèch. Quorum verò initium est Hàijn, vel Chèt, non chirech, sed segòl suscipiunt, vt in num. 27.

Pluralis numerus vtriusque formæ perinde se habet, vt quibus est geminũ camèz; sed ratio regiminis, & illorum affixorum כם כן הם הן pendet ex ־ַ aut ־ֶ affixorum singularium ob gutturalem.

Pertinent huc etiam nomina quinque punctorum, quæ ob gutturalem litteram etiam camèz mutant in patàch, vt רֶשַׁע impietas, ex 10. Isaac.

De

Eundem prorsus obtinent modum, quæ vel secundo loco, vel vtroque sortita sunt patàch, cum huius sint classis. Canon enim

est,

est, geminum ſegòl tranſire in geminum patàch, ſi media ſit gutturalis, vt נַעַר & vltimam gutturalem mutare præcedens ſegòl in patàch, vt זֶרַע

De ֹ *&* ֶ

Cholèm ſubſequente ſegòl omnibus affixis, & vtroque numero vertitur in ֳ: Quod ſi penultima fuerit gutturalis, in hac ſede collocabitur ֳ: præeunte camèz, vt num. 22.

Idq. verum eſt etiam in nominibus Imperfectis, quæ conſtant ex chòlem, & chìrech, vt חֹלִי in affixis חָלְיְךָ חָלְיוֹ infirmitas tua.

Sic עֳנִי humilitas, in affixis עָנְיִי ; עָנְיוֹ Pſal. 9.

In ſtatu vero plurali abſoluto, & affixis ei cognatis modo chòlem retinetur, interdum mutatur in ֳ: nonnunquam in camèz catùph, de quo initio Grammatices, vt

אֹהֶל ſing.	אָהֳלֵי Regim.	אָהֳלִי	אָהֳלֶיהָ	שֹׁרֶשׁ ſing. ſic
אֹהָלִים plur.	אֹהָלָיו	אָהֳלֵיהֶם	אָהֳלֶיךָ	שָׁרָשִׁים in plur.
	אֹהָלֶיךָ	אָהֳלֵיכֶם &c.		שָׁרְשׁוֹ &
	Ioſ. 7. אוֹהָלֶךָ &	אָהֳלֵינוּ		שָׁרָשִׁים &

De ַ *&* ֹ

Quæ ob mediam, vel vltimam gutturalem (fit enim in illis quædam contractio) vice ſegòl habent patàch, eodem modo puncta mutant, vt תֹּאַר forma.

כּוֹבַע & כֹּבַע galea.

כּוֹכָב ſtella, vt nu. 22. in פֹּעַל & num. 8.

ſed variant, dicimus enim תָּאֳרוֹ & פָּעֳלוֹ & habent catèph patàch ob gutturalem, & præeuntem motionem magnam.

Reliquæ formæ etiam Nominum Compoſitorum, patent ex Tabulis & Regulis iam traditis.

Facilius autem diſces hæc omnia ex praxi nominum memoriæ mandatorum, quàm ex tot Regulis, vt etiam mutationes fœmininorum & Monoſyllaborum, de quibus mox. Nota.

DE MVTATIONE PVNCTOrum in Nominibus fœmineis.

abhominatio	1 תּוֹעֵבָה
regim.	תּוֹעֲבַת
	תּוֹעֲבָתוֹ
	תּוֹעֲבָתְךָ
	תּוֹעֲבָתִי
plur.	תּוֹעֵבוֹת
regim.	תּוֹעֲבוֹת
	תּוֹעֲבוֹתָיו
præsepe	2 אוּרָיָה
in regim.	אוּרַיַת
	אוּרַיָתוֹ
plur.	אוּרָיוֹת

sẽper eodẽ modo.
Et cum daghèsc.

felis	חֻתָּלָה
in regim.	חֻתֶּלֶת
in plur.	חֻתָּלוֹת
&c.	חֻתָּלוֹתָיו
silentium	3 דּוּמִיָּה

vt supra. caret plur.

petitio	4 בַּקָּשָׁה
in regim.	בַּקָּשַׁת
	בַּקָּשָׁתוֹ
	בַּקָּשָׁתִי
plur.	בַּקָּשׁוֹת
in regim.	בַּקָּשׁוֹת
	בַּקָּשׁוֹתָיו
liuor	5 חַבּוּרָה
	חַבֻּרַת
	חַבֻּרָתוֹ
plur.	חַבּוּרוֹת
&c.	חַבֻּרוֹתָיו
consolatio	6 נֶחָמָה
	נֶחָמַת
	נֶחָמָתוֹ
plur.	נֶחָמוֹת
pars	7 חֶלְקָה
regim.	חֶלְקַת
	חֶלְקָתוֹ
plur.	חֶלְקוֹת

Secunda existente gutturali, sic

petitio	8 שְׁאֵלָה
regim.	שְׁאֵלַת
	שְׁאֵלָתִי
	שְׁאֵלָתִי
	שְׁאֵלַתְכֶם
cænaculum	9 עֲלִיָּה
	עֲלִיָּתוֹ
plur.	עֲלִיּוֹת
ancilla	10 שִׁפְחָה
regim.	שִׁפְחַת
	שִׁפְחָתוֹ
	שִׁפְחָתְךָ
	שִׁפְחָתִי
	שִׁפְחָתָם
	שִׁפְחַתְכֶם
	שִׁפְחָתֵנוּ
	שִׁפְחָתָהּ
	שִׁפְחָתֵךְ
	שִׁפְחָתָן
	שִׁפְחַתְכֶן
plur.	שְׁפָחוֹת
regim.	שִׁפְחוֹת
	שִׁפְחוֹתָיו
	שִׁפְחוֹתֶיךָ
	שִׁפְחוֹתַי
&c.	שִׁפְחוֹתֵיהֶם

semper cum eadem mutatione punctorum.

Iustitia	צְדָקָה
regim.	צִדְקַת
&c.	צִדְקָתוֹ

plur.

plur. צִרְקוֹת

regim. צִרְקוֹת

&c. צִרְקוֹתָיו

In ſingulari in ſtatu abſoluto variat quoad terminationem, in reliquis verò ſe habet ſuperius.

linum פִּשְׁתָּה ſed

plur. facit פִּשְׁתִּים

more maſculinorum.

frumentum חִטָּה ſic

pro חִנְטָה

in plur. חִטִּים

veſtis שַׂלְמָה

regim. שַׂלְמַת

שַׂלְמָתוֹ

plur. שַׂלְמוֹת

regim. שַׂלְמוֹת

& ſic reliqua.

11 ſapientia חָכְמָה

regim. חָכְמַת

חָכְמָתוֹ

plur. z. חָכְמוֹת

e. eius חָכְמוֹתָיו

חָכְמוֹתֶיךָ

ſic cum ſciurèch.

immunditia טֻמְאָה

regim. טֻמְאַת

טֻמְאָתוֹ

cras מָחֳרַת ſic

ת eſt pro ה מָחֳרָה

& eſt pro מָחֳרָה

ſpina בָּאְשָׁה at

cũ ſceuà ק בָּאְשָׁה

Populus, arbor לִבְנֶה 12

לִבְנֶהוּ

plur. לִבְנִים

feſſus עָלְפֶּה ſic

plur. עֻלְפִּים

oblatio אִשֶּׁה

pro אִשְׁשֶׁה

plur. אִשִּׁים

huc reducunt.

infernus. תָּפְתֶּה

13 fœmina נְקֵבָה

regim. נְקֵבַת

נְקֵבָתוֹ

plur. נְקֵבוֹת

&c. non mutant.

rapina גְּזֵלָה ſic

גְּזֵלַת

גְּזֵלָתוֹ

plur. גְּזֵלוֹת

bellua בְּהֵמָה ſed

regim. בֶּהֱמַת

in affixis בְּהֶמְתּוֹ

בְּהֶמְתְּךָ

Prouincia מְדִינָה 14

regim. מְדִינַת

מְדִינָתוֹ

plur. מְדִינוֹת

ſemper eodẽ modo.

ſeruitus עֲבוֹדָה 15

regim. עֲבוֹדַת

עֲבוֹדָתוֹ

עֲבוֹדַתְכֶם

plur. עֲבוֹדוֹת

עֲבוֹדוֹתָיו

faſciculus אֲגֻדָּה 16

אֲגֻדַּת

אֲגֻדָּתוֹ

plur. אֲגֻדּוֹת

& ſine daghès.

fortitudo גְּבוּרָה

regim. גְּבוּרַת

גְּבוּרָתוֹ

&c.

&c. גְּבוּרָתְךָ

plur. גְּבוּרוֹת

גְּבוּרוֹתָיו

regnum 17 מַמְלָכָה at

regim. מַמְלֶכֶת

מַמְלַכְתּוֹ

מַמְלַכְתְּךָ

מַמְלַכְתִּי

plur. מַמְלָכוֹת

regim. מַמְלְכוֹת

מַמְלְכוֹתָיו

&c. ijſdem punctis. Variat hoc nomen à cęteris, & eſſet réponendũ potius inter ſequentia.

Affixa Foemininorum, quæ deſinunt in Tàu.

tunica 18 כְּתֹנֶת

regim. כְּתֹנֶת

&c. כֻּתָּנְתּוֹ

plur. כֻּתָּנוֹת

קְטֹרֶת קְטֹרוֹת

cum eiſdem pũctis.

ſpica 19 שִׁבֹּלֶת

plur.maſc. שִׁבֳּלִים

vapulatio בִּקֹּרֶת

plur. בִּקֹּרוֹת

capitellum 20 חֹתֶרֶת

חֹתַרְתּוֹ

plur. חוֹתָרוֹת

Tertia exiſtente gutturali variat

vermis 21 תּוֹלַעַת

תּוֹלַעְתּוֹ

erectio קוֹמְמִיּוּת ſed non variat.

tela 22 כֶּסֶמֶת

כִּסַּמְתּוֹ

plur. כֻּסְּמִים

fæx קֻבַּעַת ſed

plur. & קֻבְּעוֹת

fæces קֻבְּעִים

duplex plurale format.

propitiatorium 23 כַּפֹּרֶת

כַּפֹּרוֹת

E contra ſine daghès propter Réſc

velum פָּרֹכֶת

plur. פָּרֹכוֹת

ramus 24 צַמֶּרֶת

צַמַּרְתּוֹ

plur. צַמָּרוֹת

צַמְּרוֹת

צַמְּרוֹתָיו

& cum chirèch in principio.

epiſtola אִגֶּרֶת

אִגַּרְתּוֹ

plur. אִגְּרוֹת

ſcabies סַפַּחַת ſic

affixis 25 יְבֶמֶת

יְבִמְתּוֹ

vel יְבִמְתּוֹ

bellum בְּהֶמֶת ſic

בְּהֶמְתּוֹ

hyacinthus תְּכֵלֶת ſic

laganum 26 צַפִּיחִית

plur. צַפִּיחִיּוֹת

quincta pars חֲמִישִׁית

ſulphur גָּפְרִית

גָּפְרִיּוֹת

cũ camèz catùph.

reſiduum שְׁאֵרִית

plur.

plur.	שְׁאֵרִיּוֹת	altitudo	29 גַּבְהוּת	vilitates	זֻלּוֹת
grauitas	27 כְּבֵדוּת	plur.	גַּבְהוּיוֹת	pro	זְלָלוֹת
regnum	מַלְכוּת	& cum cholēm.		caret singulari.	
regna	מַלְכֻיּוֹת	stercus	אַשְׁפּוֹת	viduitas	30 אַלְמְנוּת
fortitudo	28 אֱיָלוּת	plur.	אַשְׁפַּתּוֹת	regim.	אַלְמְנוּת
	אֱיָלוּתוֹ	& cum kibbûz abbreuiato, seu contracto			אַלְמְנוּתוֹ
	אֱיָלוּתִי			stultitia.	31 כְּסִילוּת

Quoniam diuersa est formatio Nominum Fœmininorum, vt vides; mutationes punctorum in syllabis, prima, secunda, tertia, vel quarta, certæ tradi non possunt. Quicquid alij. Eiusdem enim formæ nomina diuerso ordine mutant puncta. Exemplum sit.

fœmina	נְקֵבָה	&	נְבֵלָה	cadauer.	בְּהֵמָה	animal.
	נְקֵבַת	in reg.	נִבְלַת		בֶּהֱמַת	Deut. 3.
	נְקֵבָתוֹ		נִבְלָתוֹ		בְּהֶמְתּוֹ	

fit etiam	מִשְׁפָּחָה	status absol.	מִלְחָמָה	
	מִשְׁפַּחַת	regim.	מִלְחֶמֶת	& alijs pluribus.

Vnde praxis est necessaria, & pro Regulis (aduerte quicunque doces) initio percurret Tyro paradigmata omnia supra posita, ex quibus reliqua erunt illi faciliora, ac vitabitur prolixitas, quæ vti hic superflua, ita in Thesauris processu temporis & artis cognitione necessariò edi scitur.

Oritur autem hæc varietas è multitudine syllabarum, ex quibus componuntur nomina.

Nam quædam sunt	monosyllaba, vt	כַּף	Nota.
	duarum syllabarum	דָּבָר	
	trium	מַמְלָכָה	
	quatuor, &	אַחֲרָנִית	
	etiam quinque	שַׁעֲרוּרִיָּה	tam in Masculinis,

quam in fœmineis; tàm in simplicibus & perfectis, quàm in defe-

 ctiuis,

ctiuis, Compositis, Heemanticis, & Geminatis, siue Quatuor vel quinque litterarum.

Vt autem difficultates omnes superes, & nos multitudinem regularum & exceptionum fugientes, breuitati, & vtilitati consulamus, NOTA

Nota. Quod dato quocumque nomine, cui affigenda sint pro nomina inseparata, debes numerare syllabas inuerso ordine (a calce nempe) & obseruare quod punctum in statu absoluto sit in prima, secunda, & tertia sede; tunc secundum Regulas supradictas in monosyllabo ָ in — in dissyllabo primum ָ in ְ secundum in — In trisyllabo per duplex ∵ ∵ primum in — secundum in sceuà. In trisyllabo per duplex ָ ָ in duplex — — vel ∵ ∵ vt supra.

Et præcipue in trisyllabis non attendas priores syllabas, sed vltimas duas tantum; in his enim facienda est mutatio; in præcedentibus vero minime, ne mutetur formatio ipsa nominis, vt

מַמְלֶכֶת duæ מַם non attenduntur, nec mutant.

אַחֲרִית nihil mutatur.

in שַׁאֲנָן vltimum ָ mutatur in — & sic de reliquis. Nam hæc obseruatio plurimum facit ad puncta mutanda, vt patet ex. בַּר frumentum, filius, & vltima syllaba דָּבָר Dauàr.

Quanquam non semper quæ habent ֳ mutant hoc modo, vt infra in Monosyllabis, sed quia id vt plurimum contingit.

Pro intellectu autem mutationis Punctorum in nominibus Fœmineis superius extensis, ne ve regulas consulto præterijsse videamur, obserua.

1 Prima syllaba hic non attenditur ָ & ·· vero, vt vides propter gutturalem sceuà in —; & ָ in — mutatur.

2 Hic vltimum ָ mutatur in — reliqua non variant ob formationem nominis.

3 Caret affixis in sacris Biblijs: sed si mutatio occurrat, facienda est vltimi ָ in — reliqua non variant.

4 Duplex camèz in duplex patàch non mutatur, sed vltimum tantum, vt remaneat formatio nominis integra.

5 Chibbùz in Vàu sciùrech, quod & in alijs accidit, sed non est regula generalis.

6 Vt supra in num. 4.

7 & 8 Vnius sunt speciei, sed Canonem obseruant diuersum.

9 Tantum ָ mutatur, vt conseruetur formatio nominis.

10 Hæc forma plurali numero conuenit cum צְדָקוֹת.

Sed

Sed in צְדָקָה camèz ſub Dàleth legibus tenetur puncti camèz primo loco poſiti : ideoq. in regimine vertitur in ſceuà, & primũ ſceuà in chirech, ne geminum occurrat legendum. Sed quæ habent ·· in penultima ſub gutturali mutant in —: vt תּוֹעֵבָה in regim. תּוֹעֲבַת Prou. 8. ſed נְבֵלָה obſeruat formam צְדָקָה

Cæteræ formæ variant & formationem nominis, & carent affixis, vt מִשְׁתֶּה

17 Fœminea omnia deſinentia in ה præeunte ָ ſi modo recipiant ad frontem מ hæemanticum quacunque tandem motione affectum, regimen formant per ſex puncta, vel per geminum patàch, vbi gutturalis id poſtulat, vt

מֶמְשָׁלָה dominium.	מִלְחָמָה bellum	מִשְׁפָּחָה familia
מֶמְשֶׁלֶת regim.	מִלְחֶמֶת	מִשְׁפַּחַת

Sic quæ habent ת in principio, & ת in fine, & ſunt fœminina, vt תִּפְאֶרֶת pulchritudo: in regim. תִּפְאֶרֶת

18 Chòlem primæ ſedis tranſit in cathèph camèz, vt קֹדֶשׁ & hæc forma locum habet in duabus poſtremis ſyllabis, etiam ſi nomen fuerit pluriſyllabum.

20. 22. 24. 30. Neglectis primoribus, inſpicienda erit vltima & penultima, quæ ſi cum nominibus quinque, aut ſex punctorum conſentiant, conſimilis erit declinandi ratio.

26. 27. 28. Quæ calce gerunt ת præcedente ſciùrech, ijs pluraliter tribui ſolet Iòd mobile, præcedente ·. in quod quandoque conuertitur ſciùrech. Idem fit, ſi vltima deſinat in chìrech, תַּחְתִּית in plur. תַּחְתִּיּוֹת, ſed vt diſtinguatur a ſuperiori forma, ante Iòd eſt chìrech in plur.

Reliquæ mutationes & differentiæ patent ex Tabula, quæ ampliſſima eſt.

De mutatione Punctorum in Nominibus Imperfectis.

Quædam afferemus exempla, quæ dilucident has mutationes: omnia enim afferre eſt alieni inſtituti, ſcilicet Theſauri.

IN DEFECT. Pè Nùn, vel Iòd.

Profectio	מַסָּע
	מַסַּע
	מַסָּעוֹ
cadauer	מַפֵּלָה
	לַת
	לְתוֹ
&c.	לְתְךָ
liberatio	הַצָּלָה
	צָּלַת
&c.	צָלָתוֹ
	צָלַתְכֶם

EX DEF. Pè Iòd.

statua	מַצֵּבָה
	מַצֶּבֶת
	מַצַּבְתּוֹ

EX QVIESC. Pè Alèph.

puluis	אָבָק
reus	אָשֵׁם
ramus	אָמִיר
regim.	אֲמִיר

vt in perfectis.

Ex QVIESC. Pè Iòd.

somnus	שֵׁנָה
regim.	שְׁנַת
	שְׁנָתוֹ

vt צְדָקַת in צְדָקָה vt

sed	צֵאתֶךָ

Deut. 23. non mutatur.

plur. somni	שֵׁנוֹת
& in regim.	שְׁנוֹת
&c.	שְׁנוֹתָיו
Natiuitas	מוֹלֶדֶת
	לַדְתּוֹ
&c.	לַדְתְּךָ
habitatio	שֶׁבֶת
	שִׁבְתּוֹ
	שִׁבְתְּךָ
increpatio	תּוֹכַחַת

vt supra num. 10.

conuentus	מוֹעֵד
	מוֹעֲדוֹ
	מוֹעַדְךָ
	מוֹעֲדִי
plur.	מוֹעֲדִים
	מוֹעֲדֵי
&c.	מוֹעֲדָיו

QVIESC. Hàijn Vàu.

seges	קָמָה
	קָמַת
	קָמָתוֹ
viaticum	צֵדָה
regim.	צֵדַת

hæ duæ tãtum formæ non mutant pũcta primæ sedis: idque vt indicẽt Vàu radical. quiescenté. Sed

lætitia	שָׂשׂוֹן
Psal. 119.	שֵׂשׂוֹן

mutat, vt

hospitium,	מְלוֹן

At elatio זָדוֹן non mutat, quia in secunda non est ָ vel ֵ.

mors	מָוֶת
regim.	מוֹת
	מוֹתוֹ

Regimen & affixa habent ו quiescens in chòlem, sicuti Iòd & Vàu mobiles in statu absoluto redduntur quietæ in statibus regiminis, affixionis, pluralibus, & fœmineis, vt מוֹתִים Eze. h. 28. sic: iniquitas עוֹלָה a עָוֶל Iob. 5.

Vel

Vel est ibi quædam contractio, sicut in

domus בַּיִת

regim. בֵּית

בֵּיתוֹ

בֵּיתְךָ

plur. בָּתִּים

regim. בָּתֵּי

בָּתָּיו

vbique ָ ante daghès, vt differat à בַּתִּים quod mensuræ genus est.

sed oliua זַיִת

in plur. זֵיתִים

זֵיתֵי

זֵיתָיו

quiescit Iòd in zère, vt numero singulari.

confusio בֹּשֶׁת

בָּשְׁתּוֹ

בָּשְׁתְּךָ

vt קֹדֶשׁ

IN QVIESCENT. Lamed Alèph.

Princeps נָשִׂיא

נְשִׂיאוֹ

&c. נְשִׂיאֲךָ

exercitus צָבָא

regim. צְבָא

צְבָאוֹ

צְבָאֲךָ

צְבָאַי

plur. צְבָאוֹת

regim. צִבְאוֹת

צְבָאוֹתָיו

צְבָאוֹתֶיךָ

regimen singulare non mutat secundũ ָ vt àleph quiescere possit in longa: plurale autem variat à regula & nota צִבְאוֹת quod dicitur de ָ præter normam inuariatum manet.

peccatum חֵטְא

חֶטְאוֹ

חֶטְאֲךָ

plur. חֲטָאִים

חַטָּאֵי

חַטָּאָיו

Variat hoc à חֵלֶק quia ponitur sceuà pro segòl in secunda sede. dicendũ n. erat חֵטֶא (secundum aliquos) vt in Quiesc. Hàijn שָׁוְא pro שֶׁוְא nempe segòl transit in sceuà breuitatis gratia, vt יוֹלַדְתְּ pro יוֹלֶדֶת Iudic. 13. pariens, sic יֹשַׁבְתְּ pro יֹשֶׁבֶת. Sed non placet suppositio vocalis pro vocali.

Thronus כִּסֵּא

regim. כִּסֵּא

כִּסְאוֹ

כִּסְאֲךָ

plur. כִּסְאוֹת

כִּסְאוֹתָיו

in reliquis a regimine singulari excidit daghès.

IN QVIESCENT. Lamèd Hè.

annus שָׁנָה

regim. שְׁנַת

&c. שְׁנָתוֹ

Pauper עָנִי

regim. עֲנִי

עֲנִיּוֹ

עֲנִיוֹ
plur. עֲנִיִּים
& עֲנָוִים
regim. עֲנִיֵּי
עֲנִיָּיו

In affixis & plurali Iòd, quæ erat ה radic. fit mobilis ex quieta propter affixa, & pluralem terminationem. similiter & in alijs formis huius ordinis. è contra Iòd in quiescentibus Hàijn è mobili fiebat quieta.

ager שָׂדֶה
regim. שְׂדֵה
שָׂדֵהוּ
שָׂדֶךָ
שָׂדִי
compus eius fœm. שָׂדָהּ
plur. שָׂדוֹת
regim. שְׂדוֹת
&c. שְׂדוֹתָיו

sic folium. עָלֶה
regim. עֲלֵה
עָלֵהוּ
plur. עָלִים

עָלַי
עָלָיו
עֲלֵיהֶם
at socius רֵעֶה
regim. רֵעֵה

non mutat puncta.

רֵעֲךָ
רֵעִי
plur. רֵעִים
רֵעַי

non mutatur zère in sceuâ sub ר ne forsan raperetur ע ait Kimchi.

Pecus מִקְנֶה
regim. מִקְנֵה
מִקְנֵהוּ
מִקְנְךָ
מִקְנָהּ
plur. מִקְנִים
מִקְנַי
מִקְנָיו
מִקְנֶיהָ

Hæc forma notanda est: quæ enim desinunt in ה præcedente ·.· regimine singulari mutãt illud in ·· Plur. autem numerus, & reliqua omnia affixa perdunt ה. nam ה in מִקְנֵהוּ & מִקְנָהּ ad affixum pertinet quod in huiusmodi Verborum more poni solet; idq. ad conseruandam formationem propriã.

angulus פֵּאָה
regim. פְּאַת
פְּאָתוֹ
פְּאָתְךָ
פְּאָתִי
plur. פֵּאוֹת
פְּאוֹת
פְּאוֹתָיו
morbus חֹלִי
חָלְיוֹ
חָלְיְךָ
חֳלָיִי
Ira חֳרִי
&c. חָרְיוֹ
fructus פְּרִי
פִּרְיוֹ
פִּרְיְךָ
vas כְּלִי
כֶּלְיוֹ
כֶּלְיְךָ

vas

vas כְּלִי

plur. כֵּלִים

regim. כְּלֵי

Prius vt בֶּגֶד alterum vt חֵלֶק

soror אָחוֹת

plur. אֲחָיוֹת

regim. אַחְיוֹת

אַחְיוֹתָיו

exilium גָּלוּת

גָּלוּתוֹ

Kamèz huius formæ manet inuariatum, ficut in

superbia גֵּאוּת

גֵּאוּתוֹ

Zère manet inuariatum, ne mutetur forma terminationis: quæ caufa obferuanda eft potiffimum in mutationibus punctorum, vt dixi.

aquæductus תְּעָלָה

primum ְ non mutat, fecundum tranfit in patach.

voluntas רָצוֹן

regim. רְצוֹן

רְצוֹנוֹ

conceptus הֵרָיוֹן

הֵרוֹנוֹ

Gen.3. הֵרוֹנֵךְ

non mutatur zerè.

DVPLICANTIA Hàijn.

vmbraculum סֻכָּה

regim. סֻכַּת

pura זַכָּה

זַכַּת

זַכָּתוֹ

camèz in patach, & daghès pro fecunda radicali deficiente.

aulæum מָסָךְ

regim. מְסַךְ

מְסַכּוֹ

plur. מְסַכִּים

clypeus מָגֵן

מָגִנּוֹ

מָגִנֶּךָ

plur. מָגִנִּים

fortitudo מָעוֹז

מָעֻזּוֹ

מָעֻזְּךָ

plur. מָעֻזִּים

regim. מָעֻזֵּי

&c. מָעֻזָּיו

Hoc ָ non mutat, & eft quartum præter regulam fupradictam.

De mutatione in Monofyllabis omnium ordinum.

exteratio	זָר 2	plur.	זָרִים	Peregrinus	גֵּר 3	plur.	גֵּרִים
	זָרוֹ	regim.	זָרֵי		גֵּרוֹ	regim.	גֵּרֵי
	זָרֶךָ		זָרָיו		גֵּרְךָ	dies	3 יוֹם
							יוֹמוֹ

יוֹמוֹ
plur. יָמִים
regim. יְמֵי
יָמָיו
caput רֹאשׁ
רֹאשׁוֹ
plur. רָאשִׁים
regim. רָאשֵׁי
רָאשָׁיו
Pater אָב
regim. אֲבִי
אָבִיו
אָבִיךָ
אָבִי
per ־ distinguit a regim.
אֲבִיהֶם
אֲבִיכֶם
אָבִינוּ
אָבִיהָ
אָבִיךְ
אֲבִיהֶן
אֲבִיכֶן
plur. אָבוֹת

regim. אֲבוֹת
אֲבוֹתָיו
&c. אֲבוֹתֶיךָ
sic frater אָח
regim. אֲחִי
&c. אָחִיו
plur. אַחִים
אַחַי
אֶחָיו
אָחִיךָ
אָחִי
אֲחִיהֶם
אֲחִיכֶם
אָחִינוּ
אָחִיהָ
אָחִיךְ
אֲחִיהֶן
אֲחִיכֶן

supra in אָב regimen singulare ascisscit Iòd, & quatuor affixa —: alia ־ sed אָח plurale variat, & regimen cum affixis cognatis per —: reliqua per - exce- pro vno in quo ·.· quod punctũ ante ח gutturalem in multis pro — ponitur, sicut in פֶּחָם carbo. forme נִבְנֶה vt Psal. 119.

cõsolabor vos אֲנַחֶמְכֶם
pro אֲנַחֶמְכֶם
vel אֲנַחֶמְכֶם

& similiter in ־ affecta camèz.

socer חָם

licet in Absoluto non reperiatur.

regim. חָמִי
&c. חָמִיו

Hæc tria sunt peculiaris rationis.

5 os, oris פֶּה
regim. פִּי
פִּיו
פִּיךָ
&c. פִּיהֶם
6 at ouis שֶׂה
regim. שֵׂה
שֵׂיו
שֵׂיהוּ
7 sanguis דָּם
regim. דַּם
דָּמוֹ
דָּמְךָ
דָּמִי
plur. דָּמִים
regim. דְּמֵי
דָּמָיו
sic manus יָד
יָדוֹ
יֶדְכֶם
יָדֵנוּ
8 nomen שֵׁם
שְׁמוֹ
שִׁמְךָ
שְׁמִי
שִׁמְכֶם
plur. שֵׁמוֹת
regim. שְׁמוֹת
&c. שְׁמוֹתָיו

Plur. vt מְאוֹת anguli singulare mutat ·· in sceuà, interdũ in chirèch, nobis

bis sceuà pona-
tur in princip.
quandoque in
regim. ·· mu-
tat in ∴ vt
בֶּן־אָדָם etiã ex
tra Maccàph.
quandoque re-
manet, vt in

lignum עֵץ
filius 9 בֵּן
regim. בֶּן & בֶּן
בְּנוֹ
בִּנְךָ
plur. בָּנִים
regim. בְּנֵי
בָּנָיו
בָּנֶיךָ
בְּנֵיהֶם
&c. בְּנֵיהֶן
lignum עֵץ
עֵצוֹ
plur. עֵצִים

regim. עֲצֵי
Punctatur —:
vt dignoscatur
de quiescenti-
bus Lámed. si
enim de quie-
scétibus Háijn
esset, diceretur
עֵצֵי

integer 10 תָּם
regim. תַּם
תַּמּוֹ
plur. תַּמִּים
& תַּמֵּי
Psal. 119. תְּמִימֵי
Nidus 11 קֵן
קִנּוֹ
קִנְּךָ
plur. קִנִּים
regim. קִנֵּי
Robur 12 עֹז
עֻזּוֹ

עֻזָּךְ
plur. עִזִּים
regim. עִזֵּי
excrementũ 13 צֵא
צֵאוֹ
lis 14 דִּין
דִּינוֹ
apprehensio שִׂיג
שִׂיגוֹ
nasus, ira 15 אַף
אַפּוֹ
אַפְּךָ
אַפִּי
in פ daghèsc
in affixis ob
euphoniã pro
&c. אַנְפּוֹ
vox קוֹל
קוֹלוֹ
plur. קוֹלוֹת
filia 16 בַּת

בִּתּוֹ
בִּתְּךָ
בִּתִּי
plur. בָּנוֹת
regim. בְּנוֹת
בְּנוֹתָיו

Integrum sin-
gulare בֶּנֶת for-
mæ צֶמֶת sphæ-
rula, siue no-
dus, per duplex
segòl; sed eliso
נ scribitur pa-
tàch. sic affixa
בִּתּוֹ pro בִּנְתּוֹ
sed deficiẽtem
Nùn monstrat
daghèsc, ad eu-
phoniam elidi-
tur in multis,
& repræsenta-
tur p daghèsc
sic חִטָּה fru-
mentum pro
חִנְטָה, quod
duriuscule ef-
ferretur.

Canones de permutandis vocalibus fermè ijdem in formis Imperfectorum Ordinum, qui & in Perfectis, ait Clenardus. Verum ex mea sententia non sunt ijdem, vt patet ex exemplis supra positis, quæ ad certam regulam reduci non possunt.

Monosyllaba (quæ nonnulli confundunt cum Dissyllabis) sunt quæ constant vnica syllaba. In quibus etiam si formentur per ·· per chòlem, chirech, & cæteras vocales, variatur mutatio punctorum,

rum, vt patet ex paradigmatibus. Monoſyllaba ex Quieſcentibus Hàijn Vàu, nuſquam aut ‑ֻ aut ‥ permutant, ſed velut quieſcentis indicium conſeruant (vocalem longam) inuariatam, vt גָּר à גּוּר & זָךְ à זוּר Sed in Duplicantibus Hàijn idem fit, quod in ipſis verbis, nempe vt ſi quid ad Nomen accedat (quod fit affixis, plurali numero, & fœminino) pro longis vocalibus ſumantur breues, — pro ‑ֻ chìrech paruum pro zère, & præterea addatur daghèſc (hoſtis magnarum vocalium) vt in זַכָּה pura – קֵן nidus, תָּם perfectus.

De mutatione punctorum in Nominibus Quatuor, vel Quinque litterarum.

Pauca mutant: tùm quia paucis adduntur affixa; tum verò ne varietur ipſa formatio Nominum. exempli gratia.

legatus	חַשְׁמַן	concubina	פִּלֶגֶשׁ	crus	קַרְסֹל
	חַשְׁמַנּוֹ	regim.	פִּלֶגֶשׁ		קַרְסֻלּוֹ
	חַשְׁמַנֶּךָ		פִּלַגְשׁוֹ	Duale	קַרְסֻלַּיִם
plur.	חַשְׁמַנִּים		פִּלַגְשְׁךָ		קַרְסֻלַּי
regim.	חַשְׁמַנֵּי	pauimentum	קַרְקַע	Pſal. 18.	קַרְסֻלָּי
	חַשְׁמַנָּיו	&c.	קַרְקָעוֹ		

quia — in vltima, ideo dàgheſc vbique additur.

De Affixis Verborum.

Affixa, quæ & alij *Pronomina*, quandoque ſunt Actiua, quandoque paſſiua; vel iuxta alios, Poſſeſsiua, & paſsiua. Cum nominibus iuncta poſſeſsiua ſunt, ideſt ſignificant poſſeſſionem alicuius, vel actionem ab eo fieri, & proinde per genitiuum reddebantur. Cum Verbis vero paſsiua ſunt, & ſignificant caſum rei, vel perſonæ patientis, vt propterea per accuſatiuum exprimi debeat.

Nota Porrò quia nemo propriè a ſe patitur, ſiue in ſeipſum agit, affixa primæ vel ſecundæ perſonæ non iunguntur cũ Verbis perſonæ eiuſdem, vt infra. Quò fit, vt ex decem affixis omnia quidem tertiæ perſonæ ſibi copulent; ſecundæ verò perſonæ tantum ſex, & primæ non

non nisi octo suscipiant. Quod si actus aliquando in seipsum transeat, sitq. (vt Philosophi loquuntur) reflexus, atque reciprocus, omnino vsurpanda est Coniugatio Hithpahèl, quæ ob eas actiones instituta est; aut vtendum pronominibus separatis, pro הִתְהַלַּלְתִּי dicemus הִלַּלְתִּי אוֹתִי laudaui me. Verum in Infinitiuis omnibus, qui quandoque Actiui sunt, quandoque Passiui, vt in Kàl, Niphàl, & similibus, variant affixa significationem, sicuti variatur & ipsum מָקוֹם Machòr. Nam עָבְרֵנוּ Ios. 4. 54. vsq. ad transire nostrū, actiuè & possessiuè significat. sic לִמְשָׁחֲךָ 1. Samuel. 15. vt vngerē, ad vngendum, te: actiuè: & לְחֲנַנְכֶם Esai. 30. 15. vt misereatur vestri, passiuè vertendum.

Et quoniam ex dictis supra, Coniugationes (actiuæ nempe, quibus adduntur) varijs punctis affiguntur, & inflectuntur, atque ideo diuersa occurrit mutatio facienda; more nostro, mox exempla, postea verò adnotanda subijciemus, & Exceptiones.

Præt. Kàl.

Visitauit. X
פָּקַד
illum m.
פְּקָדוֹ
פְּקָדָהוּ
te m.
פְּקָדְךָ
vel
פְּקָדֶךָ
פְּקָדְךָּ
פְּקָדֶךָּ
me com.
פְּקָדַנִי
vel
פְּקָדָנִי
vel
פְּקָדֵנִי

vel פְּקָדְנִי
illos m.
פְּקָדָם
vos m.
פְּקַדְכֶם
nos c.
פְּקָדָנוּ
illam.
פְּקָדָהּ
te f.
פְּקָדֵךְ
illas
פְּקָדָן
vos
פְּקַדְכֶן
tasti m. VI.
פְּקַדְתָּ

illum m.
פְּקַדְתּוֹ
vel
פְּקַדְתָּהוּ
vel
פְּקַדְתִּיהוּ
me c.
פְּקַדְתַּנִי
illos m.
פְּקַדְתָּם
nos c.
פְּקַדְתָּנוּ
illam f.
פְּקַדְתָּהּ
פְּקַדְתָּן
¶ inuenitur.
יְלִדְתָּנוּ
pro
יְלִדְתִּינוּ

VIII.
taui c.
פְּקַדְתִּי
פְּקַדְתִּיו
vel
פקדתִּיהוּ
פקדתִּיךָ
פקדתִּים
פקדתִּיכֶם
פקדתִּיהָ
פקדתִּיךְ
פקדתִּין
פקדתִּיכֶן
Ier. 2.
uerunt. c. g.
פָּקְדוּ X
פְּקָדוּהוּ

פְקָדוּךָ
פְקָדוּנִי
פְקָדוּם
פְקָדוּכֶם
פְקָדוּנוּ
פְקָדוּהָ
פְקָדוּךְ
פְקָדוּן
פְקָדוּכֶן
Ris m. VI.
פְקַדְתֶּם a
תּוּהוּ
תּוּנִי
פְקַדְתּוּם
תּוּנוּ
תּוּהָ
תּוּן
mus c. VIII.
פְקַדְנוּ
פְקַדְנוּהוּ
נוּךָ
נוּם
נוּכֶם
נוּהָ
נוּךְ
נוּן
טְכֶן

Visitauit illa f. g. X
פָּקְדָה
פְקָדַתְהוּ b
vel
פְקָדַתּוּ
פְקָדַתְךָ
פְקָדַתְנִי
פְקָדַתָּם d
vel
פְקָדַתֶּם
פְקָדַתְכֶם
vel
דַתְכֶם
פְקָדַתְנוּ
פְקָדַתָּה
vel
פְקָדַתָּה e
פְקָדַתֵךְ
פְקָדַתָּן d
vel
פְקָדַתַּן
פְקָדַתְכֶן
Visitasti fœm. VI.
פָּקַדְתְּ e
פְקַדְתִּיו
vel
פְקַדְתִּיהוּ
פְקַדְתִּינִי
דְתִּים
דְתִּינוּ
דְתִּיהָ
תִּין

Visitastis f. g. VI.
פְקַדְתֶּן
קַדְתּוּהוּ
דְתּוּנִי
תּוּם
תּוּנוּ
תּוּהָ
תּוּן

Beno.

Visitans m. g. X
פּוֹקֵד
illum
פּוֹקְדוֹ
vel
פּוֹקְדֵהוּ
פּוֹקֶדְךָ sc
דֵנִי
vel
me דִי
דָם
פּוֹקֶדְכֶם
vel
פּוֹקֶדְכֶם
פּוֹקְדֵנוּ
דָהּ
vel
דָהָ
דֵךְ
פּוֹקְדָן
vel
פּוֹקְדֵהֶן
פּוֹקֶדְכֶן

Visitantes.
פּוֹקְדִים
פּוֹקְדֵי reg.
פּוֹקְדָיו
פּוֹקְדֶיךָ
פּוֹקְדַי
vel
פּוֹקְדַי
פּוֹקְדֵיהֶם
פּוֹקְדֵיכֶם
פּוֹקְדֵינוּ
פּוֹקְדֶיהָ
פּוֹקְדַיִךְ
&
פּוֹקְדַיִךְ
דֵיהֶן
דֵיכֶן
secunda gutt.
גּוֹאֵל
גּוֹאֲלוֹ
גּוֹאַלְךָ &c.
מוֹצֵא sic
מוֹצְאוֹ
מוֹצַאֲךָ &c.
Visitans f. g.
פּוֹקֶדֶת
caret regim.
פּוֹקַדְתּוֹ
קַדְתְּךָ
vel
קַדְתֶּךָ
קַדְתִּי
קדתם

קִרְתֶּם
רְתֶּכֶם
רְתֶּנוּ
רְתֶּהּ
רְתֵּךְ
רְתָּו
רְתְּכֶן
Visitâtes fem.
פְּקֻדּוֹת
קֻדּוֹתָיו
דּוֹתֶיךָ
הֵי & הֶי
הֵיהֶם
תֵיכֶם
תֵינוּ
תֶיהָ
תַיִךְ & תָיִךְ
הֵיהֶן
תֵיכֶן

Pahùl.

Visitatus m.g.
פָּקוּד
Regim.
פְּקוּד
פְּקוּדוֹ
דָהּ

דֵי
דָם
קוּדְכֶם
דָנוּ
דָהּ
דֵךְ
דָן
דְכֶן
Visitati m.g.
פְּקוּדִים
Regim. דֵי
דָיו
דֶיהָ
דֵי & דַי
דֵיהֶם
דֵיכֶם
דֵינוּ
דֶיהָ
דַיִךְ & דָיִךְ
דֵיהֶן
דֵיכֶן

Infinit.

Visitare, omnis gen.& personæ.
פָּקוֹד a

vel פְּקוֹד
פְּקָדוֹ
vel פְּקָדֵהוּ
vel קְדָנּוּ
פְּקָדְךָ
פְּקָדִי
vel פְּקָדֵנִי
פְּקָדָם
פְּקָדְכֶם
פְּקָדֵנוּ
פְּקָדָהּ
vel פְּקָדָהָ
vel פְּקָדַנָּה
פְּקָדֵךְ
פְּקָדָן
פְּקָדְכֶן
Exemplum vbi secunda gutturalis.
מָאוֹס b
מְאָסוֹ
vel אֲסָהוּ
vel סָנוּ
מְאָסְךָ
אֲסִי vel סֵנִי

סָם
מְאָסְכֶם
סֵנוּ
מְאָסָהּ
vel סָהּ
vel סָנָּה a
&c.
Persequi רְדוֹף c
רְדוֹפוֹ
vel רוֹדְפֵהוּ
vel רוֹדְפֵנוּ
רָדְפְךָ e
רָדְפִי
vel פֵנִי
רָדְפָם
רָדְפְכֶם
רָדְפֵנוּ
רָדְפְכֶן
vbi tertia gutturalis.
מְשׁוֹחַ d vngere
vel מְשׁוֹחַ
מָשְׁחוֹ
vel מְשָׁחֵהוּ
vel מְשָׁחֵנוּ
מְשָׁחֲךָ

מְשָׁחֲךָ
1. Sam. 15.
מְשָׁחֲךָ
vel מְשָׁחַנִי
מְשָׁחָם
מְשָׁחֲכֶם
מְשָׁחֲכֶן
& ־ָ simplex
pro ־ָ:
custodire.
שְׁמוֹר e
שָׁמְרוֹ
שָׁמְרֵהוּ
vel שָׁמְרֵנוּ
שָׁמְרֵךְ
Exod. 23.
שָׁמְרֵנִי
שָׁמְרֵכֶם
&c. שָׁמְרֵנוּ
aperire.
פְּתַח f
Nehem 8.
וּכְפִתְחוֹ
& פִּתְחֲךָ
פִּתְחֲךָ g
פִּתְחֲכֶם
פִּתְחִי
פִּתְחֵנוּ
פִּתְחָם
פִּתְחֲכֶן
& פִּתְחֲכֶן

appropinquare.
קְרוֹב h
קָרְבוֹ
vel קָרְבֵהוּ
vel קָרְבֵנוּ
קָרְבְךָ
קָרוֹבִי
קָרְבְכֶם
Deut. 20.
eligere.
בָּחוֹר i
בָּחְרְךָ
בָּחֳרִי
Ezech. 20.
בָּחֳרָם
redimere.
גָּאוֹל k sic
גָּאֳלוֹ
vel גאלהו
גאלנו
גָּאָלְךָ
Ruth. 3.
גָּאֳלִי
vel גאלני
גָּאֳלָם
&c. לְמָשְׁחָה l

Imperat.
Visita m.g. VI.
פְּקוֹד a

פָּקְדֵךְ
vel פָּקְדֵהוּ
vel פָּקְדֵנוּ
vel פָּקְדָם
vel פָּקְדֵמוֹ
פָּקְדֵנוּ
פָּקְדֵה
vel פָּקְדֵה
vel פָּקְדֵנָּה
פָּקְדֵן
secunda existente gutt.
redime. b
גְּאַל
גְּאָלוֹ
vel גְּאָלֵהוּ
גְּאָלֵנִי
גְּאָלֵם
גְּאָלֵנוּ
גְּאָלָה
vel גאלה
vel גאלנה
גְּאָלֵן
audi שְׁמַע c
שְׁמָעֵהוּ
שְׁמָעֵנִי

שמעם
שמענו
שמעה
שמען
ama אֱהַב d
אֱהָבֵהוּ
אהבני
אהבם
אהבנו
אהבה
vel אֱהָבָהּ
אהבן
Unge.
&c מְשַׁח
מָשְׁחֵהוּ
משחני
&c. משחם
proba בְּחַן
בְּחָנֵהוּ
בְּחָנֵנִי
&c. בְּחָנֵם
Visitate.
פִּקְדוּ
פקדוהו
פקדוני
פקדום
פקדונו
פקדוה

פִּקְדוּהָ

פִּקְדוּן

visita f.g.
פִּקְדִי

פִּקְדִיהוּ

פִּקְדִינִי

פִּקְדִים

פִּקְדִינוּ

פִּקְדִיהָ

פִּקְדִין

vel cũ camez
פָּקְדִיהוּ

Ex R. Dauid Chimchi.
פְּקוֹדְנָה

Tantum recipit pronomina separata de quibus infra. vel ex R. Dauid, iungitur vt פִּקְדוּ

Futur. kàl.

Visitabo VIII. co.g.
אֶפְקוֹד

אֶפְקְדֵהוּ

vel
אפקדֵנוּ

אֶפְקָדְךָ
&
אֶפְקְדֵךְ

אֶפְקְדֵם

אֶפְקָדְכֶם

אֶפְקְדֶהָ

vel
אפקדֶהָ

vel
אפקדֶנָּה

אפקדֵךְ

אפקדֵן

vel
אפקדְן

אפקדְכֶן

Visitabit m.g. X.
יִפְקוֹד

יפקדֵהוּ

יפקדֵנּוּ

יִפְקָדְךָ

vel
יפקדֶךָ

יפקדֵנִי

cum pausa
יפקדֵם
&
דָם
&
דֵם

יִפְקָדְכֶם

יפקדֵנוּ

יפקדֶהָ

vel
יפקדָהּ

vel

יִפְקְדֶנָּה

יפקדֵךְ

יפקדֵן

יִפְקָדְכֶן

sed secundæ gutturali.

interrogabit
יִשְׁאַל

ישאלֵהוּ

ישאלְךָ
Deut. 6.2.

ישאלֵנִי

ישאלֵם

vel
לֵם

audiet
sic יִשְׁמַע

ישמָעֵהוּ

ישמָעֲךָ

ישמָעֵנִי

sed colliget.
יֶאֱסוֹף

יַאַסְפוּ

vel
יאספֵהוּ

יאספֵנִי
Psal.27.10.

יאספֵם
&
פֵם

יַאַסְפֶךָ
&c. Esa.58.8.

est dict.
יַחְפּוֹר

vel יַחְפְּרוּ

Psal.7.16.
יַחְפְּרֵהוּ

יַחְפְּרֵנִי

destruat
יַהֲרוֹס †

יהרסו

יהרסֵהוּ

יהרסֵנִי

יהרסֶנָּה
Prou.29.4.

Alijs item modis cętera affixa, vt infra

visitabis m.g. VII.
תִּפְקוֹד

תפקדֵהוּ

vel
תפקדֵנוּ

תפקדֵנִי

תפקדֵם

תִּפְקְדֵנוּ

תפקדֶהָ

vel
תפקדֶהָ

vel
תפקדֶנָּה

תפקדֵן

visita-

Visitabimus c. gen. VIII.	נפקדך	יפקדוך	תפקדך
נפקוד	נפקדן	יפקדון	&c. Visitabis f. g. VI.
נפקדו	נפקדכן	יפקדוכן	תפקדי
vel נפקדהו	Visitabunt m. gen. X יפקדו	&c bitis m.g. VI. תפקדו	תפקדיהו
vel נפקדנו	יפקדוהו	variat, sed cum	תפקדיני
נפקדך	יפקדוך	sex affixis.	תפקדים
נפקדם	יפקדוני	Visitabit illa. X	תפקדינו
נפקדכם	יפקדום	תפקוד	תפקדיה
נפקדה	יפקדוכם	Variat vt supra.	תפקדין
vel נפקדה	יפקדונו		Visitabūt f.g.
vel נפקדנה	יפקדוה	תפקדהו	תפקודנה

Inquit R. David, iungitur vt תפקדו Alij vero aiunt, recipere pronomina separata, & hoc rectius.

Regulæ; & Exceptiones.

1 Sicut Nominibus iunguntur affixa, ita & Verbis; atque ideo mutationis punctorum ferè lex eadem in vtrisque: vt quod Kamèz primo loco vertatur in scevà, quæcunque accedant affixa. Item quod præsentibus כם & כן sit secunda in syllaba —, alioqui ֵ haud aliter, atque in nomine דבר Sic persona fœminina פקדה mutat ה in ת.

2 Quibusdam affixis verba familiarius vtuntur quàm nomina, cuiusmodi sunt נה ה נו הו ני Nam hæc in Verbis crebrò, in Nominibus nunquam, nisi illa duo הו & ה; & hæc cum Nominibus Quiescentibus Lamèd Hè potissimum componuntur, vt שדהו ager eius. In alijs quoque vsitata reperies, vt

יקום אורהו Iob. 25. 3. surget lumen eius.

אשבור מטהו Nahum. 1. 13. Frangam vectem eius.

פלגשהו Iudic. 19. 24. concubina eius.

3 Vt

3 Vt autem scias puncta rectè in alia mutare, obseruanda est regula supra à nobis tradita, vt numerum syllabarum attendas, & terminationem personarum & vocum. Quælibet enim Coniugatio sicuti simpliciter ab alia differt in ratione formandi voces, & tempora; ita additis affixis terminatio, siue prima, & naturalis formatio (quantum fieri potest) integra retinenda, vt differat cum litteris formatiuis vltimis, & priorum syllabarum vocalibus. At veluti in Nominibus postremas syllabas, & puncta, quibus affigebantur, notanda diximus; è contra in Verbis priores syllabæ attendendæ, & secundum regulas mutanda in alia supposita praxi. Nota.

4 Supra in Nominibus annotatum est, litteras paragogicas quinctam constituere causam mutationis punctorum; ita Verbis iunguntur ן י ה ac puncta & accentum eadem ferè lege mutāt: ה quidem primis vocibus Imperatiu. & Infinitiuorum; item primis personis Futurorum, vt Litteræ Paragogicæ in Verbis mutant pūcta.

אֶשְׁכְּבָה Psal.4.9. dormiam.	שִׁמְעָה audi, de quibus supra.
נִשְׂמְחָה Cāt.1.4.exultabimus.	Iòd Participijs, & Infinit. vt
אֲשַׁמְּרָה Psal.59. 10.	שֹׁכְנִי habitans. Abd.1. 3.
אֶעֱלוֹזָה Habac. 3.	אֹסְרִי ligans. Gen.49. 11.
אֲזַמֵּרָה Psal.18.50. Psallam.	מְקִימִי suscitans. Psal.113. 7.
פָּקְדָה vel פִּקְדָה visita.	לְהוֹשִׁיבִי ad habitare faciendū. (Ibid.

ן Nùn vero personis desinentibus in Vàu, vel chirech, vt

יִפְקְדוּן Visitabunt. יֵחָלְצוּן Psal. 108. 7. vt liberentur.

פִּקְדִין Visita. יִרְבָּצוּן Psal.104. 23. accubabunt; quæ

Nùn interdum Infinitiuis accidit, vt אֲבָדָן perire. Esther. 9.

a פְּקַדְתֶּם & פְּקַדְתֶּן Quum adsunt affixa, pereunt ם & ן formatiuæ personarum, quarum loco substituitur ו & hæc remanet, vt adsit aliquod signum vocis, & personæ pluralis ad differentiam alterius. Is autem numerus semper vnam ex his tribus litteris in præterito possidet. Fingitur enim pluralis numerus in verborum temporibus & modis per aliquam harum litterarum מין sicuti in nominibus ים & ות vt infra in tract. De Litteris Seruilibus.

b פְּקַדְתּוֹ In hac voce abijcitur ה personæ fœmineæ, & ה affixi mutatur in ת daghèsc indicante litteram deficientem. Quod etiam fieri adnotauimus supra (quasi per contractionem) in vo-

E e cibus

cibus desinentibus in duas חח vel נג : fit enim collisio prioris, & suppletur per daghèsc vt sup.

כָּרַתְּ pro כָּרַתְתְּ : sic כַּנּוּ pro כַּנְנוּ &c.

· Ita hac in voce primum ad vitandam cacophoniam duarum aspiratarum ה & ח, ה vertitur in ת: alterum vero ne fiat duarum similium concursus, prior absorbetur per daghèsc posteriori inscriptum.

c פְּקַדְתָּהּ Deest ת Verbi: ת autem, quæ cernitur affecta daghèsc, id pertinet ad pronomen ה signandum kamèz, quod punctum in fine dictionis interdum secum explicatam habet quiescentem litteram ה vt עִמְּכָה pro עִמְּךָ Sic hoc loco sequendo analogiam mascul. פְּקַדְתָּהוּ fœmininum integrum foret פְּקַדְתְּהָה. deinde prius ה quod affixum est, vertitur in ת & persistit quies, nempe alterum ה post ־ָ. Exempla sunt

כִּעֲסַתָּה affligebat eam. 1.Reg.1. 6.

גְּמָלַתּוּ ablactauit eum. Ibid.

d Hæc persona sortita affixa ם vel ן si sit Millehèl, desinit in patàch, si Millerànghi, in ־ָ vt supra: quia nulla vox desinere solet in punctum magnum, nisi fuerit Milleràh seu Acutitona, idest accentu in vltima.

e פְּקַדְתְּ Hæc secunda persona fœminini generis, & prima communis פְּקַדְתִּי ad eundem modum se habent in affixis, sed פְּקַדְתְּ personæ secundæ pronomina non admittit, & פְּקַדְתִּי primæ, nisi admodum rarò; & ex præcedentibus, & consequentibus dignoscenda.

De Benonì.

Benonì sequitur per omnia morem nominum, inflectendum in masculino, vt כֶּרֶם In fœminino, vt מֶלֶךְ quoad vltimas syllabas, vt supra animaduertimus in פּוֹקֶדֶת Est enim Benonì (secundum nonnullos) non tam Participium, quàm nomen adiectiuũ. Verba vero quæ habent Participium & nomen, in significatione tamen differunt, nam ver. gr. פּוֹקֵד visitans, non tantum eò temporis, sed alio etiã significat: sic בּוֹחֵן probans (Deus corda) non hoc temporis, sed per omne tẽpus. Nomen vero significat accidens

dens illud remanens in subiecto חָכָם sapiens, præteriti, præsentis, & futuri temporis. Vnde מִי חָכָם וְיִשְׁמָר אֵלֶּה Psal.107.43. quis sapiens, & custodiet? dicitur.

Et ideo si adsint affixa cognata magis verbis, vtpote נִי נוּ ךָ & נְךָ iam participij significationem refert, vt פּוֹקְדִי Visitator meus, & פּוֹקְדֵנִי Visitans me, dum scilicet visitat, significet. Refert similiter significationem Participij, cum regit casum Verbi, à quo descendit. Alioqui vbi Nominis syntaxin obtinet, nominaliter exponendum est, vt ver. gr.

פּוֹקֵד אֶת הָאִישׁ Visitans virum, sed Hebraice.

פּוֹקֵד הָאִישׁ Visitator viri, verti debet.

Quando secunda fuerit gutturalis, sceuà transit in —: vt habes in exemplo secundo, & est notandum specialiter.

De Pahùl.

Itidem Pahùl ad eam Nominum formam referendum, vbi prima ־ָ altera ְ vt בָּרוּךְ Sic fœmininum, vt מְלוּכָה, quod intellige in Verbis Perfectis. De Pahùl enim Imperfectorum quorundam alia est ratio, vt infra trademus, carent enim affixis.

De Infinitiuo.

Affixa cum Verbis passiuè tantum accipiuntur, præterquàm cum Infinitiuis, cum quibus (vt & vim nominis, & Verbi diuersis locis obtinent) nunc habent significationem actiuam, nunc passiuam. Actiuam quidem, si regantur à parte anteriore (vt Donatus loquitur) passiuam verò, si à posteriori, vt ait Genebrardus.

Limitanda est: hanc differentiam dignosci ab ipsis Verbis si sint Neutra, vel Transitiua: quod enim reperitur Ezech.47.7. בְּשׁוּבֵנִי cum redijssem, actiuè exponendum, non passiuè. at לְהָרְגֵנִי Exod. 2.14. accipitur passiuè, idest *ad interficiendum me*, vel *vt me interficias*, non *vt ego interficiam te*, vertendum, quod affixi natura magis declarat.

Affixa הוּ נוּ ךָ נְךָ &. נִי tantum patienti congruunt: explica, in Verbis transitiuis; fallit enim in exemplo supra allegato. Ezech. 47.

a Vsitatissimum est in huius affixis ־ָ: sub littera prima, & sceuà sub secunda, vt in priori exemplo.

b Verum propter mediam gutturalem, pro ſceuà collocatur ֲ: præeunte puncto cognato camèz. Sed vt cernis, regula firma tradi non poteſt. Itaque regularis mutatio eſt in ֳ quod chatùph vocamus, ſonat enim o, & non a.

¶ פָּקְדוּ ¶ ſic

בְּשָׁמְעוֹ Gen.24.30. cum audiſſet.

לְעָבְרְךָ Deut.29.11. vt tranſeas.

בְּאָמְרִי Ezech.3. (ſæpius) dū dico ego.

וּבְשָׁכְבְּךָ Deut.6.7. cum dormieris.

קָבְצִי Sepho.3.8. congregare mei.

הֲלְהָרְגֵנִי Exod.2.14. ad occidendum me.

at שָׁאטְךָ Ezech.25.6. contemnere tuo. cum ֳ chatùph, ſiue lato propter Aleph quieſcens.

בְּקָצְרְךָ Leu.23.22. quum meſſueris tu.

¶ Variat ſecunda exiſtente gutturali, vt

לְגָאָלֵךְ Ruth.3.14. vt redimerem te.

בָּחֳרִי Ezech.20.6. eligere mei.

מָאֳסָם Amos 2. ſpernere eorum.

מָאָסְכֶם Iſa.30.12. ſpernere veſtrum.

eſtq. cū daghèſc præter regulā.

בְּקָרָבְכֶם Deut.20.2. cum appropinquaueritis.

¶ Variat tertia exiſtente gutturali, vel ר vt

לְשָׁמְרְךָ Exo.23.20. ad cuſtodiendū te.

pro לְשָׁמְרְךָ retinet ſceuà, & chòlem vertitur in ֳ quod eſt ֳ chatùph.

ſic לְרָדְפְךָ 1.Sam.25.29. ad pſequendū te.

עָמָדְךָ Abd.1.11. in ſtare tuo.

ſed לְמָשְׁחֲךָ 1.Sam.15.1. vt vngerem te. Euphoniæ gratia cum ֲ: gutturalis. at

רַקְעֲךָ Ezech.25.6. Extendere tuum. cum ַ: & ַ omiſſo

מַחְאֲךָ pro מַחְאֲךָ Ezech.25.6. vox miræ rationis eſt, cum in eo præter morem, geminum ַ: ַ: ſe conſequatur.

¶ בְּחָטְאָה Num.15.28. cum peccauerit, variat omnino.

¶ לְחָנֶנְכֶם Eſa.30.18. vt miſereatur veſtri. retinet ſceuà & ֵ in ſecūda rad.

לְפָעְמוֹ Iud.13.25. conterere eum. deperditur à gutturali ַ:

וּכְפִתְחוֹ Nehem.8.6. cum aperuiſſet. cum chirèch: Hoc rarum eſt, &

in tertia additur patàch, quod affixa כֶם & כֶן ſeruabunt, ſed ךָ mutabit in kamèz, reliqua in ſceuà, ideoque erit chirech in prima thematis, ne ſit geminum ſceuà initio.

f Tertia forma Infinitiui, quæ cum affixis frequentiùs ſub prima habet chirech ſequente ſceuà, vt פִּתְחְךָ. Interdū tamen permanet

net sceuà sub prima, & tunc quia ַ secundæ syllabæ habet ֳ vt supra in פקד ante affixum ך erit camèz פקדך ante כם & כן camèz redibit in ָ vt in nominibus. Sed hæc rariora sunt. Reliqua obserua ex praxi.

Reperitur Infinitiuus sine affixis cum littera paragogica, & diuerso modo. Cum ֳ in prima, & in fine ה vt לְמָשְׁחָה ad vngendum. Exod. 29.29. & secunda cum ֳ euphoniæ gratia, vel ob secundam gutturalem, vt Inf. cum Hà parag.

לְרָחֳקָה Ezech. 8. 6. ad elongandum.

לְחֶמְלָה Ezech. 16.5. ad miserendum.
prima cum chibbùz.

לְרִבְעָה Leu 20 16. ad coeundum.
prima cum chirèch.

לְאַשְׁמָה Leu.6. 26. ad delinquendum.
prima cum patàch.

לְתַאֲבָה Psal. 119.20. ad desiderandum.

שְׁאֵלָה Esd.7.21. interrogare. vbi
prima cum sceuà. sed alij putant nomen, & rectius.

De Imperatiuo.

a Prima Imperatiui singularis ֳ altera sceuà, perinde atque in Infinitiuo. Differt, quia affixa ם & ן in Infinitiuo præit ֳ hic vero ֵ & interdum ַ

b Sed si desinat in ַ iam aduentus affixorum illud mutabit in ָ remanente sceuà sub prima.

c Vltima Imperatiui vox non recipit affixa Inseparata, sed separata. Id quod & in cæteris omnibus fieri potest, pro פקדו dicas פקד אותו

De Futuro.

Idem hic iudicium de ַ secundæ syllabæ, quod in Imperatiuo, alioqui quorum extrema chòlem, efferuntur gemino sceuà, præterquàm in affixis tribus כם כן & ך vbi ponitur ֳ sub secunda radicis, ne præter decorem tria existant sceuàim.

¶ Verum quia Futurum varias habet formationes (si verbum Perf. constet ex gutturalibus, prima, vel secunda, vel tertia radic.) vario etiam modo mutant affixa priores vocales, vt exemplis patebit. nam

Prima existente gutturali.

יַאַסְפֵנִי Psal.27. 10. colliget me.

יֶהֶלְמֵנִי Psal.141.5. Percutiet me.

יַחְפְּרֵהוּ Psal.7. 16. effodiet eum.

וַיְחָלְּקֵם 1.Par.24. 3. & diuisit eos.

יַעְזְרֶהָ Psal.46. 6. adiuuabit eam.
יעזרך

יְעָזְרֶךָּ Esai.44.2. auxiliabitur tui.

יַעַצָרְכָה 2.Reg.18.44. prohibebit tibi.

יַעְזְרֵם Psal.37.40. adiuuabit eos.

Iòd cum segòl vice patàch, vt

יֶהֶרְסֶנָּה Prou.29.4. diruet eam.

Secunda existente gutturali.

יִשְׁאָלֵהוּ Iud.8.14. interrogabit eum.

יִסְעָדֶנּוּ Psal.45.4. fulciet eum.

יִסְעָדֶךָּ Psal 19.3. fulciatte. vbi est etiam daghèsc in Càph.

יְמַהֲרֶנָּה Exod.22.15. dotabit eam.

יִפְעָלֵהוּ Esa.44.22. operabitur eum.

יִשְׁאָלְךָ Ier.23.32. interrogabit te.

יִלְחָצֵנִי Psal.56.2. opprimet me.

Tertia existente gutturali.

יִתְקָעֵהוּ Exod.10.19. figet eum.

יִתְקָעֶה Iud.4.19. figet eam.

יִבְלָעֶנָּה Esa.28.4. absorbebit eam.

Cæteræ personæ variant cum pronomine, vt tertia persona, & sic cum litteris gutturalibus.

Quæ vero desinunt in ו vel chìrech magnum, tàm in Imperatiuo, quàm Futuro recipiunt affixa citra vllam commutationem, vt formatio ipsa vocis seruetur.

De Affixis Pihèl, & Hiphil.

Non est eadem ratio omnium Affixorum in cæteris Coniugationibus, maximè in Imperfectis, etsi mutationis punctorum ratio consimilis. Itaque in istis notandæ sunt vocales in quas desinunt, & firma remanente formatione vocis (vt scilicet differat à voce alterius Coniugationis) considerandæ sunt vocales illæ, an sint de mutabilium numero, & iuxta prædictas regulas ־ַ in ־ָ & ·· in sceuà mutanda; sed adueniente altero sceuà, vel mutandum in ∴ vt in Pihèl, vel in chìrech, vt dictum est supra in כָּרֶם

Pihèl.

recensuit masc. g.

X. פִּקֵּד a

פִּקְּדֵהוּ

פִּקְּדֶךָ

פִּקְּדֵנִי

פִּקֶּדְכֶם

פִּקֶּדְנוּ

פִּקֶּדְכֶן &c.

recensuisti m. g.

VI. פִּקַּדְתָּ

פִּקַּדְתּוֹ

vel פִּקַּדְתָּהוּ

פִּקַּדְתַּנִי

recensui m. gen. VIII.

פִּקַּדְתִּי

פִּקַּדְתִּיו

פִּקַּדְתִּיךָ

פִּקַּדְתִּים &c.

recensuerunt. X

פִּקְּדוּ

פִּקְּדוּהוּ

פִּקְּדוּךָ

פִּקְּדוּנִי &c.

Hiphil.

Hiphil.

x. b
præfecit. הִפְקִיר
הִפְקִירָהוּ
הִפְקִירְךָ
&c. הִפְקִירַנִי
vi.
הִפְקַדְתָּ
הִפְקַדְתּוֹ
vel הִפְקַדְתָּהוּ
&c. הִפְקַדְתַּנִי

Infin. pihèl.

præficere פַּקֵּר
mittere שַׁלַּח
Exod. 4. שַׁלְּחוֹ
Exod. 19. שַׁלְּחֵם
ſcire דַּעַת
Eſai. 7. 15. דַּעְתּוֹ
דַּעְתְּךָ
Gen. 38. 26. דַּעְתָּהּ

QVIESCENT. Haijn Vàn.

c
intelligere fecit הֵבִין
הֱבִינָהוּ
הֱבִינְךָ
&c.

Benonì.

מֵבִין
מְבִינוֹ
מְבִינְךָ

Futurum.

אָבִין
יָבִין
יְבִינֵהוּ
יְבִינְךָ
&c. יְבִינֵנִי

QVIESCENT. Lamèd Hè.

Præterit.

d
reuelauit. גָּלָה
גָּלָהוּ
גָּלְךָ
גָּלַנִי
גָּלָם
&c. גָּלְכֶם
fecit עָשָׂה
עָשָׂהוּ
עָשְׂךָ
עָשָׂנִי
עָשָׂם
עָשְׂכֶם
&c. עָשָׂנוּ

e וִיחֻנֶּךָּ Num. 6. & miſereatur te, vel tui, à חָנַן Duplicante.
חַבְּרָא & cum affixis הַבְּרָאָם Gen. 2. 2.
אַדְעֶךָ Hier. 1. 4. docebo te.

Regulæ.

a Zère ſub Pihèl ſecunda rad. vertitur in ſceuà, & quandoque in ſegòl, ne concurrant duo ſceuàim.

b Hiphil primam non mutat ſyllabam, ne mutetur formatio: deinde quia perpetua lex eſt, ſceuà quieſcens cum vocali præcedenti ſemper durat immobile,

Eadem eſt ratio daghèſc, reddit enim ſyllabam immutabilem, ſed fallit aliquando. Nec mutat ſecundam ſyllabam, quia chìrech magnum non eſt de quatuor punctis mutabilibus, ſed ne mutetur modus formationis vocum.

c In Hiphil ·· mutatur in —: vel ·.·: pro ſceuà ſimplici propter gutturalem; ſed in Benonì in ſceuà, vt pluralis numerus, & fœmininum. Sic futurum tam Kàl quam Hiphil, camèz litterarum איתן mutat in ſceuà.

d Exci-

d Excidit in hoc ordine ה tertia rad. quemadmodum in quibusdam Nominibus, quasi per contractionem, succedentibus litteris חוי, vt etiam in particulis. Quod etiam fiebat supra inter coniugandum succedente vna trium litterarum Iòd, Vàu, vel Hè.

e Quædam verba neutra, affixis gaudent (præter regulam, non enim actionem in quempiam significant) & subauditur præpositio, vt ibi יְגֻרְךָ pro יָגוּר עִמְּךָ Psal. 5. 6. habitabit te, ideſt tecũ, & sic de alijs pronuntiandum, si affixa, quæ semper patienti accommodata sunt, non agenti (ait Clenardus) eo loco reperiantur, vbi eorum alioqui natura non quadraret. Alij verò dicunt esse Hebraismos, siue Tropos apud illos elegantiores, quanquam in nostra versione duriusculè sonant.

Passiua (more Neutrorum) hanc affixionem respuunt; eorum tamen Infinitiuus idem cũ Nominibus ius retinet. Gen. 2. *In creari illorum*, ideſt, in creatione eorum, passiuè nimirum, hoc eſt, vbi creati fuere: sed hæc Hebraica sunt.

De מִלָּה *Particula.*

HÆc eſt Tertia pars linguæ, siue Orationis Hebraicæ, quæ vocatur מִלָּה חֲטֵעַם & complectitur partes indeclinabiles apud Græcos & Latinos, ideſt, Præpositiones, Aduerbia, Coniunctiones, Interiectiones, & Pronomen separatum.

De Præpositione cum affixis.

a	מִן	a me com. gen.	מִמֶּנִּי	a vobis fœm.	מִכֶּן
ab	מִ	vel	מִנִּי		
è	מֵ				
ex	מִנִּי	ab illis m.g.	מֵהֶם		
de	מִנֵּי	a vobis m.	מִכֶּם		
ab illo m.g.	מִמֶּנּוּ a	a nobis	מִמֶּנּוּ a		
vel	מִנְּהוּ	ab illa	מִמֶּנָּה		
vel	מִנֵּהוּ	a te fœm.	מִמֵּךְ		
a te masc. gen.	מִמְּךָ	ab illis fœm.	מֵהֶן		

a Hæ duæ voces aliquãdo conueniũt quoad daghèsc, vt Esai. 59. sed R. Ezrà monet in libris Oriẽtalium scribi cũ Raphè מִמֶּנוּ cum significat, a nobis.

E regione, coram, ante נֶגֶד

נֶגְדּוֹ

נגדך

נֶגְדְּךָ

נֶגְדִּי

נֶגְדָּם

נֶגְדְּכֶם

נֶגְדֵּנוּ

נֶגְדָּהּ &c.

& cum litteris seruilibus

In coram	בְּנֶגֶד
iuxta coram	כְּנֶגֶד
ad ante	לְנֶגֶד
de regione	מִנֶּגֶד

פָּנִים cum לְ ante.

faciebus	לִפְנֵי
ad facies	אֶל־פְּנֵי
super facies	עַל־פְּנֵי
facies.	אֶת־פְּנֵי

Vel cum affixis.

in conspectu tuo	לְפָנָיו
	לְפָנֶיךָ
ante me	לְפָנַי
ante illos, vel in conspectu illorū	לִפְנֵיהֶם
vestrum	לִפְנֵיכֶם
ante nos	לְפָנֵינוּ

לְפָנֶיהָ

לְפָנַיִךְ

לִפְנֵיהֶן

לִפְנֵיכֶן.

נֹכַח
לְעֻמַּת
אֶל
עַל
} Hæc interdū significāt Coram, Ante.

אֶל & אֱלֵי Ad

אֵלָיו

אֵלֶיךָ

אֵלַי

אֲלֵיהֶם

אֲלֵיכֶם

אֵלֵינוּ

אֵלֶיהָ

אֵלַיִךְ

אֲלֵיהֶן

אֲלֵיכֶן

אֵת Cum עִם

אִתּוֹ cum eo עִמּוֹ

אִתְּךָ tecū מְךָ & עִמְּךָ

אִתִּי mecū עִמִּי & עִמָּדִי

אִתָּם cum illis עִמָּם

אִתְּכֶם vobis עִמָּכֶם

אִתָּנוּ nobis עִמָּנוּ

אִתָּהּ cum illa עִמָּהּ

אִתָּךְ & עִמָּךְ

אִתָּךְ.

אִתָּן עִמָּן

אִתְּכֶן עִמָּכֶן

עַל & עֲלֵי super

עָלָיו supra

עָלֶיךָ

עָלַי

עֲלֵיהֶם הֶן

עֲלֵיכֶם כֶן

עָלֵינוּ

עָלֶיהָ

עָלַיִךְ

בְּ In   לְ ad

בּוֹ	לוֹ
בְּךָ	לְךָ & לָךְ
בִּי	לִי
בָּם	לָהֶם
בָּכֶם	לָכֶם
בָּנוּ	לָנוּ
בָּהּ	לָהּ
בָּךְ	לָךְ

לָהֵן בָּהֵן
לָכֵן כָּכֵן

Masculina ךָ in pausa idem cum fœminino ךְ.

Pro בְּעַד
Pro eo בַּעֲדוֹ
Pro te בַּעַדְךָ
Propter me בַּעֲדִי
בַּעַדְכֶם
בַּעַדְכֶן
pro nobis. בַּעֲדֵנוּ
בַּעֲדָהּ

Super עַל
idem significant. { עַל / תַּחַת / בַּעֲבוּר

absque בְּלֹא
Secundum כְּפִי
& לְפִי

Sub, subter תַּחַת
Subtus eum תַּחְתָּיו
תַּחְתֶּיךָ
תַּחְתַּי
תַּחְתֵּיהֶם הֵן
תַּחְתֵּיכֶם כֵּן

תַּחְתֵּינוּ
תַּחְתֶּיהָ
תַּחְתַּיִךְ

Apud, Iuxta, Secus, Penes אֵצֶל
אֶצְלוֹ
אֶצְלְךָ
אֶצְלִי
אֶצְלָם
אֶצְלְכֶם
אֶצְלֵנוּ
אֶצְלָהּ
אֶצְלֵךְ
אֶצְלָן
אֶצְלְכֶן

Aduersus. E regione Contra. { לְעֻמַּת / לְנֹכַח

Propter בַּעֲבוּר
בַּעֲבוּרוֹ
בַּעֲבוּרְךָ
בַּעֲבוּרִי
בַּעֲבוּרָם &c.

sic בִּגְלַל
propter illum בִּגְלָלוֹ
בִּגְלָלְךָ
בִּגְלָלִי &c.

propter rem עַל־דְּבַר

propter לְמַעַן
לְמַעֲנוֹ
לְמַעַנְךָ
לְמַעֲנִי
לְמַעֲנָם
&c. לְמַעַנְכֶם

Inter בֵּין
בֵּינוֹ
בֵּינְךָ
בֵּינִי
בֵּינָם
& בֵּינֵיהֶם הֵן
בֵּינֵיכֶם כֵּן
בֵּינֵינוּ
בֵּינָהּ
בֵּינֵךְ

ecce הֵן
הִנּוֹ
ecce illum vel הִנֵּהוּ
vel הִנְנוּ
הִנְּךָ
& הִנָּךְ
הִנְנִי

הִנֵּנִי	ecce me, ego
vel הִנְנִי	
vel הִנֵּנִי	
הִנָּם	ecce illos
הִנְּכֶם	ecce vos
הִנֵּנוּ	ecce nos
vel הִנְנוּ	
vel הִנָּנּוּ	
הִנָּה	ecce illam
הִנְּךָ	ecce te
הִנָּן	ecce illas
הִנְּכֶן	ecce vos.

זוּלַת	præter
זוּלָתוֹ	
זוּלָתְךָ	
זוּלָתִי	
זוּלָתָם	
זוּלַתְכֶם	
זוּלָתֵנוּ	
זוּלָתָהּ	
זוּלָתֵךְ	
זוּלָתָן	
זוּלַתְכֶן	

כְּמוֹ	sicut
כָּמוֹהוּ	sicut ipse
כָּמוֹךָ	sicut tu
כָּמוֹנִי	sicut ego
כְּמוֹהֶם	sicut illi
כְּמוֹכֶם	sicut vos
כָּמוֹנוּ	sicut nos

חוּץ	foris, foras, extra, deforis.
בַּחוּץ	
מִחוּץ	
הַחוּצָה	
סָבִיב	circa, circum
סְבִיבוֹ	circa eum
סְבִיבְךָ	te m.
סְבִיבִי & סָבִיב לִי	

אַחַר	Post.
& אַחֲרֵי	
אַחֲרָיו	Post illum
אַחֲרֶיךָ	post te m.
אַחֲרַי	me co. g.
אַחֲרֵיהֶם illos כֶּם	vos
אַחֲרֵינוּ	nos
אַחֲרֶיהָ	
אַחֲרַיִךְ	
אַחֲרֵיהֶן	
אַחֲרֵיכֶן	

עֵבֶר	Trans
הָלְאָה	vltra
לְבַד	præter
זוּלָתִי	
בְּךָ	Per te

Particulæ modo habent affixa pluralia, quæ in nominibus, modo singularia, & tamen singulariter significant, & hoc nota.

אַיִן	non
& אֵין	
אֵינֶנּוּ	non ille
אֵינְךָ	
אֵינֶנִּי	
אֵינָם	
אֵינֵנוּ	
& אֵינֶנּוּ	

ex Kimchi.

DE ADVERBIIS.

Adiurandi, ſiue iurandi.

בִּי Per me.

בְּ Per.

בֶּאֱמֶת In veritate.

חַי יְהוָֹה Viuit Deus Iehoua.

Abiurationis, ſiue Probibitionis.

אַל Ne.

פֶּן Ne forte.

Admirationis.

חָלִילָה Num Deo?

Congregationis.

יַחַד Vnà.

יַחְדָּיו pariter.

כְּאֶחָד ſimul.

כְּאַחַת

Comparationis.

מִ magis, pluſquam.

מֵ ſequente gutturali.

Confirmationis.

אֱמֶת verè.

בֶּאֱמֶת profectò.

אָמְנָם proculdubio.

אָמְנָה

אֲבָל

אוּלָם

כָּכֵן

לָכֵן

אִם כֵּן ſi, profectò

הֲלֹא nonne?

Deprecationis.

נָא quæſo.

אָנָּא obſecro.

Demonſtrationis.

הֵן ecce.

הִנֵּה

Diſiunctionis.

אוֹ Vel,

aut

אִם Siue.

Diminutionis.

לְפָחוֹת ſaltem.

Dubitationis.

אוּלַי forte.

דִּלְמָא forſitan.

שֶׁמָּא fortaſſe.

פֶּן ne forte.

Exceptionis.

מִלְּבַד præter.

זוּלַת præter.

Gentilitia.

עִבְרִית Hebraicè.

יְוָנִית Græcè.

רוֹמִית Romanè. i. Latinè.

יְהוּדִית Iudaicè.

אֲרָמִית Syriacè: & ſimilia.

Inten-

Intensionis.

מְאֹד Valde, יוֹתֵר magis,

מָה quàm.

Interrogationis.

לָמָּה vt quid.

עַל מָה propter quid.

מָה vel מֶה quid?

הֲ vel אִם הֲ nunquid?

aut num? vtrum.

Loci.

פֹּה פֹּא vel כֹּה hic פֹּא hic

שָׁם & שָׁמָּה ibi, illic, illuc.

מִשָּׁם inde, illinc.

אֵיכָה & אֵיכֹה vbi.

Interrogatiua loci.

אָנָה אָן אֵיפֹה quo?

מֵאַיִן vnde?

Aduer. Negationis.

אַיִן & אֵין quę habet affixa, vide supra.

אַל non

לֹא iungitur omnibus modis.

אֵין nominibus, participijs, aduerbijs, &c. sed non Præterito, aut Futuro.

Optandi.

בַּל non אֶפֶס preterquam

בְּלִי

אַחֲלַי vtinam.

לוּ

מִי יִתֵּן quis det.

Ordinis.

אַחַר post, postea.

אַחֲרֵי כֵן post hęc, deinde.

עוֹד adhuc, præterea.

Probibendi.

אַל ne.

Qualitatis.

טוֹב benè.

רַע malè.

יָשָׁר rectè.

נָכוֹן æquè.

Et cum nomine substantiuo & ב deseruiente, vt

בְּחָכְמָה sapienter.

בִּתְבוּנָה prudenter.

בֶּאֱמֶת verè.

בְּעָרְמָה callidè.

Qualitatis interrogatiua.

אֵיכָכָה & אֵיךְ quomodo.

הֵיךְ qualis.

מָה vel מֶה

Quantitatis.

רַב multum.

זְעֵר parum.

רַבָּה multum. מְעַט parum.

מִזְעָר parum.

כַּמָּה quot.

Remissionis.

מְעַט מְעַט sensim, pedetentim.

Similitudinis.

כַּאֲשֶׁר כְּ כְּ sicut

ככה

כְּכֹה quemadmodum.

כְּמוֹ sicut: & habet affixa.

Temporis.

עַתָּה nunc

אָז אָזַי tunc.

כְּבָר iam.

אֶמֶשׁ heri, nocte præterita.

הַיּוֹם hodie.

שִׁלְשׁוֹם nudius tertius.

מָחָר vel מָחֳרָת cras.

פִּתְאֹם subito.

פֶּתַע repente.

תְּמוֹל & אֶתְמוֹל & אִתְּמוֹל heri.

תָּמִיד Iugiter, semper.

עַד donec.

בֹּקֶר mane.

עֶרֶב vesperi.

מָתַי quando.

עַד־מָתַי vsquequò.

הוֹ hò, heus. הַ ò.

De Coniunctionibus.

וְ וּ וַ וָ וֶ Copulatiua, quæ diuersis pũctis afficitur.

אֲבָל : כִּי־אִם sed Aduersatiua.

אַף־עַל־פִּי Quamuis, quanquam: frequens apud Rabb.

כִּי quia : יַעַן : עֵקֶב propterea quod, eò quòd

לְמַעַן vt לְפִי שֶׁ eo quòd.

De Interiectionibus.

הֶאָח Euge. Gaudentis.

אָח heu אֲהָהּ ah,ah, אוֹי הוֹי heu, væ, veh, væ.

אֲבוֹי ha : heu. Dolentis.

De Pronominibus Separatis, & Relatiuis.

Pronomen diuiditur in *Coniunctum*, & *Separatum*, & *Relatiuum*. Coniunctum est, quod Nomini, aut Verbo coniungitur, de quo suo in loco dictum est. *Separatum* est Pronomen demonstratiuum primæ, secundę, & tertiæ personæ, quæ variantur tantum secundum accen-

accentum varietatem, præcipuè Sòph passùch, Athnàc, & sæpe Zachèph, vt infra.

Primæ Personæ.

Sin. gen. com.		*Plural.*	
אָנִי אֲנִי אֲנִי	Ego, vel	אֲנַחְנוּ uel אֲנָחְנוּ uel	
אָנֹכִי אָנֹכִי אֲנֹכִי	Ego,	נַחְנוּ uel אָנוּ	nos.
שֶׁלִּי	mei.	שֶׁלָּנוּ	nostrum.
לִי	mihi.	לָנוּ	nobis.
אוֹתִי & אֹתִי	me.	אוֹתָנוּ.	nos.
מִמֶּנִּי & מִנִּי	a me.	מִמֶּנּוּ	a nobis.

Secundæ Personæ.

Singul. masc.		*Sing. fœmin.*
אַתָּה & אַתָּה	Tu	אַתְּ
שֶׁלְּךָ	Tui	שֶׁלָּךְ
לָךְ לְךָ לָךְ	Tibi	לָךְ
אוֹתְךָ & אוֹתְךָ & אוֹתְךָ & אוֹתְכָה	Te	אוֹתָךְ
מִמְּךָ & מִמֶּךָּ & מִמְּךָ	a Te	מִמֵּךְ & מִמֶּךְ

Plural. masc.		*Plural. fœmin.*
אַתֶּם	Vos	אַתֶּנָה & אַתֶּן
שֶׁלָּכֶם	Vestrum	שֶׁלָּכֶן
לָכֶם	Vobis	לָכֵנָה & לָכֶן
אֶתְכֶם	Vos	אֶתְכֶן
מִכֶּם	a Vobis	מִכֶּן

Tertiæ Personæ.

Singul. mascul.		*Singul. fæmin.*
הוּא hic, ille, iste, ipse.	hæc, ea, ipsa	הִיא & הִוא
		שֶׁלּוֹ

שֶׁלּוֹ	huius, is, eius.		שֶׁלָּהּ
לוֹ	huic, ei.	ei, illi.	לָהּ
אוֹתוֹ	hunc, illum.	illam, eam.	אוֹתָהּ
מִמֶּנּוּ & מֶנְהוּ	ab hoc, ab eo.	ab ea, ab illa.	מִמֶּנָּה
Plural. mascul.			*Plural. famin.*
הֵם & הֵמָּה	illi, hi.	hæ, illæ,	הֵנָּה & הֵן
שֶׁלָּהֶם	horum, illorum.		שֶׁלָּהֶן
לָהֶם & לָמוֹ	his illis.		לָהֶן & לָהֵנָּה לָהֵן
אוֹתָם & אֶתְהֶם	hos, illos		אוֹתָנָה אֶתְהֶן אוֹתָן אוֹתְהֶן
בָּהֶם & מֵהֶמָּה	ab his.		מֵהֶן : מֵהֵנָּה

זה הַזֶּה הַלָּזֶה זוּ hic, iste, masc. gen. זאת זוֹ ista, hæc.
אֵלֶּה & אֵל communis gen. hi, & hæ.

אֶת Cum affixis casus patientis.

אוֹתוֹ cum masc. gen.	אֶתְכֶם vos, & אֶתְכֶן fęmin.
אוֹתְךָ & אוֹתָךְ cum pausa te.	אוֹתָנוּ nos.
אוֹתִי me, com. gen.	אוֹתָהּ illam, eam.
אוֹתָם illos: אוֹתָן illas.	אוֹתָךְ te, fęm.

Prima persona communis est generis. Secunda, & Tertia variantur cum duplici genere, & numero, vt vides. Sunt & hæc masculea demonstratiua tertię personæ.

Primæ voces pronominum supra dictorum sunt recti Casus (si casus dantur proprie apud Hebręos; supra enim negauimus) siue status absoluti; tam quæ denotant singularem, quàm pluralem numerum. Reliqua vero sunt obliquorum casuum, sicut quę de אוֹתוֹ & reliquis adnotantur.

Relatiuum verò communis generis, & numeri, est אֲשֶׁר qui, quæ, quòd: Et vice huius quasi concisum שֶׁ sequente daghèsc, quod in Canticorum libro frequentissimum est: omnis generis, & omnis numeri. cuius, cui, quem, quam, &c.

DE LITTERIS
Deseruientibus, vel Seruilibus.

TRactatus de Litteris Deseruientibus (quas illi שמושיות vel נוספות vocant Corollarium ferè totius operis est; & cum illarum maximus sit vsus, breuiter de illis agemus, & per compendium. Vnde iste locus est huius tractatus & merito, atque hoc loco addiscendus est. Diuisimus initio Grammatices litteras in *Radicales*, & in *Deseruientes*, ex quibus *Radicales* non posse adhiberi ad munus aliquod subeundum, verum *Deseruientes* posse, & esse etiam *Radicales* diximus. *Radicales* sunt חַס סֵפֶר גֵּוֵץ צַרַק

Seruiles vero sunt מֹשֶׁה כָּתַב אֵלֵינוּ.

א ergo est nota primæ personæ singularis Futuri אֶלְמוֹד discam, *Aleph* אֶקְרָא inuocabo.

Est de Ehemanticis in principio, vt אֶצְבַּע digitus אֶזְרוֹעַ brachium אַבְנֵט baltheus.

Additur extra regulam Infinitiuis, vt אֶדוֹשׁ Esa. 28. triturate. etsi R. Chimchi putet א redundare.

י Iòd, est signum tertiæ Futuri vtriusque numeri, & generis masculi, vt יִשְׁמוֹר : יִלְמְדוּ a fronte. *Iòd*

2 Constituit nomina propria virorum, & rerum יִצְחָק : יַעֲקֹב יַהֲלוֹם adamas item a fronte.

3 In medio post secundam rad. est signum Coniug. Hiphil, vt הִלְמִיד discere fecit.

4 Constituit chirech longum, post quod immediatè sequitur, שִׁירָה : שִׁיר.

5 In fine per se constituit pronomen primæ personæ vt דְּבָרִי verbum meum.

6 Cum תִי est primæ personæ signum in præterito, vt לָמַדְתִּי didici.

7 Constitnit in fine nomina *Gentilitia*, עִבְרִי hebreus, & nomina *numeralia ordinalia* שֵׁנִי secundus רְבִיעִי quartus.

8 In fine terminat secundam Futuri, & Imperatiui fœmineam, vt אִמְרִי dic תִּשְׂמְחִי lætaberis.

9 Et in nominibus (intercedente Caph, vbi tamen Iòd redundat) constituit affixum, siue pronomen secundæ personæ fœmineæ, vt עֲוֺנָיִכִי peccata tua.

10 Cum ם, pluralem notat masculeum, & sine ם est signum regiminis pluralis דִּבְרֵי Verba: Etiam in fœmininis post ת vt צִדְקוֹתָיו Iustitiæ eius; etiam in Participijs actiuis & passiuis פֹּקְדֵי Visitatores אוֹכְלֵי manducantes, אֲחֻזֵי accinti, מְלֻמְּדֵי edocti. Cant. 3.

Tàu. ת Præpositum constituit secundam futuri vtriusque numeri, vt תִּלְמוֹד disces, תִּלְמְדוּ discetis: Item tertiam fœmininam vtriusque numeri, תִּלְמוֹד discet, תִּלְמוֹדְנָה discent.

2 Est de Hemanticis, & constituit nomina, & vt plurimū habet pa tàch, vt תַּכְלִית finis: aliquando chirech, vt תִּפְאֶרֶת Pulchritudo, תִּדְהָר cedrus, abies: quandoq; cholé תּוֹשָׁב incola, aliquando sceuà, vt תְּבוּנָה intelligentia.

3 In fine constituit nomina fœminea, cum sciùrech, vt מַלְכוּת regnum, cum chirech גָּפְרִית sulphur, cum chòlem אָחוֹת soror segòl בֹּשֶׁת confusio; & cum duplici segòl מַמְלֶכֶת Aliquando præpositum simul, & postpositum, vt תִּפְאֶרֶת corona תּוֹחֶלֶת spes.

4 Etiam in fine Verborum notat secundam singularem vtriusque sexus (in præteritis) תָּ masc. תְּ fœmininam; cum Iòd primā masculinam, vt לָמַדְתִּי. com. gen.

5 Format regimen fœmininorum ה conuersa in ת vt תוֹרַת lex Dei. Et adueniente Iòd affixo, signum est, quòd stet pro ה maxime si careat daghèsc: quando vero habet daghèsc, est de essentia nominis, siue formatiuum illius in statu absoluto, vt אַדַּרְתִּי pallium meum.

6 Cum ה ante, sic הת format Hithpahèl, vt הִתְלַמֵּד docuit seipsum.

7 Mutatur in medio ת pro ה in Verbis Quiescentibus Làmed in fœmineo genere, vt עָשְׂתָה pro עָשְׂתָה.

Nùn. נ Nùn in principio constituit nomina Heemantica, vt נַפְתָּלִי Nephthalim נִמְרֹד Nimrod.

2 Notat primam pluralem Futuri comm. generis, vt נִשְׁמְרָה custodiemus, cum ה paragogica.

3 Format Præt. & Beno. Coniug. Niphàl נִלְמַד.

4 Cum Vàu primam personam pluralem præteriti לָמַדְנוּ com tertiam

tertiam pluralis fęminei תִּלְמֹדְנָה Cum daghèſc in fine Verborum notat pronomen tertiæ perſonæ vt פְּקָדָהּ & ſine daghèſc, primam pluralis פְּקָדָנוּ viſitauit nos.

5 In fine, eſt affixum tertiæ perſonæ pluralis fęmineæ in Verbis, & nominibus פְּקָדָן viſitauit illas. דְּבָרָן Verbum illarum.

6 Sexto quandoque eſt paragogica poſt chirech תִּדְבָּקִין hærebis: poſt ſciùrech תִּפְקְדוּן In fine præteritorum יָדְעוּן Futurorum יֵדְעוּן, & Infinitiuorum בְּאַבְדָן in perdendo.

מ Eſt de Hehemanticis, & conſtituit nomina, vt מִדְבָּר deſertum. cum chirech, ſequente ſceuà; cum gutturalibus vero patàch, vt מַאֲכָל cibus. Nonnunquam chòlem מוֹשָׁב ſedes: interim ſciùrech, vt מוּסָר diſciplina. etiam camèz מָקוֹם locus. Et in fęmineis ſceuà, vt מְשׁוּבָה auerſio. *Mèm.*

2 Format Benoni, & Pahùl in Pihèl, & Hiphil, & in Hophàl (ſi habeat) & Hithpahèl.

3 Præponitur Infinitiuis, abiecta ל & habet frequenter chirech, cum daghèſc in ſequenti, vt ſuppleat illam Nùn מִלְּמוֹד ſed quando ſequens eſt gutturalis, habet zère, vt מֵאַבֵּד a perdendo. Verum ſequente ה radicali habet chirech מִהְיוֹת ab eſſe.(Idque nota)in 1. Reg.23. מִרְדֹּף a perſequendo, præter regulam.

4 Eſt Prepoſitio Ablatiui,& punctatur chirech ſequente daghèſc, aut zère, ſi ſequens eſt incapax מֵעוֹלָם a ſæculo:.& deſeruit pro A, ab, è, ex, de,cum magis,pro,propter,in,ne,vt,non.

5 Format gradum Comparationis, eiſdem punctis, vt טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב melius eſt nomen (ſcilicet bonũ) prę oleo bono.

6 Cum Iòd præcedente format numerum pluralem maſculinum ים, & dualem præcedente patàch vt קְרָנִים & קַרְנַיִם.

7 A fine eſt affixum tertię pluralis maſculinę, vt דְּבָרָם Verbum illorum עֲשִׂיתָם feciſti eos.

Si poſt Mèm ſequatur Iòd cum ſceuà, Mèm ſuſcipit chirech, & amittitur ſceuà ipſius Iòd, eo quieſcente, vt מִירוּשָׁלַםִ מִיהוּדָה vt ſupra diximus de affixis.

ש Ponitur pro אֲשֶׁר qui, quæ, quod, vt, quia: quoniam, quemadmodum,& punctatur ſegòl: raró cũ ſceuà vt שְׁהֵם Eccl.3. quia illi. *Scin.*

Gg 2 Ali-

Aliquando cum patàch vt בְּשַׁגַּם Eo quod etiam eſt caro. Gen. 6. 3.
Etiam ſequente Aleph habet camèz, vt שָׁאַתָּה. Iud 6. 17.

Hè ה A fronte, & calce, eſt de Hehemanticis, & conſtituit nomina, & punctatur vario modo, vt הַצָּלָה liberatio a verbo נָצַל vtraque Hè eſt Hehemantica, quicquid Chimchius, & alij. Item partium indeclinabilium, vt הִנֵּה Ecce.

2. Eſt articulus Genitiui (ſed impropriè, caſus enim apud illos non ſunt) vel potius emphaſis oſtenſiua, vt עַרְלֵי הַלֵּב Ezech. 44 incircumciſi corde כֹּחַ הָאֱלֹהִים virtus Dei, vbi punctatur camèz propter gutturalem. 2. Paralip. 25. 9. Verum ſi gutturales habeant camèz, Hè habebit aliquando patàch, aliquando ſegòl, vt הֶחָכָם Sapiens הֶעָרוֹב muſca. Excipe monoſyllaba הָהָר mons.

Habet præterea patàch ſine daghèſc, vt הַיְעֵפִים laſſi, הַיְּהוּדִים Iudei.

3. Eſt הֵא הַיְדִיעָה vel לְהוֹדָעַת הַדָּבָר ad indicandam demonſtrandamque rem. Tunc reddit dictionis ſignificatum inſigne, & importat emphaſim, ſiue excellentiam quandam; vt הָאִישׁ Pſal. 1. ille vir: *illius viri*. Habet ferè patàch ſequente daghèſc, vt הַפֶּה os (illud) הַנָּבִיא Propheta (ille) il gran Profeta, Italicè redderetur. præterquam ante אֶעָר vbi camèz recipit, vt הָעַיִן oculus: הָרֹאשׁ caput הָאֹזֶן hæc auris.

Nota

Eo carent nomina propria: non enim dicimus הָאַבְרָהָם Abraam ille. Sed וְהָאָדָם Gen. 4. dicunt quidam accipiendum non vt proprium Adami nomen, ſed vt appellatiuum ſicut הַקּוֹהֶלֶת Eccl. 12. Concionatrix, ideſt, Salomonis anima congregans ſapientiam. ex R. Dauid in Michlòl. Gentilitijs autem additur, vt הַיְבוּסִי 2. Reg. 24. Iebuſæus. הַמְּנַשֶּׁה pro הַמְּנַשִּׁי Ioſ. 13. Tribui Menaſſeitarum.

4 Eſt הֵא interrogatiua, vel admiratiua, הֵא הַשְּׁאֵלָה vel הֵא הַתְּמִיהָה & tunc punctatur catèph patàch vt הֲמִבְּלִי 4 Reg. 1. nunquid quare non ſit Deus, &c. הֲבַת Gen. 19. num filia. Quando nomen incipit à ſceuà, & ante litteras gutturales, hoc ה recipit patàch vt הַבְרָכָה Gen. 27. num benedictio vna? הַכְּמוֹת num ſicut moritur nebulo? niſi gutturalis ipſa habeat ָ vtrûque ה tàm admirationis, quàm demonſtrationis ∴ accipit, vt הַהָיְתָה num factum eſt. Iohel 1. 2. הֶאָנֹכִי Num. 11. 12.

חעשן

הֶעָשָׁן num fumus ? ſed in Aleph, fallit habet enim camèz, vt הָאָדָם vir ille: idem obſerua in paruis dictionibus, vt הָהָר ille mons הָעָם ille populus.

5 Eſt הֵא הַקְּרִיאָה Hè Vocatiua, Compellatiua, & tunc habet ſequente daghèſc, vt הַקָּהָל o congregatio.

6 Eſt Confirmatiuum ſententiæ, ſi ei additur לא vt הֲלֹא nonne ſi bene egeris, &c. Gen. 3.

7 A fronte conſtituit Coniugationes Hiphil, Hophàl; Infinitiuum & Imperatiuum Niphàl.

8 A calce eſt ſignum generis fœminini in præteritis, vt לָמְדָה in Beno. & Pahùl. לוֹמְדָה : לְמוּדָה. Item in nominibus זְקֵנָה Vetula. שִׁירָה Canticum, conſtituit fœminina. Eſt affixum tertiæ perſonæ fœmininæ ſing. præcedente ָ & ipſa cum puncto mappich דְּבָרָהּ verbum illius. Idem in plurali, ſed ipſa punctatur ָ & præcedit ſegòl & Iòd, vel chirech in verbis, vel ſciurech, vt אֹהֲבֶיהָ amatores eius. פְּקַדְתִּיהָ viſitaui illam. דְּרָשׁוּהָ quæſiuerunt illam.

9 Additur ſæpe in fine Futurorum, & mutat puncta, vt אֶלְמְדָה docebo. אֶפְקְדָה viſitabo pro אֶפְקוֹד & vocatur Paragogica הֵא נוֹסֶפֶת ſeu Addititia.

10 Item in nominibus & tunc ſignificat motum ad locum, & ſtat pro ל vel אֶל in principio, vt צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה יָמָּה וָקֵדְמָה ad occidentem, orientem, aquilonem, & meridiem) ac ſi diceretur אֶל־הַיָּם אֶל־הַקֶּדֶם &c. הַשָּׁמַיְמָה pro אֶל הַשָּׁמַיִם ad cælos.

11 Omnino eſt ocioſa, ſiue ornatus, vt רָאִיתָה vidiſti.

12 Vltimo ſubſtituitur pro Vàu, & quandoque pro Aleph, ſunt enim permutabiles, vt אָהֳלֹה pro אָהֳלוֹ tabernaculum ſuum, ſic הוֹצִיא pro אוֹצִיא educam, Ezech. 32.

Reſtat agere de וכלב.

1 Primò eſt coniunctio copulatiua, & וָיו הָעֵרֶךְ vel וָיו הַחִבּוּר dicitur, eo quod tàm verba, quàm nomina, dictioneſq. coniungat, ac copulet, omnibus præpoſita: vt *Vàu.*

וַיֵּרֶד צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ את שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּלִכוּ אותו עַל־גִּיחוֹן Et deſcendit Sadoch ſacerdos, & Nathan pro-

propheta, & Benaiau filius Iehoiadangh, & Chereti, & Pelethi, & equitare fecerunt Selomòh super mulam Regis Dauid, & duxerunt eũ in Ghichòn. Sic וְלַמַּעַן & propterea narrabis. Et tunc omnia puncta præter chòlem, kibbùz, & ea, quæ vocantur rapta, admittunt, quanquam naturale eius punctum est sceuà, verum cum discrimine,

2 Quoties enim duo nomina coniungit, quorum posterius monosyllabum est, vel dissyllabum pennacutum, & præterea in accentu distinguente (hæ enim duæ conditiones necessariæ sunt) tunc habet ָ vt תֹּהוּ וָבֹהוּ vanum, & vacuum. קַיִץ וָחֹרֶף æstas, & hiems.

3 Ante litteras בּמף & ante sceuàtas habet וּ, vt וּמֹשֶׁה: וּשְׁמַרְתֶּם וּכְבֶשׂ וּבָקָר וּמָחָר

4 Si accedat ad Iòd, quod sceuà affectum sit, accipit chirech, in quo tanquam vocali longa, ipsum Iòd quiescit, vt וִימִינָם & dextera eorum. Psal. 5.

5 Ante gutturales, quæ punctis raptis notatæ sunt, semper punctum recipit affine ipsi rapto, vt וַעֲבָדַי & serui mei. וֶאֱלִיל & idolum וָאֳנִי & nauis.

Excipe nomen אֱלֹהִים vbi perpetuo habet zère וֵאלֹהִים ibi tamen est quædam contractio, & וֵאדֹנָי idem obseruat.

6 Quandoque tamen etiam si non sequatur gutturalis, scribitur cum ָ idque in Verbis Quiescentibus & Duplicantibus, vt וָשֹׁב & conuertatur וָמֵתָה & moritura.

7. Stat pro, *vel*, Exod. 21. אָבִיו וְאִמּוֹ Qui percutit patrem suum, *vel* matrem.

8 Aliquando pro *Quia* כִּי Gen. 14. וְהוּא כֹהֵן & ille Sacerdos, idest, obtulit Deo panem sacrificandum, quia erat Sacerdos.

9 Est etiam Conuersiuum, & Copulatiuum simul, & dicitur וָיו הַהִפּוּךְ quia conuertit significationem Præteriti in Futurum, vel Futuri in præteritum.

Nota. ¶ Quando conuertit Præteritum in Futurum, punctatur sceuà, & præterea accentum à penultima in vltimã reijcit, vt וְשָׁמַרְתִּי & custodiam וְעָבַרְתִּי & transibo.

¶ Fallit primo in Quiescentibus Lamèd, vt וְגָלִיתִי & migrabo. accentus enim remanet in sua sede, vt וְיָרֵאתָ & timebis.

Fallit

¶ Fallit secundo in tertia, & secunda persona præteriti, cuiuscumque coniugationis, vt וְשָׁמַר & custodiet וּמָחָה & delebit וַעֲבַדְתֶּם & seruietis.

Item excipe וַיֵּלְדוּ & genuerunt. Gen. 6. וַתִּתְקְעוּ & clanxerunt. Iof. 6.

Quando conuertit Futurum in Præteritum, tum habet patach sequente daghèsc, vel ־ si sequens non possit recipere, & accentum ab vltima in penultimam retrahit, vt וַיֵּשֶׁב & sedit, וַיָּמָת & mortuus est. וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא Zach. 6. & conuersus sum, & leuaui.

¶ Caret daghèsc, si Iòd habet sceuà, vt וַיְחַבֵּר & coniunxit, וַיְבָרֶךְ & benedixit.

¶ Si prima formatiua futuri sit cum ־: tunc Vàu habet ־ vt וַאֲאַלֶּפְךָ Iob. 33. 33. & docebo te.

¶ Daghèsc vero habebit Iòd, Nùn, & Tàu formatiuæ futuri, nisi Iòd fuerit sceuata.

10 In medio dictionis constituit Benoni לוֹמֵד & in secunda syllaba Pahàl לִמּוּד Item Futurum אֶלְמוֹד Imperat. לְמוֹד & Infinit. Quandoque non adest, & tunc vocant Masoretæ dictionem *defectiuam*, & si adest, *plenam*. Formant etiam nomina, vt כָּבוֹד גָּדוֹל gloria, sed omittitur quandoque תֹּלְדוֹת generationes.

11 In fine stat pro affixo tertiæ masculinæ דְּבָרוֹ Verbum eius, & in plur. intercedente Iòd דְּבָרָיו Verba illius. Cum Nùn נוּ stat pro prima persona פְּקָדָנוּ visitauit nos, & cum daghesc pro tertia mascul. vt פָּקְדֶנּוּ visita illum.

כ A fronte est Aduerbium similitudinis, *sicut, secundum, Instar*, כָּעָם כַּכֹּהֵן sicut populus, sic Sacerdos. *Càph.*

2 Est numeri, vel coniecturæ nota, vt כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף circiter 40. millia כְּאַמָּתַיִם quasi duobus cubitis.

3 Præponitur Infinitiuis, & deseruit pro Aduerbio temporis, vel Gerundij כִּלְמוֹד secundum discere, tempus quo discebat. כְּבוֹא secundum venire, eo tempore quo venit.

4 Stat pro affixo secundæ personæ ךָ masc. ךְ fœmininæ, & habet Iòd paragogicum.

5 Nunc Datiui (& propriè) nunc Genitiui, nunc Accusatiui articulus est, quemadmodum ex verborum contextu, & sententiæ commoditate facile est deprehendere, vel vertere: nam *Làmed.*

phrasi

phrasi Hebraicæ non respondent hi casus. & sic מִזְמוֹר לְדָוִד Psalmus Dauid (Hebraica phrasi) scilicet *à Dauide* decantatus, siue, *ei inscribendus*, vel, *ipsius Dauidis*, more Latino.

2 Significat Accusatiuum הָרְגוּ לְאַבְנֵר occiderunt Abner: ego dicerem ל redundare, seu huiusmodi esse phrasim Heb.

3 Valet pro præpositione Ad, In, לַמּוֹעֵד ad tempus statutum, vel In tempore hoc eòdem.

4 Præponitur Infinitiuis לְנַסּוֹת ad probandum, vt tentet, & probet vos Deus.

5 Significat motum ad locum, vt לָעִיר ad ciuitatem.

Bèth. ב Initio facit præpositionem In, & Cum. בְּבַיִת in domo בְּצֹאן cum grege. Item Ablatiuum Instrumenti, vt בְּמַקְלִי cum baculo meo, in baculo transiui.

Præponitur Infinitiuis, & facit Gerundium בְּבֹא dum venit Doegh בְּלָמְדוֹ In discendo, cum disceret.

De punctis harum trium litterarum.

¶ Punctantur ferè, vt Vàu, cum sceuà, vt בְּדָוִד כְּדָוִד לְדָוִד

¶ Si sequatur sceuà, habent chìrech, vt בִּדְבָרִי: לִדְבָרְךָ ad verbũ tuũ, In verbo meo, &c. etiã si littera sceuata sit gutturalis.

¶ Si sequatur Iòd sceuatum, Iòd silet, & litteræ כלב notantur chìrech, vt בִּיהוּדָה כִּיהוּדָה לִיהוּדָה

Nota ¶ Quando habent sub se patàch, ה demonstratiuum includunt, vt בַּכּוֹס . בַּכִּיס בַּכַּעַס In ira, in crumena, & poculo: pro בְּהַכַּעַס בְּהַכִּיס בְּהַכּוֹס

¶ Ante litteras gutturales habent ָ vt כָּאִישׁ vt vir, idque vt ָ suppleat Hè demonstratiuum.

Et si gutturales habent ֲ vel ֱ: ipsæ כלב habebunt ַ & ֶ vt כַּעֲבָדִים quasi serui כֶּאֱוִיל quasi stultus.

Excipe nomen אֲדֹנָי & אֱלֹהִים cum quibus assumunt ֵ & patàch, vt בֵּאלֹהִים & כַּאדֹנָי & לֵאמוֹר pro לֶאֱמוֹר dicendo.

Syllabæ seruiles (idest duæ ex his vndecim simul coniunctæ) quæ sint, & earum officia patent ex supradictis.

Fusius de seruilibus egimus, quia (vt mea fert sentẽtia) Canon est ad legenda Rabinorũ Comm. & quicunque harum litterarum munera firmiter memoriæ cõmendauerit, inoffenso pede percurret libros omnes sine punctis. idque obserua diligenter.

DE

DE LITTERIS PARAGOGICIS *seu Additiuis.*

DIximus supra, litteram vnam poni pro altera; & litteram aliquando deesse, prout dictiones etiam integras in periodis, quod in Tractatu de Regulis ad intelligendum Sacram Scripturam necessarijs, Tropis, Figuris, & Hebraismis (quem nuper edituri, Deo fauente, sumus) explanabitur. Ita etiam per figuram, quæ dicitur Pleonasmos, litteræ sæpius redundare comperiuntur, & in nominibus, & in verbis.

א redundat, Ios. 10. 24. הֶהָלְכוּא qui iuerunt cum eo. *Aleph*

Esa. 28. 12. אָבוּא non voluerunt audire.

ב Prou. 9. 9. בְלַחְמִי: in panem meum, *Beth*

בַּיַּיִן in vinū: pro vinum.

Iob 16. 10. בְּפִיהֶם in os suū aperuerūt. } hęc tria ad phrasim Hebraicam referenda

Psal. 80. 6. בִּדְמָעוֹת lachrymas propinasti: hoc autem aliter exponi potest, per Hypallagen: propinastis lachrymas in mensura, vt ב referatur ad mensuras.

ה redundat in Verbis in Macòr, & Futuro sæpius. sic *He*

Psal. 116. 18. נֶגְדָה coram nunc omni populo.

Ibidem 15. הַמָּוְתָה mors Sanctorum eius.

Neh. 9. 19. בְּהַדֶּרֶךְ In via.

Iud. 14. 18. הַחַרְסָה sol, occumberet.

2. Reg. 16. 17. הַחִיצוֹנָה extrinsecum pro הַחִיצוֹן.

ו redundat Psal. 50. 9. חַיְתוֹ bestia syluæ mea est. *Vau*

Num. 24. 3. בְּנוֹ filius eius (Behòr.)

Iob 37. 6. עֻזּוֹ fortitudinis (pluuię) idest fortes aut vehementes pluuiæ.

Psal. 114. 8. לְמַעְיְנוֹ in fontem (aquarum.)

Psal. 76. 6. וְרֶכֶב וָסוּס & currus, & equus: pro currus, & (equus.

Iob 23. 12. וְלֹא אָמִישׁ & non (recedam) pro: non.

Neh. 4. 10. וְהָרְמָחִים & lanceas.

2. Sam. 15. 34. וַאֲנִי & ego ex tunc, pro Ego ex tunc

2. Reg. 14. 41. וּקְחוּ & accipite. (farinam)

Gen. 22. 4. וַיִּשָּׂא & leuauit.

Ibidem. 1. וְהָאֱלֹהִים & Deus (tentauit) Abraham.

Iod. י Redundat Gen. 31. 38. גְּנֻבְתִי furatum diei, pro גְּנֻבַת.

Exod. 15. 6. נֶאְדָּרִי magnificata est (dextera.)

2. Reg. 8. 1. vade אַתִּי tu.

Psal. 35. 9. בְּתוֹכֵכִי in medio tui pro בְּתוֹכֵךְ.

Prouerb. 6. 3. רֵעֶךָ proximum tuum.

Thren. 1. 1. רַבָּתִי copiosa (ciuitas) non

Ibidem. שָׂרָתִי Principis (in prouincijs)

Hos. 10. 12. אֹהַבְתִּי diligens.

Esa. 1. 21. מְלֵאֲתִי plena (iudicij)

Cantic. 1. 9. לְסֻסָתִי Equae in curribus: vel: Equae meae in curribus, &c.

Genes. 49. חַכְלִילִי rubicundus, &c. pluries alibi, vt infra in Regula septima Syntaxeos,

Caph. כ Redundat Iob 24. 14. כְּגַנָּב (quasi) fur: & illud: כְּאִישׁ quasi vir, veritatis expressiuum, sic Ioan. 1. quasi vnigeniti.

Lamed. ל Redundat. Exod. 27. 3. לְכָל־כֵּלָיו omnia vasa eius.

Idem 9. 17. לְמִן־הַיּוֹם a die qua fundata est.

2. Sam. 3. 30. לְאַבְנֵר Abner (occiderunt.)

Psal. 69. 6. Tu nosti לְאִוַּלְתִּי stultitiam meam.

Psal. 116. 16. לְמוֹסֵרָי vincula mea.

Ios. 10. 21. לְאִישׁ vir. (vel quisquam) linguam suam. quamquam potest exponi (in quemquam)

Exod. 20. 19. לְבַעֲבוּר Vt (tentaret vos)

1. Sam. 2. 28. לְעַמִּי populi mei.

2. Sam. 16. 2. וְלַהֶלֶחֶם Et panem. vbi est varia lectio.

DE

DE ACCENTIBVS.

ACCENTVVM cognitio necessaria est, tum ob pronunciationem; tum discernendæ ambiguitatis, seu distinctionis periodi, & sententiæ, causa. Vt enim pronunciatio vocum Rethori; siue Oratori pernecessaria est, ita & accentuum, ex quibus oritur optima pronunciatio. Et apud Hebræos, cum distinguat orationem ab oratione, & sensum a sensu, & dictionem a dictione, absque dubio explicanda, verum longior Tractatus est superuacaneus. Omissa autem quæstione, an origo accentuum sit coæua ipsis punctis: An Sacrorum Bibliorum Codex fuerit illis distinctus a primis Scriptoribus, & signatæ sententię, & clausæ, & quonam distinctæ: notandum est, quod

Accentus Hebræis dicitur טַעַם idest *sapor, gustus*, vel *Ratio*, eo quod sapidam, decoram, & concinnam prolationem efficiat, & distinctionis ratio sit: vel, vt ait Elias, quia tribuit bonum iudicium, & scientiam ad intelligendum versum cum distinctione.

Diuiditur Accentus in Musicum, Grammaticum, & Rethoricũ. Musicus est, qui deseruiebat Musicæ; ex libris Regum, & Paralipp. Grammaticus, qui dependet ex artis præceptis, siue ab authore linguæ. Rethoricus, qui orationem vel distinguit, vel continuat. Alij aliter.

Secundo Diuiditur in *Reges*, qui & diuidentes sunt, seu distinctiui; & in *Ministros*, qui dictiones non diuidunt, sed coniungunt, & continuant, & regium præcurrunt, ac præcedũt, ne syllabis immoremur, sed eas expeditè proferamus, vsque ad locum, vbi *Rex* distinguens sedet.

Tertio diuiditur in מִלְּרַע idest, Accentus in subtus, vel vltima; & in מִלְעֵיל *de supra*, vel, in penultima. Ex his duobus vnum omnis dictio debet habere, vel in vltima, vel in penultima, ille qui est hoc modo *Naturalis* dictioni, dicitur *Grammaticus*, & est præcipuè attendendus ob sensũ, & pronunciationem rectam. qui tamen accentus ediscitur in principio Grammatices in prolatione recta ipsarum vocum, quæ tradi debet a præceptore, & a Tyronibus obseruari.

Si vero fuerint in vnica dictione duo accentus, qui est vltimus, est *Naturalis*, & *Grammaticus*; & præcedens *Rethoricus*, siue *Musicus*, retinens syllabæ pronunciationem: & facit ne ca-

mèz sic per o, pronunciandum, vt לְבְהַ. Lamed.

Reges apud quosdam sunt viginti, apud alios vigintiunum.

1	Sòph pasùch	בֽ׃	12	Gherès vel Azlà	בּ֜
2	Atnàch	ב֑	13	Scenè Gherìscin	בב֞ב b
3	Zachèph Kathòn	ב֔	14	Zarchà	ב֮
4	Zachèph gadòl	ב֕	15	Iethìu	ב֚
5	Tarchà vel Tiphchà	ב֖	16	Pazèr katòn	ב֡
6	Reuiàngh	ב֗	17	Carnèpharà	ב֟
7	Teuìr	ב֛	18	Scialsciclet	ב֓
8	Pastà vel Paseet	ב֙	19	Telisà ghedolà	ב֠
9	Segullà	ב֒	20	Pazèr gadòl	ב֡ a
10	Pasèch	בב׀	21	Azlà	ב֨
11	Legarmè	ב׀ א			

Ministri nouem, vel sexdecim secundum alios.

1	Munàch vel sciophàr	ב֣	9	Darghà, vel galgàl	ב֧
	munàch		10	Maharich	ב֯
2	Sciophàr mehuphàc	ב֤	11	Maccàph	ב־
3	Mailà	ב֥		*Aliȷ addunt.*	
4	Mercà Pesutà	ב֥	12	Tarchà acharonà	ב֖
5	Merchà chephlullà	ב֦	13	Sciophàr mecarbèl	ב֤
6	Kadmà	ב֨	14	Sciophàr nghillùi	ב֣
7	Telisà chetannà	ב֩	15	Sachaphà	ב֣
8	Iarèach ben Iomò	ב֪	16	Legarmè	ב׀

Aliȷ.

Regulæ.

a Hic vltimus tantum reperitur in tribus libris, idest, Psalmis, Prouerbijs, & Iob.

b Iste frequens est in Canticis, vbi videntur duo accentus, sed vnus tantū est, ideoq. simul afficiunt syllabā in secunda sede.

Accentus superiores ijdem Musici sunt, & Grammatici. Musici quatenus tanquam notę musico concentui, qui in Iudæorum Scholis vigebat, & hodie quoquomodo in synagogis viget, inseruiunt. Grammatici vero, quatenus syllabas, quas afficiunt, eleuant (omnes enim ex æquo acuti sunt; nulli, aut rarò, graues, aut circumflexi) prætereaque orationem, vel distinguunt, vel continuant.

Continuant ex æquo Ministri ad Regem vsque.

Distinguunt Reges omnes, sed inæqualiter, pro ordine ferè quo a nobis numerati sunt. Verum quia multitudo gigneret confusionem, regulas hasce diligenter obseruato.

1 Omnium maximè Sòph pasfùch, qui & Selich סְלִיק Terminatiuus dicitur ׃ ב designat enim finem sententiæ, atque periodū. Nota

2 Proximè Atnach ב֑ & ב֗ Reuiah, respondent enim colo, vel magis puncto, & colo; iustam nondum & perfectam, sed tamen mediam periodum efficiens.

3 Zachèph Katòn, qui nostrorum commati, seu incifo comparari potest.

4 Zachèph Gadòl ex magnis est regibus, qui in ratione musica plurimum possunt, in distinctione grammatica vix quicquam exhibent.

Reliqui vix, aut nihil, aut parum distinguunt, si sensum spectes: distinguunt tamen, quia non minus, quam præcedentes prohibent, ne litterę בגדכפת ob antegressas אהוי lenitate illa, quam appellant *Raphè*, afficiantur. Deinde quoniam modulationem separatam, & per se cohærentem præbent, continuatamque sistunt. Tales sunt Scialscèlet, Karnèphara: Telisà ghedolà: Pazèr: Archà: Gheriscin, & Zachèph gadòl.

Multi porrò figura inter se conueniunt, sed deprehenduntur a curiosioribus loco, vel consequijs distingui. de qua re plura apud Elyam: Calonymum: Nozenum: Reuchlinum; Santem; Bertranum, Isaacum; & alios. Sed longioris sunt tractatus, & otij.

Illud aduerte, quod hi accentus dictionis significationes mutant. Nam si Grammaticus ponatur in sede vna, aliud denotat, si in altera, diuersum quid, vt:

שָׁלַח Misit. שֶׁלַח telum, missile.

בָּעַל nupsit, vel dominatus est. בַּעַל idolum. & tamen idem Grammaticus est accentus. Vocales tamen denotant hanc præcipuè

ctuè distinctionem, vt patet ex דִּבֶּר loquutus est, & דָּבָר verbum.

Rhetorici Accentus.

Mètegh. Mazzè. Gànghia. Maccàph.

Rhetoricus accentus est artificiosa quædam retentio spiritus, vnde nomen *Retinaculi*, seu habenæ apud Hebræos obtinuit, quod indicat nomen hoc מֶתֶג Non est idem Metègh, & *Gànghia*, ex Elia, quoniam Mètegh tunc solum vocatur mugitus, quando scribitur iuxta vocalem: illic enim Lector mugitu quodam vocem retinet, & tunc ad sinistram virgula scribenda est.

Suspendunt syllabam tres primi. Nimirum Metègh & Mazzè sunt retinacula motionum. Ganghià verò est retinaculum solius sceuà; alioqui enim sceuà simplex, siue compositum accentus capax non est. Alij aliter.

1 *Mazzè* est virgula recta, supra litterā, quæ nihil aliud est quam *Mètegh* ante Zachèph, vt וְהִשְׁמַדְתִּי Agg. 2. & destruam: quamquam reperitur ante alios etiam ministros: vt Iob. 1. אִמָּלְטָה saluabor.

2 *Maccàph* deseruit ad coniungendum vnam syllabam cum alia (in pronuntiatione) & tunc temporis prima dictio destituitur accentu naturali, cuius vice est Maccàph, qui acuit vltimam syllabam וַיְסַפֶּר־לָנוּ & soluit nobis.

Quonam in loco in vnaquaque dictione, vel pingendi, vel intelligendi sint accentus, ex his perspicitur.

1 Monosyllaba semper habent accentum, nisi ita vrgeantur per Maccàph שֵׁם־יְהוָה

2 Antepenultima, nunquam eleuatur, nisi forte ob *Athèmerachie*, de quo in tractatu de Raphè.

3 Istæ formæ penacuuntur tam in dissyllabis, quam pollisyllabis.

בֶּגֶד Vestis. קֹדֶשׁ sanctitas. כַּפֹּרֶת propitiatoriū. מַמְלֶכֶת regnum.
סֵפֶר liber. נַעַר puer. פקודה visitans. תִּפְאֶרֶת pulchritudo.

quia sunt eiusdem formæ.

4 Duæ in Quiescētibus Hàijn מָוֶת mors, בַּיִת domus. Totidem in Quiescentibus Lamèd Hè חֳלִי Infirm. תֹּהוּ inane.

5 Cæteræ habent accentum in vltima. Vide supra Tabulas Nominum.

Nomina

6 Nomina pluralia, tam masculina, quam fœminina habent accentũ in vltima צְדָקוֹת דְּבָרִים Dualia in penultima יָדַיִם קַרְנַיִם

7 Particulæ inflexiles his tenentur nominum legibus.

תַּחַת sub. נֶגֶד è regione. עַל super. אֵלָיו apud. אַחֲרֵי post.

8 Regulæ Accẽtuum in Verbis, & quantitas dictionum penes longum, & breue; seu an sint acutæ, vel penacutæ, vel circumflexæ, superius positæ sunt in Coniugationibus.

DE NVMERIS HEBRÆORVM.

Hebræi numerant per litteras, sicut & Græci. Primus earum Nouenarius significat Vnitates; secundus Decurias, reliquæ quatuor cum quinque finalibus Centurias: etiam si quinque postrema centenaria aliter designari possint. Hæc omnia subiecta in Tabula perspicies.

Millenaria.			*Centuriæ.*				*Decuriæ.*			*Vnitates.*		
͵α	1000	א̈	ρ	100	ק		ι	10	י	α	1	א
͵β	2000	בא̈	σ	200	ר		κ	20	כ	β	2	ב
͵γ	3000	גא̈	τ	300	ש		λ	30	ל	γ	3	ג
͵δ	4000	דא̈	υ	400	ת		μ	40	מ	δ	4	ד
͵ε	5000	הא̈	φ	500	ך	vel תק̈	ν	50	נ	ε	5	ה
			χ	600	ם	תר̈	ξ	60	ס	ϛ	6	ו
			ψ	700	ן	תש̈	ο	70	ע	ζ	7	ז
			ω	800	ף	תת̈	π	80	פ	η	8	ח
			ϡ	900	ץ	תתק̈	ϙ	90	צ	θ	9	ט

Componunt vero sic.

Millenarias.			*Centurias.*		*Decades.*		*Vnitates.*	
1001	א	א̄	101	קא	21	כא	11	יא
1002	ב	א	102	קב	22	כב	12	יב
1003	ג	א	103	קג	23	כג	13	יג
1004	ד	א̄	104	קד	24	כד	14	יד
			105	קה	25	כה	15	טו
			106	קו	26	כו	16	יו
Et sic de cæteris, prout ex eorundem libris.			107	קז	27	כז	17	יז
			108	קח	28	כח	18	יח
			109	קט	29	כט	19	יט

Nomina Numerorum.

Fœminina. In regimine		Fœminina. Absoluta.	Masculina. In regimine		Masculina. Absoluta.
	Vna.			Vnus.	
אחת		אחת	אחד	1	אחד אח חד
שתי	duæ.	שתים	שני	2	שנים
שלש	tres f.	שלש	שלשת	3	שלשה
	quatuor.	ארבע	ארבעת	4	ארבעה
חמש	quinque.	חמש	חמשת	5	חמשה
	sex.	שש	ששת	6	ששה
שבע	septem.	שבע	שבעת	7	שבעה
	octo.	שמנה	שמנת	8	שמונה
תשע	nouem.	תשע	תשעת	9	תשעה
עשרה	decem.	עשר	עשר & עשרת	10	עשרה

Fœminina	A decem vero vsque ad viginti.		Masculina.		
11	עשרה	אחת	11	עשר	אחד
12		שתים	12		שנים
13		שלש	13		שלשה
14		ארבע	14		ארבעה
15		חמש	15		חמשה
16		שש	16		ששה
17		שבע	17		שבעה
18		שמנה	18		שמנה
19		תשע	19		תשעה

Sic à viginti vsque ad centum, nisi quod interponitur ו copula, vt

21	ועשרים	אחת	21	אחד ועשרים
71	ושבעים	אחת	71	אחד ושבעים

95	חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים	82	שְׁנַיִם וּשְׁמוֹנִים
66	שֵׁשׁ וְשִׁשִּׁים	97	שִׁבְעָה וְתִשְׁעִים

Nam à viginti ad Centum sunt communis generis.

50 חֲמִשִּׁים	40 אַרְבָּעִים	30 שְׁלוֹשִׁים	20 עֶשְׂרִים
90 תִּשְׁעִים	80 שְׁמוֹנִים	70 שִׁבְעִים	60 שִׁשִּׁים

300 שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת	200 מָאתַיִם	100 מֵאָה
600 שֵׁשׁ מֵאוֹת	500 חֲמֵשׁ מֵאוֹת	400 אַרְבַּע מֵאוֹת
900 תְּשַׁע מֵאוֹת	800 שְׁמֹנֶה מֵאוֹת	700 שְׁבַע מֵאוֹת
3000 שְׁלוֹשֶׁת אֲלָפִים &c. vsque ad	2000 אַלְפַּיִם	1000 אֶלֶף
100 millia רִבּוֹ רִבּוֹן	20 millia רִבּוֹתַיִם	10 millia רְבָבָה
vel, multa millia רִבֹּאוֹת	רְבָבוֹת	רִבּוֹת
Septuplum שִׁבְעָתַיִם		Quadruplum אַרְבַּעְתָּיִם

Numeri Ordinales.

Fœminini		Masculini	
Prima	רִאשׁוֹנָה & רִאשׁוֹנִית	Primus	רִאשׁוֹן
Secunda	שֵׁנִית & שְׁנִיָּה	Secundus	שֵׁנִי
Tertia	שְׁלִישִׁית & שְׁלִישִׁיָּה	Tertius	שְׁלִישִׁי
Quarta	רְבִיעִית	Quartus	רְבִיעִי
Quincta	חֲמִישִׁית	Quinctus	חֲמִישִׁי
Sexta	שִׁשִּׁית	Sextus	שִׁשִּׁי
Septima	שְׁבִיעִית	Septimus	שְׁבִיעִי

Ii Octaua

Octaua	שְׁמִינִית	Octauus	שְׁמִינִי
Nona	תְּשִׁיעִית	Nonus	תְּשִׁיעִי
Decima	עֲשִׂירִית & עֲשִׂירִיָּה	Decimus	עֲשִׂירִי

Et sic vsque ad Decem. A decem enim deinceps vtuntur Cardinalibus Ordinalium loco אַחַד עָשָׂר vndecimus שְׁתֵּים עָשָׂר duodecimus, &c. Cardinalia enim inde Ordinalia indifferenter esse possunt. Quod sensu communi facilè distinguetur.

Regulæ.

1 Cardinalia,& Ordinalia diuersam habent formam;& quæ terminant in Hè præcedēte camèz; sunt masculina,& regimen propriè non habent, siue desinant in ה præcedente patàch, siue in ה præcedente segòl, ex R. Dauid: fit tamen illa mutatio ad modum regiminis.

E contra Numeralia,quæ desinunt more masculino,sunt feminina. A viginti vero, & deinceps sunt communis generis.

2 Ordinalia masculina desinunt in Iòd, fœminina in יָּה aut ית & hoc vsque ad decimum ordinem Ordinalium.

3 Ab vndecim & deinceps ita numerant Hebræi, vt prius ponant minores numeros, deinde maiores, vt

annos. centum & octo annis, quadraginta Kenàn & Vixit
וַיְחִי קֵינָן אַרְבָּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה

4 Numeralia Cardinalia,si pluralia sunt,& præcedant,singulare sibi asciscunt, vt שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ 1.Reg.22. octuaginta quinque homo idest,homines. Si singularia,plurali iunguntur vt וַיַּעֲנוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים & responderunt quinque viri. Iud.18,& alibi sæpe.Fallit in nomine *duorum*, vt שְׁנַיִם כְּרֻבִים Exo. 25. duo. Quod distinguendo dicimus, si habent terminationes pluralis,coniungi debent cum singulari: si vero habent terminationes singularis (cum tamen pluralia sint) coniunguntur pluralibus,& ita regula intelligenda est.

5 Additur illis ה demonstratiuum, vt הַשְּׁלִשִׁי 2. Reg.23. tertiarius, & הַשֵּׁנִי Gen.7. in secundo.

6 A prædictis Numeralibus deriuātur Ordinalia, pro quibus passim Sacra Scriptura vtitur Cardinalibus, vt יוֹם אֶחָד dies vnus, idest primus,&c. Gen. 1.

7 Ordinalia fæminina dicuntur שֵׁם חֵלֶק *nomen partis*, quia sicut vertimus & dicimus,primus,prima, secunda, tertia: sic possu-

possumus dicere, secunda pars, tertia pars, quinta pars, &c. vsque ad decem.

DE RADICIS VERborum inuentione.

AD constructionem faciendam conducit ars, siue modus inueniendi Radicales in qualibet dictione data, & ad illas (tanquam ad fontem) reducere verba, & nomina quæcunque, nam v. g. סוּר recedere : יָסַר castigare, sunt simillima in litteris, sed in significatione diuersa.

Pręsupposita igitur diuisione litterarum in *Radicales*, & *Seruiles* notandæ sunt vndecim, quę semper de Themate, & radice verbi sunt גט חסר קצר זיעף Hę enim nunquam erunt segregandę. Quæ vero *Seruiles* dicuntur משה כתב אלינו Hę sunt radicales, & seruiles. Nam notant Tempora, Modos, Coniugationes, Genus, Numerum; sunt paragogicæ; & affiguntur in fine personarum in Verbis, & Nominibus, vt iam dictum est.

Ex his vndecim איתן sunt nota futuri ab initio

בכלם Infinitiuorum. ה Hiphil, & Hophàl, & Infinit.
נ Niphàl. Imper. Niphàl.
מ Benoni, & Pahùl. הת Hithpahèl.
י Iòd, Hiphil.

Hæ verò שאבל licet in dictionis initio deseruiant, in medio tamen, & fine semper sunt de Themate.

מנוכח In principio, & fine seruiunt, in medio vero semper sunt de radice, excepta Vàu, quæ consequitur chòlem.

הוי semper radicales esse possunt.

Data ergo quęlibet vox, reducenda est ad tres radicales, demptis & quandoque additis reliquis litteris: V.g. וַיִּפְקְדוּ Primo reijce Vàu, est enim copulatiua, & Iòd, quæ est nota futuri tertiæ personę. Item abijce Vàu vltimam formatiuam personę pluralis, remanet פָּקַד radix verbi.

Sed si supersunt duæ tantum litteræ, pręponenda est littera Vàu, vel Iòd, frequenter tamen Vàu, raro Iòd: vel adde Vàu, vel Iòd, Hè tamen postposito, vt in Verbo רוּץ & רָצָה in illa voce וַיָּרָץ & cucurrit. Si enim excludis Vàu Copulatiuum, & Iòd notam tertiæ personæ futuri, remanent duæ litteræ רץ quibus potes postponere ה, vel interserere Vàu, atque vtrumque thema elicies.

1. In hac verò וַיִּפֹּל Dempta Vâu, & formatiua Futuri, remanet פֹּל cum daghèsc in Pè, quod quia otiosum non est, indicat aliquam litteram deficientem, quę immediate pręcedere debebat: vel ergo est Nùn vel Iòd, & sic ex regulis Grammaticę constitues נָפַל radicem: nam si יָפַל esset radix, & defectiuum, debet esse secunda ע, vt habes supra.

Vbi vero remanet vnica tantum, Exempli gratia, וַיָּבֹו dempta Vâu, & Iòd prioribus, vt supra; & vltima Vâu, quæ formatiua personę est, remanet ב tantum: confugiendum est tunc ad regulas superiores, a quibus nempe Verbis, & Futuris soleat fieri huiusmodi abiectio, quę regula satis ad hoc conducet. Nam quod dicunt aliqui, Adde hoc, & Adde illud, Deme hoc, & Deme illud, pręsupponit doctrinam, & exercitationem diuturnam, quæ in Tyronibus non sunt.

Ad extremum, vt facilè inuenias Radices Verborum, & Nominum, nosse debes optimè fundamenta, & regulas primas Grãmaticæ; hoc enim maximę vtilitati est: Tum verò cum Præceptore sæpe sępius Syntaxis exercitationi vacare: nam prolixiorem sermonem requireret hic tractatus.

Verum ne, & hoc à nobis genus omninò intermissum videatur, si quis capere poterit, Infra positas regulas adnotabit, vt maxima cum facilitate, & Radices, & significationes eorundem reperire valeat.

1. Primum omnium sciendum, quod omne *Thema*, seu *Radix* Hebreæ linguæ constet tribus litteris *Substantialibus*; vel *Radicalibus*, sicut per totum Dictionarium cernis; id quod non sine magno mistério nonnulli factum opinati sunt. Nam vt vna est dictio, & ea tribus subsistit litteris Radicalibus, ita vna est diuina essentia tribus personis realiter distincta.

2. Proinde dictiones, quæ pluribus litteris Radicalibus constant, quàm tribus, aut quatuor, non sunt Hebraicæ simplices, sed mixtæ, vel peregrinæ, vt quidam senserunt, vt אֲדַרְכֹּן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא מִתְרְדָת פַּתְשֶׁגֶן

Quædam verò res inueniuntur per quædam vocabula declarata, & pluribus constant litteris quam tribus, vt אוּב אֵטוּן אַלְגֻּמִּים אַלְמֻגִּים אַרְגָּמָן כַּרְמִיל כַּרְפַּס מָגוֹר סָרִים פִּטְדָה עֲפַרְיָץ Ego vero non sum in sententia horum dicentium has voces omnino peregrinas esse, & aliunde inuectas. Quo enim fundamento hoc probant? aut quid repugnat quæ-

dam

dam vocabula exprimi per quatuor, aut quinque litteras? forte hoc pactum diuinum est cum hac lingua? sed proferant legem? An non omnes dicunt, reduci has radices plurisyllabas ad tres, quod etiam commodè & rectè fit? ergo non semper dictio constans ex pluribus, Hebræa non erit.

Litteræ dictionum considerandæ sunt, quibus instrumentis proferantur. Nam quæ eodem Instrumento pronunciantur, eandem plerumque habent significationem, vt

גרות נבל זרח פרה ליל שלח שרמה בגד
ירות נפל זרע פרע ליל שלה שרפה מגד

רגל עלז מלט גרש
רכל עלם פלט ירש
רגן עלץ

Sic etiam litteræ אהוי constituunt dictiones eiusdem significationis,

אזל אשר ילד אשם קרא קום הלך כון
יזל ישר ולד ישם קרה קאם ילך כין

שום & שים ; שות שית In quarum radicum inuentione sæpe quis potest confundi, cum tamen si diuerso modo coniungetur, diuersam constituat speciem, & è contra, si ad hanc speciem reducatur, secundum illam sit inflectendum.

Sunt etiam aliæ quædam litteræ, quæ etsi non sint eiusdem Instrumenti, pronunciatione tamen conueniunt, & propter soni affinitatem congruunt significatione, vt

גמר חמר רגם מגרנות כנע
עמר רעם מערנות צנע

7 Reperiuntur quædam dictiones, quæ cum litteras pictura similes habent, etiam significatione conueniunt, vt

כלח כער דרבן יכח דאה טען
גלח נער דרבן נכח ראה שען

8 Est & Metathesis litterarum consideranda. Nam hæc vel modum significandi mutat, vt תִּירֹשׁ mustum, & מִשְׁרָה quilibet succus vuis expressus, non mustum tantum: תִּשְׁכִּי Mensis.

sis septimus, à musto quod illo mense pelliculas calcando expellitur. Vel contrariam infert significationem, vt

חָרַם רָאָה חָמַץ זָנַק סָעַר אָכַף

רָחַם יָרֵא מָחַץ זָקֵן עָמַר עָכַר

9 Si qua se offerunt verba, in quibus vna, aut duæ, aut tres litteræ similes, sed tamen forma nonnihil mutata est, vel symbolismo, vel transpositione, vel variatione litterarum, eandem habent significationem, & nonnisi modo significandi inter se differunt, sed Radix diuersa semper constituenda. Exempli gratia: עול עָלַל עָלָה יָעַל גָעַל Quanquam vnicum verbum reduci potest ad duas classes, & secundum illas inflecti, vt dixi supra. Hæc omnia ascensionem, seu superioritatem significant, alia tamen, atque alia ratione. Item חָאַב & טוֹב יָטַב אָב אָבִי אָבִיב אָבָה בוא יָבַב נוּב. Hæc omnia significant beneuolentiam, desiderium, affectum, promptitudinem, fœcunditatem, fructificationem, prouentũ, tamen diuersimodè.

Item עוב עָבָה עָבַב בָּעָה בָּעַת quæ significant perplexitatem, densitatem, intricationem, sed alio, atque alio modo significandi.

Item אָשַׁם יָשַׁם נָשַׁם שׁוּם שָׁמַם נָשַׁב נָפַשׁ נָשַׁף quæ significant generaliter flatum, sed specialiter & alia ratione aliud atque aliud, vt patet in Thesauris.

Sic דָאַב אָרַב אָבַר quæ ablationem significant, sed diuerso modo significandi, mœrere, contristari, &c.

Item עָגַם & עוּג adustionem, Item גָשַׁשׁ & גָשַׁם מָשַׁשׁ. נָגַשׁ quæ palpationem, seu attrectationem notant,

Item גָאַל & גוּל & גָלַל & גָלָה quæ volutationem, reuolutionem, reuelationem generaliter significant, verum in specie, redimere, & aliquid aliud. Est autem hæc regula valde vtilis, simul enim multorum addiscitur significatio, & memoriam adiuuat, vt fidelius retineantur. Deinde ad inueniendas radices prodest quamplurimum. Tertio, ne eiusmodi verbis plures tribuamus significationes.

10 Littera Aleph per Prothesin apposita fit aliquando substantialis, & iterum abijci potest seruata significatione, vt אָרַם אֲרַשׁ אָשַׁם

11 Similiter littera ב fit nonnunquam radicalis, vt בְּרִיחַ בָּעַל בעז

בֶּנֶר בֶּעַז Et aliquando iterum abijcitur, vt à Verbo בָּזַז formatur Nomen זִיז. Item à Verbo בִּזֵּר fit nomen זַרְזִיר & à Nomine בָּזָק fit זִקִּים quod alij à זָקַק deducunt.

12 Item littera ל fit aliquando ab initio radicalis, & iterum abijci potest seruata significatione, vt לְאֹם לְשַׁד לְעֻמַּת לַעֲנָה לְכַר à Verbo כַּר כַּרְכֹּר

13 Item מ littera ab initio Verbi apposita, constituit aliquando thema, & iterum abijci potest seruata significatione, vt מָנַע amouere: מֵאֵן abnegare, recusare.

14 Abijcitur etiam interdum littera ת radicalis, vt à פָּתַח aperire, transpositione litterarum fit פַּחַת fouea scilicet aperta, & פַּח laqueus.

15 Multa sunt Nomina, quæ vel additione, vel ablatione litterarum modum significandi mutant, vt דָּם אָדָם אֲדָמָה

16 Sunt quædam nomina tetragrammata, ex quibus si litteram penultimam exemeris, quæ non est geminata, aut radicalis, aut seruilis, tum habes ipsorum themata, seu radices, & significationes, vt אַרְגָּז גִּבְעֹל חַרְמֵשׁ חַשְׁמַל פַּרְעֹשׁ

כַּרְכֹּב כַּפְתּוֹר סַלְעָם אַלְמָה קַרְדֹּם שִׁנְאָן

אֲרָפֶל פִּלֶגֶשׁ בִּשְׁתָּה צִנְחָר חַשְׁמַנִּים חַרְטֻמִּים

דַּמְסֵרוֹת שַׂרְעַפִּים

E contra Verba, seu Participia tetragrammata significationem sumunt contrariam, vt כִּרְסֵם exuineauit, destruxit, a nomine כֶּרֶם Item פַּרְשֵׁז expandit, continuauit, condemnauit, à verbo פִּזֵּר seu פָּרַז Item מְחֻסְפָּס decorticatum, detectum, seu excussum ex auro.

17 Sunt etiam consideranda nomina quinque litterarum, quæ à Verbis deducta, primam radicis litteram in altera geminatione abijciunt, vt אֲסַפְסֻף חֲמַרְמַר חֲבַרְבֻּרָה עֲקַלְקַל

יְפֵהפִיָּה יְרַקְרַק חֲפַרְפָּרוֹת אֲדַמְדָּם שְׁחַרְחֹרֶת פְּקַחְקוֹחַ

In his tres primæ radicales sunt, reliquæ additæ seu geminatæ ad maius aliquid significandum.

Plura ex Thesauris, & Dictionarijs.

DE

DE ARTE POETICA.

PAucis datur adire Corynthum. Et quidem ars Poetica apud Hebræos difficilis est; & pauci ex Latinis eò peruenire student: ne tamen illud genus consultò prætermisisse videamur, in gratiam eorum, qui & hoc consequi volent, nonnihil dicturi sumus.

Plura Carminum genera in sacris Biblijs leguntur; & sacri Vates carminibus plura (vt dicam, omnia) sancto Spiritu dictante mandarunt. Eius tamen veteris poeseos leges hucusque ignorarunt Hebræi, & nos de illa non agimus. De varijs autem Hebræorum Modernorum generibus Carminum hæc adnotato. 1. Non attenditur in illis carmen Pentametrum, Iambicum, Heroicum, Dactylum, Anapesticum, Dactylo contrarium, Chorambicum, & illa quæ ab Auctorum nominibus denominationem sumpsere: sed tantum coordinatio quædam, & varia carminis dispositio, & delectabilis syllabarum intercisio, quodam elegantiæ sale condita.

2 Carmen partiuntur in duo membra syllabis paria, & similia. Prius appellant דלת *Ostium*, illinc enim versum ingredimur: posterius סוגר *Clausura*, quòd hæc pars claudat versum, & terminet.

3 Totus versus dicitur בית *Domus*, habens ostium, & interiora ad extremum vsque parietem, & porta, atque tecto clausa; quæ sunt דלת & סוגר. Dèleth, & Sògher inter se rythmo modò conueniunt, modò non conueniunt. Satis enim est, vt in rythmum (quod Italicè *cadenza stessa* dicitur) incurrant duo versus, quorum vnumquemque diximus appellari בית domus, &c. Exemplum in nostris est illud, si tamen diuidas:

Contra vim mortis *Non est medicamen in hortis.*

Exemplum rythmi illud, non diuidendo:

Si vis incolumem, si vis te reddere sanum,
Curas tolle graues, irasci crede prophanum.

Qui tamen rythmus diuersimodè connectitur, vt infra.

שְׁמַע קוֹלִי אֲשֶׁר תִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹת } Domus ex { Porta.
וְהָאֵל הַמְקַבֵּל הַתְּפִילוֹת } { Clausura.

Totus hic versus dicitur Domus vna integra clausa.

4 Vtrumque membrum conficitur, vel ex תְּנוּעָה *Motione*, &

יתר

יָתֵד clauus, contrave, quale carmen nuncupatur *Mixtum*, vel ex solis תְּנוּעוֹת & tale habetur *Simplex*.

Hæ enim duæ tantum sunt dimensiones, siue pedes, quibus progrediuntur in versibus faciendis.

4 תְּנוּעָה idest *Motio* est syllaba, quæ constat vna decem motionũ לֵךְ vade, לְךָ tibi, לוֹ ei, כֹּל totum. יָתֵד *Clauus*, continet duas syllabas, quarum prior signatur sceuà mobili, posterior vna decem motionum, quasi nostrorum Iambo respondeat, פְּקוֹד visita, אֱמֶת veritas. Eundem pedem denominat Vàu copulatiuum, cum initio habet sciùrech ante litteras כמף Verbi gratia וּפַר & iuuencus, erit Iathèd.

Verum hoc genus carminis difficile est: & sceuà ponitur tantum in principio *Portæ*, vt ex exemplis.

5 His duobus Pedibus aliqui tertium addunt, nempe מְרֻכֶּבֶת *Dictio composita*, ex Iàthed scilicet & Motione, vt דְּבָרִים מְלָכִים reges. עֲבָדִים Verum nihil est necesse, cum scandendo, resolutio in duos superiores fieri commodè possit.

6 Pictoribus atque Poetis omnia licent ex Horat. Solent igitur Poetæ dictionem aliquam ex trisyllaba dissyllabam, & ex dissyllaba facere monosyllabam, intermittentes lectionem sceuà alioqui mobilis, & quiescentem reddentes, idq. vt aptent syllabas ad mensuram pedum, contrahendo vel protrahendo. Præterea vocales mutãt, longas in breues, & breues in longas, & accentum pausatiuum, vbi libuerit, affigunt. Et hoc nota in scandendis versibus apud Rab. Emanuel. Vàu sciùrech item in principio ponunt, vbi Vàu sceuà (peculiari puncto) pronuntianda erat patàch eandem ob causam.

Quæ autem tradit Raimundus Mithridatus Romanus de Tropis Hebraicis, de Tono, Tempore, Passione, & Spiritu syllabarum: Item quod Tonus triplex sit, Acutus, Grauis, & Circumflexus; subtilis & acuti ingenij sunt, & laude digna: verum quia pariunt confusionem magis, quàm discendi animos faciant, consultò omitto.

7 Ex varia collocatione Motionum, seu syllabarum, & Iamborũ, siue Iethedòt, Rabini decem & octo (vel plura) carminum genera constituunt. Primum appellatur *Simplex*, quod careat sceuà mobili, vt apud Mosem Ben Maimonis.

Sògher. Dèleth.

רַעְיִ הוֹלֵךְ לַנְחוֹת דֶּרֶךְ יוֹשֶׁר לְסַלּוֹל אֶת מְסִלּוֹלָה

1 *Mens mea contendit* 2 *adducere ad viam*
3 *Rectitudinis, sternere* 4 *viam tritam*.

Quæ duo membra vnicus Versus sunt, siue Domus, vt vides, relicto inter vtrumque spatio, vt quatuor per se singula membra spectentur, et quàm inter se numero syllabarum conueniant, melius possit intelligi.

Quæ tamen multitudo syllabarum ab vnoquoque, prout expediet, fingi potest, & patebit exemplis.

8 Alterum constat minima compositione è Iathèd, & quatuor motionibus, singulis in membris, vt illud Abèn Ezrà.

נְדוֹד הֵסִיר אוֹנִי וְהִבְהִיל רַעְיוֹנִי
Vagatio abstulit robur meum, & perturbauit cogitationem meam.

ושת פי ולשוני אסורים בזיקים
Et posuit os & linguam meam, ligatam in compedibus,

9 Reliqua maiori permixtione conflantur, vt è Iathèd & quatuor motionibus; Iathèd, & duplici motione, & alijs. De quibus vide cęteros in lib. de Versibus.

Exempla diuersorum Generum ex R. Emanuelis de Arte Poetica, siue Canticorum libro, vt quisque in illis exarandis se exercere valeat nunc subijciemus.

Ex

Ex R. Emanuèl Bèn R. Salomonis.

Prioris Carminis Genus, quod Simplex est, sine sceuà mobili.

Mensura talis est. Sògher. Dèleth.

— —

1 מָצָא אִשָּׁה מָצָא 2 לוֹ בֹּשֶׁת הַפָּנִים 3 חֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּח 4 יִמְצָא בּוּז וְקָלוֹנִים.

5 הִיא תִשּׁוֹךְ כַּנָּחָשׁ 6 תַּפְרִישׁ כַּצִּפְעוֹנִים 7 תַּשְׁקִיף מִן הָאֶשְׁנָב 8 תָּצִיץ מֵחַלּוֹנִים

Hoc est, 1 Qui reperit mulierem reperit 2 sibi confusionem facierum 3 Opprobrium eius non delebitur, 4 Inueniet contemptum, & vilitates.
5 Ipsa mordet vt serpens 6 Diuidit sicut Basiliscus 7 Respiciet de fenestra, 8 Prospiciet per cancellos. Reliqua vide apud eundem.

Secundum Genus. Carmen Compositum.

Mensura.

— — —v — — —v — — —v — — —v — — —v — — —v — — —v — — —v

1 אֲנִי יָשֵׁן 2 וְלִבִּי עֵר 3 בְּתַחְבּוּלוֹת 4 זְמַן סוֹעֵר 5 וְתוֹךְ לִבִּי 6 כְּאֵשׁ בּוֹעֵר 7 מְאֹד עָצוּר 8 בְּעַצְמוֹתַי

9 ביום זכרי 10 מזימותי 11 תבונותי 12 וערמותי 13 וקורותי 14 וחכמותי 15 ואזכור בו 16 חליפותי

Hoc est, 1 Ego dormio, 2 & cor meum vigilans 3 in fallacijs 4 temporis turbati. 5 Et medium cordis mei 6 sicut ignis ardens 7 valde clausus 8 in ossibus meis.
9 In die memorari mei 10 cogitationes meas, 11 intellectiones meas, 12 astutias meas, 13 accidentia mea, 14 sapientias meas, 15 Et recordabor in eo 16 mutationis meæ.

Tertium

Tertium Genus. Carmen Simplex absque sceuà mobili.

Mensura talis est.		Sògher.		Dèleth.
	4 ובטהרתו	3 בתקופתו	2 שמש יזרח	1 ראיתי חמה
	8 במסבתו	7 ירוץ אורח	6 ים יתהלך	5 על חוג שמ־

Ideft, 1 Vidi 2 solem lucere 3 in sphæra sua 4 & in splendore suo. 5 Super orizontem 6 cælorum ambulat, 7 currit viam 8 in circuitu suo.

Quartum Genus. In omnibus membris sceuà mobile initio.

Mensura talis est.						
	6 שמנה	5 לתה ימים	4 צביה ח־	3 לרפאות	2 קראוני	1 נדיבי עם
	12 אמינה	11 עלי תולע	10 בחבלי בוץ	9 אחוזה	8 במטת שן	7 מצאתיה

Ideft, 1 Principes populorum 2 vocauerunt me 3 ad medendum 4 pulcherrimam 4 Infirmantem dies 6 iam octo. 7 Inueni illam 8 in lecto eburneo 9 ligato 10 funibus byssinis 11 super vermiculo 12 de Amenà.

V. Genus, compositum ex sceuà mobili, & quatuor Tenugòt.

Mensura — Sògher. — Dèleth.

1 יְהוּדָה אַתְּ חֶשְׁקִי 2 וְיַעֲרַת צוּף מְתָקִי 3 כְּתֵבֵל אַתְּ חֶלְקִי 4 לְלִבִּי אַתְּ נִצְחוֹ

5 זמן בך יתפאר 6 כסתום כמבואר 7 אשר תאור יואר 8 ותזדיר בריחו

1 Iuda tu desiderium meum, 2 Fauus mellis dulcedinis meę, 3 In mundo tu pars mea 4 Corde meo tu victoria eius.

5 Tempus per te decorabitur 6 palam, & occulte 7 quod illuminas lucidum fiet 8 & dominaberis in odore suo.

Hoc habetur difficillimum, quia desinit in syllabas perfectas similes.

Sextum Genus Carminis, & in fine Dèleth Desinentia eadem.

Mensura talis est. — Sògher. — Dèleth.

1 סָכַל 2 לְבָבִי עַד 3 רְאוֹת שִׂיאָךְ 4 אִם ר 5 עֲלוֹת שִׂיא חַד 6 אֱנוֹשׁ לַשָּׁמַיִם

7 אילו 8 יביכון הד 9 לכבות גדלך 10 ים 11 אסו יתהד 12 לכו כמים

1 Stultum factum est 2 Cor meum vsque ad 3 Videre excellentiam tuam, 4 Si ascen 5 der dignitas 6 Hominis ad cœlos.

7 Si 8 intelligerent 9 corda magnitudinem tuam 10 liquefierent 11 currerent, 12 vt aquæ.

Septimum Genus è R. Abràm Aben Ezrà initio Commentariorum in sacram Scripturam.

Sògher — *Deleth*

את דבר חידתי שמעו נבונים נפלאו אף דעו כי כל חכמי לב להגידה לאו

אב בהאדמה הוליד ארבע ערה האחים

לא כבדים לא קלים לא יבשים לא לחים

עם ירוצון אופניהם והם שוקטים נחים

Hoc est, 1 Verbum 2 ænigmatis mei audite 3 Prudentes admiramini 4 etiam scitote 5 quod omnes sapientes corde 6 in manifestare illud defatigati sunt.
7 Pater in terra genuit 8 Quatuor fratres 9 non graues, non leues, non 10 siccos, non humidos, 11 Cum illis current rotæ eorum. 12 & ipsi sunt tranquilli quiescentes.

Simile est apud Emmanuelem libro de Poesi, Compositione XIIII. & XXI.

Octauum Genus, omnium facillimum, in quo potes teipsum exercere.

Mensura		Sògher		Dèleth
	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —
	4 הַשְּׁבָרִים	3 חָבֵר עַל רֹאשׁ	2 שִׁיר הַשִּׁירִים	1 שִׁמְעוּ הָרִים
	8 לְבַחוּרִים	7 לִשְׁתּוֹת מַיִם	6 הוּא שֶׁאָסַר	5 עֶפְרוֹן הַשַּׂר

Hoc est, 1 Audite montes 2 canticum canticorum, 3 compositum in summitate 4 contritionum 5 Ephron Princeps 6 ille est qui prohibuit 7 bibere aquas 8 adolescentibus.

Nonum Carmen.

Mensura							
— —◡	— —◡	— —◡	— —◡	— —◡	— —◡	— —◡	— —◡
8 בְּצָרוֹת	7 וְעֶזְרָה	6 לְעִתּוֹת	5 וּמִשְׂגָּב	4 נְזִירִים	3 וְנֵזֶר	2 חֲבֵרִים	1 צְבִי הַ׳
16 צחורות	15 אתונות	14 כרוכבי	13 לנגדך	12 וכל־שר	11 זמירות	10 עלי חוג	9 ותרכב

Hoc est, 1 Gloria 2 sociorum 3 & corona 4 Nazareorum 5 Adiutorium 6 in Temporibus 7 & auxilium 8 in tribulationibus.

9 Equitabis 10 super filo 11 cantionum, 12 & omnis princeps 13 coram te 14 quasi equitantes 15 super asinas 16 albas.

Decimum ex latèd, & duobus Tenughòt.

Mensura — — — ◡ — — — ◡ — — — ◡ — — — ◡

1 רְאֵה מִקְרֵי 2 זְמַן כּוֹזֵב 3 אֱנוֹשׁ אֱנוֹשׁ 4 וְהִפָּלֵא

5 ודבר מ־ 6 ממך נעלם 7 אני ארח אד 8 נך גולה

Hoc est, 1 Vide accidentia 2 Temporis mendacis 3 O homo,o homo 4 & admirare. 5 Et verbum 6 a te abſconditum 7 Ego au- 8 rem tuam reuelabo.

Vndecimum conſtat ex octo latedòt.

Mensura — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡

1 רְאֵה צְבִי 2 זְמַן וְעֵת 3 וְעַל דָּבָר 4 אֱמֶת שְׁקוֹד

5 זמן ועת 6 לכל יצור 7 ועת ספוד 8 ועת רקוד

Hoc est, 1 Vide pulchritudinem 2 Temporis & horæ 3 & ſuper verbum 4 veritatis vigila 5 Tempus & hora 6 eſt omni creaturę, 7 tempus lugendi, 8 Et tempus ſaltandi.

Duodecimum. Difficillimum,& raró eo vtuntur.

Mensura — ◡ — — ◡ — — ◡ — — ◡ — — ◡ — — ◡ — — ◡ — — ◡ —

1 אֶדְרְשָׁה חַסְדְּךָ 2 כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ 3 אֶעֱרוֹךְ נֶגְדְּךָ 4 מַהֲלָל נֶחְמָד

Ideſt, 1 Quæram miſericordiam tuam, 2 Quoniam ego ſeruus tuus ſum. 3 Pręparabo in conſpectu tuo 4 Hymnum (ſiue laudem) deſiderabilem.

Decimumtertium Genus. Ex R. Emanuel Compositione XXI.

Mensura. — — — | — — — ◡ | — — | — ◡ — — — ◡ | — — — ◡ | — ◡

1 בינו 2 עדי עמים 3 ואל תגבהו 4 תעד 5 כרים הת 6 קהו ותמהו

7 חתנ 8 סלו ושאו 9 תחינה על אסיר 10 מות 11 כספר את 12 אשר קרהו

Idest, 1 Intelligite 2 testes populi, 3 neque superbiatis 4 transeuntes 5 moramini, 6 & obstupescite.

7 Pro umbite, 8 & eleuate 9 deprecationem 10 super ligato à morte 11 narrante 12 quæ ei acciderunt.

Decimumquartum Genus. Ex eodem.

Mensura. Sògher. Dèleth.

— — ◡ | — — ◡ | — ◡ | — — ◡ | — — ◡ | — —

1 רואי 2 ויודעי 3 לפנים 4 עלי 5 שאו תח 6 חנונים

7 אתמול 8 אני חי 9 כמוכם 10 היום 11 בתוך גל 12 אבנים

Hoc est, 1 Videntes me, 2 & noti mei, 3 prius 4 super me 5 eleuate 6 preces.
7 Heri 8 ego viuens 9 sicut vos. 10 Hodie 11 in medio aceruí 12 lapidum.

Regulæ.

Non loquimur de quantitate ſyllabarum, ac pedum quæ ſit, vel poſſit in ſacris carminibus reperiri; eſto, enim quod ſit, hodie tamen ignoratur, & reductio illa, quam quidam Moderni ſibi confingunt, ſponte ſua ruit, in re adeo antiqua. Sermo eſt in præſentia de arte Poetica Hebræorum, noſtri vel ſuperioris Temporis, ad quorum exemplar valeat quiſque ex Latinis (ſiue ex ipſiſmet) carmina exarare.

1 Multitudo autẽ & copia Carminum *Compoſitorum* tanta eſt, vt vix libello integro explicari poſſit: vt ex Emanuelis filij Salomonis opere perſpicuum eſt.

Diſtinctio item Vocalium longarum, & Breuium inutilis eſt, cum ab ipſiſmet Authoribus non obſeruetur.

2 Pedes Carminum tres conſtituuntur, Iatèd, conſtans duabus ſyllabis, prima breui (id eſt propter ſceuà ſecundum nonnullos) & ſecunda longa quacunque. Formatur etiam Iatèd ex vno chàteph, & altera vocali magna, nam chatèph nihil eſt aliud, quam ſceuà compoſitum. Ergo עֲבָרִים אֲנִי אֱמֶת erunt huiuſcemodi.

3 Secundus Pes vocatur תְּנוּעָה Motio, conſtat vnica ſyllaba, eaq. longa, vt לֹו כָּל & ſimiles.

Tertius Pes (ex Elia Leuita) vocatur Compoſitus ex Iatèd, & Tenughà, vt רְבָנִים מְלָכִים Et ſic iſtæ dictiones componuntur ex vtroque.

4 Poetę roborant, & geminant litteram, & afficiunt daghèſc forti. Suſpendunt etiam, vel diſtinguunt clauſulam in principio, medio, & fine, prout eis expedire viſum fuerit. Tertio, vniunt duas dictiones, & copulant per virgulam Maccàph — Quartò denique diuidunt dictiones, & ſententias, quod fit per virgulam פְּסֵק vel פָּסִיק Paſcch, vel Peſich, qui eſt accentus regius ſimilis Legarmè. Hoc enim conducet ſatis ad ſcanſionem cuiuſcunque Metri, & vt ſcias quibus pedibus conſtet.

5 Non diſputo, an ſceuà ſit vocalis, ſeruilis, an vero regia: Poetæ tamen eo variè vtuntur. In poteſtate illorum eſt ſceuà quodlibet in dictione repertum mobile, aut quieſcens efficere, vt in אֶעְבּוֹר erit mobile, ſi vero legant אֶעְבּוֹר erit quieſcens, & dictio duarum ſyllabarum, & ſceuà pro nihilo reputatum. Exemplum.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא
וְאַחֲרֵי כִּ־ כְּלוֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ מֶלֶךְ נוֹרָא

Hoc est, Dominus mundi qui regnauit antequam vlla creatura formaretur

In tempore factum Secundum voluntatem eius omne ex tunc Rex Nomen eius vocatum, &c.

In dictione נַעֲשָׂה debet sceuà ità proferri, vt quiescat.

In dictione vero כִּכְּלוֹת sceuà, quod secundum regulas Quiesc. Lamed Hè, debet quiescere, & littera trahi, hic daghessatur, & sceuà fit mobile ex eadem Poetica licentia, quod & obseruandum in dictione יִמְּלוֹךְ. quæ debet diuidi, & deinde מ daghessari, & legi.

6 Sceuà initio dictionis est mobile, ne gutturalis (præcipue) vel alia littera ex dictione deficiat, & deperdatur syllaba vna, & simul sensus, seu significatio minuatur. Id cessat in medio dictionis, nam tunc littera trahitur, nec sensus diminuitur, etiam si sceuà quiescat.

7 In carminibus, quando duo sceuàim occurrant tàm in medio, quàm in fine dictionis, regula superius a nobis tradita obseruari debet, vt vltimum semper legatur, tum gratia euphoniæ, tum ratione syllabæ constituendæ, ne pereant duæ litteræ, & vocales simul. Quicquid alij.

De Carminum speciebus.

Quatuor species constituunt, פָּסוּק *Versus*, & dicitur, quum versuum numerus ad decimum non ascendit, quasi vna tantum sit periodus.

Secunda dicitur שִׁיר aut שִׁירָה *Canticum*, vel *Cantus*, qui decem pluresve continet Versus integros, siue בָּתִּים Domos.

Tertia est שִׁיר פָּשׁוּט *Versus simplex*, eo quod nullum sceuà mobile in eo ponatur, vt exemplo patet.

Quarta dicitur שִׁיר מֻרְכָּב *Carmen Compositum*, vel *Mixtum*, quod R. Moyses filius Scèm Tou putat antiquissimum.

De Rythmis.

Rythmus differt a Metro secundum aliquos, quia temporum, syllabarum, atque pedum congruentia in infinitum multiplicatur, ac profluit; quippe quia aliquando Rythmus breuiores

niores siue angustiores, aliquando longiores seruat desinentias, seu Italicè *Cadentias*. Vnde omne Metrum est Rythmus, sed non omnis Rythmus est Metrum: sicuti omnis versus est Metrum, sed non omne Metrum est Versus, cum tamen omnis Versus sit Rythmus, & Metrum.

Ego tamen sentio, Rythmum a Metro sola Desinentia vel Cadentia differre, vt patebit exemplis inter se collatis. Et ideo שיר חרוזי vel חרוזה vel חרוז dicitur ab Hebræis, idest, Homeoteleuton Græce idest, *Similis cadentia*, vt

1 משקל שירים הנבחרים בלשון עברים כמה ינעם
2 חרוז נאה ויפה מראה אל כל רואה ולחיך יטעם
3 כל תורתו ונתיב יתו אורה אותו זאת הפעם idest,

1 Pondus carminum Electorum in lingua Hebræa ô quam delectat
2 Rythmus pulcher, & speciosus forma omni videnti & palato sapiet,
3 Totam rationem suam & semitam statuti sui. docebo illud hac vice.

Hoc genere etiam vtitur in soluta oratione, vt videre est apud Emanuelem in lib. poematum, apud R. Dauid, Abèn Ezrà, & in præfationibus Commentariorum, & alios. Qui autem eo elegantius vtitur, doctissimus habetur. Ex Eman. Comp. xxj.

וכשמוע השר השיר וטובו : כי לאלילי כספו ולאלילי
זהבו ובראותו כי שמי בקרבו : יצחק בלבבו : ויאמר
השיר הזה הנאני : ונצני הזמן הראני : ולולי שמך
הנרמז בו אשר הניאני : ממך לקחתיו וגו'

&c. idest: Et cum audisset Princeps canticum, & bonitatem suam, spreuit idola argenti sui, & idola aurea sua: & cum vidisset, quod nomen meum in medio eius: Risit in corde suo. Et dixit: Canticum istud delectauit me: Et flores temporis ostendit mihi: Et nisi nomen tuum indicatum in eo, quod delectabile fuit mihi, abstulissem illud à te, &c.

Hoc etiam genere Rythmorum vtuntur Hebræi in suis hymnis in libro מחזור, quod nos *Diurnum Officium* diceremus. & appellant שיר קרובץ *Canticum Cheruuàz*, quam (per Rascè Teuòt) dictionem resoluunt in plures:

ק in קול ר in רינה ו in וישועה
ב in באהלי צ in צדיקים idest,

Vox.

Vox exultationis, & ſalutis in tabernaculis iuſtorum ex Pſal. 105. quod nomen ſuis hymnis abſque fide in Deum verum, & operibus bonis falsò attribuunt.

De Rythmorum ſpeciebus, ſiue differentijs.

Triplex Rythmorum ſpecies, vel differentia conſtitui ſolet. Prima, quæ dicitur עִיבֵּר ideſt *Tranſiens*, vel *Vulgaris*, & eſt, cum ſolæ ſimplices litteræ ſine punctis conueniunt, vt דָּבָר : זָכָר & latius, cum vna littera, eademq. ponitur in fine dictionis, vt דָּבָר אָמַר. Quæ tamen ſpecies doctis non probatur, nec vſu venit, niſi inopia vocabulorum, & vocum Hebraicarum, ſcilicet ſacrarum, quæ in ea lingua ſunt, ob quam cauſam conceptus difficulter exprimitur.

Secunda ſpecies dicitur רָאוּי *aptus, decens, perſpicuus, elegans, & conueniens*, & eſt cum integra ſyllaba ponitur ijſdem punctis & litteris, vt infra, quæ eſt ſatis vſicata.

Tertia ſpecies dicitur מְשׁוּבָּח *Verſus laudabilis*, & omnium excellens, & eſt quando duæ ſyllabæ vltimæ conſentiunt, vt exempli gratia.

1 אִם הִקְטַלְנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה
אָנוּס לְעֶזְרָה מִמְּךָ אֵלֶיךָ :
2 אֶתְכַּס בְּכַנְפוֹת חַסְדְּךָ יוֹם צַר וּמִן
חֲמָתְךָ אֶבְרַח עֲדֵי צִלְּךָ :
3 אֶבְטַח בְּיוֹם חֹשֶׁךְ וְקַדְרוּת זַעְמְךָ
לְאוֹר בְּאוֹר יִשְׁעֲךָ וְנֵר הִלֶּךָ :
4 הִנֵּה לְבָבִי עִם לְבָבוֹת עַמֶּךָ
Ideſt, עַמְּךָ נְדָבוֹת הֵם בְּיוֹם חֵילֶךָ :

1 Etiam ſi tu Deus me occideres, in te ſperabo
Confugiam ad auxilium a te ad te.
2 Abſcondar ſub alis miſericordiæ tuæ in die tribulationis, & de
Ira tua fugiam vſque ad vmbram tuam.
3 Sperabo in die tenebræ & obſcuritatis iræ tuæ,
Ad lucem in luce ſalutis tuæ & lucernæ ſplendoris tui.
4 En cor meum cum cordibus populi tui,
Tecum ſpontanei ipſi in die virtutis tuæ.

Addunt

Addunt quartum Carmen quod שיר מחולק *Carmen* appellãt *diuisum*, vtpote in quatuor partes diuisum, & in tribus membris primis est Rythmus, vt

עזוב אף וחמה   נדיב לב וקומה

ודבר בחכמה   במלים ערבים :   idest,

1 Depone iram & furorem   2 Princeps corde, & exurge

3 Et loquere cum sapientia   4 Verba dulciora.

Ex R. Moscè ben Scem toù.

Mensura — — — — — ˘   — — — — — •

— — — — — ˘   — — — — — ˘

ומאד 1 נפשי תגעל   2 לכל אנשי מעל

במכרם 3 נפשם על   4 צרורות כספיהם

וירבו 5 קנינים   6 ונטעי נעמנים

7 ויבנו בנינים   8 בארץ לא לחם   hoc est

1 Valde odit anima mea   2 Omnes homines mendaces

3 Qui vendunt animã suam pro   4 Ligaminibus argenti eorum

5 Et multiplicãt negotiationes   6 Et planctas delectationum

7 Et ędificant ędificia   8 In terra non ipsorum.

Pausę ergo Rythmorum (& etiam Versuum) sunt quatuor, quorum primæ tres in singulis versibus (non integro carmine) sibi correspondent: Vltima vero cum nulla superiori, sed postremis singulorum succedentium versuum. Exemplum Rythmi, qui cęteris frequentissimus est, habetur supra in exemplo Quincti carminis.

Rythmus a me compositus in laudem Innocentij IX. cum Pontifex renunciatus fuit.

שירו לאל   יומם וליל   כי בא גואל   מכל צרה

קומו רונו   אל תלינו   גם כן תענו   נועם שירה

הרנינו לו   כי רב גדלו   יגדיל חילו   עם רב עזרה

1 Cantate Deo noctu diuq. quia venit qui redimet ab omni tribulatione

2 Surgite canite ne moremini atque resonate Dulcedinem Cantici.

3 Cantate ei quia magna dignitas eius, magnificabit robur suum multa virtute.

Si quis plura & digniora velit, legat R. Emanuelem, R. Eliam Leuitam, & alios.

DE

DE SYNTAXI.

1 OBseruatu necessarium est, vt verborum significata distinguantur, & vis vocum plane intelligatur. Omnium enim vocum significatio in alienam linguam fæliciter transferri non potest ea gratia quam in natiua habent, sed perinde vt vinum in alterum aut tertium vas transfusum acescit, sic etiam illarum minuitur, & perit gratia, si in aliam linguam transferantur. Propria ergo ex fontibus S. Scripturæ sumpta significatio, semper etiam prælucere nobis, & tanquam columna ignis esse debet. Et idcirco singula themata vnam tantum, eamque propriam (dixerim ego primariam) habent significationem, nec plures. Ea quærenda est ex ipsa constructione, quæ facit, vt thema alio modo constructum aliud significet, & illa obseruanda. Verbi gratia בֵּרֵךְ benedicere cum ל & cum אֶת. Exceptis tamen illis, quæ in Coniugatione vel vna vel pluribus contrarias habent significationes, quæ tamen pauca sunt. sic Verbi gratia קָרָא non vbique, clamare, est sed cum præpositione אֶל Ion. 3. at Gen. 1. קָרָא לַיְלָה. vocauit & sic in sexcentis alijs.

2 Nomina etiam nonnulla contrariam habent significationem, vt דֶּשֶׁן חֶסֶד כֶּסֶל קָדֵשׁ שַׁאֲנָן

3 Etsi verba quædam in coniugationibus significationem non mutant, mutant tamen modum significandi.

4 Quædam vel ex constructione, vel litterarum mutatione, aut transpositione, aliquando vel modum significandi variant, vel contrariam omnino significationem sortiantur, de quibus supra egimus de modo inueniendi radicem.

5 Quemadmodum apud Latinos vocabula primum strictam habent significationem propter Ethymologiam, sed post largius ad alia quoque trahuntur, vt dominus, & similia: sic etiam apud Hebræos Exempli gratia אָדוֹן columen, sustentator domus, dominus; postea significatio eius latius ad alios extenditur. Item אָב pater generatione, postea etiam ad alios transfertur, qui non sunt patres generatione. Ergo verba semper strictiorem habent significationem, quam vel participia, vel nomina inde deriuata.

6 Verba aliquando induunt significationem figuratam, vt עִיט transfertur etiam ad homines more auium rapacium inuolantes

ali-

aliquem. Ita פְּאֵר *vt flores arbores ornant, ita postea transfertur ad cuiuslibet rei ornatum, & decorem.*

7 *Sicuti Græci, & Latini verborum suorum simplicium significationem aliquando mutare volunt, id compositione efficiunt: Ita, & Hebræi (a quibus illi desumpserunt) hoc idem efficiunt vel litterarum transmutatione, vel transpositione, vel commutatione coniugationis, vel constructione.*

8 *Multa sunt nomina adiectiua, quæ si in vtroque genere in fine litteram Iòd assumunt, fiunt epithete propria, vel personarum vel rerum vt* חַכְלִילִי *Gen. 49. Rubicundus oculorum (vel oculis) præ vino: idest, rubicundiores habens oculos vino.* נֶאְדָּרִי *Exod. 15. 6. Dextera tua Deus Iehoua, amplissima in virtute.* פֶּלְאִי *Iud. 13. 18. quæris de nomine meo, quod est Arduus: Zach. 9. pastoris stulti. Thr. 1. diues. Alij. Magna. Et mox Ibidem Principissa. Similiter ex Participijs præsentis temporis Masculini generis numeri singularis fiunt epithete, siue attributa, vt* אֹסְרִי *Gen. 49. 11. ligator (vel ligans) ad vitam pullum suum Deut. 33. 16. Habitator Psal. 113. 5. collocator Ibid. Humiliator Ibid. exaltator Psal 114. 8. conuersor petræ Esa. 22. 16. Excisor in excelso Psal. 101. 5. Delatorem clam sodalis sui premam.*

Verum nota quod plures alij (quorum sententiam sequor) asserunt Iòd redundare & verti debet participium, prout reperitur, & quasi Iòd deficeret (vt supra in nominibus) addita est enim ornatus gratia.

9 *Est, & vsitatum Hebræis, vt pro Epitheto addatur genitiuum nominis substantiui, vt* בֶּן עַוְלָה *Psal. 89. Filius damni, peruersitatis* אֵשֶׁת חַיִל *Prou. 30. mulierem strenuitatis, roboris, fortem Latina.*

10 *Concreta pro Abstractis inueniuntur in Biblijs, sunt enim plenioris significationis Psal. 5.* חָפֵץ רֶשַׁע *quia non Deus volens improbitatem tu es, idest, improbos. Psal. 9. Pone illis Deus Iehoua* מוֹרָה *doctrinam; idest Doctorem. Psal. 11. quoniam iustus Dominus Iehoua, Iustitias diligit; idest, Iustos Psal. 12. Cum exaltantur* זֻלּוּת *vilitates inter filios Adam: idest, viles. Psal. 109. Pro amore me oderunt me, ego autem* תְּפִלָּתִי *oratio, idest, orator, vel, orabam Dan. 9. quia* חֲמוּדוֹת *desideriorum tu vir es, idest desiderabilis, vel, desiderans multum nosse.*

11 *Nonnunquam sub voce vna generali, alia specialior subintelligenda*

genda est. vt Psal. 27. Vnam אַחַת *petij a Domino, Iehoua: scilicet petitionem. Vel, hoc tantum exoro. Ierem. 15. sub* אַכְזָב *intelligitur, fons. Nehem. 9. & 11. sub voce* אֲמָנָה *fœdus, intelligitur.*

12 *Nomina verbalia, quæ exponuntur nominibus latinis verbalibus in Tio, non semper actionem seu operationem ipsam nudè significant, sed rem propter quam talis instituitur, ac fit actio, vt 1. Sam. 2. Reponat Deus, Iehoua, tibi semen ab ista vxore, pro petitione, quam petijt a Iehoua. Iob. 7. sicut mercenarius expectat* פָּעֳלוֹ *opus suum, idest mercedem pro opere suo. Ier. 22. opus ipsius* פָּעֳלוֹ *non dabitur illi, idest merces. 2. Sam. 24. Emendo emam abs te pro commutatione* בִּמְחִיר *idest, re, seu precio. Prou. 27. Et* וּמְחִיר *& commutatio agri sunt hirci Esa. 55. Emite absque argento, & absque cõmutatione* לֹא מְחִיר *vinum & lac Matth. 16. Quid dabit homo, cuius permutatione reddet animam suam. 2. Paral. 29. Et efferte* נִדָּה *remotionem ex sanctuario.*

13 *Appositione etiam vtuntur Hebræi expositiue, siue declarationis gratia, (seu ad maiorem energiam) idque triplici modo. Primo articulo* את *Accusatiui, Gen. 3. Acquisiui virum (ipsum Iehoua) supple Redemptorem quem expecto. Alij. Acquisiui virum cum Deo Iehoua,* אֶת *enim sonat* cum*: ad quem allusit D. Hieron. per Deum. Secundo propositione* ב *Gen. 19. & vrserunt* בָּאִישׁ בְּלוֹט *In viru, in Lot. 2. Sam. 1. Montana in Gilboa idest in montibus in Gilboa vel Gilboaticis. 2. Sam. 18. Cauete, ne quis in puero in Absalone. 2. Sam. 24. In excelso in Gibeon, Nehem. 8. & legerunt in libro in lege Dei. Tertio quando notius vel nomen, vel verbum subijcitur, quod prius declarat Gen. 9. Verumtamen carnem cum anima sua, sanguine suo non comedetis, Deut. 32. Et propitius erit terræ suæ, populo suo. Psal. 4. Sacrificate sacrificia iustitiæ & sperate in Domino, Iehoua. Psal. 27. Descendet sicut pluuia super detonsum, sicut gutta irroratio terræ. Isa. 3. Riui fluenta aquarum.*

14 *Ita etiam Anadiplosi vtuntur Emphasis causa, & vt affectus eius rei exprimatur, quæ repetitur. Psal. 92. Quoniam ecce inimici tui Domine, Iehoua, quoniam ecce inimici tui tollentur. Psal. 93. Magnificentiam induit, induit Dominus Iehoua. Psal. 94. Quamdiu improbi Deus Iehoua, quamdiu improbi exalta-*

 bunt

bunt. Et iterum. Et rependit illis desideri um ipsorum, & in malo ipsorum vastabit eos Dominus Iehoua, Deus noster.

15 *Nomina substantiua transeunt in naturam aduerbiorum, si per Prothesin assumpserint vel litteram* ב *vt Exod. 1. & seruire fecerunt Aegyptij filios Israel in duritia, idest duriter. Item particulam* בְּדֵי *Hier. 51. & laborauit populus inaniter. Habac. 2. Et populi defatigantur inaniter. Quanquam aliquando nomina transeunt in aduerbia, etiamsi nulla littera praponatur. 1. Reg. 12. Et respondit rex populo pertinaciter, vel res duras, asperas. Psal. 116. & seruabo ea finaliter, in finem. Vel littera* ל *vt Psal. 4.* לָבֶטַח *In confidentia collocabis me, vel fiducialiter: vel in tuto. Esa. 26.* לָנֶצַח *absorpta est mors in victoria, idest Victoriose: sed nominaliter magis exprimit sensum Propheta. Item* לָרִיק *Leuit. 26. & seminabitis inaniter. Esa. 49. Inaniter, seu frustra laboraui.*

16 *Nomina sapenumero vsurpantur Infinitiue seu Gerundialiter, si a fronte assumpserint vnam litterarum* ב כ ל ם: *vt* יְבֹשֶׁת *Gen. 8. 7. Item Exod. 32. 12. siccitas. Esa. 11. & Psal. 85. Item Num. 10. 28. & Deu. 10. Item Num. 22. 22. Deu. 8. 6. Deu. 17. 9. 1. Sam. 15. 22. Psal. 24. 4. Esa. 30.*

71 Sicut, *& participia præsentis temporis omnium Coniugationum si a fronte litteram* ב כ ל ם *recipiunt, Infinitiuè accipiuntur, seu Gerundialiter. vt In titulis LVI. Psalmorum, & Thr. 2. 14. Psal. 7. 14. Esa 23. 18. 1. Par. 15. 28.*

18 *Et è contra sæpe etiam Infinitiuus nominaliter vsurpatur, vt* שִׁכְרָה & שִׂבְעָה *Agg. 2. Vbi tamen* ה *potest redundare.* הִתְקַדֵּשׁ *Esa. 30.* הִתְיַחֵשׂ *2. Par. 31.*

19 *Quando idem nomen substantiuum geminatur in diuerso genere positum, tum notat eius rei diuersitatem, vt Esa. 3.* וּמַשְׁעֵנָה מַשְׁעֵן *idest. omnis generis sustentationis. sic* שָׁרִים וְשָׁרוֹת *2. Sam. 19. nunquid audire potest seruus tuus vocem cantorum, & cantatricum, idest omnis generis musices. Eccl. 2. feci mihi omnis generis instrumenta musica.*

20 *Quando autem idem nomen substantiuum geminatur altero posito in plurali, tum vltra propriam significationem importat etiam excellentiam, vt* קֹדֶשׁ קָדָשִׁים *Sanctitatis sanctitatum. Exod. 26. & 30.* שִׁיר הַשִּׁירִים *Cant. 1. 1. Canticum canticorum, idest excellentissimum. Eccl. 1. Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, idest vanissima vanitas. Item Psal. 68. cæli*

cælo-

cælorum, idest, Quaque patet cælum in omnibus & singulis Horizontibus cælorum. Psal. 102. In generationem generationum anni tui.

21 *Si duo nomina substantiua diuersa simul constructa fuerint, quæ significatione non multum discrepãt, priore posito in regimine, prius notat partem posterioris, vt Leu. 17.* שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ *pars carnis suæ. Dan. 12.* עֲפַר אַדְמַת *pars pulueris.*

22 *Nomen substantiuum bis positum importat vltra suam propriam significationem, distributionem: Gen. 7. septem septem, idest vniuscuiusque speciei. 1. Reg. 18. quinquaginta quinquaginta. Hac phrasi etiam Marcus Euangelista est vsus cap. 6. Et cæpit eos emittere duos duos, idest binos. Gen. 14. Et in valle Sciddim putei putei bituminis, idest, bini inde putei. Leu. 24. Vir vir qui maledixerit dijs, idest, quicunque ille fuerit. Num. 5. vir vir si deflexerit vxor eius, idest, quicunq. vir. Deut. 32. obseruate ætatem, & ætatem, idest singulas ætates. cap. 33. Anno, & Anno, idest, singulis annis Esa. 58. De die die me quærunt, i. quotidie, singulis diebus 2. Reg. 17. Gens gens i. qualibet gens Esa. 18. Gens funiculi funiculi) Iuxta vniuscuiusque funiculum. Psal. 12. Corde, & corde loquuntur) diuerso corde. Esa. 66. Vnus vnus) vnus hic, vnus alibi. Prou. 2. lapis, & lapis, Epha, & Epha) idest, diuersi lapides, & diuersæ Epha: vel singuli lapides, & Ephæ. Neh. 13. Iuxta linguam populi, & populi) Vniuscuiusque populi Esther. 2. ordo puellæ puellæ) vniuscuiusque puellæ. cap. 9. familia, & familia) singulæ familiæ. 1. Par. 31. Et ponebant aceruos, & aceruos) hinc inde. & D. Marcus cap. 6. symposia, symposia) distributis symposijs seu conuiuijs. Et iterum. Distribuerunt prasia, prasia, idest, hinc inde in prasijs seu herbarijs.*

23 *Nomen autem adiectiuum bis positum auget, & intendit significationem. Leu. 13. Contaminatus, contaminatus censebitur) idest, totus contaminatus, contaminatissimus. Ier. 24. Ficus bonas bonas) idest optimas. Item Ficus malas, malas, idest pessimas.*

24 *Nomina adiectiua constructa cum verbis genus mutant, & quodammodo aduerbia sunt, Gen. 2. Non bonum hominem esse solum) idest Nequaquam est bonum, vt homo sit solus: faciam illi adiutorium, quod sit simile, vel coram ipso. Psal. 16. Bonum meum non est propter te) idest Non est mihi bonũ propter te, vel: Nequaquam est mihi bene præterquã in te: Vel: Bonum meum, vel bonitas mea non est (adde) in alio quam*

super te, vel in te. & sic cobaret sensus. Esa.49. leue est, vt sis seruus meus ad suscitandum virgas, baculos, Tribus Iacob: ponam etiam te in lucem gentium; idest, sed ponam te vt sis salus mea gentium vsque ad extremum terræ: idest, Vile est, & parui res momenti coram me, vt solum salues tribus Iacob sed etiam gentes saluabis. Mich. 5: Et tu Bethleem Ephrata parum est, quod es (vel sis) in millibus Iehuda: ex te mihi egredietur qui sit dominator (ille a me promissus) in Israel: idest: Nequaquam minima es in ciuitatibus Iehuda. Vnde Euangelista rectè vertit. Nequaquam minima es, & Hebraismum propriè expressit.

25 *Nomina Collectiua construuntur cum verbis pluralis numeri. Exod.8. Dimitte populum meum, vt colant me: Psal.18. Populus, quem non cognoui, seruient mihi, Num.21. Et viderunt tota congregatio, (Ecclesia) quod expirasset Aaron. Psal. 66. Vniuersa terra curuabunt se tibi. Psal. 118. Dicant domus Aaron.*

26 *Nomen pluralis numeri constructum cum verbo singularis numeri sumitur partitiuè. Gen.49. Filiæ incedit super muro) idest, vna post aliam. Eccl. 18. Musca mortis fætere facit, & exhalare facit vnguentum pigmentarij) idest quælibet musca mortua. adde, sicut.*

27 *Ponunt Hebræi in multis orationibus primo nominatiuum nominis, cuius casum postea per pronomen affixum referunt. Num.5. Vir vir si deflexerit. Iob.3. Nox illa occupet eam caligo) idest noctem illam occupet caligo. Vel, Nox illa (potest referri ad secundam periodum, vel membrum versus) non numeretur inter menses, quam occupet caligo. Psal. item 10. Domine Iehoua in cælo sedes eius, pro ipsius Iehoua sedes est in cælo. Psal. 89. Cæli stabilies thronum tuum cum eis) idest, stabilies fidem tuam cum cælis; idest, quamdiu cæli subsistent per pactum, quasi ab initio initum, tamdiu durabit Regnum seminis (spiritualis, non carnalis) Dauidis, Christi, & Messiæ.*

28 *Præponunt etiam sæpissime nominatiuum pronominis tam separati, quam affixi verbo, nullius significationis causa, sed vt sit tantum expletiua particula. Gen. 24. Ego in via deduxit me. 1. Sam.15. In me ego iniquitas ista. Psal. 41. & ego oratio mea ad te Domine Iehouà) Eccl. 2. & dixi, Ego in corde meo, qualis est euentus stulti, etiam Ego eueniet mihi. Cap. 8. Ego os regis obserua. Esa. 28. Propterea sic dixit sustentator*

tator Dominus, Iehoua. Ecce ego addam arduum (mirabile) facere cum populo isto. Et cap. 66. Et ego opera eorum, & cogitationes eorum veni colligere omnes gentes, & linguas, & venient. Zach. 7. An ieiunando ieiunauerunt me Ego, & cap. 9. Etiam tu in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua. Num. 12. Qui oculo ad oculum visus tu Domine Iehoua. Psal. 88. Sicuti interfecisti iacentes in sepulcro, qui non recordatio eorum amplius, idest, quorum nulla recordatio amplius. Psal. 89. Qui manus mea firmabitur cum eo.) idest manus mea firmabitur.

29 *Participia quædam præteriti temporis notant finem actionis, seu passionis, ut* נְצוּרִים *Esa. 65. Qui sedent in sepulcris, & in obseruatis morantur) idest, quæ amplius non obseruantur seu custodiuntur. Item* נוֹחֲלָה *Ezech. 19. Et vidit, quod expectatum esset.) idest expectatio, seu spes inita esset.* Dan. 9. *Definita magna afflanda.*

30 *Coniugationes verborum considerandæ sunt diligenter, in illis enim modus significãdi variatur. Et non sunt in iisdem semper usitata. Multa etiam in Pihèl significationem contrariam recipiunt, sicut* פָּנָה *in Kàl significat, Aduertere, respicere, In Pihèl, Remouere è conspectu. Item* חָטָא *in Kàl errauit, deliquit: in Pihèl remouit, abstulit erratum, reuocauit in viam, idest, expiauit, sic* תָּאַב *appetiuit* תֵּאֵב *auuersatus est. Quædam etiam, quæ a nominibus (secundum quosdam) sunt deriuata, contrariam habent significationem in Pihèl, ut a* גֶּרֶם *os: fit verbum* גֵּרֵם *exossauit. Item a nomine* שֹׁרֶשׁ *verbum* שֵׁרֵשׁ *eradicauit. Item a* דֶּשֶׁן *verbum* דִּשֵּׁן *decinerauit. & a* קֶלֶף *cortex: fit* קִלֵּף *decorticauit.*

31 *Tempora verborum non semper obseruanda sunt. Nam Prophetæ futura post multas generationes velut iam facta viderunt, & quod a Deo decretum erat, velut iam perfectum prædicabant, ut Psal. 22. Esa. 7. 53. & alibi exempla habentur.*

32 *Sunt quædam verba, quæ in eadem coniugatione contrariam habent significationem, ut* חִבֵּל חִפֵּר פֵּאֵר שִׁבַּח

33 *Verba apud Hebræos quibus vel dehortantur, vel deprecantur, accipienda sunt completiue, ut* Exod. 13. *Ne timeas idest, ne sinas te opprimi timore. sicut etiam illa phrasis in oratione Dominica: Et ne nos inducas in tentationem. idest, ne sinas nos obrui siue opprimi, a, vel in tentationibus.*

34 *Sunt quædam verba, quæ (ut in aliis quoque linguis) secundum*

dum aliam formam loquendi, aliam quoque significationem habent; vt עָזַב *significat alicubi derelinquere, deserere: vt Psal. 22. Deus meus, Deus meus, cur me dereliquisti. Alicubi, committere se, vel rem aliquam alicuius fidei. Gen. 34. & reliquit omne, quod erat sibi in manu Ioseph. Psal. 10 super te relinquit se infirmus. Item* צָפַן *alicubi, abscondere. Psal. 37. Quoniam abscondet me in tabernaculo in die malo. Alicubi significat, clam obseruare Psal. 10. Oculi eius ad infirmum obseruant, seu obseruantur, absconditi manent. Item* תָּמַם *consumare, perficere vt Deut. 31. & 64. alicubi Consumere, perdere vt Leuit. 26. Num. 14. sic* כָּלָה *& alia multa.*

35 *Verba motum alioqui ad locum, vel de loco per se non significantia, tamen appositione præpositionum motum vel ad locum, vel de loco important, & quodammodo duas significationes recipiunt. Exempli gratia. Esa. 38. Tollant massam ficorum, & contundant super vlcus, idest, contusam, imponant super vlcus. Num. 19. accipient ad te vitulam rufam, idest, accipiendo adducent. cap. 25. & cæpit populus meretricari ad filias Moab; idest, conferre se ad filias Moab; vt cum illis meretricarentur. Psal. 104. & ad habitacula sua recumbent: idest, ad habitacula sua ibunt, vt recumbant. Psal. 137. Et dissipauit infantes ad petram, idest, illidendo ad petram. Esa. 11. Gentes requirent ad eum, idest, requirendo venient ad eum: vel requirent, idest deprecabuntur. Psal. 89. Prophanasti in terram coronam eius, idest, prophanasti deijciendo in terram. Psal. 143. contudit in terram vitam meam) idest contusam prostrauit in terram. Psal. 10. Viuificasti me a descendentibus in lacum; idest, viuum extraxisti me. Psal. 73. Perdis omnem meretricantem abs te, idest, qui meretricando discedat abs te. Psal. 89. & contundam a facie tua aduersarios tuos, idest, contusos abijciam a facie tua. Ezech. 28. Et prophanabo de monte Dei, scilicet deijciendo. Esa. 38. sed tu desiderasti animam meam ex fouea putrida: idest, cum desiderio extraxisti animam meam ex fouea putrida.*

36 *Sunt preterea, quæ etsi defectionem ab aliquo significant, construuntur tamen cum prepositionibus, quæ aduersationem significant, vt sunt* בְּ : לְ ; *&* עַל *vt inde intelligas significare ea actionem aduersariam illi, a quo defectio facta est, cuius generis sunt,* הָפַךְ חָטָא כָּחַשׁ מָרַד סָרַר פָּשַׁע *Sicut è contra* רָשַׁע *cum prepositione* מ *construitur 2. Sam. 22. & Psal. 18.*

18. Non improbe egi, seu רָשַׁעְתִּי *defeci a Deo meo.*

37 *Quando verbum præter suam constructionem articulum* ל *Datiui casus extra regimen recipit, tum notat operationem vtilitatis causa institutam aut instituendam. Gen. 12. Abi tibi de terra tua. Exod. 18. & abÿt sibi ad terram suam. 2. Sam. 20. Ne fortè inueniat sibi ciuitates munitas. 2. Par. 28. si quæsieris eum, inuenietur tibi. Ier. 29. Et inueniar vobis. Zach. 9. Rex tuus veniet tibi iustus &c.*

38 *Imperatiuus sæpe solet transire in naturam aduerbÿ. Gen. 27. Vide odor filÿ mei sicut odor agri. idest, Ecce. 1. Sam. 15. Vide verba tua bona, & recta. Hier. 22. Vide verbum Domini Iehouà. Solet autem tum maxime transire in naturam aduerbÿ, quando præponitur alÿ verbo sine copula. vt Psal. 102. festina exaudi me, idest, festinanter exaudi me. vel, festina ad exaudiendum me.*

39 *Secunda persona Imperatiui præsentis temporis vsurpatur aliquando pro tertia Imperatiui futuri temporis, Exod. 35. Accipite a vobis leuandum (munus) ipsi Domino Iehouà; quisque spontaneus corde suo conferant eam: idest, accipiant. Iud. 5. Tūc dominare residuum magnificis in populo, dominatur pro me in heroibus. idest, Tunc dominabatur residuum magnificis in populo, Iehoua dominabatur pro me in heroes. Psal. 22. Deuolue ad dominum Iehouà, liberet eum: pro, deuoluat se ad Iehouà, & liberet eum.*

40 *Vtitur lingua Hebræa Imperatiuo in præceptis affirmatiuis vt Deut. 6. Audi Israel, Deus Iehoua Deus noster, Deus Iehoua Deus vnus est: At secunda persona futuri in præceptis negatiuis, vt Exod. 20 Non occides, non mœchaberis.*

41 *Quando Infinitiuus sequitur aliud verbum tertiæ personæ, tum similiter est in eodem tempore, & eadem persona transferendus, vt Leuit. 15. Aut si expuere fluidum in mundum: idest, si expuerit fluidus in mundum. Psal. 35. Qui subsannauerunt propter vstulatam frendere super me dentibus suis. Vel, Cum*
Nota *hipocritis derisoribus* לַעֲגֵי מָעוֹג *stridere, frendere super me dentibus suis: idest Congregati sunt viles cum hypocritis ad frendendum super me dentibus suis. Psal. 49. & descenderant cum eis recti mane, & petra eorum inueterascere, idest, inueterauit. Esa. 42. In flare in cauernas vniuersi illi, & in carcerum domos absconditi sunt. Vbi tamen verbum præteriti temporis sequitur Infinitiuum. Hier. 7. Et patres accenderunt*

ignem

ignem, & mulieres ponere pastam. Et cap.14. Quin etiam cerua agri gemuit, & derelinquere, quia non erat gramen, idest dereliquit. Zach. 12. Et plangent eum quasi planctu super vnigenitum, & amaricari super eum secundum amaricari super primogenitum; idest, amari erunt super primogenito.

42 *Vnius, & eiusdem verbi geminatio priore posito in Infinitiuo siue Gerundio in oratione affirmatiua notat affirmationem seu asseuerationem, & certitudinem. Gen. 18. Et Abraam essendo erit in gentem magnam. 1. Sam. 14. Gustando gustaui cum extremitate virgæ. 2. Sam. 9. Faciendo faciam misericordiam in te propter Ionatàn Patrem tuum. Psal. 118 Castigando castigauit me dominus Ià, sed morti non tradidit me. Habac. 2. Veniendo veniet, sed non tardabit. At in oratione negatiua intendit negationem. Exod. 34. Innocentem faciendo, non innocentem facies, idest, nequaquam facies innocentem. Ier. 24. Et releuando non releuamen erunt populo huic. Mich. 1. flendo ne fletis. Dan. 10. Et vngendo non vnctus sum: idest, nequaquam vnctus sum.*

43 *Quando duo verba simul in oratione ponuntur sine copula, vel prius vertitur in aduerbium. Gen. 11. Afferte lateres coquamus: idest Euge, coquamus lateres. Et mox: Euge ædificabimus nobis ciuitatem. Exod. 1. Euge sapienter agamus contra ipsum, sapientiores simus illis, contra illos. Psal. 102. Festina exaudi me: idest, festinanter exaudi me. Ios. 5. Et iterum, Circumcide filios Israel secundo. Psal 85. An tu non rursus viuificabis nos. Ios. 49. Inordinatè, & in vanum virtutem meam absumpsi. Et cap. 54. Non dixi semini Iacob inordinate frustrà in vanum quærite me. Osea 9. Profundi sunt, corrupti sunt: pro: profunde seu funditus corrupti sunt. Vel posterius importat causam prioris Psal. 88. Tuli terrores tuos vt tremerem: & iterum: Aut gigantes resurgent, celebrabunt te; idest, vt celebrent te. Psal. 94. Eructabunt, loquentur vetera; idest, vt loquantur. Psal. 104. Tu surgens misereberis Sion, idest, vt miserearis.*

44 *Tertia persona tàm præteriti, quàm futuri temporis vsurpatur sæpe impersonaliter. Leuit. 13. Contaminatus contaminatus vocabitur. Deut. 15. Quoniam vocabitur remissio ipsius Domini Iehouà. 2. Sam. 20. Et stabitur in promontorio. 2. Reg. 22. Accendetur ira mea in loco isto, quæ non extinguetur. Iob 25. a flatu Dei dabitur gelu. Psal. 141. Et non audientur sermones mei, Esa. 31. sustentator (vel Dñs) super illis viuitur. & cap. 64. A sæculo non*

lo non audita sunt, neque mandata sunt. Hier. 17. & nin extinguetur. Mich. 7. Assumetur super vos parabola. Prou. 26. Abscondetur odium.

45 *Mos est scriptura, vt aliquoties in eodem versu loquatur in secunda, & tertia persona. vt Psal. 66 Deus misereatur nostri, & benedicat nobis, illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri, vt cognoscamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus salutare tuum. Esa. 1 quia pudefient ab arboribus, quas concupistis. Hier. 11. Et Dominus Iehouà scire me fecit, & cognoui, & ostendisti mihi opera eorum, & ibid. iterum. Ad vocem loquelæ grandis exardescere fecit ignem super eam. idest, super te. & Psal. 91. multa extant exempla.*

46 *Multa sunt verba actiua in Pihèl, quæ sunt neutro passiua, & exponuntur passiuè Gen 15. Credidit Abraàm Deo, & imputauit illi iustitiam. quod D. Paul. Rom. 4. & ad Gal. 3. sic vertit: Et imputatum est ei ad iustitiam. quanquam verbum sit coniugationis Kal. Similiter Psal. 51. Vt iustifices: pro quo Paulus Rom. 3. ita reddidit: vt iustificeris. & est in Kal Esa. 25. Absorpsit mortem victoriose. 1. Cor. 15. ita reddidit, Absorpta est mors in victoria. & cap. 48. neque etiã aperuit aurem tuã pro: neque aperta est auris tua. Et cap. 66. & aperient portas tuas: pro: aperta erunt portæ eius. Mich. 5. Quia de mercede meretricis collegit, pro: collecta est. Iob. 7. & noctes laboriosæ subtraxerunt mihi: pro: subtractæ sunt.*

47 *Verba Hiphil, Pihèl, quæ in malam partem accipiuntur, Deo autem attributa, cui talis actio neutiquam competit (quod videlicet non sit auctor mali) priuatiuè sunt accipienda, non positiuè. Exod. 7. Et ego pertinax reddam cor Pharaonis. Esa. 63. Quare errare nos facis a viis tuis? abhorrere cor nostrum a timore tuo: sic Paulus ad Rom. 1. vtitur etiam verbo, Tradidit, cum scribit: Tradidit illos Deus in desideria cordis sui. & iterum: Tradidit eos Deus in reprobum sensum, in reprobam mentem.*

48 *Verba Hithpahèl aliquoties fictionem seu simulationẽ quandam secum important, vt* הִתְחַלָּה *1. Sam. 11. simulauit se ægrotum.* הִתְאַבֵּל *2. Sam. 14. simulauit se lugere. Item* הִתְעַשֵּׁר *simulauit se diuitem esse.* הִתְרוֹשֵׁשׁ *simulauit se pauperem* Prou 13 *sed non semper hoc important.*

Desumptæ sunt Regulæ 48. ex quod. authore, cuius nomen reticetur.

DE ABBREVIATVRIS (vt vulgo loquuntur) quibus Rabini in suis Commentarijs, & libris vtuntur.

GRAMMATICI Latini, & Græci de huius generis ortographia (quas *Cifras*, seu *Abbreuiaturas* vocant) in suis de re grammatica opusculis tractant; idcirco nos quoque consentaneum rationi duximus, si eas breuiter explicaremus, vt, qui maiores in hac lingua progressus facere cuperet, lectitandò Doctores illorum, qui ijs sæpius vtuntur, quàm possit explicari, nostris hisce præludijs adiuuaretur. Lector igitur, & hunc laborem æqui bonique consulito.

Littera א.

א׳ In numeris facit, vnum & א̈ vel ᴺ: istis duobus modis significat mille: sonat etiam אֶחָד vnum: sonat אָמַר dixit: sonat אֲדוֹנִי Dominus meus. sonat demum אַחַת in genere fœminino, vnam, quod cognosces ex verbis consequentibus vel antecedentibus.

א״א sonat:
- אָמֵן אָמֵן Amen, amen.
- אֲדוֹנִי אָבִי quod est Dominus meus, Pater meus.
- אִי אֶפְשַׁר impossibile est.
- אִם אוֹמַר si dixero. sonat etiam.
- אֲנִי אוֹמֵר vel אַתָּה אוֹמֵר ego dico, & tu dicis.

אא״ב sonat אֲדוֹנִי אֲבִיכֶם Dominus Pater vester.

אא״כ sonat אֶלָּא אִם כֵּן nisi quod sic: Vel, Ergo si sic est.

אב״ה sonat אָמַר בָּרוּךְ הוּא dixit Deus, qui est benedictus.

א״ה sonat אָמַר הַפָּסוּק dicit versiculus iste. sonat etiam אֲפִילוּ הָכִי hoc est etiam num, adhuc.

אא״זל sonat אֲדוֹנִי אָבִי זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה Dominus meus Pater meus.

אא״עה sonat אָמַר אַבְרָהָם עָלָיו הַשָּׁלוֹם dixit Abraã, sit super eũ pax.

אא״ע sonat אַבְרָהָם אֶבֶן עֶזְרָא Abraám Aben Ezrà. Rabi seu, Doctor celeberrimus.

א״ב sonat אַלְפָּא בֵּיתָא significat Alphabetum & adiuncta. Ea vtuntur, cum dicunt in aliquo versiculo contineri omnes litteras, & ista מִן בּב significat, Alphabetum ex binis.

א״כ

א״ב א״ב א״ב sonat אחד בתורה אחד בנביאים אחד בכתובים vnum in lege, vnum in Prophetis, & vnum in Psalmis, vel Agiographis.

א׳כ׳ sonat אות בפומו littera in ore eius, idest, continet omnes litteras Alphabeti.

אח״כ sonat אחרי כן vel אחר כן Post hoc, vel, Postea.

אד״עה sonat אמר דוד עליו השלום dixit Dauid, sit super eum pax.

אחז״ל sonat אמרו חכמים זכרונם לברכה dixerunt sapientes, quorum memoria est in benedictione.

א״ז sonat אמר זה vel אם זה Dixit iste, vel, si hoc est.

אז״ל sonat אמרו זכרונם לברכה dixerunt, quorum memoria in benedictione est.

א״י sonat ארץ ישראל terra Israel.

א״כ sonat אם כן si ita est, ergo, igitur. sonat etiam אחר כך postea. sic vtitur ea Chimchi in Iohelem prophetã.

א״ל sonat אמר להם vel אמר לו vel אמרו dixit eis, dixit ei, dixerunt. & in Thargumaico sermone profertur sic אמר ליה & dixit ei.

א״ר sonat אמר רבי dixit Rabi, vel Magister.

א״ה sonat אם יעזור יהוה si iuuerit Dominus.

אע״כ sonat אף על כן quanto magis; cum, licet, quamuis.

אע״ן sonat אברהם עזרא נוחו עדן Abraam Aben Ezra, qui requiescat in paradiso.

אע״ף & cum Iod solet scribi אע״פי sonat אף על פי licet, quamuis. Adijcitur aliquando כ vt אעפ״כ sonat אף על פי כן quamuis ita sit.

א״ף sonat אפס non, praeter.

אפש׳ sonat אפשר possibile est, potest.

א״ר sonat אמר רב dixit Magister.

אריב״ל sonat אמר רבי יהושע בן לוי dixit magister Iosuè filius Leui.

אשע״ה sonat אמר שלמה עליו השלום dixit Salomòn, sit super eum pax.

אכי״ר sonat אמן כן יהי רצון Amen sic sit beneplacitum; sic placeat, vel libeat Domino. quod est optantis.

א״מ sonat ארץ מצרים terra Aegypti.

אמ״ת sonat איוב משלי תהלים Iob, Prouerbia, & lib. Psalmorum

Cr

א״מ א״ח sonat אחד מלא אחד חסר alterum plenum est, alterum deficiens.

א״נ sonat אם נאמר si dixerimus.

אנ״ק sonat אונקלוס Vnchelos: Caldæus Interpres Pentateuci, cuius auctoritas apud Hebræos omnes maxima est.

אנ״ך sonat אוריתא נביאים כתובים lex, Prophetę & Psalmi.

אס״ף sonat אתנח סוף־פסוק Atnach, soph passùch, sunt duo accentus hæbraici.

א״ע sonat אבן עזרא Abèn Ezrà, qui commentatus est Scripturam omnē, & in Philosophia exercitatissimus fuit.

א״ק sonat אכתיב קשה & cum Vàu solet scribi, significat, scriptum, vel scriptura dura est, idest, est difficilis, vt intelligatur, & indiget studio. Est obscura. Qua abbreuiatura vtuntur, cum in Talmùd, vel in alijs libris alter alteri obijcit locum scripturæ, qui quæstionem reddit difficilem. sonat etiam אמר קרא dixit Scriptura, vel, dicit textus scripturæ. appellant autem Talmudistę מקרא textum scripturæ.

אר״זל sonat אמרו רבותינו זכרונם לברכה dixerunt Magistri, vel Rabini nostri, quorum memoria est in benedictione.

א״ת & cum Vàu sonat ואם תאמר vel אם תאמר si dixeris.

אקב״ו sonat אשר קדשנו במצותיו וצונו quod est: Qui sanctificauit nos in præceptis suis, & illa pręcepit nobis. loquuntur de Deo.

Littera ב.

ב In numeris significat duo, & cum duobus punctis super positis ita ב̈ vel virgula infra, ita ב significat, duo millia.

בכ״א sonat בית אב vel באחד domus patris, vel in vno, vel in primo.

באת״בש sonat vt scripta est. Sed nota primam ב esse seruilem. per hanc vero dictionem beatbasc significat conuersionem oppositam litterarum alphabeti.

ב״ב sonat בבית in domo, vel sonat בבא בתרא Tractatus in Talmud, qui dicitur, porta postrema, & est titulus libri.

ב״ג sonat בשלשה in trib', quia littera ג significat in numeris, tria.

בג״י sonat בגזרת האל vel בגבורת יהוה Cum auxilio Domini, vel Ex decreto, ex sententia, vel dispositione Dei.

בר

בד״ sonat בֵּית דִּין domus iudicij, vel iudicis: Forum Ciuile, & Ecclesiasticum.

בד״א sonat כַּמָּה דְבָרִים אֲמוּרִים vel אִמְרִים quibus, vel qualibus verbis dicta sunt) vel: quid sibi volunt verba hæc?

בדה״י sonat בְּדִבְרֵי הַיָּמִים in libro Paralipomenon, vel, In verbis dierum.

ב״ה sonat:
- בֵּאוּר הַמִּלָּה idest, Expositio dictionis.
- בֵּית הִלֵּל domus Hillel, vel, familia Hillel, viri cuiusdam celebris in Talmud.
- בֵּית הַמִּקְדָּשׁ domus sanctuarij.
- בֵּית הַכְּנֶסֶת Domus synagogæ.
- בַּעַל הַבַּיִת Dominus domus, vel possessor domus.
- בָּרוּךְ הוּא ipse (scilicet Deus) benedictus.
- בְּעֶזְרַת יְהוָה cum auxilio Dei.
- בַּיהוָה cum Deo. vel ב״ה idest, cum quinque.

ב״ו sonat בָּשָׂר וָדָם idest caro & sanguis. significant hac frequentissima abbreuiatura, hominem, qui est compositus ex carne, & sanguine, vel etiam quæcunque constant ex carne, & sanguine. scribitur etiam sic בו״ד

ב״ח sonat בַּעֲלֵי חַיִּים viuentia, vel animantia prædita vita. scribitur cum ה sic חבה״ & cum ע in medio sic בע״ח idem significant.

ב״י sonat בַּיִת vel בְּיוֹד domum, vel, cum decem.

בי״אוא sonat בָּרוּךְ יְהוָה אָמֵן וְאָמֵן benedictus Dominus, vel laudetur Dominus in æternum, Amen, & Amen.

במ״ש sonat בְּמִלּוֹת שׁוֹנוֹת cum dictionibus diuersis, vel mutatis. hac vtitur R. Dauid frequentissimè in commentarijs super prophetas.

בנל״כ sonat בָּרוּךְ נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ benedictus, qui dat lasso virtutem. hic versiculus est apud Esaiam cap. 40.

בע״ה sonat בְּעֶזְרַת יְהוָה vel הָאֵל vel בעזרת הצור, cum auxilio Dei.

בעה״ז sonat בָּעוֹלָם הַזֶּה vel בְּעִנְיָן הַזֶּה in negotio isto, vel: in ista significatione, vel, in hoc mundo.

בעע״א sonat בַּעֲוֹן עֲבוֹדַת אֱלִילִים in, vel, cum peccato idololatriæ.

ב״ר sonat בְּרֵאשִׁית רַבָּה Genesis expositio magna, vel sonat בַּר רַבִּי filius magistri N.

כרח

כר״ה sonat בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה in capite anni, vel, in principio anni.

בר״ול sonat כְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה in tractatu nostrorum magistrorum, vel in sermone Rabinorum, quorum memoria est in benedictione.

ב״ש sonat בֵּית שַׁמַּאי Domus Sciammai, siue Schola Sammai, doctoris cuiusdam celebris in Talmùd.

בב״ר sonat בִּבְרֵאשִׁית רַבָּה in libro magnæ expositionis in Genes.

בס׳ sonat בְּסֵפֶר in libro.

Littera ג.

ג׳ In numeris valet, tria; cum punctis superpositis ita ג̈ vel sic ג׃ cum virgula infra, valet, Tria millia.

ג״ה sonat גֵּיהִנָּם infernus, Tartara, gehenna.

ג״ז sonat גַּם זֶה etiam iste. sonat גְּזֵרָה sententia, vel decretum.

ג״מ sonat גִּימַטְרִיָּא significat Arithmeticam, est enim secundum Haruch quando pro dictione אֶחָד scribunt tantum litteram א & pro מֵאָה quod significat, centum, scribunt ק litteram. Vel גִּמַטְרִיָּא significat reuolutiones anni apud illos, & quatuor ingressus Solis in quatuor signa cælestia, vel Zodiaci facientis isto ingressu mutationem anni, vt frigus, æstas, Autumnus, Ver; & quia hoc non possunt scire sine Geometria, vel Arithmetica. Hæc est expositio R. Dauid de Pomis in suo Dictionario. Ego dicerem esse nomen Græcum *Geometriam* significans, quo illi ad aliud significandum vtuntur in eorum glossis: nec significant Geometriam, sed artem quandam Cabalisticam, qua numerando litteras duarum dictionum, si inuenerint numeros æquales, dicunt illas duas dictiones idē significare per גִּמַטְרִיָּא idest, per Geometriam, quam nos supra Arithmeticam vocamus, & melius consonat illi arti numerandi apud eos frequenti, & difficili. plura apud alios.

גנ״ת sonat גִּימַטְרִיָּא נוֹטָרִיקוֹן תְּמוּרָה hæ sunt tres partes Cabalæ, quas isto modo appellant, dictum est de primæ dictionis significatione. De secunda quæ est נוֹטָרִיקוֹן varij varia sentiunt. sed scito notarios apud Hebræos vocari נוֹטָרִין artem vero notarij נוֹטָרִיקוֹן est ergo נוֹטָרִיקוֹן ars quædam scribendi, quia iste mos Notariorum abbreuiare dictiones, & scribere duas vel tres litteras volentes denotare dictionem integram, & vnaquæque illarum significat vnam dictionem. Hæc est expositio

positio R. Salomonis. Est ergo נוטריקון *Nota*, cuius characteres omnes significant aliquam dictionem, quæ vernacula lingua dicitur, littera per partes, vt quando ex vna dictione duæ fiunt, quod vocamus Cifra. Exemplum, si vis, proferam, habes in magna expositione in Genesim, quæ vocatur בראשית רבה exponentes locum illum Genesis 21. Plantauit אשל in Bersabèe, dicũt ipsi dictio אשל est נוטריקון idest omnes litteræ significant dictiones, א significat אכילה idest cibum, ש significat שתיה potum, ל significat לויה societatẽ, vel לבושה. Vestem vides in hoc exemplo quid vocant Hebræi נוטריקון. De תמורה vide alios, qui agunt de hac re, significant enim artem, qua quis doctus scit mutare characteres vnius dictionis in alios, quod est in vsu apud illos.

ג״ע sonat גן עדן paradisus voluptatis, vel sonat גלוי ערוות idest reuelatio turpitudinum, & pudendorum.

ג״ש sonat גזרה שוה sententia æqualis, vel, similis.

Littera ד.

ד In numeris valet quatuor, & cum punctis vel virgula 4000. & sic faciunt in reliquis vsque ad litteram י Iòd.

ד״א sonat דבר אחר alius sermo, verbum aliud, siue, alia glossa, vel, Alia expositio. Alius intellectus.

דבב sonat דבבא מציעא portæ primæ. est Tractatus in Talmùd.

ד״ה sonat דברי הימים verba dierum, vel Paralipomænon. sonat דברי המחבר verba authoris, sonat דברי הכותב verba scriptoris.

ד״ז sonat דבר זה verbum hoc, hoc factum.

ד״ח sonat דברי חכמים verba sapientum.

ד״י sonat דבר יהוה vel דברי Verbum, verba Domini. sonat דרך משל via exempli, vel parabolæ, vel similitudinis, vel, exempli gratia, aut, est exemplum.

ד״כ sonat דרך כלל via vniuersali, vel, Vt concludam.

דע״ה sonat דוד עליו השלום Dauid, sit super eum pax.

ד״ר sonat דברי רבי verba magistri vel Rabini, sonat etiam דברים רבה hoc est, Expositio magna in Deuteron.

דרז״ל sonat דרשו חכמים זכרונם לברכה Exposuerunt sapiẽtes, quorum memoria est in benedictione.

ד״ת sonat דברי תורה verba legis.

דת

ד״ש sonat דִּבְרֵי שָׁלוֹם verba pacis.

Littera ה.

ה׳ In numeris valet quinque; cum punctis, quinque millia.

האע sonat הֶחָכָם אַבֶּן עֶזְרָא sapiens Abèn Ezrà.

ה׳ sonat יְהוָה Deus.

הבד sonat הַבֵּית דִּין Domus Iudicij, vel Iudicis.

הבה sonat הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא Deus ipse benedictus.

הה sonat הוּא הַדַּיָּן ille iudex, sonat הַסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן liber primus.

הה sonat הַסֵּפֶר הַזֶּה liber iste.

הוד sonat הָדָא הוּא דִכְתִיב hoc est quod scriptum est, vel hoc est quod diximus, vel scripsimus.

ה׳ו ה׳י sonat הוּא : היא ille, illa.

הילל sonat הָיָה לוֹ לֵאמֹר debebat dicere, fuerat ei dicendum. scribitur item הלל & idem sonat, idemq. significat.

הכב sonat הַכָּבֵד Graue.

הם sonat הָנֵי מִילִין vel מִילֵי isti sermones.

הכדא sonat הֵיךְ מַה דְּאָמַר secundum, vel, iuxta illud quod dixit, dicit.

המדא sonat היך מה דְאָמַר eadem cum superiori abbreuiatura.

הנ׳ sonat הָכִי נַמֵּי sic etiam.

הנב sonat הַנָּבִיא propheta.

הנל sonat הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה commemoratum est supra, vel, Cuius mentionem fecimus supra.

הנר sonat הַנָּדִיב רַבִּי Ingenuus, liberalis magister, sonat etiam הַנִּרְאֶה Videtur.

הפע sonat הַפּוֹעַל verbum.

הק sonat הַקָּדוֹשׁ sanctus.

השי sonat הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה Deus exaltatus, vel excelsus, vel exaltandus. & sonat cum ת in fine, sic השית Deus benedictus, vel qui est benedictus.

הראבע sonat הָרַב רַבִּי אַבְרָהָם אַבֶּן עֶזְרָא Doctissimus magister Abrahàm Abèn Ezrà.

הרדק sonat הָרַב רַבִּי דָּוִד קִמְחִי Doctissimus magister Dauid Chimchi.

הרמבם sonat הָרַב רַבִּי מֹשֶׁה בַּר מַיְמוֹן Doctissimus Magister, vel Rabi Moyses filius Maimòn.

הרמבן

הרמב sonat הרב רבי משה בר נחמן doctissimus magister Moises filius Naaman.

הרמבד sonat הרב רבי משה בר דוד Doctissimus Rabi Moses filius Dauid.

הראש sonat הרב רבי אשר Doctissimus magister Ascièr.

הרבינו sonat הרב רבינו יעקב doctissimus magister noster Iacob.

הרת sonat הרב רבי תם doctissimus magister noster Tam.

Littera ו.

ו In numeris valet sex.

וגו sonat וגומר & cætera, vel, perfice quod restat.

וכלא sonat וככל אחר & in vnoquoque, vel in singulis.

והה sonat והיינו אך & hoc est certe illud.

ודל sonat ודי למבין & satis est intelligenti.

ויל sonat ויש לפרש & potest exponi. vel, est expositio altera: est respondendum, sonat ויש לומר & potest dici.

ול sonat ולמד & docuit, vel didicit: sonat ולומר & dicendum est. hac vtuntur, cum soluunt obiectiones, & argumenta.

וכתי sonat וכן תרגם יונתן & sic exposuit, vel transtulit Ionatas.

וים sonat ויש מפרשים sunt qui exponunt.

ויא sonat ויש אומרים sunt qui dicant.

וש sonat וזה הוא שאמר & hoc est, quod dixit.

ויקר sonat ויקרא רבה idest, Expositio magna in Leuiticum.

וכו sonat וכולי & cætera. hanc & וגומר apponunt, cum citant versus Scripturæ non integros.

וצע sonat וצריך עיון & indiget consideratione, vel studio, vel est animaduertendum.

ופרשי sonat ופירש רבי שלמה ירחי & exposuit magister Salomon Iarchi.

וגח sonat וגמילות חסדים vel וגמול חסדים & retributio misericordiarum, vel eleemosynæ.

Littera ז.

ז In numeris valet septem, cum duobus punctis, vel virgula subtus posita valet 7000.

זא sonat זה אמר hic dixit, sonat זה אומר hic dicit.

זב sonat זמן במה Quando? vel quo tempore?

זה sonat זה הדבר hoc est verbum, vel hic est sermo.

וג״כ sonat וזה גם כן etiam hic, vel hoc etiam sic.

ז״ל sonat זכרם לברכה vel זכרו memoria eius in benedictione. hac vtuntur, cum citant aliquem Rabinum, vel multos simul, & apponunt hanc tum in singulari, tum in plurali, quod ex antecedentibus cognosces. sonat etiam זה לשונו hæc ille. vel, hic est sermo eius. vel, hæc ille dicit. sonat etiam זכור לטוב commemoratus in bonum,

זצ״ול sonat זכר צדיק וזרעו לברכה memoria iusti, & seminis eius sit in benedictione. scribitur etiam sic זצ״ל & sonat זכר צדיק לברכה memoria iusti in benedictionem.

ושה״ו sonat וזה שאמר הכתוב hoc dixit Scriptura. vel, hoc est illud quod voluit significare innuere Scriptura sancta.

Littera ח.

ח׳ In numeris octo cum duobus punctis, & virgula, & octo millia.

ח״ו sonat חס ושלום idest, misericordia, & pax, vel, parce, & pax. vel, absit hoc ab alio. vel, hoc nefas est dicere pace aliorum. & vtuntur in sermone, vel rei absurdæ, vel rei impossibilis in aliquo, vel quando volunt remouere ab aliquo mala.

חז״ל sonat חכמים זכרונם לברכה sapientes, memoria quorum sit in benedictione.

חל״כ sonat חרם לזרים כנחש anathema sit alienis iuxta serpentem, vel cum serpente destruantur alij. quo sermone maledicere, vel excommunicare solent omnes gentes præter se.

Littera ט.

Non est in ea, nisi numerus nouem, & 9000. & nullam habet abbreuiaturam.

Littera י.

י׳ In numeris decem valet.

י״י sonat יהוה vel אדוני Deus, Dominus.

י״א sonat יש אומרים sunt qui dicant.

י״ה sonat יום הכפורים dies expiationum, vel veniæ peccatorum.

י״ט sonat יום טוב dies bonus, vel dies festus.

י״ל sonat
- יש לאמר Dicendum est.
- יש לפרש est exponendum.
- יש להקשות est argumentum, vel, in controuersiam, dubium vocari potest, vel est ad arguendum, vel, potest quis argumentari.
- יש לשאול potest quærere, vel interrogandum est.
- יש לתרץ est ad satisfaciendum, vel posset resolui argumentum directè.

י״מ sonat יש מפרשים sunt qui exponunt.

ישר׳ sonat ישראל Israel.

יס״ח sonat יצא מן הכלל exiuit ex ordine: præter regulam est.

י״צ sonat ישמרנו צורנו custodiet nos Deus noster.

יצה״ר sonat יצר הרע fomes malus.

יצ״ו sonat ישמרנו צורנו ויחיינו custodiat nos Deus noster, & viuificet nos.

י״ת sonat יונתן תרגם Ionatas glossauit, transtulit, vertit.

י״ת sonat יתברך vel יתעלה idest, Deus benedictus, vel laudandus.

יתק״ק sonat ישעיהו תרי עשר קינות קהלת Esaias, Duodecim prophetæ minores, Lamentationes, & Ecclesiastes.

יר״ה sonat ירום רום הודו extollatur altitudo laudis eius, vel extollatur maiestas decoris eius. loquuntur de Deo, & de Principibus, vel sublimioribus viris, & de Rabinis suis.

י״ש sonat ימח שמו deleatur nomen eius.

Littera כ.

כ In numeris valet viginti, & ך finalis 500.

כ״א sonat כי אם nisi, sed. sonat כל אחד vnusquisque.

כאש׳ sonat כאשר quemadmodum, sicut, ceu.

כ״ג sonat כהן גדול Sacerdos magnus. sonat כנסת גדולה Ecclesia, vel Synagoga magna.

כ״ד sonat כל דבר omne verbum, totus sermo. sonat כמו דאמר vt dixerat: vel absolutè significat viginti quatuor.

כר״א sonat כמו ראת אומר sicut tu dicis, vel secundum quod dicis. sonat כמה דאומר secundum id quod ait.

כ״ה sonat כן הוא ita ipse est, vel ita se habet, vel, vigintiquinque. qua insinuant litteras vnius versiculi Deut. 6. 7. contentas in illo, Audi Israel Dominus, &c.

כה״א sonat כן הוא אמר ita ille dixit, vel כן הוא אומר ita dicit. hæc ille.

כה״ג sonat כהאי גוונא ad hunc modum. vel, & id genus, & scribitur cum Vâu in principio וכה״ג sonat etiam כהגון sicut decet.

כ״ז sonat כל זה hoc totum, omnia ista.

כ״כ sonat:
- כל כך vsque adeo, in tantum, hoc totum, tamen, & scribitur cum ו Vâu sic וכ״כ & sonat idem. sed sonat alibi וכל כרגן & omnia huiusmodi.
- כ״כ In Masserot sonat כן כתיבין ita scribuntur, vel כן כתיב ita scriptum est.

כ״ל sonat כלומר quasi dicat.

כלה״ח sonat כלהון חסרים vel כלו omnia sunt defectiua, vel deficientia.

כ״ל sonat כל לשנא vel כל לשון omnis lingua, sermo.

כ״מ sonat כבוד מעלת gloria dignitatis.

כמ״ר sonat כבוד מעלת רבי gloria celsitudinis Rabi, vel Magri.

כמהר״ר sonat כבוד מעלת הרב רבינו gloria dignitatis, vel celsitudinis doctissimi Magistri, Magistri nostri.

כמ״ש sonat כמו שאמר sicut scripsit, vel dicit.

כ״ק sonat כל קריאה Tota scriptura, vel כל קריאה idem.

כ״ש sonat כל שכן quanto magis? vel, à fortiori.

כשא״ sonat כשאמרת sicut, vel, secundum quod dixisti.

כ״ת sonat כתוב scriptum est, vel כתב scriptura.

Littera ל.

ל In numeris facit triginta.

ל״א sonat לשון אחר lingua alia, expositio, alius modus, & in plurali Expositio aliorum, vel, aliæ expositiones. sonat לשון אשכנז lingua Germanica, vel Heluetia.

לא״י sonat לארץ ישראל In, vel ad terram Israel.

ל״ל sonat לית לכותיה est similis illi.

להד״ sonat למה הדבר דומה cui rei assimilatur? solet etiam scribi;

scribi cum ט sic למ״ח & sonat & significat idem.

ל״א sonat לכך vel לכן אמר propterea, vel, idcirco dixit. sonat etiam לכל אחד vnicuique, & scribi solet cum Vau in principio.

ל״נ sonat לכך נאמר propterea dictum est: sonat etiam לי נראה Mihi videtur. sed prima solet scribi cum כ sic לכ״נ & idem valet.

לס״ת sonat לספר תורה In libro legis.

לע״ש sonat לערב שבת ad Vesperam Sabbathi.

לע״ה sonat לעולם הבא in saeculo futuro.

לע״ד sonat לעיין דרך vt studeat modum.

לפ״י sonat לפיכך Idcirco, propterea, propter hoc.

לפ״ק sonat לפרט קטן secundum numerum minorem. vocant numerum minorem centenarios numeros sequentes millesimos. Et solent dicere: Liber hic editus fuit anno a creatione mundi 4462. secundum numerum minorem, & hoc ita scribunt in principio suorum librorum, נדפס בשנת חס״ב לפ״ק idest fuit editus anno 462. (& relinquunt millesimum) secundum numerum minorem, qui est 462.

לש״ש sonat לשם שמים Deo, vel Deum.

Littera מ.

מ In numeris valet quadraginta, ם finalis valet 600.

מ״א sonat משקל אחר pondus aliud, siue forma, vel alterius generis. sonat etiam מדרש אגדה expositio Agheda, quae est circa Talmud. sonat מכל אחד de vnoquoque, ab vnoquoque.

מג״ז sonat מגזרה ex ordine, siue decreto.

מג״ש sonat מגרסת שמואל ex doctrina Samuelis.

מ״ד & solet scribi cum Aleph א sic מ״א sonat מן דאמר id quod ille dixit, & sonat מה דאת אומר id quod tu dicis.

מא״ג sonat מדרש אגדה expositio Agheda. cuiusdam expositionis in Talmud nomen.

מ״ט sonat מן טעמא Interrogatiue? scilicet legitur, vel exponitur, sonat מה טעם quae est ratio? Cur? Quare?

מ״ל sonat מנה לן Vnde nobis hoc? vel; Vnde colligitur hoc?

מה״ sonat מַלְכוּת הָרִשְׁעָה Regnum impietatis. ita vocant Regnum Romanorum. sonat מְאוֹרַת הַגּוֹלָה lumen captiuitatis. Est epithetum R. cuiusdam Ghersçionis nomine qui aperientibus litteras alienis anathema imposuit. Vnde litteras obsignatas extra ita signant, ואסור׳ לזרים כחרם דרגמה Prohibitum sit alienis sub anathemate R. Ghersçionis qui lumen captiuitatis fuit.

מכ״מ sonat מִכָּל מָקוֹם nihilominus, Attamen. tamen.

מס״ג sonat מַסֶּכֶת הַגְּדוֹלָה Mesará magna, liber est Talmud.

מ״פ sonat מֶצַע פָּסוּק medium, medietas versus.

מלה״ר sonat מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה Exemplum (scilicet affer huius) cui nam rei assimilatur? hoc scilicet quod dixit vel dixisti. Ecce exemplum.

מק״ק sonat מִקְרָא קוֹדֶשׁ solemnitas celebris, seu conuocatio celebris, vel festum sanctum: festum solemne.

מ״ר sonat מָרַת domina.

מר״עה sonat מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם Moyses magister noster, sit ei pax.

מש״ק sonat מִשְׁקָל numerus, mensura, pondus, modus.

מ״ת sonat מַתַּן תּוֹרָה donum, Datio legis, scribitur cum ב in principio, & idem valet.

Littera נ.

נ׳ In numeris valet quinquaginta, finalis valet 700.

נ׳ sonat אֶבֶן idest, Aben Ezra.

נ״א sonat נֶאֱמַר vel נֹאמַר dictum est, vel dicemus. (plar.

נ״א sonat אַחֶרֶת ... נוּסְחָא אַחֲרִינָא Codex alius, vel aliud exem-

נ״נ sonat נִינְוֵה Niniue, sonat נְבוּכַדְנֶאצַּר Nabucdonosor.

נ״כ sonat נְבִיאִים כְּתוּבִים Prophetæ, vel psalmi, vel Agiographa.

נ״ע sonat נוּחוֹ עֵדֶן requies eius sit paradisus, vel est.

נ״ל sonat נִרְאֶה לִי videtur mihi. sonat נִזְכַּר לְמַעְלָה fuit commemoratum superius, sonat נוּכַל לוֹמַר possumus dicere.

נ״ר sonat נִרְאֶה videtur.

נ״מ sonat נַפְקָא מִנֵּהּ sequitur inde: vel, infertur ex hoc.

נר״ו sonat נִטְרֵהּ רַחֲמָנָא וְסַיְּעֵיהּ custodiatur spiritus eius, & adiuuetur.

Littera.

Littera ס.

ס̇ In numeris valet ſexaginta. In Biblijs vero ſignificat ſequentem narrationem cohærere priori,& hanc vocāt סְתוּמָה clauſus eſt,ſcilicet tractatus,ſermo iſte cum ſuperiori.

ס״א ſonat סֵפֶר אַחֵר alius liber.

ס״ד ſonat סַלְקָא דַעְתָּךְ aſcendit in mentem tuam? cogitaſti hoc?

ס״ו ſonat סוֹף finis.

ס״פ ſonat סוֹף פָּסוּק finis verſiculi.

ס״ל ſonat סְבִירָא לֵיהּ opinatur ille, vel,opinio illius eſt.

סרכ״י ſonat סְמִיכוּת רִבּוּי כִּנּוּי יְדִיעָה coniunctio genitiui, pluralis,pronomen,notificatio,ſeu articulus,ſiue Hè demōſtratiua.

ס״ת ſonat סֵפֶר תּוֹרָה liber legis,ſonat סוֹף תֵּיבוֹת finis dictionū.

Littera ע.

ע̇ In numeris valet 70.

ע״א ſonat עִנְיָן אַחֵר alia ſignificatio,vel aliud negotium,vel alia res. ſonat עֲבוֹדָה אַחֶרֶת alia ſeruitus, vel idolatria.

ſonat עָוֹן אֶחָד vnum peccatum.

עאכ״ו ſonat עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה Quāto magis, vel vnum ex tot & tot, hac vtuntur hoc modo עאכ״ו לֹא רָצָה לְדַבֵּר הַשֶּׁקֶר ideſt, noluit loqui falſitatem, etiam vnum ex multis, ideſt quamuis poſſet dicere aliquam, noluit vel vnam ex multis. Scribitur etiam ſic על אכ״ו & idem ſignificat. Vtuntur alio modo, v,g. ſi non licet hoc עאוכ״ quanto magis & illud quod minus eſt, vel maius malum.

ע״ג ſonat עַל גַּב מִזְבֵּחַ ſuper,vel in ſuperficie altaris.

ע״ד ſonat עַל דֶּרֶךְ iuxta viam,vel,iuxta modum,vel,iuxta illud.

ע״ד״מ ſonat עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל iuxta viam parabolæ, vel,exempli gratia, vel,vt afferam exemplum.

ע״ה ſonat {
עָלָיו הַשָּׁלוֹם ſuper eum pax,
עוֹלָם הַזֶּה mundus iſte, vel ſæculum hoc.
עִנְיָן הַזֶּה hæc ſignificatio, vel hoc ſignificatum, vel hoc negotium, vel hæc res.
עוֹלָם הַבָּא ſæculum futurum.
עֵין הַקּוֹרֵא oculus legentis.
עֵדֶן הָעֶלְיוֹן deliciæ ſuperiores,vel paradiſus ſuperior.
}

ע״ז ſonat עֲבוֹדָה זָרָה cultus alienus, vel cultura Idolorum, vel Idololatria.

עמ״י sonat עַל יַד מִקְרֶה per accidens.

ע״י sonat עַל יַד per manus, vel, opera, ministerio, beneficio, medio, occasione, & per illum, vel te.

עכ״ז sonat עִם כָּל זֶה cum toto isto, vel, omni isto modo, breuius & elegantius significat, Tamen, attamen.

ע״כ sonat עַד כָּאן hucusque ille.
sonat עַל־כֵּן idcirco, propterea.

עמ״ש sonat עַל מִשְׁקָל iuxta pondus, vel secundum formam, & similitudinem.
sonat עַל מְנָת hac conditione, hoc pacto.

עכ״ל sonat עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ hęc ille (scilicet) dixit, vel hæc sunt verba illius.

עמ״י עש״ו sonat עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ Auxilium meum à Domino, qui fecit cælum, & terram. Est, versus Psal. 103. solet ab eis in principio librorum poni.

ע״צ sonat עַל צַד iuxta latus, iuxta, ex parte, per vel pro.

ע״פ sonat עַל פִּי iuxta iudicium, vel sententiam, vel iuxta interpretationem, seu declarationem, vel, secundum.

ע״ש sonat עֶרֶב שַׁבָּת Vesperæ sabbati. sonat עַיֵּין שָׁם stude, vide ibi. sonat עִם שָׁלוֹם cum pace, sonat עַל שֵׁם de nomine, vel pro eo, quod. sonat etiam & legitur עַל שׁוּם idest, eo quod, ob id. idcirco, propter hoc, propter.

עע״א sonat עוֹבְדֵי עֲבוֹדוֹת אֲחֵרוֹת ij qui seruiunt Dijs alienis, vel idolatris, vel gentilibus. falso enim autumant, & credunt Hebræi omnes ipsis exceptis, seruire dijs alienis, vel Idolatriæ cultores esse.

עכו״ם sonat עוֹבְדֵי כּוֹכָב וּמַזָּלוֹת qui seruiũt stellis, & planetis cęli.

Littera פ.

פ׳ In numeris 80. finalis valet 800. In Biblijs significat sequentem narrationem esse diuersam à superiori, vel non cohærere, & ita sonat פְּתוּחָה idest aperta, vel diuisa narratio.

פ״א sonat פֵּירוּשׁ אֶחָד alia expositio, & פִּרְקֵי אָבוֹת Capita, seu Sententiæ Patrum. Est titulus vel inscriptio cuiusdam libri. cum ב in principio posita sonat בְּפֶרֶק in capitulo.

פ״ד sonat פֶּתַח דְּסִפְרָא Porta libri.

פ״ק sonat פֶּרֶק קַמָּא Capite primo.

פרש״י sonat פֵּירֵשׁ רַבִּי שְׁלֹמֹה יַרְחִי vel פֵּירוּשׁ Expositio magistri,

vel

vel Rabini Salomonis filij Iarchi, vel, exposuit magister Salomonis, &c.

פזרקשב omnes litteræ significant singulas dictiones פ sonat פסוק versus, ז sonat זמן tempus. ר sonat רגל solemnitas. ק sonat קרבן sacrificium, ש sonat שיר canticum. ב sonat ברכה benedictio.

Littera צ.

צ׳ In numeris valet 90. finalis valet 900.

צ״ע sonat צריך עיון indiget studio, opus est animaduertentia.

צ״ל sonat צריך לומר dicendum est, vel, opus fuit dicere.

Littera ק.

ק׳ In numeris valet centum. sonat cum virgula supra קשה durum, obiectio, quæstio difficilis, scrupulus.

ק״ו sonat קל וחומר leue, & graue, facile, & difficile: vel sumitur frequentius pro eo quod dicunt Logici: A minori ad maius valet argumentari.

ק״כ sonat קרי כתיב legitur, vt in textu, vel; Alia lectio, scilicet huius; vel alterius loci scripturæ.

ק״ה sonat קדושת יהוה Sanctitas Dei.

ק״ק sonat קהל קדוש Ecclesia, vel synagoga sancta.

ק״ש sonat קריית שמע lectio Audi, scilicet versus Deut. 6. Audi Israel, Deus Deus, &c.

קמ״ן sonat קא משמע לן Quid infertur ex hoc? vel, quid colligimus ex his verbis, vel ex hoc loco nobis?

הקב״ה sonat הקדוש ברוך הוא sanctus ipse Deus benedictus.

Littera ר.

ר׳ In numeris valet 200.

ר׳ sonat רב vel רבי Magister, vel Rabi.

ר״א sonat ראש caput.

ראב״ע sonat רבי אברהם אבן עזרא Rabi Abraham Abèn Ezrà.

רד״פ sonat רבי דוד פירש Rabi Dauid exposuit.

ר״ה sonat:
- רשות הרבים licentia, vel venia multorum.
- ראש השנה initium anni, vel caput.
- רבון העולם quod est, Dominus mundi, & scribitur sic ר״ד & sonat idem.

רנ״ל sonat רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה Magiſtri noſtri, quorum memoria eſt in benedictione.

ריב״ז sonat רַבִּי יוֹנָה בֶּן זַכַּאי Rabi Iona filius Zachai.

ריב״ל sonat רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי Rabi Ioſue filius Leui.

ר״ל sonat רוֹצֶה לוֹמַר vult dicere: Significat; ideſt, innuit.

ר״ש sonat רַבֵּינוּ שְׁלֹמֹה magiſter noſter Salomon.

רע״ה sonat רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם Magiſter noſter, ſit ſuper eũ pax.

ר״פ sonat רֹאשׁ פָּסוּק caput verſiculi.

רש״י sonat רַבִּי שְׁלֹמֹה יִרְחִי Rabi Salomon Iarchi.

ר״ש sonat רַבִּי שְׁלֹמֹה Rabi Salomon.

ר״ת sonat רָאשֵׁי תֵּיבוֹת principia, ſeu capita dictionum.

רבש״ע sonat רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם O Domine mundi huius.

רמס״ל sonat רַבִּי מֵאִיר סְבִירָא לֵיהּ Rabi Meir credebat, putabat, illius ſententiæ erat, vel in ea ſententia.

Littera ש.

ש׳ In numeris valet 300.

שב״נ sonat שֵׁם בַּר נָשׁ nomen eſt cuiuſdam hominis.

שב״ד sonat שֶׁבְּבֵית דִּין in domo iudicis, vel res quæ fiunt in domo iudicis.

ש״ד sonat שְׁפִיכוּת דָּמִים effuſio ſanguinis, vel homicidium.

ש״ה sonat שַׁבָּת הַיּוֹם Sabbatum hodie ſcilicet eſt.

ש״י sonat שֶׁיִּהְיֶה quod ſit, id quod erit. sonat שֶׁיִּחְיֶה qui, vel quæ viuat.

ש״מ sonat שְׁמַע מִנַּהּ Audis hinc, vel hinc collige, vel audi ex eo.

ש״נ sonat שֶׁנֶּאֱמַר vt ſcriptum eſt, vt dicitur, quia ſcriptum eſt.

ש״ר sonat שְׁמוֹת רַבָּה Expoſitio magna in Exodum.

שס״ה Importat ſymbolum, vel numerum præceptorum negatiuorum, quæ ſunt 365. quæ ab Hebræis alio nomine dicuntur מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה ideſt præcepta negatiua, affirmatiua dicuntur מִצְוֹת עֲשֵׂה.

ש״צ sonat שְׁלִיחַ צִבּוּר Nuncius congregationis, vel Legatus Communitatis.

שצמחנכל sonat שַׁבְּתַי צֶדֶק מַאְדִּים חַמָּה נוֹגַהּ כּוֹכָב לְבָנָה Saturnus, Iuppiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna.

ש״ל sonat שֶׁרוֹצֶה לוֹמַר quod vult dicere.

שת׳ sonat שֶׁתִּחְיֶה quæ, vel qui viuat.
ש״מ sonat שֶׁל מִזְמוֹר Psalmi: genitiui casus.
שאח״ול sonat שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה Quod dixerunt sapientes, memoria eorum sit in benedictione.

Littera ת.

ת In numeris valet quadringenta.
ת״א sonat תַּרְגּוּם אַחֵר alter Targhum, vel alia versio Caldaica, & sonat תַּרְגּוּם אוּנְקְלוֹס Largum Vnchelos, vel interpretatio Vnchelos, quæ etiam apud eos est maximi ponderis.
ת״ח sonat תַּלְמִידֵי חֲכָמִים discipuli sapientum. & תָּא חֲזֵי idest veni, vel siste, & vide.
ת״ל sonat תַּלְמוּד לוֹמַר doctrina hæc docet, ostendit, notanter addit, vel vult sibi hoc sermo. sonat תְּהִלָּה לָאֵל laus Deo. sonat תְּרֵי לִשְׁנֵא duæ significationes, vel duo significata sunt.
ת״י sonat תַּרְגּוּם יְרוּשַׁלְמִי Interpretatio Caldaica Hierosolymitana. sonat תַּרְגּוּם יוֹנָתָן Interpretatio Caldaica Ionatæ, ita habet, quæ apud illos est magnæ auctoritatis.
ת״כ sonat תּוֹרַת כֹּהֲנִים lex sacerdotum, vel regulæ sacerdotum.
תנצב״ה sonat תְּהִי נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים sit anima sua ligata in fasciculo vitæ viuentium.
תנב״עא sonat תְּהִי נַפְשׁוֹ בְּגַן עֵדֶן אָמֵן sit anima eius in horto Paradiso delitiarum. Amen.
ת״ר sonat תָּנוּ רַבָּנָן vel רַבּוֹתֵינוּ docuerunt magistri nostri, vel legerunt, vel annunciauerunt, vel iterauerunt dicentes in Academia. hac vtuntur, cum recitant opiniones suorum Rabinorum Talmudisticorum.
כ׳ hac denique virgula superposita cuilibet dictioni vtuntur ad denotandum omnes & quaslibet litteras Alphabeti deficientes a calce dictionum, nempe ה, ם sæpius ר ת & cæterarum. Exempla passim in Comm. Rabb.

FINIS.

Regestum.

ab A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo.

Omnia ſunt folia integra, præter V, quod eſt ſemifolium & Oo, folium cum dimidio.

R O M Æ,
Ex Typographia Bartholomæi Zannetti.
M D C V I I I.

Cum facultate Superiorum.